Creații

Colecția include toate scrisorile sfântului mucenic Ciprian, episcop al Cartaginei († 258), care au ajuns până la noi. Scrisorile sfântului și mărturisitorului lui Hristos, adresate unei varietăți de destinatari, sunt prezentate aici în ordinea cronologică propusă. Problemele pe care sfântul mucenic Ciprian le atinge în scrisorile sale sunt relevante și pentru ziua de azi - tema unității Bisericii și darurile harului acordate prin intermediul ei, instrucțiuni pentru un creștin despre cum să-și păstreze credința și să crească în ea.

- Scrisoare către Donatus despre harul lui Dumnezeu
- Scrisoare către Rogatian despre un diacon care a insultat un episcop
- Scrisoare către Martiri și Mărturisitori, cerând pace pentru cei căzuți
- Scrisoare către popor
- Scrisoare către cler despre cei căzuți și catehumeni, pentru a-i absolvi la moarte
- Scrisoare către cei căzuți
- Scrisoare către Fidus, despre botezul copiilor
- Scrisoare către Quintus Cornelius despre demnitatea episcopilor și schisma lui Felicissimus
- Scrisoare către tebariți, cu un îndemn la martiriu
- Scrisoare către Florentius Pupianus despre calomnii
- Scrisoare către creștinii din Legiunea și Asturia despre episcopii căzuți
- Scrisoare către Quintus despre botezul ereticilor
- Scrisoare către Cecilius despre misterul Paharului Domnului
- Scrisoare către Nemesian și alții exilați în mine
- Scrisoare către Successus la întoarcerea ambasadorilor de la Roma cu vești despre persecuție
- Scrisoare către cler și popor despre retragerea sa temporară înainte de suferința sa
- Scrisoare către Eucratie despre comedian
- Scrisoare către Pomponius despre fecioare

- Scrisoare către clerul și poporul din Furnitani, despre Victor, care l-a numit pe preotul Faustinus drept tutore
- Scrisoare către prezbiteri și diaconi
- Scrisoare către Fortunatus, despre cei care nu au putut suporta tortura
- Scrisoare către Fortunatus despre îndemnul la martiriu
- O carte despre binele răbdării
- Carte despre unitatea Bisericii
- Cartea Spectacolelor [3]
- Cartea Rugăciunii Domnești
- Cartea celor căzuți
- O carte despre gelozie și invidie
- Carte despre mortalitate
- Cartea Deșertăciunii Idolilor
- Despre îmbrăcămintea fecioarelor

Scrisoare către Donatus despre harul lui Dumnezeu

Salutări, Caecilius Cyprianus către Donatus. Invitația ta, dragă Donatus, este cât se poate de oportună, căci îmi amintesc de promisiunea mea, iar timpul prezent este cât se poate de propice pentru îndeplinirea ei, întrucât acum, în timpul culesului strugurilor, spiritul neocupat se dăruiește odihnei și împărtășește cu ceilalți timpul liber festiv și obișnuit după anul obosit. Locul în sine este în armonie cu acest timp: aspectul plăcut al grădinilor corespunde simțurilor calmate, care sunt împrospătate de briza liniștită a toamnei prietenoase. Este plăcut aici să petrecem timp în conversație și să instruim spiritul în poruncile divine cu povești edificatoare. Dar ca nu cumva vreunul dintre oamenii lumești să se amestece în conversația noastră și să ne tulbure, sau să ne tulbure cu zarva nestăpânită a vreunei companii gălăgioase, haideți să mergem în acel loc. Aceste părți cele mai apropiate, separate ale grădinii sunt un refugiu închis, deoarece ramurile viței de vie, atârnând în dezordine de suporturile de stuf, au format acolo o galerie de viță de vie acoperită cu frunze. Aici ne putem delecta confortabil în conversație și, în timp ce ne încântăm ochii cu priveliștea plăcută a copacilor și a viței de vie, spiritul nostru va primi în același timp zidire din auz și plăcere din vedere. Totuși, există o singură plăcere pentru tine acum: cauți doar conversație cu mine. Fără a acorda atenție priveliștilor plăcute de aici, ți-ai fixat ochii asupra mea. Atât cu auzul, cât și cu mintea ai devenit ascultător - așa că mă iubești. Ce este în mine, sau este mult în mine, care să-ți pătrundă inima? O

minte săracă aduce roade sărace: nu este împovărată, precum un pământ fertil, cu spice bogate de porumb. Totuși, voi începe cu puterea pe care o am, mai ales că însăși subiectul cuvântului mă ajută. Lasă elocvența bogată să-și etaleze ingeniozitatea în locurile judiciare și în discursurile publice rostite în adunările populare. Unde se vorbește despre Domnul Dumnezeu, acolo cuvântul curat și sincer caută dovada credinței nu în puterea elocvenței, ci în lucrul în sine. Așadar, așteptați de la mine nu elocvență, ci tărie, nu discursuri înfrumusețate cu turnuri de fraze floride, care captivează mulțimea, ci cuvântul naiv și puternic al harului lui Dumnezeu, în adevărul simplu. Veți auzi de la mine ceea ce se știe înainte de a fi învățat și ceea ce se dobândește nu printr-un șir lung de ani, nu prin reflecție prelungită, ci se întâmplă pe cea mai scurtă cale din har, care aduce imediat maturitate spirituală.

Când eram în întuneric și orbire adâncă, când, plin de nehotărâre și îndoială, eram aruncat și rătăcit în marea acestei epoci furtunoase, când nu eram conștient de însăși calea vieții mele și eram străin de lumină și adevăr, atunci, conform modului meu de gândire anterior, am considerat foarte dificil și chiar imposibil ceea ce bunătatea lui Dumnezeu mi-a promis pentru mântuire, și anume ca un om să se poată naște din nou și, însuflețit pentru o viață nouă de apele botezului mântuitor, să poată lăsa deoparte tot ce fusese înainte și, cu aceeași constituție trupească, să devină un alt om în minte și inimă. Cum este posibil, mă gândeam, ca o astfel de schimbare să fie posibilă, ca un om să se dezbrace brusc de ceea ce fie, ca ceva înnăscut, s-a întărit până la punctul de materie grosieră, fie, ca ceva dobândit, a prins rădăcini odată cu anii? Nu, răul a prins rădăcini prea adânci! Va învăța vreodată frugalitatea cel obișnuit cu ospățuri magnifice și cine somptuoase? Va apărea vreodată înaintea oamenilor în haine obișnuite, simple, pe care au strălucit întotdeauna haine prețioase, strălucitoare și purpură? Nu, cel care este obișnuit să se distreze cu cununi și alte onoruri, nu va dori niciodată să fie un om privat și josnic. Mereu însoțit de clienții săi, înconjurat, ca semn de onoare, de o mulțime numeroasă de oameni care se închină la el, consideră că este o pedeapsă atunci când este singur. Sclav al unor distracții neîncetate, nu se poate abține de la beția sa obișnuită; mândria îl umflă, mânia îl înfierbântă, lăcomia îl incită, cruzimea se aprinde, ambiția îl satisface, pofta îl răpește.

Așa de des am rațional cu mine însumi, căci eu însumi eram mai înainte încurcat în foarte multe erori, de care nu aveam nicio speranță să mă eliberez. Supunându-mă pasiunilor mele adânc înrădăcinate și nenădăjduind ce e mai bine, mi-am favorizat răul, ca și cum ar fi fost natural în mine. Dar când apele regeneratoare au spălat petele vieții mele anterioare și lumina cerească s-a revărsat în inima mea purificată și îndreptățită, când, primind Duhul Ceresc, am devenit un om nou prin a doua mea naștere, atunci într-un mod minunat îndoielile s-au rezolvat în certitudine; misterele au început să fie dezvăluite,

întunericul să dispară; ceea ce părea înainte dificil a devenit ușor, imposibilul a devenit posibil; am început să recunosc că întreaga mea viață trupească anterioară, petrecută în păcat, era o viață pământească și că acum începuse doar viața lui Dumnezeu, animată de Duhul Sfânt. Tu însuți, desigur, știi și îți amintești, la fel ca și mine, ce am pierdut și ce am câștigat, murind [în botez] față de păcat, venind la viață pentru virtute. Tu însuți știi aceasta fără să-ți amintesc eu. A te lăuda cu tine însuți este reprobabil, dar nu poate fi laudă de sine, ci slujește ca semn de recunoștință, tot ceea ce nu este atribuit puterii omenești, ci ține de slava lucrărilor lui Dumnezeu. Astfel, o viață fără păcat este rodul binecuvântat al adevăratei credințe; așa cum o viață păcătoasă înainte de credință este rodul erorilor omenești! Lucrarea lui Dumnezeu, zic eu, lucrarea lui Dumnezeu este tot ce putem noi; în El trăim, prin puterea Lui suntem puternici; împrumutând putere de la El, noi, încă aici pe pământ, prevedem viitorul. Fie ca doar frica să fie păzitorul curăției, pentru ca Domnul, prin inspirația harului ceresc sădită cu har în sufletele noastre, pentru ascultarea noastră vrednică să rămână cu noi în lăcașul unei inimi bucuroase; Fie ca siguranța dobândită să nu reînvie neglijența, fie ca vechiul vrăjmaș să nu se strecoare din nou.

Dar dacă te ții cu tărie de calea inocenței și a adevărului, dacă mergi pe ea cu o fermitate neîmpleticită, dacă, fiind întemeiat în Dumnezeu cu toată puterea ta și cu toată inima ta, rămâi ceea ce ai început să fii, atunci libertatea ți se va da pe măsura creșterii harului spiritual. Căci în primirea darurilor cerești nu există măsură cu care se primesc de obicei binefacerile pe pământ; harul revărsat cu generozitate al Duhului nu este constrâns de nicio limită; curge neîncetat, îmbogățește din belșug. Dacă inima noastră ar fi însetată și deschisă, am trage din abundența harului atât cât avem credința capabilă să-l primească. El dă puterea de a distruge puterea otrăvitoare a păcatului prin puritate sobră, gând imaculat, cuvânt curat, virtute neprefăcută, de a curăța murdăria inimilor corupte, redându-le sănătatea, de a împăca dușmanii, de a calma pe cei neliniștiți; de a înmuia pe cei furioși, de a obliga prin incantații teribile să mărturisească duhurile necurate care intră în om cu scopul de a-l domina - astfel încât acestea să înceteze să lovească omenirea cu lovituri crude; ca să înceteze să înmulțească numărul celor ce suferă, plâng și se tânguiesc, răspândindu-și pedepsele peste tot, ca să înceteze să ucidă oameni cu biciul și flacăra. Această lucrare se face în mod nevăzut; loviturile sunt imperceptibile, dar pedeapsa este evidentă. Astfel, intrând în noi, Duhul harului începe deja să-și manifeste puterea cea mare, deși încă nu ne-am schimbat trupul cu mădularele sale cu altul; totuși, ochiul nostru nu mai este întunecat de întunericul acestui veac. Ce putere, ce tărie a sufletului! Cel ce s-a purificat și rămâne curat, nu numai că se protejează de ispitele lumești, nu numai că nu este prins în nicio plasă a vrăjmașului care îl atacă, dar se și întărește în puterile sale până la punctul în care domnește peste întreaga armată a vrăjmașului prin propria sa voință, ca un conducător.

Dar pentru ca, după ce ați descoperit adevărul, să puteți vedea mai clar urmele chemării lui Dumnezeu, vă voi arăta ce este lumina și, după ce am risipit întunericul erorii, voi deschide cele mai secrete văluri sub care se ascunde imaginea hidoasă a lumii. Imaginează-ți pentru o clipă că te-ai urcat pe vârful înalt al unui munte abrupt și de acolo privești obiectele care se află dedesubt. Ridicându-te deasupra tuturor lucrurilor pământești, fără să găsești nicăieri un obstacol în calea privirii tale, privește vârtejurile lumii agitate. Tu însuți vei regreta și, amintindu-ți starea ta anterioară, plin de recunoștință față de Dumnezeu, te vei bucura mult mai mult că ai ieșit din ea. Uită-te: drumurile sunt blocate de tâlhari, mările sunt peste tot pline de orori sângeroase. Universul este pătat cu sânge omenesc; crima, considerată o crimă atunci când este comisă de persoane private, este considerată o virtute atunci când este comisă în mod deschis; ticăloșiile sunt scutite de execuție nu prin legea inocenței, ci prin măreția inumanității.

Dacă vă îndreptați privirea spre orașe, veți găsi o mulțime gălăgioasă, mai jalnică decât orice deșert. Se pregătesc spectacole de gladiatori, pentru a satisface capriciile ochilor însetați de sânge cu sânge. Corpul este umplut cu sucuri din mâncăruri hrănitoare, iar structura sa puternică se îngrașă, pentru ca cel condamnat la execuție să moară mai bucuros. Ucid un om pentru plăcerea omului; crima a devenit un obicei, o artă, o știință; oamenii nu numai că comit ticăloșii, ci și învață ticăloșia. Ce poate fi mai inuman, mai crud? Ei învață cum să ucidă, iar ucigașii sunt faimoși pentru că ucid! Ce este asta, spuneți-mi? Cum se face că cei pe care nimeni nu i-a condamnat la asta se dau fiarelor? Oameni în floarea vârstei, destul de frumoși, în haine strălucitoare, se împodobesc de vii pentru o înmormântare arbitrară și, din păcate, se laudă chiar cu distrugerea lor! Se luptă cu fiarele nu pentru o crimă, ci din pasiune. Tații își privesc copiii pierind; fratele și sora stau în stranele; mama însăși - ce ar putea fi mai vrednic de milă?! - mama însăși își cumpără un loc la spectacol, plătește pentru viitoarele ei plânsete și disperare! Iar spectatorii unui spectacol atât de impiu, atât de inuman și teribil nu cred deloc că privirile lor însetate de sânge sunt o cauză semnificativă a vărsării de sânge și a crimei.

De aici, îndreaptă-ți privirea spre alte spectacole nu mai puțin jalnice și periculoase pentru moravuri: și în teatre vei vedea ce îți va produce atât durere, cât și rușine. Acolo, tragicul, într-un stil sublim, povestește despre atrocități străvechi: legende dezgustătoare despre crime și incest se repetă într-o acțiune vie, ca și cum ar fi evenimente reale, astfel încât atrocitatea odată comisă să nu dispară din memoria posterității. Ei încearcă să insufle în fiecare și în fiecare că nu este imposibil ca ceea ce s-a întâmplat deja să se întâmple din nou: crimele sunt lăsate să supraviețuiască secolelor, timpul atotdistrugător nu este lăsat să distrugă memoria atrocităților, viciul nu este lăsat să cadă în uitare, urâciunile de mult trecute sunt transformate în exemple vii. Prezenți la spectacolele comice,

unii repetă viciile pe care le cunosc din viața lor de acasă, alții învață să fie vicioși. Privind adulterul, ei învață adulterul; indulgența fățișă în rău predispune la vicii, iar o femeie care a venit la spectacol, poate castă, iese din el fără rușine. Câte ispite în mișcările comedianților! Câtă infecție pentru moravuri! Câte exemple de nerușinare! Câtă hrană pentru desfrâu! Ce artă nefirească și obscenă se dezvoltă acolo? Bărbații sunt transformați în femei, astfel încât toată onoarea și puterea sexului sunt dezonorate de vederea efeminației corpului, și cu cât cineva reușește mai bine să se transforme din bărbat în femeie, cu atât îi place mai mult - pentru o crimă mai mare primește laude mai mari, și cu cât devine mai josnic, cu atât este considerat mai iscusit. Și astfel îl privesc și - ce impietate! - îl privesc cu plăcere. Ce nu va învăța un astfel de om! El stârnește sentimentele, gâdilă pasiunea, adormește cea mai sobră conștiință a unei inimi bune; viciul mângâietor are atâta putere să aducă ruina unei persoane aflate sub plăcere. Îl reprezintă pe Venus nerușinată, pe Marte furios; îl reprezintă și pe Jupiter, acest rege suprem al universului, sau mai degrabă al tuturor viciilor, așa cum el, împreună cu fulgerul său, arde de pasiunea iubirii pământești... Judecă singur, poate fi cel care privește la toate acestea un om cinstit și cast! Își imită zeii, pe care îi venerează – nefericiți! Ei zeifică chiar și patimile însele.

O, dacă ai putea de la această înălțime să pătrunzi cu privirea în singurătatea lor, să deschizi ușile secrete ale camerelor lor și să intri cu lampa conștiinței în camerele lor interioare! Ai vedea că acești nebuni fac ceea ce niciun ochi cast nu poate vedea, ai vedea ce este criminal de văzut, ai vedea că cei nebuni de vicii neagă ceea ce au făcut și se grăbesc să facă ceea ce au negat. Oamenii poftesc oameni. Ceea ce se face nu este plăcut celor care o fac ei înșiși. Cel care este astfel de om îi condamnă pe alții pentru același lucru: omul rău îl dezonorează pe cel rău și crede că prin aceasta a devenit drept, ca și cum ar fi nemulțumit de mustrările conștiinței! Aceiași denunță ceea ce fac în secret: în persoana altora își judecă propriile crime. Nu tolerează în exterior ceea ce favorizează în interior: ei înșiși fac de bunăvoie și îi învinovățesc pe alții pentru același lucru. Obrăznicie, demnă de josnicia viciului! Rușine, complet potrivită pentru cei care și-au pierdut conștiința! Nu fi surprins că acești oameni vorbesc un astfel de limbaj - buzele lor nu le vor întrece niciodată inimile în depravare.

Dar după drumurile periculoase, după numeroasele și feluritele bătălii împrăștiate în întreaga lume, după spectacolele sângeroase sau josnice, după urâciunile poftei, săvârșite public în case sordide sau ascunse între zidurile caselor, unde sunt de obicei cu atât mai nestăvilite, cu atât mai discrete - piața, poate, vă va părea inocentă, lipsită de insulte obraznice, inaccesibilă ultrajelor seducătoare. Ei bine, îndreptați-vă privirea acolo. Și aici veți întâlni multe dintre aceleași urâciuni demne de dezgust și cu atât mai repede vă veți grăbi să vă întoarceți privirea de acolo. La ce bun că legile sunt înscrise pe douăsprezece table, că drepturile gravate pe cupru sunt expuse deschis tuturor? Legile sunt încălcate în mijlocul

legilor înseși, drepturile sunt călcate în picioare în mijlocul drepturilor înseși. Inocența nu găsește protecție nici măcar acolo unde se refugiază. Discordia reciprocă se dezlănțuie până la nebunie, nu există pace nici măcar printre togi pașnice, iar umila piață este asurzită de strigăte frenetice. Totul este acolo pregătit: suliță, sabie și călău; gheare pentru sfâșiere, un cal de lemn pentru tortură, foc pentru ardere; pentru un corp omenesc sunt pregătite mult mai multe execuții decât câte membre sunt în el. Cine va proteja în mijlocul acestor orori? Patronul? Dar el este un perfid și un înșelător. Judecătorul? Dar sentința lui este coruptă. Cel numit să pedepsească crimele este el însuși un criminal; acuzatul piere nevinovat doar pentru că judecătorul este vinovat. Flacăra păcatului arde peste tot, otrava viciilor își arată puterea asupra nenumăratelor inimi în nenumărate moduri. Unul face un testament fals, altul îl semnează cu o înșelăciune criminală; aici copiii sunt înstrăinați de o moștenire, acolo o moșie este dată unui străin complet. Inamicul acuză, calomniatorul incită, martorul minte; de ambele părți, obrăznicia unei limbi mincinoase și venale încearcă să dea înșelăciunii și crimei aparența adevărului și a dreptății și, prin urmare, nevinovații pier odată cu vinovații. Nu se tem deloc de legi: nu se tem nici de anchetatori, nici de judecători - ceea ce poate fi mituit nu este înfricoșător. A fi nevinovat printre cei vinovați este deja o crimă:

Cine nu-i imită pe oamenii răi, deja îi insultă. Drepturile au devenit egale cu viciile, iar ceea ce se face în mod deschis a încetat să mai fie ilegal. Și ce fel de conștiință, ce fel de dreptate se poate aștepta acolo unde nu există deloc oameni care să poată condamna viciul, unde se înghesuie doar cei care ar trebui să fie supuși condamnării?

Dar ca să nu ți se pară că aleg în mod deliberat cele mai rele obiecte și, cu intenția de a-ți tulbura mintea și vederea, te conduc prin astfel de locuri, a căror înfățișare jalnică și dezgustătoare este ofensatoare ochiului conștiincios, îți voi arăta ceea ce lumea, din ignoranță, consideră bun; vei vedea că și aceasta nu este vrednică decât de dispreț. Ce părere ai despre onoruri, despre coroane, despre bogății incalculabile, despre puterea militară, despre purpuria care este pe judecători; despre libertatea și puterea de care se bucură oamenii aflați la putere? Răul răutății, plăcut la înfățișare, este ascuns, înfățișarea veselă a viciului zâmbitor, dar sub înfățișarea înșelătoare se află pericolul. Este o otravă căreia înșelăciunea vicleană îi dă un gust de dulceață, astfel încât este mai ușor de primit: pare că ai bea un pahar; dar de îndată ce bei, distrugerea este inevitabilă. Iată că vine cineva în haine magnifice, în purpuriu strălucitor; dar știi prin ce josnicie a cumpărat această splendoare? Cât dispreț a suferit înainte din partea celor mândri? De câte dimineți a stat la intrări prăfuite cu saluturile sale? De câte ori, înghesuindu-se în colțurile camerelor oamenilor, a depășit căutători similari, doar pentru ca aceiași felicitatori să vină la el neîncetat după aceea, cu un respect care se umilește nu față de om, ci față de putere? Căci îi arată

respect, nu pentru că îi respectă virtuțile, ci pentru că poartă cununi în fața lui. Gândiți-vă la sfârșitul lor josnic. Când ipocritul, care a știut să profite de timp, cade; când lingușitorii josnici trebuie să-l lase ca un om lipsit de putere, atunci nenorocirile unei familii ruinate lovesc conștiința, atunci se simte pe deplin pierderea averii risipite, cu care a fost cumpărată dragostea necredincioasă a unui popor frivol.

Și bogații, care își petrec viața în distracții neîncetate, care, nesuportând ca săracii să locuiască în vecinătatea lor, își extind moșiile la nesfârșit, care au o mulțime de argint și aur, care au grămezi uriașe de bani împrăștiate sau îngropate în pământ; și tremură cu toate comorile lor, chinuiți de teama ca nu cumva un hoț să le jefuiască, un tâlhar să le ruineze sau vreun dușman mai bogat, din invidie, să le tulbure cu procese nedrepte - Bogatul nu mănâncă, nu doarme. Oftează la ospețe, deși bea din vase presărate cu pietre prețioase; și deși trupul său ofilit se odihnește pe cel mai magnific pat, totuși nu doarme în pene: nu știe, nefericitul, că el însuși este cauza unor chinuri strălucitoare la înfățișare, agățându-se de aur și servil față de bogății și comori, în loc să fie proprietarul lor - O, orbire cumplită a inimii! O, întunecare adâncă a pasiunii frenetice! În loc să scape de povara grea, omul continuă să alerge după fericirea dureroasă și se întinde orbește spre grămezile care îl asupresc. Nu dă dovadă de nicio generozitate față de cei care îl consideră un protector; nu dă nimic săracilor: numește banii proprietatea sa și, ca pe proprietatea altcuiva, îi încuie acasă, îi păzește cu grijă neliniștită și nu dă nimic din ei prietenilor, copiilor și nici măcar sieși. Îi posedă doar pentru ca altul să nu-i posede. Și ce varietate de nume! Chiar și acele lucruri sunt numite bunuri care nu pot fi folosite în nimic altceva decât în scopuri rele.

În opinia dumneavoastră, poate, sunt în siguranță cel puțin cei înconjurați de splendoarea palatelor de aur și păziți de o gardă de scutieri? Dar astfel de oameni sunt mai temători decât oricine altcineva. Cu cât cineva se teme mai mult de cineva, cu atât există mai multe motive să se teamă de acea persoană. Pe măsură ce un om se ridică, pericolul său crește, chiar dacă este protejat de mâinile gărzilor de corp, deși se află întotdeauna sub acoperirea unei gărzi numeroase. Cu cât le permite mai puțin celorlalți să fie calmi, cu atât mai puțin poate fi calm el însuși. Puterea este teribilă mai ales pentru conducătorii înșiși, pe care îi face teribili pentru alții. Zâmbește pentru a se înfuria; mângâie pentru a înșela; atrage pentru a ucide; înalță pentru a răsturna, conform unei anumite legi a pedepsei pentru marea onoare și nobilime cu mari privațiuni.

Așadar, numai aceasta este adevărata liniște, numai aceasta este siguranța fermă, fermă și constantă, atunci când un om, eliberat de vârtejurile unei epoci răzvrătite, își stabilește locuința într-un liman al mântuirii; când își ridică ochii de la pământ spre cer și, după ce a intrat în chemarea Fiului Domnului, după ce s-a

apropiat de Dumnezeu cu inima sa, consideră sub sine tot ceea ce altora în cercul lucrurilor omenești li se pare înalt și maiestuos. Cel care este deasupra acestei epoci nu mai poate dori sau cere nimic de la ea. Ce apărare fermă, ce apărare de nezdruncinat, ce ajutor ceresc pentru posedarea binecuvântărilor veșnice constă în a fi liber de cursele lumii rele, curat de corupția pământească, capabil să locuiești în lumina nemuririi! În această stare putem vedea clar cu ce viclenie ne-a atacat odinioară vrăjmașul implacabil pentru distrugerea noastră. Când știm și condamnăm ceea ce eram, atunci chiar în acest lucru avem cel mai puternic stimulent să ne străduim pentru ceea ce ar trebui să fim. Pentru aceasta, nu sunt necesare nici bani, nici cerșetorie, nici efort, nici muncă neobosită, prin care se dobândește o înaltă demnitate și putere umană. Acesta este un dar de la Dumnezeu și o chestiune ușoară. Așa cum soarele strălucește singur, pârâul curge singur, ploaia udă singură, așa și Duhul Ceresc se revarsă singur. De îndată ce sufletul, privind spre cer, Îl recunoaște pe Creatorul său, atunci, ridicându-se deasupra pământului și a oricărei măreții pământești, începe să fie ceea ce se consideră a fi. Numai tu însuți, deja pecetluit cu semnul unui războinic ceresc, îmbrăcat în armura completă a harului, respectă neclintit regulile cunoașterii tale prin împlinirea sfintelor virtuți. Ocupă-te mai sârguincios fie în rugăciune, fie în lectură - și vei vorbi fie cu Dumnezeu însuți, fie cu Dumnezeu cu tine. Fie ca El să te învețe în poruncile Sale, fie ca El să te călăuzească; pe cine îmbogățește El, nimeni nu-l va sărăci. Nu poate fi sărac acela a cărui inimă a fost odată săturată cu hrană cerească. Vei disprețui imediat bolțile presărate cu aur și pereții acoperiți cu marmură scumpă, când vei învăța că ar trebui să te împodobești mai presus de toate, că cea mai bună casă pentru tine este cea în care Domnul locuiește ca într-un templu, în care Duhul Sfânt Și-a așezat locuința. Să împodobim această casă cu frumusețea inocenței, să o sfințim cu lumina adevărului. Nu se va destrăma niciodată din decrepătură; culorile pitorești sau auritura, după ce s-au estompat pe pereți, nu o vor desfigura niciodată. Tot ce este înșelător este pieritor și nu poți fi ferm sigur că posezi ceea ce nu poți poseda în permanență. Adevăratele podoabe au întotdeauna un preț, adevăratele onoruri sunt nevătămate, adevărata splendoare este durabilă; nu pot nici să se strice, nici să se întunece; nu pot fi transformate într-o formă mai bună decât la învierea trupului. Pe scurt, despre asta am vrut să vorbesc cu tine, dragă Donatus. Știu că o inimă bună și răbdătoare, o minte fermă și o credință puternică se bucură auzind adevăruri mântuitoare; știu, de asemenea, că nu există nimic atât de plăcut urechilor tale ca ceea ce este plăcut lui Dumnezeu; totuși, să scurtăm conversația, căci trăim împreună și avem ocazia să vorbim des în viitor, și, întrucât acum este zi de sărbătoare și timp liber,apoi vom petrece restul zilei până seara în bucurie; nu vom rămâne nici măcar un minut fără să participăm la sărbătoarea harului Ceresc. Să răsune cu psalmodie sobră; și, fiindcă aveți o memorie puternică, o voce sonoră, atunci începeți voi înșivă această cântare după obicei. Cu atât mai plăcute vor fi cântările duhovnicești

dacă, ascultându-le duhovnicește, găsim în ele o plăcere pioasă pentru urechea trupească.

Scrisoare către Rogatian despre un diacon care a insultat un episcop

Ciprian îi urează sănătate fratelui său Rogatian.

Eu și tovarășii mei care eram de față am fost cuprinși de o mare tristețe când am citit, preaiubite frate, scrisoarea ta în care te plângi de diaconul tău pentru că, uitând chemarea ta preoțească și îndatorirea sa oficială, te-a întristat cu insulte și neadevăruri. Între timp, l-ai tratat cu respect față de noi și conform smereniei tale obișnuite, socotind că este mai bine să te plângi nouă de el, în timp ce, prin autoritatea episcopului și importanța scaunului, tu însuți l-ai fi putut pedepsi imediat, fiind încrezător că noi, tovarășii tăi, am fi aprobat tot ce ai făcut cu acest diacon violent prin autoritate preoțească, având porunci divine cu privire la astfel de oameni. Așa spune Domnul Dumnezeu în Deuteronom: „Iar omul care face ceva arogant, ca să nu asculte de preot... sau de judecătorul care va fi în zilele acelea, omul acela să moară și tot poporul care va auzi de aceasta să se teamă și să nu mai facă rău” (Deuteronom 17:12-13). Și că aceste cuvinte divine au fost rostite cu adevărata și cea mai înaltă măreție a lui Dumnezeu, pentru ca preoții lui Dumnezeu să fie onorați și răzbunați, este evident din faptul că Horaeus, Datan și Abiram, care slujeau preotului Aaron, de îndată ce au îndrăznit să se ridice împotriva lui, să fie mândri înaintea lui și să se considere egali cu marele preot, au fost imediat înghițiți și devorați de pământul care s-a deschis, primind pedeapsa pentru insolența lor sacrilegică. Și nu numai ei, ci și ceilalți două sute cincizeci de oameni care luaseră parte la răzvrătirea lor, au fost devorați de focul care a venit de la Dumnezeu, pentru ca să fie evident că preoții lui Dumnezeu sunt răzbunați de Cel care hirotonește preoții. Și tot în cartea Regilor se spune că atunci când preotul Samuel era disprețuit de poporul evreu pentru bătrânețea sa, așa cum acum ești tu, Dumnezeu a zis cu mânie: Nu te-au disprețuit pe tine, ci pe Mine M-au disprețuit (1 Samuel 8:7), și ca pedeapsă pentru aceasta l-a ridicat pe regele Saul pentru ei, pentru ca acesta, asuprindu-i cu grave nedreptăți, să smerească și să umilească poporul mândru cu felurite insulte și pedepse; și în acest fel răzbunarea lui Dumnezeu s-a abătut asupra acestui popor mândru pentru preotul disprețuit. Solomon, călăuzit de Duhul Sfânt, mărturisește și el despre demnitatea și autoritatea preoțească, dând îndrumări în următoarele pasaje: Teme-te de Domnul din tot sufletul tău și cinstește pe preotul Lui. Și iarăși: Teme-te de Domnul din toată puterea ta și slăvește pe preot [1]Amintindu-și de aceste porunci, fericitul Apostol Pavel, așa cum citim în Faptele Apostolilor, când i-au zis: „Îl superi pe marele preot al lui Dumnezeu?”, el a răspuns: „Nu știam, fraților, că este mare preot, căci scris este: „Să nu vorbești de rău pe mai-marele poporului tău” (Faptele Apostolilor 23:5). Însuși Domnul

nostru Iisus Hristos, Împăratul, Judecătorul și Dumnezeul nostru, chiar până în ziua pătimirii Sale a arătat respect marilor preoți și preoților, deși aceștia nu aveau nici frica de Dumnezeu, nici cunoașterea lui Hristos. Astfel, când a curățit pe cel lepros, i-a zis: „Du-te, arată-te preoților și adu dar” (Matei 8:4). În smerenia pe care a insuflat-o în noi, tot a numit preot pe cel pe care-l știa hulitor. De asemenea, când în timpul pătimirii Sale L-au lovit peste obraz și i-au zis: „Așa răspunzi marelui preot?” Nu a spus nimic jignitor la adresa persoanei marelui preot, ci doar, apărându-Și nevinovăția, a răspuns: Dacă am vorbit rău, mărturisește despre ce am vorbit; sau dacă am vorbit bine, de ce Mă biciuiești? (Ioan 18:22-23). În toate cazurile, El a acționat cu atâta răbdare pentru a ne da un exemplu de blândețe și răbdare. Fiind respectuos față de preoții falși, El ne-a învățat prin aceasta să arătăm preoților adevărați un respect legitim și deplin. Mai mult, diaconii trebuie să-și amintească faptul că apostolii, adică episcopii și primații, au fost aleși de Însuși Domnul, iar diaconii, după Înălțarea Domnului la cer, au fost hirotoniși de apostoli ca slujitori ai rangului lor episcopal în Biserică. Prin urmare, dacă am îndrăzni să ne răzvrătim împotriva lui Dumnezeu, care hirotonește episcopi, atunci și diaconii pe care îi hirotonisim noi s-ar putea răzvrăti împotriva noastră (Faptele Apostolilor 6:5-6). Și de aceea Diaconul despre care scrieți trebuie să se pocăiască de îndrăzneala sa, să recunoască demnitatea preoției și, cu deplină smerenie, să-și ispășească vina înaintea episcopului, superiorului său. Căci eforturile ereticilor și schismaticilor cu gânduri rele încep de obicei cu o indulgență de sine, combinată cu un dispreț arogant și mândru față de întâistătător. Astfel se produce apostazia din Biserică și profanarea altarului, astfel sunt tulburate pacea lui Hristos, rânduiala și unitatea lui Dumnezeu. Dacă acest diacon continuă să te întristeze și să te jignească cu ultrajurile sale, atunci folosește puterea rangului tău asupra lui, detronându-l sau liniștindu-l. Apostolul Pavel, scriindu-i lui Timotei, a spus: Nimeni să nu-ți pese de tinerețea ta (Tim. 4:12); cu atât mai mult ar trebui să zică tovarășii tăi despre tine: Nimeni să nu-ți pese de bătrânețea ta. Și, fiindcă ai scris că un altul s-a alăturat diaconului și a devenit complice la mândria și insolența lui, atunci acest om, și toți ceilalți, dacă există astfel de oameni care s-au ridicat împotriva preotului lui Dumnezeu, trebuie fie excomunicați, fie smeriți. Dar îi îndemnăm și îi rugăm: să-și recunoască mai bine păcatul, să-și ispășească vina, recunoscând dreptul nostru; căci dorim și ne străduim mai degrabă să biruim insultele și ofensele fiecăruia prin milă și răbdare, decât să pedepsim pentru ele conform autorității preoției.

Îți doresc, fratele meu cel mai iubit, să fii mereu sănătos.

Scrisoare către Martiri și Mărturisitori, cerând pace pentru cei căzuți

Ciprian către martiri și mărturisitori, preaiubiți frați, urează sănătate. Îndatoririle chemării mele și frica de Domnul mă obligă să vă reamintesc în scris, frați preacurați și binecuvântați, că voi, care cu o asemenea lepădare de sine și cu atâta curaj păstrați credința Domnului, păstrați și legea și învățătura Domnului. Căci dacă toți ostașii lui Hristos trebuie să păzească poruncile Învățătorului lor, atunci cu atât mai mult trebuie să păziți poruncile Lui, care au devenit pentru alții un exemplu de curaj și frică de Dumnezeu. Și până acum eram sigur că prezbiterii și diaconii care erau acolo cu voi vă călăuzesc cu sfaturile lor și vă instruiesc pe deplin în legea Evangheliei, așa cum se făcea întotdeauna înainte sub predecesorii noștri; atunci diaconii, când vizitau închisorile, erau obligați să dea îndrumări dorințelor martirilor cu sfaturile și inspirația lor din poruncile Scripturii. Dar acum, cu cea mai mare întristare a inimii, aflu că nu numai că nu vă inspiră poruncile dumnezeiești, ci chiar li se împotrivesc; că unii prezbiteri resping chiar și ceea ce voi înșivă faceți atât cu prudență față de Dumnezeu, cât și cu respect față de preotul lui Dumnezeu. Astfel, în scrisoarea dumneavoastră către mine, ați cerut să se ia în considerare dorințele dumneavoastră și să se acorde pace anumitor persoane căzute atunci când se va termina persecuția și noi, unindu-ne cu clerul, vom începe să ne adunăm din nou; dar acei prezbiteri, neavând nici frică de Dumnezeu, nici respect față de episcop, contrar legii Evangheliei și contrar cererii dumneavoastră respectuoase, înainte ca cei căzuți să fi adus pocăința, înainte de mărturisirea celei mai grave și mai mari crime, înainte ca episcopul și clerul să-și fi pus mâinile peste ei ca semn de pocăință, îndrăznesc să aducă o jertfă pentru ei și să le dea Euharistia, adică să batjocorească sfântul trup al Domnului, așa cum este scris:

Oricine mănâncă pâinea sau bea paharul Domnului în mod nedemn va fi vinovat de Trupul și Sângele Domnului. Și în aceasta cei căzuți pot fi totuși iertați, căci cine dintre cei condamnați la moarte nu ar dori să primească viața mai repede? Cine nu ar vrea să se grăbească spre mântuirea sa? Dar este datoria conducătorilor să țină de poruncă și să-i avertizeze atât pe cei ce se grăbesc, cât și pe cei ce nu știu, altfel cei ce ar trebui să fie păstori ai oilor vor deveni tâlhari. Căci a permite ceea ce duce la pieire înseamnă a înșela: prin aceasta cel căzut nu este restaurat, ci numai, ofensându-L din nou pe Dumnezeu, este atras și mai mult spre pieire. Așadar, să învețe măcar de la tine ceea ce ar fi trebuit ei înșiși să învețe. Să prezinte episcopului iertarea și dorințele tale și să aștepte un moment potrivit și favorabil pentru acordarea păcii la cererea ta. Este necesar ca mama să primească mai întâi pace de la Domnul, apoi va fi posibil, după dorința ta, să discute despre pacea copiilor. Și fiindcă aud, frați preacurați și preaiubiți, că unii vă sâcâie fără rușine și vă încalcă modestia, vă îndemn cu toate rugămințile posibile, ca, amintindu-vă de Evanghelie și luând în considerare ce și cât și-au permis predecesorii voștri, martirii, fiind atenți la toate, să cântăriți cu grijă și precauție dorințele celor care cer, ca și voi, ca prieteni ai Domnului, care într-o zi veți judeca împreună cu El, să priviți la greșelile, faptele și meritele

fiecăruia, la felurile și calitățile crimelor în sine, pentru ca Biserica noastră să nu se rușineze înaintea păgânilor înșiși, dacă vi se promite ceva în mod imprudent și nedemn sau se fac multe. Domnul ne vizitează adesea și ne îndeamnă, aducându-ne aminte să păzim poruncile Sale cu neînfricare și sfințenie. Același lucru, după cum observ, se întâmplă și acolo cu voi; foarte mulți dintre voi primiți îndemn divin cu privire la învățătura Bisericii. Totuși, acest lucru se poate întâmpla, dacă numai ceea ce ți se cere vei modera cu o considerație pioasă, încercând să-i înțelegi și să-i înfrânezi pe cei care, prin prefăcătorie, caută în faptele tale bune o ocazie fie de a merita recunoștință, fie de a dobândi foloase nepermise.

Am scris scrisori despre aceasta clerului și poporului și am însărcinat să vi le citească. Nu neglijați să aveți mare grijă ca cei pentru care se caută pacea să fie numiți de voi; căci se aude că unora li se dau astfel de mărturii în care se spune doar: „Să aibă părtășie cu ai săi", ceea ce nu a fost absolut niciodată permis de martiri, deoarece o cerere nedefinită și fără nume nu va face decât să sporească neplăcerea față de noi mai târziu. Cuvintele „el cu ai săi" au un sens larg și douăzeci, treizeci sau mai multe persoane pot veni la noi, asigurându-se că sunt rude, socri, eliberați și slujitori ai celui care a primit mărturia. Și de aceea vă rog să numiți în mărturie pe cei pe care voi înșivă i-ați văzut, îi cunoașteți și a căror pocăință o găsiți mai mult sau mai puțin satisfăcătoare; și să ne trimiteți doar astfel de scrisori, în conformitate cu credința și doctrina.

Vă doresc, frați prea curajoși și iubiți, să fiți mereu sănătoși în Domnul și să vă amintiți de noi. La revedere.

Scrisoare către popor

Ciprian le urează sănătate fraților săi din partea poporului. Știu din propria mea experiență, preaiubiți frați, cum vă plângeți și vă întristați de căderea fraților noștri, pentru că eu însumi mă întristez împreună cu voi și mă întrist pentru fiecare în parte, simțind pe deplin cele spuse de fericitul Apostol. *„Cine este slab",* spune el, „ *și eu nu sunt slab? Cine se smintește, și eu nu mă aprind?"* (2 Cor. 11:29). De asemenea, a notat în scrisoarea sa: *„Dacă suferă un mădular, toate mădularele suferă împreună cu el; dacă un mădular este proslăvit, toate mădularele se bucură împreună cu el" (1 Cor.*(Or. 12:26). De aceea, simt compasiune și mă întristez pentru frații noștri care nu au rezistat atacului persecuției și, prin căderea lor, i-au tras la pământ pe unii dintre copiii noștri; prin rănile lor ne-au cauzat durere și nouă. Mila divină îi poate vindeca, dar, în același timp, cred, nu trebuie să ne grăbim, nu trebuie să facem nimic cu nechibzuință și în grabă, ca nu cumva, printr-o insultă nechibzuită adusă lumii, să atragem și mai mult mânia Domnului ofensat. Fericiții martiri au mijlocit în scris pentru unii, cerând ca dorințele lor să fie luate în considerare atunci când Domnul ne va da

tuturor pacea; apoi, la întoarcerea noastră în Biserică, totul va fi examinat în prezența voastră și după judecata voastră; Între timp, aud că unii prezbiteri, neamintindu-și Evanghelia, neacordând atenție la ceea ce ne-au scris martirii, cu lipsă de respect pentru rangul sacru al episcopului și al scaunului său, au intrat deja în comuniune cu cei căzuți, se roagă pentru ei și le administrează Euharistia, deși era necesar să se ajungă la aceasta în acest scop. Căci dacă în cazul unor crime mai mici, săvârșite nu împotriva Domnului, se cere pocăință la un anumit moment, se face spovedania cu o examinare a vieții penitentului și nimeni nu poate intra în comuniune înainte ca episcopul și clerul să-și pună mâinile peste el, cu cât mai mult în aceste crime mai grave și extreme totul ar trebui făcut cu prudență și cu bună știință, după învățătura Domnului. Și diaconii ar fi trebuit să ne amintească de aceasta, pentru a întări oile încredințate lor și a le călăuzi cu învățătură divină pe calea mântuirii dorite; iar poporul nostru, după cum știu, este smerit și timid: cei căzuți ar fi fost treji în grija lor de a-L satisface și a-L îmbuna pe Dumnezeu, dacă nu i-ar fi înșelat niște prezbiteri slugi. De aceea, măcar, călăuziți pe fiecare și, prin sfatul și învățătura voastră, pregătiți sufletele celor căzuți să se conformeze poruncilor divine. Nimeni să nu culeagă fructul necopt prematur, nimeni să nu încredințeze din nou mării corabia sa, zdruncinată și sfâșiată de valuri, fără să o drese mai întâi cu grijă, nimeni să nu ia și să îmbrace o haină ruptă până când, dreasă cu măiestrie, nu i-o este înmânată de stăpânul reparat. Mă rog ca ei să asculte cu răbdare sfatul nostru și să aștepte întoarcerea noastră; și când vom veni, prin mila lui Dumnezeu, la voi, atunci, după convocarea multor episcopi, în prezența duhovnicilor și după părerea voastră, va fi posibil, aplicând învățătura divină, să examinați scrisorile fericiților mucenici și dorințele lor. Am scris scrisori despre aceasta către clerici, și către mucenici, și duhovnici, și v-am poruncit să citiți acele scrisori. Vă doresc, frații mei cei preaiubiți și doriți, să fiți mereu sănătoși în Domnul și să vă amintiți de noi. Adio.

Scrisoare către cler despre cei căzuți și catehumeni, pentru a-i absolvi la moarte

Ciprian către preoți și diaconi, frați, urează sănătate. Sunt surprins, preaiubiți frați, că la numeroasele și desele mele scrisori către voi nu mi-ați răspuns deloc, deși, primind informații de la voi, aș fi putut judeca cum să conduc lucrurile pentru a contribui astfel în orice mod atât la folosul, cât și la nevoile frăției noastre. Între timp, întrucât nu văd încă ocazia să vin la voi, iar vara a venit deja - vremea în care bolile grave fac neîncetat ravagii, atunci consider necesar să-i avertizez pe frații noștri că cei care au primit mărturii de la martiri, ale căror merite îi pot ajuta înaintea lui Dumnezeu, pot, în cazul oricărei nenorociri sau boli periculoase care i-a lovit, fără să aștepte prezența noastră, să-și mărturisească păcatul înaintea oricui se întâmplă să fie aici, mergând la preot, chiar dacă este imposibil să găsească un preot și sunt amenințați cu moartea, atunci înaintea

diaconului; apoi, după ce își pun mâinile peste ei, să plece la Domnul ca semn de pocăință cu pacea pe care martirii au cerut-o pentru ei în scris. Sprijină și cu prezența ta pe restul oamenilor căzuți, mângâindu-i și încurajându-i să nu sărăcească în credință și să nu deznădăjduiască de mila lui Dumnezeu; căci cei care, cu blândețe, smerenie și adevărată pocăință, rămân statornici în faptele bune, nu vor fi lipsiți de ajutorul și sprijinul divin, și li se dă și leacul divin. Fii treaz și față de catehumeni: când aceștia, în caz de pericol amenințător și moarte iminentă, imploră iertare divină, nici mila Domnului să nu li se refuze. Vă doresc, preaiubiți frați, să fiți mereu sănătoși și să vă amintiți de noi. Salutați întreaga frăție cu numele meu și rugați-i cu stăruință să-și amintească de noi. Adio.

Scrisoare către cei căzuți

Domnul nostru, Ale cărui porunci trebuie să le păzim cu tremur, definind cinstea rangului episcopal și organizând Biserica, spune în Evanghelie, adresându-se lui Petru: *„Și Eu îți zic: Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Și îți voi da cheile Împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat în ceruri și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat în ceruri”* (Matei 16, 18-19). De atunci, episcopii au fost numiți în succesiune neîntreruptă, iar Biserica este astfel organizată încât se bazează pe episcopi și întreaga ei viață este guvernată de acești întâmpărați. Așa este organizată după legea Domnului și mă mir că unii mi-au scris cu îndrăzneală și nesăbuință, adresându-se ca și cum ar fi în numele Bisericii, în timp ce Biserica se bazează pe episcopi, clerici și pe toți cei care au stat tari în credință. Fie ca Domnul, Cel milostiv și Atotputernic, să nu îngăduie ca un număr de „căzuți” să fie numiți Biserică. Căci este scris: *„Dumnezeu nu este Dumnezeul morților, ci al celor vii”* (Matei 22:32). Dorim, desigur, ca toți să învie; cerem ca prin rugăciunile noastre pline de lacrimi să se întoarcă la starea lor de dinainte. Dar dacă ei vor să fie Biserică și dacă au Biserica și în ei, ce putem face decât să le cerem să binevoiască să ne primească în Biserica lor? Cei care, amintindu-și de nelegiuirea lor, trebuie să-L ispășească pe Domnul și să nu compună scrisori în numele Bisericii, știind mai ales că se adresează tocmai Bisericii, ar trebui să fie umili, liniștiți și modești.

Mi-au scris unii dintre „cei căzuți”: smeriți, blânzi, temători de Dumnezeu, lucrând mereu în biserici cu conștiinciozitate și slavă și neprezentându-și niciodată lucrarea ca pe un merit înaintea Domnului, știind că El a spus: *„Când veți fi făcut toate acestea, să ziceți: suntem robi netrebuitori, căci am făcut ce era de datoria noastră să facem”* (Luca 17:10). Gândindu-se la aceasta, ei, deși primiseră „biletele” de la mucenici, s-au îndreptat către mine cu o cerere: își recunosc vina, se pocăiesc sincer, nu se grăbesc să primească „pace”, fără timp și fără să aibă un motiv pentru aceasta, ci vor aștepta sosirea noastră, pentru că, spun ei, însăși „pacea”, primită în prezența noastră, le va fi mai dulce. Domnul este martor cât

m-am bucurat de ei: El a binevoit să arate ce, prin bunătatea Lui, merită astfel de robi și cei asemenea lor. Am primit această scrisoare și acum citesc în a ta ceva cu totul diferit. Vă rog, fiecare dintre voi, să vă notați dorințele și, oricine mi-ați trimis această scrisoare, să semnați cererea și să mi-o trimiteți cu numele fiecăruia. Mai întâi, trebuie să știți cui să răspundeți. Apoi, voi răspunde fiecărei cereri în conformitate cu rangul meu și cu linia de conduită la care aderă smerenia mea. Vă doresc, fraților, multă sănătate și să vă comportați în liniște și calm, conform regulilor Domnului.

Scrisoare către Fidus, despre botezul copiilor

Ciprian și alți camarazi, în număr de 66, care au fost prezenți la Consiliu: îi urez sănătate lui Fid, frate.

Am citit scrisoarea dumneavoastră, preaiubit frate, în care ne informați că tovarășul nostru Therapius i-a acordat prematur și prea repede pacea lui Victor, care a fost odată preot, înainte ca acesta să se pocăiască pe deplin și să-L satisfacă pe Domnul Dumnezeu, înaintea căruia păcătuise. Această chestiune ne-a tulburat foarte mult, întrucât pacea i-a fost acordată cu încălcarea gravității decretului nostru, acordat înainte de împlinirea timpului legitim de pocăință și satisfacție, fără o cerere din partea sa și fără aprobarea poporului, în absența vreunei slăbiciuni presante sau a vreunei necesități presante. Totuși, după îndelungi deliberări, am considerat că este suficient să-l mustrăm pe tovarășul nostru Therapius pentru acest act nechibzuit al său și să-l avertizăm să nu mai facă nimic asemănător în viitor. Între timp, nu am considerat necesar să luăm pacea, odată acordată în vreun fel de un preot al lui Dumnezeu, și, prin urmare, i-am permis lui Victor să se bucure de părtășia acordată lui.

Cât despre problema pruncilor, care, după părerea ta, nu ar trebui botezați în a doua sau a treia zi de la naștere, ci ar trebui să fie conform legii circumciziei antice și care, după cum crezi tu, nu ar trebui nici botezați, nici sfințiți înainte de a opta zi, această circumstanță a fost prezentată la Sinodul nostru într-un mod cu totul diferit. Nimeni nu a fost de acord cu opinia ta în această privință; dimpotrivă, cu toții am considerat că este mai bine să nu lipsim niciun om născut de mila și harul lui Dumnezeu. Dacă Domnul Însuși spune în Evanghelia Sa că Fiul omului n-a venit să distrugă sufletele oamenilor, ci să-i mântuiască (Luca 9:56), atunci, în măsura în care depinde de noi, niciun suflet nu ar trebui să piară, dacă este posibil. Și ce altceva îi lipsește Celui care a fost odată pentru totdeauna format în pântece de mâinile lui Dumnezeu? Numai nouă și ochilor noștri ni se pare că cei născuți primesc o oarecare creștere odată cu trecerea zilelor lumești; în timp ce tot ceea ce este creat de Dumnezeu este complet în conformitate cu măreția și măiestria lui Dumnezeu Creatorul. Mai mult, mărturia Sfintei Scripturi ne arată că toți oamenii, atât pruncii, cât și adulții, au un dar divin egal. Elisei, când s-a rugat

lui Dumnezeu pentru un copil mort, fiul unei văduve, s-a întins peste el astfel încât capul să ajungă la cap și față la față, iar fiecare mădular al lui Elisei întins a fost așezat pe fiecare mădular al copilului, iar picioarele - pe picioare (2 Cronici 4:34). Dacă luăm în considerare acest lucru din perspectiva inegalității vârstei și trupului nostru, atunci un copil nu s-ar putea compara cu un adult și o persoană în vârstă, iar mădularele mici nu s-ar putea uni și compara cu cele mari. Dar aici este exprimată egalitatea divină și spirituală, și anume că toți oamenii, fiind creați o dată pentru totdeauna de Dumnezeu, sunt egali și identici și că vârsta noastră poate avea o creștere doar pentru lume, dar nu și pentru Dumnezeu; de ce harul însuși, dat celor botezați, nu este împărtășit în măsură mai mare sau mai mică, după vârsta celor care îl primesc, întrucât același Duh Sfânt este dat tuturor, nu după vreo măsură, ci după dragoste și bunăvoință părintească (Galateni 2). Dumnezeu nu se uită nici la persoană, nici la vârstă, fiind un tată în egală măsură pentru toți în ceea ce privește dobândirea harului ceresc. Și faptul că un prunc în primele zile după naștere este, după voi, necurat, încât chiar fiecare dintre noi se teme să-l sărute, nu credem că acest lucru ar trebui să servească drept obstacol în calea dăruirii harului ceresc asupra lui. În Scriptură se spune: „Toate lucrurile sunt curate celor curați” (Tit 1:15) și nimeni dintre noi nu trebuie să disprețuiască ceea ce Domnul a binevoit să creeze. Deși un prunc este încă urât de la naștere, nu este atât de rău încât cineva să se teamă să-l sărute atunci când se împărtășește harul și se dă pace, mai ales că, sărutând un prunc, fiecare dintre noi, după credința noastră, trebuie să reprezentăm lucrarea încă recentă a mâinilor lui Dumnezeu, pe care într-un fel o sărutăm pe o persoană care abia a fost formată, atunci când îmbrățișăm ceea ce Dumnezeu a creat. Și ceea ce observăm în circumcizia trupească evreiască era ziua a opta, aceasta este o taină,care a fost trimisă mai înainte în umbră și în chip și apoi s-a împlinit în fapt odată cu venirea lui Hristos. Căci ziua a opta, adică prima după Sabat, trebuia să fie ziua în care Domnul a înviat, ne-a înviat și ne-a dat circumcizia spirituală. Și de aceea credem că nimeni nu trebuie împiedicat să primească harul pe baza legii care a încetat deja, și circumcizia spirituală nu trebuie constrânsă de cele trupești; ci absolut fiecare persoană trebuie admisă în harul lui Hristos, mai ales că Petru proclamă și el în Faptele Apostolilor și spune: Dumnezeu nu mi-a arătat niciun lucru spurcat sau necurat pe care să-l spună omul (Faptele Apostolilor 10:28). Totuși, dacă ceva ar putea servi drept obstacol în a primi harul, ar fi păcatele grele și chiar și acestea ar putea împiedica bătrânii mai în vârstă. Mai mult, dacă celor mai mari păcătoși, care au păcătuit mult înainte împotriva lui Dumnezeu, li se acordă iertarea păcatelor atunci când cred mai târziu, iar iertarea și harul nu sunt refuzate nimănui; atunci cu atât mai puțin ar trebui să i se refuze acest lucru unui prunc, care, fiind abia născut, nu a păcătuit cu nimic, ci doar, fiind coborât în trup din Adam, a primit infectia morții străvechi prin însăși nașterea sa și care este cu atât mai capabil să se apropie de primirea iertării păcatelor, pentru că nu propriile sale păcate, ci ale altora îi sunt iertate. Și de aceea, preaiubite frate, la Consiliul nostru a fost adoptată

următoarea rezoluție: nu trebuie să excludem pe nimeni de la botez și de la harul lui Dumnezeu. Dacă acest lucru trebuie respectat în legătură cu toți, atunci mai ales, după cum credem noi, trebuie respectat în legătură cu nou-născuții, care merită deja ajutorul nostru și mila lui Dumnezeu, mai ales pentru că de la începutul nașterii lor exprimă o singură rugăciune cu plânsul și lacrimile lor. Îți dorim, preaiubite frate al nostru, sănătate mereu bună.și păcatele altora, Și de aceea, preaiubite frate, la Consiliul nostru s-a luat următoarea hotărâre: nu trebuie să excludem pe nimeni de la botez și de la harul lui Dumnezeu. Dacă acest lucru trebuie respectat în raport cu toți, atunci mai ales, așa cum credem noi, trebuie observat în raport cu nou-născuții, care merită deja ajutorul nostru și mila lui Dumnezeu mai ales pentru că încă de la începutul nașterii lor exprimă o singură rugăciune cu strigătele și lacrimile lor. Îți dorim, preaiubite frate, sănătate mereu bună.și păcatele altora, Și de aceea, preaiubite frate, la Consiliul nostru s-a luat următoarea hotărâre: nu trebuie să excludem pe nimeni de la botez și de la harul lui Dumnezeu. Dacă acest lucru trebuie respectat în raport cu toți, atunci mai ales, așa cum credem noi, trebuie observat în raport cu nou-născuții, care merită deja ajutorul nostru și mila lui Dumnezeu mai ales pentru că încă de la începutul nașterii lor exprimă o singură rugăciune cu strigătele și lacrimile lor. Îți dorim, preaiubite frate, sănătate mereu bună.

Scrisoare către Quintus Cornelius despre demnitatea episcopilor și schisma lui Felicissimus

Am citit, dragă frate, scrisoarea ta, trimisă de fratele nostru Saturus cu acolutonul; ea respiră dragoste frățească, fidelitate față de disciplina bisericească și severitate episcopală. Ai relatat că Felicissimus, un dușman al lui Hristos, nu unul nou, ci de mult excomunicat pentru multe crime grave, condamnat nu numai prin decizia mea, ci și prin cea a multora dintre colegii mei episcopi, a fost respins de tine la Roma. Când a venit, înconjurat de o ceată de oameni rătăciți, tu, cu autoritatea cu care ar trebui să acționeze un episcop, l-ai alungat din Biserică, din care fusese alungat de mult, împreună cu alții ca el, prin puterea lui Dumnezeu și decizia strictă a lui Hristos, Domnul și Judecătorul nostru. Vinovatul de schismă și discordie, hoțul banilor încredințați lui, corupătorul de fete, distrugătorul și profanătorul multor vetre de familii, nu mai îndrăznește să profaneze cu înfățișarea sa josnică și necurată Mireasa lui Hristos, pură, sfântă, castă.

Citind cealaltă scrisoare a ta, pe care ai atașat-o primei, am fost foarte surprins, frate, să aflu că ai fost oarecum alarmat de amenințările și intimidările lor: căci, așa cum scrii, au venit la tine, amenințându-te furios că, dacă nu iei scrisorile pe care le-au adus, le vor citi public; și m-au bombardat cu cele mai josnice insulte demne de buzele lor. Dacă, dragă frate, ne-am teme de ticăloși obraznici, pentru că oamenii răi, prin obraznicie disperată, obțin ceea ce nu pot obține prin lege și

dreptate, atunci va fi sfârșitul puterii episcopului și al înaltului său drept, dat de Dumnezeu, de a conduce Biserica. Nu putem rezista mult timp și nu putem fi creștini dacă am ajuns să tremurăm de amenințările și vicleșugurile oamenilor pierduți. Suntem amenințați de păgâni, evrei, eretici - în general, de toți ale căror inimi și minți sunt în puterea diavolului; Furia care i-a otrăvit o mărturisesc zilnic prin strigătele lor frenetice. Nu trebuie să le cedăm pentru că amenință; Nu trebuie să credem că vrăjmașul este mai puternic decât Hristos pentru că a acaparat și a însușit atât de mult în lume. Credința noastră, dragă frate, trebuie să rămână neclintită, iar curajul nostru, statornic și neclintit, trebuie să reziste, ca o stâncă puternică, oricărui atac al valurilor urlătoare. Nu contează de unde vin furtuna și pericolul asupra episcopului: el trăiește sub furtuni și pericole, iar slava lui vine din furtuni și pericole. Nu trebuie să ne gândim doar la amenințările păgânilor și evreilor și să le acordăm atenție doar lor: știm că Însuși Domnul Dumnezeu a fost reținut de frați, că a fost trădat de cel pe care El Însuși l-a ales să fie printre apostoli; că la începutul lumii, dreptul Abel a fost ucis de nimeni altul decât fratele său; Iacov a fugit, urmărit de fratele său-vrăjmaș; copilul Iosif a fost vândut, iar vânzătorii erau frați. Evanghelia prezice că familiile vor deveni dușmani și că oamenii care anterior erau uniți prin legăturile unanimității se vor trăda unii pe alții. Nu contează cine trădează și se înfurie, dacă Domnul permite să fie trădat și încoronat. Nu este o rușine pentru noi să suferim de la frații noștri ceea ce a suferit Hristos și nu este o onoare pentru ei să se comporte așa cum a făcut Iuda. Dar ce aroganță, ce lăudăroșenie pompoasă și deșartă îl amenință pe cel absent, când eu sunt aici la dispoziția lor deplină! Nu ne temem de blestemele lor, cu care zilnic se sfâșie pe ei înșiși și își sfâșie viața; nu tremurăm de bâtele, pietrele și săbiile, pe care le pomenesc mereu în discursurile lor fratricide. Conform calităților lor, acești oameni sunt considerați ucigași de către Domnul. Totuși, ei nu pot ucide, decât dacă Domnul le permite să ucidă. Nouă ne este sortit să murim într-o zi, dar ei se ucid zilnic cu ura lor, cu cuvintele și cu faptele lor rele.

Totuși, dragă frate, nu ar trebui să uităm disciplina bisericească, iar episcopul nu ar trebui să se deda la ea pentru că nu avem pace de la abuzuri și intimidări. Scriptura ne vine în ajutor: *„Omul mândru și încăpățânat, invidios nu va realiza nimic, ci își mărește sufletul ca iadul”* (Habac 2:5). Și iarăși: *„Nu vă temeți de cuvintele omului păcătos, căci slava lui se va preface în gunoi și viermi. Astăzi se înalță, dar mâine nu-l vor găsi, căci s-a întors în țărână și planul lui a pierit”* (1 Macabei 2:62-63). Și iarăși: *„Am văzut pe cel rău, înfricoșător, înălțându-se deasupra cedrilor Libanului. Am trecut și iată că nu mai este; l-am căutat și nu-l găsesc”* (Psalmul 37:35-36). Înălțarea, aroganța, lăudăroșenia și mândria nu provin din poruncile lui Hristos: El a învățat smerenia, ci *de la* Antihrist, pe care Domnul îl mustră prin profet: *„Tu ai zis în inima ta: Mă voi sui la cer, îmi voi pune scaunul de domnie mai presus de stelele lui Dumnezeu, voi ședea pe un munte înalt, mai presus de munții cei înalți, în părțile nordului; Mă voi sui peste nori, voi*

fi ca Cel Preaînalt” (Isaia 14:13-14), și adaugă: *„Te vei coborî în locuința morților, în adâncurile gropii și oricine te va vedea va fi uimit”* (Isaia 14:15-16). Sfânta Scriptură amenință astfel de oameni cu o pedeapsă egală în alt loc: *„Căci vine ziua Domnului oștirilor peste omul arogant și mândru, peste oricine se înalță și se ridică în picioare”* (Isaia 2:12). Fiecare om este imediat dat peste cuvântul său; cuvintele sale dezvăluie cine trăiește în inima lui: Hristos sau Antihrist. De aceea spune Domnul în Evanghelia Sa: *„Pui de vipere! Cum puteți voi, fiind răi, să vorbiți cele bune? Căci din prisosul inimii vorbește gura. Omul bun din comoara bună scoate lucruri bune, iar omul rău din comoara rea scoate lucruri rele”* (Matei 12:34-35). De aceea bogatul păcătos care cere ajutor lui Lazăr, care este în sânul lui Avraam, într-un loc răcoros, este chinuit și arde în flacără; mai ales gura și limba lui suferă: a păcătuit cel mai mult cu limba sa.

Scris este: *„Cei ce vorbesc de rău nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu”* (1 Corinteni 6:10), și iarăși Domnul spune în Evanghelia Sa *: „Oricine zice fratelui său: «Nebunule!», va fi în primejdia gheenei”* (Matei 5:22). Cum poate cineva să scape de Domnul, care se răzbună pe cei ce defăimează nu numai pe frații lor, ci și pe episcopii lor, pe care Domnul i-a cinstit atât de mult încât o persoană care nu ascultă de preot și de soarta care exista în acele vremuri este imediat pedepsită cu moartea!

În Deuteronom, Domnul Dumnezeu spune: „ *Dar oricine se va îndrăzni și nu va asculta de preot sau de judecătorul care va fi în zilele acelea, omul acela va muri; tot poporul va auzi și se va teme și nu se va mai îndrăzni” (* Deuteronom 17:12-13). 2. Și când iudeii au început să-l trateze pe Samuel cu dispreț, Domnul a zis: *„Nu pe tine te-au disprețuit, ci pe Mine M-au disprețuit”* (1 Samuel 8:7). Și Domnul spune în Evanghelie: *„Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă și pe Cel ce M-a trimis pe Mine; cine vă leapădă pe voi, leapădă și pe Cel ce M-a trimis pe Mine”* (Luca 10:16). După ce a curățit leprosul, El a zis: *„Du-te și arată-te preotului”* (Matei 8:4). Și apoi, în timpul Patimilor Sale, când slujitorul marelui preot L-a lovit peste față și a zis: *„Așa răspunzi marelui preot?”* , Domnul nu a spus nimic jignitor marelui preot, nu a diminuat în niciun fel onoarea preoției, ci doar a răspuns, insistând asupra nevinovăției Sale: *„Dacă am vorbit rău, mărturisește despre rău; dar dacă am vorbit bine, de ce Mă lovești?”* (Ioan 18:22-23). Și mai târziu în „Faptele Apostolilor”, când fericitului Apostol Pavel i s-a spus: *„Așa hulești pe marele preot al lui Dumnezeu?”,* el a spus: *„Nu știam, fraților, că este marele preot; căci este scris: «Să nu hulești pe conducătorul poporului tău»”* (Faptele Apostolilor 23:4-5). Dar preoții care L-au răstignit pe Domnul, acești atei, acești oameni nelegiuiți, stropiți de sânge, nu au ascuns nimic de la onoarea și autoritatea preotească și, cu toate acestea, Pavel a ținut cont de nume, deși deja lipsit de conținut, și de rangul de mare preot, deși nu a mai rămas decât o umbră din el.

Iată atâtea exemple din trecut care confirmă că Domnul i-a onorat pe episcopi cu autoritate și putere. Ce fel de oameni, în opinia dumneavoastră, sunt aceștia, care sunt în dușmănie cu episcopii, care se ridică împotriva Bisericii Ortodoxe, neînspăimântați nici de teribila avertizare a Domnului, nici de răzbunarea la Judecata viitoare? De ce apar erezii și se nasc schisme? Pentru că nu ascultă de episcopul lui Dumnezeu și nu înțeleg că în Biserică poate fi doar un episcop și un judecător la un moment dat, ocupând pentru mandatul său locul lui Hristos: Și: dacă, urmând instrucțiunile lui Dumnezeu, întreaga comunitate a fraților îl ascultă, atunci nimeni nu se va mișca împotriva episcopatului; nimeni, după instrucțiunea Domnului, după aprobarea poporului, după consimțământul tuturor episcopilor, nu se va gândi măcar să devină judecător nu al episcopilor, ci al lui Dumnezeu Însuși; nimeni nu va sfâșia singura Biserică a lui Hristos; Nimeni, în mulțumirea și mândria sa, nu o va părăsi și nu se va gândi să-și întemeieze propria erezie nouă, decât dacă un om este de o îndrăzneală atât de sacrilegică, de o asemenea obscuritate mentală, încât decide că un episcop poate fi numit fără o poruncă de sus. Domnul spune în Evanghelia Sa: *„Nu se vând oare două vrăbii pentru un as? Și niciuna din ele nu va cădea la pământ fără partea Tatălui”* (Matei 10:29). Dacă, după cuvintele Domnului, cele mai mici cazuri se întâmplă numai prin voia lui Dumnezeu, atunci se poate crede că cel mai mare, cel mai important eveniment din Biserica lui Dumnezeu se întâmplă fără voia și fără știrea lui Dumnezeu: episcopii, adică administratorii Săi, vor fi numiți fără decizia Lui? A gândi așa înseamnă a nu avea credința prin care trăim; A gândi așa înseamnă a-L lipsi de respect pe Dumnezeu, Care – știm și credem aceasta – conduce și guvernează totul. Există, desigur, episcopi care nu au fost numiți prin voia lui Dumnezeu – cei care au devenit episcopi în timp ce erau în afara Bisericii; cei care au devenit episcopi împotriva rânduielii și învățăturii Evangheliei, precum spune Domnul: *„Și-au făcut împărați, fără Mine”* (Osea 8:4) și iarăși: *„Jertfele lor sunt ca pâinea necazului: toți cei ce mănâncă din ele sunt spurcați”* (Osea 9:4). Și prin gura lui Isaia, Duhul Sfânt strigă: *„Vai de copiii răzvrătiți, zice Domnul, care fac sfaturi, dar nu în Mine; care fac legăminte, dar nu în Duhul Meu, ca să adauge păcat peste păcat”* (Isaia 30:1).

Și apoi – sunt silit să spun asta – vorbesc cu tristețe, vorbesc sub constrângere: când un episcop este numit în locul cuiva care a murit, când în zile de pace este ales prin voturile întregului popor, când în persecuție Domnul îl acoperă cu ajutorul Său, iar el, un aliat credincios al tuturor fraților săi, care a câștigat aprobarea poporului său în timpul a patru ani de episcopat, în timp de pace – păzitorul disciplinei bisericești, în vremuri furtunoase – este condamnat cu nota suplimentară „episcop”; de câte ori este chemat „la circ, la lei”? onorat în amfiteatru cu mila lui Dumnezeu care i-a fost revelată și din nou chiar în aceste zile când vă scriam această scrisoare, cerută de strigătele mulțimii „la circ, la leu”, căci fusese afișat un edict care ordona tuturor oamenilor să ofere jertfe - când un astfel de episcop, dragă frate, este atacat de oameni disperați, pierduți

și în afara Bisericii, este destul de clar cine atacă: cu siguranță nu Hristos, care numește și apără episcopi, ci el, adversarul lui Hristos și dușmanul Bisericii Sale, care, furios în ferocitatea sa, apoi persecută reprezentantul ei pentru a îndepărta cârmaciul și a trimite rapid Biserica la fund.

Niciun creștin care își amintește de Evanghelie și de avertismentele apostolice nu ar trebui să se tulbure, iubite frate, dacă în vremurile din urmă cei mândri și încăpățânați, dușmanii episcopilor lui Dumnezeu, părăsesc Biserica sau acționează împotriva ei: atât Domnul, cât și apostolii Săi au prezis că astfel de oameni vor veni acum. Nimeni nu ar trebui să se mire că slujitorul pus în frunte va fi părăsit de unii: Însuși Domnul, care a făcut mari minuni, care a mărturisit prin faptele Sale despre puterea Tatălui, ucenicii abandonați. Și totuși. Nu i-a mustrat pe cei care au plecat și nici nu i-a amenințat cu o amenințare teribilă, ci doar, întorcându-se către apostolii Săi, a întrebat: „Vreți și voi să plecați?” El a respectat legea care îl lasă pe om în voia sa proprie; prin propria sa alegere el năzuiește fie spre moarte, fie spre mântuire. Petru, stânca pe care a fost ridicată Biserica de Însuși Domnul, a răspuns pentru toți și a răspuns cu glasul Bisericii: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții veșnice și noi am crezut și știm că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu” (Ioan 6:68-69). Aceste cuvinte ale sale înseamnă că cei ce s-au îndepărtat de Hristos pier din vina lor. Dar Biserica, crezând în Hristos, fermă în cunoașterea sa, nu se îndepărtează niciodată de El; că Biserica Lui sunt cei ce rămân în casa Domnului și că sămânța nu a fost semănată de Dumnezeu Tatăl, care a crescut nu într-un zid de grâu nemișcat, ci în tulpini care se leagănă dintr-o parte în alta, ca pleava împrăștiată de suflarea vrăjmașului. Despre astfel de oameni Ioan spune în Epistola sa: „Au ieșit din noi, dar nu erau dintre noi; dacă ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi” (1 Ioan 2:19). Și Pavel ne îndeamnă să nu ne rușinăm când oamenii răi părăsesc Biserica și să nu slăbim în credință dacă Cei trădători pleacă: „Dacă unii au fost necredincioși, oare necredincioșia lor va nimici credincioșia lui Dumnezeu? Într-adevăr, Dumnezeu este credincios, dar orice om este mincinos” (Romani 3:3-4).

Cât despre noi, frate, trebuie, conform cerințelor conștiinței noastre, să ne străduim să nu părăsim nimeni Biserica din vina noastră. Dacă cineva piere de bunăvoie și din vina sa și nu dorește să se pocăiască și să se întoarcă la Biserică, atunci în ziua judecății noi, cei care am îngrijit de sănătatea lui, nu vom fi trași la răspundere; vor fi pedepsiți numai aceia care nu au vrut să fie vindecați după sfatul nostru mântuitor. Nu trebuie să ne derutăm de abuzul oamenilor pierduți; nu ne vom rătăci de la calea cea dreaptă și nu ne vom abate de la o anumită normă de comportament. Și Apostolul spune: „Dacă aș fi plăcut oamenilor, nu aș fi rob al lui Hristos” (Galateni 1:10). Important este cui vrea o persoană să placă: oamenilor sau lui Dumnezeu. Făcând ceea ce place oamenilor, ei ofensează pe Dumnezeu. Dacă depunem toate eforturile tocmai

pentru a-L plăcea pe Dumnezeu, atunci trebuie să disprețuim abuzul și calomnia umană,

Faptul că nu ți-am scris imediat despre Fortunatus, acest fals episcop, numit de niște eretici înrăiți, nu este o chestiune despre care ar fi trebuit să te informez în grabă, ca pe ceva important și alarmant, mai ales că îl cunoști deja suficient de bine pe Fortunatus. El este unul dintre cei cinci preoți care au fugit de mult din Biserică; prin decizia multora dintre colegii noștri episcopi, oameni cu mare autoritate, au fost recent excomunicați - ți-au scris despre asta anul trecut. În Felicissima l-ai recunoscut chiar tu pe purtătorul de stindard al rebelilor; el este menționat și în aceeași scrisoare episcopală scrisă ție mai devreme. Nu numai că a fost excomunicat de ei aici, dar a fost și recent expulzat din Biserică de tine la Roma. Întrucât am presupus că știi asta și eram sigur că tu, în loialitatea ta față de disciplina bisericească, ai ținut minte acest lucru, nu am considerat necesar să te informez rapid și insistent despre toată nebunia ereticilor. Nu este potrivit ca Biserica Ortodoxă, cu măreția și demnitatea ei, să se intereseze de ceea ce fac ereticii și schismaticii, care îndrăznesc să facă orice, în interiorul ei. Partidul lui Novatkan, spun ei, a instalat aici un episcop fals - preotul Maximus, care a fost recent ambasadorul meu de la Novatian și nu a fost primit în comuniune de către mine. Nu v-am scris despre asta înainte, considerând toate acestea o fleacă, dar destul de recent v-am trimis o listă a episcopilor de aici, care conduc pe bună dreptate frații din Biserica Ortodoxă - S-a decis de conciliul general să se facă acest lucru pentru a da ocazia să se discearnă rapid adevărul și să nu se greșească: atât voi, cât și frații noștri ar trebui să știți cu cine ar trebui să corespondați. Dacă cineva îndrăznește să vă scrie și nu este inclus în această listă a noastră, să știți că este pângărit fie prin jertfă, fie prin „mărturie”, fie este un eretic, adică un ateu și un rebel. Când a apărut un om și cleric cunoscut, acolutonul Felicianus (l-ați trimis împreună cu Perseus, fratele nostru), am scris într-o scrisoare, printre altele, despre treburile noastre de aici, pe care a trebuit să v-o aduc la cunoștință, despre Felicianus. Totuși, fratele nostru Felicianus își amâna plecarea pentru moment - uneori vremea îl împiedica, alteori îl întârziam noi, dorind să ducem alte scrisori - Felicianus, care se grăbește să vină la dumneavoastră, l-a luat înainte. Ticăloșii se grăbesc întotdeauna, ca și cum ar putea învinge inocența cu grabă.

Prin Felicianus te-am informat, frate, că Privatus, un eretic bătrân, a sosit din Lambea la Cartagina, condamnat cu mulți ani în urmă pentru multe crime grave printr-o decizie a nouăzeci de episcopi; predecesorii noștri, Fabianus și Donatus, l-au mustrat aspru în scrisori, după cum știi. El a declarat că dorește ca noi să-i examinăm cazul la Sinodul ținut la mijlocul lunii mai anul trecut, dar nu a fost admis. L-a făcut pe acest Fortunatus un episcop fals; este vrednic de tovarășii săi. Un anume Felix a sosit și el cu el, pe care el însuși, eretic, fiind în afara Bisericii, l-a făcut odată un episcop fals. Tovarășii săi, Jovinus și Maximus, au

venit și ei cu ereticul Privatus: au fost condamnați printr-o decizie a celor nouă confrați ai noștri pentru crimele și sacrificiul lor abominabil: acest lucru a fost dovedit. La Sinodul de anul trecut au fost din nou excomunicați de un număr mare de episcopi. Acestor patru li s-a alăturat Repostus din Sutunurk, care nu numai că a căzut în timpul persecuției, dar a și distrus o mulțime de oameni cu sfaturile sale blasfemice. Acești cinci, împreună cu un număr mic dintre cei care fie aduceau jertfe, fie știau ceva despre ei înșiși, l-au acceptat pe Fortunatus ca pe un episcop fals pentru a se uni în crime: conducătorul era același cu cei conduși.

Din aceasta, dragă frate, poți judeca despre restul minciunilor care au fost răspândite acolo de oameni disperați și pierduți. Niciunul dintre sacrificatori sau eretici nu a venit la Cartagina, în afară de acești cinci episcopi falși, care l-au introdus și pe Fortunatus în planul lor nebunesc. Acești copii ai diavolului, plini de minciuni, îndrăznesc, așa cum scrii, să bolborosească că au fost prezenți douăzeci și cinci de episcopi. Ei răspândiseră anterior această minciună aici printre frații noștri, spunând că douăzeci și cinci de episcopi vor veni din Numidia pentru a hirotoni un episcop. Când au fost condamnați pentru această minciună - doar cinci dintre ei erau prezenți, naufragiați și excomunicați de noi - au navigat la Roma încărcați cu minciunile lor, ca și cum adevărul nu ar putea naviga după ei și să le infirme discursurile false cu fapte precise. Aceasta este o adevărată nebunie, frate: să nu te gândești la asta. Să nu știi. Că înșelăciunea nu durează mult, că noaptea durează doar până în zori, că odată cu venirea unei zile senine și însorite întunericul și ceața dispar și jafurile nocturne încetează. Dacă îi întrebi numele acestor episcopi, nu vor putea să se gândească la nimeni pe care să-l numească. Sunt atât de săraci chiar și în ticăloși, încât nu au putut alege douăzeci și cinci de oameni nici dintre cei care jertfesc, nici dintre eretici. Mint și umflă acest număr pentru a-i înșela pe cei simpli și pe oamenii care locuiesc departe de locurile noastre, ca și cum, dacă acest număr ar fi adevărat, ereticii ar putea învinge Biserica, iar cei nedrepți - pe drepți.

Nu este treaba mea, dragă frate, să urmez exemplul lor și să trec în revistă tot ce au făcut și continuă să facă. Trebuie să ne gândim la ce ar trebui să spună și să scrie episcopii lui Dumnezeu, iar cuvintele noastre ar trebui să fie dictate nu atât de supărare, cât de datorie morală. Să nu pară că sunt supărat mai degrabă decât să le rezum crimele și păcatele. De aceea voi păstra tăcerea despre cum au înșelat Biserica; nu voi vorbi despre uneltirile, desfrânările și feluritele lor ofense, dar cred că un lucru nu poate fi tăcut - crima lor, nu înaintea mea, nu înaintea oamenilor, ci înaintea lui Dumnezeu: îndată, din prima zi a prigoanei, când crimele celor care păcătuiseră erau încă proaspete și nu numai de pe altarele diavolului - din mâinile, din gurile celor „căzuți" mai ieșea încă abur de la jertfele josnice, nu încetau să comunice cu cei „căzuți" și îi împiedicau să se pocăiască. Domnul proclamă: „Oricine jertfește zeilor, afară numai Domnului, să

fie nimicit” (Exod 22:20). Și Domnul spune în Evanghelie: „Cine se va lepăda de Mine, Eu mă voi lepăda de el” (Matei 10:33). Și în alt loc Domnul nu-Și ascunde indignarea și spune: „Lor le aduceți jertfe de băutură și aduceți jertfe. Poate Mi se va plăcea aceasta?” (Isaia 57:6). Îi împiedică să-L întrebe pe Domnul, Care Însuși mărturisește despre indignarea Lui! Îi împiedică să-L implore și să-L ispășească pe Hristos, Care Însuși a declarat că Se va lepăda de cel ce se leapădă.

Chiar în timpul persecuției, am trimis scrisori despre aceasta, dar nu am fost ascultați. La un Sinod aglomerat, ați decretat nu numai prin consimțământul comun, ci și prin amenințare, că frații trebuie să se pocăiască și nimeni să nu îndrăznească să dea cu insolență „pace” celor nepocăiți. Și ei, vinovați înaintea lui Dumnezeu de blasfemie, înaintea episcopilor lui Dumnezeu de încăpățânare insolentă, după ce au părăsit Biserica și au ridicat arma matricidului împotriva Bisericii, încearcă cu o răutate diavolească să-și ducă la bun sfârșit lucrarea și să împiedice mila divină să vindece rănițiii din Biserică. Ei iau pocăința celor nefericiți cu minciunile lor: să nu-L potolească pe Dumnezeul indignat: o persoană căreia îi este rușine sau se teme să fie creștină să nu-L caute atunci pe Hristos, Domnul său; să nu se întoarcă la Biserică. Se fac eforturi pentru a se asigura că păcatele nu sunt ispășite prin suspine drepte, rănile nu sunt spălate de lacrimi. Adevărata „pace” este luată prin promisiunea falsă a unei „păci” imaginare; Pântecele mântuitor al mamei este închis de mama vitregă care a intervenit: să nu se audă gemetele și strigătele celor „căzuți”, revărsate cu buzele și inima. Și, în plus, cei „căzuți” sunt incitați să-i calomnieze pe episcopi, mărturisitori, fecioare, pe cei drepți, care au păcătuit deja cu buzele și limba pe Capitoliu, și să-i persecute cu insulte și calomnii pe toți cei care s-au distins prin credința lor și sunt glorificați în Biserică. Într-adevăr, ei nu jignesc prea mult pe poporul nostru, modest, smerit și respectuos, ci mai degrabă le sfâșie speranțele și viața. Jalnic nu este cel care ascultă insultele, ci cel care le rostește; nu cel care suferă lovituri de la fratele său, ci cel care este păcătos înaintea legii și își bate fratele. Când cel vinovat îl jignește pe cel nevinovat, cei care cred că fac rău sunt jigniți. De aceea mintea lor este tulburată, de unde și oboseala lor spirituală și pierderea rațiunii: a nu-și înțelege păcatele și a nu avea nevoie de pocăință este un semn al mâniei lui Dumnezeu, căci este scris: „Și Domnul a adus peste ei un duh de somn adânc” (Isaia 29, 10), ca să nu se întoarcă, să nu aibă grijă de ei înșiși, să nu fie vindecați de păcatele lor prin rugăciunile și ispășirile necesare. Apostolul Pavel scrie în Epistola sa: „N-au primit dragostea adevărului, ca să fie mântuiți. Și pentru aceasta Dumnezeu le va trimite o amăgire puternică, ca să creadă o minciună, pentru ca toți cei ce n-au crezut adevărul, ci au găsit plăcere în nedreptate să fie osândiți” (2 Tesaloniceni 2, 10-12). Cel mai înalt grad de fericire este să nu păcătuiești; următorul pas este să fii conștient de propriile păcate. Există o absență mântuitoare completă a păcatului, iată un medicament vindecător. După ce L-au jignit pe Dumnezeu, au pierdut ambele: harul primit în

Sfântul Botez a fost pierdut, iar pocăința, care vindecă vina, a fost respinsă. O mică crimă, după părerea ta, frate, înaintea lui Dumnezeu, un păcat ușor și neînsemnat: din cauza greșelii lor nu se roagă lui Dumnezeu, puternici și indignați, nu se tem de ziua judecății cu focul și mânia ei; în ajunul venirii Anticristului, arma credinței *le-a fost scăpată din mâini.*„Este oare frica de Hristos și puterea Lui distrusă de poporul luptător? Laicii să considere singuri cum pot face față acestui lucru; sarcina mai mare revine episcopilor: să vorbească cu insistență despre Dumnezeu și puterea Lui, să nu părem nepăsători în această parte, căci Domnul spune și instruiește: „Acum, această poruncă este pentru voi, preoților: dacă nu Mă veți asculta și dacă nu veți pune la inimă să dați slavă Numelui Meu, atunci voi trimite blestem asupra voastră și voi blestema binecuvântările voastre” (Mal. 2:1-2). Dumnezeu. este slavă dată, atunci, dacă puterea și autoritatea Lui sunt disprețuite în asemenea măsură? Când spune că este indignat și mânios pe cei care aduc jertfa și îi amenință cu pedeapsa veșnică și chinurile neîncetate, acești blasfemiatori propun să nu se gândească la mânia lui Dumnezeu, să nu se teamă de judecata Domnului, să nu bată la Biserica lui Hristos; Pocăința este respinsă, nicio mărturisire a crimei comise, episcopii sunt călcați în picioare cu dispreț, iar preoții dau „pace” cu cuvinte mincinoase: să nu se ridice cei „căzuți”, să nu se întoarcă cei care se află în afara Bisericii, împărtășania este oferită de cei cărora li se refuză împărtășania.

Nu le-a fost de ajuns să se îndepărteze de Evanghelie, să le ia celor „căzuți” pocăința și speranța că vor îmbuna pe Dumnezeu; nu a fost de ajuns să le ia celor încurcați în minciuni, pătați de desfrâu sau pângăriți de jertfe josnice roadele pocăinței și înțelegerea a ceea ce înseamnă ea! Nu este nevoie să-L întrebe pe Dumnezeu. Nu este nevoie să-și mărturisească crimele Bisericii! Nu este de ajuns să fie în afara Bisericii și să organizeze o întâlnire a propriului lor partid condamnat împotriva Bisericii, unde s-a repezit o ceată de oameni cu o conștiință necurată, nevrând să-L întrebe pe Dumnezeu și să-L îmbuneze. În plus, când ereticii au instalat un episcop fals, au îndrăznit să navigheze la Roma și să prezinte scrisori de la schismatici și ignoranți către Scaunul lui Petru și Biserica principală, care au pus temelia unității autorității episcopale, fără să se gândească că înaintea lor erau acei romani a căror credință a lăudat-o Apostolul, care nu ar permite trădării să intre. Dar de ce au venit cu declarația că își pot ridica episcopul fals împotriva episcopilor? Sau sunt mulțumiți de ceea ce au făcut și persistă în crima lor? Dacă sunt nemulțumiți și se întorc, știu unde să se întoarcă. A fost decretat de noi toți (acest lucru este atât binevoitor, cât și drept) ca fiecare persoană să fie auzită acolo unde a fost comisă crima; fiecărui pastor i se încredințează o parte din turma pe care o conduce; el va da socoteală lui Dumnezeu pentru acțiunile sale. Este potrivit ca cei în fruntea cărora ne aflăm să nu alerge încoace și încolo, să nu perturbe acordul dintre episcopi cu viclenia și insolența lor, ci să-și desfășoare activitatea acolo unde se află atât acuzatorii, cât și martorii crimelor lor. Pentru un mic grup de oameni disperați și pierduți,

episcopii africani care îi judecaseră deja și, văzând că erau prinși în crime, pronunțaseră recent impresionanta lor sentință, păreau poate insuficient de autoritari. Cazul lor a fost examinat, decizia a fost luată și este imposibil ca instanța episcopală să fie reproșată pentru frivolitate și neconstanță: la urma urmei, Domnul ne învață, zicând: „Cuvântul vostru să fie: da, nu, nu” (Matei 5, 37).

Dacă numărăm numărul celor care i-au judecat anul trecut, inclusiv preoți și diaconi, se va constata că au fost prezenți la proces și anchetă mai mulți oameni decât sunt acum legați de Fortunatus. Trebuie să știi, dragă frate, că după ce ereticii l-au făcut un episcop fals, aproape toată lumea l-a părăsit. Cei de care adevărul le-a fost ascuns anterior prin vorbe goale, asigurând în mod fals că se vor întoarce cu toții la Biserică în același timp, și-au dat seama când li s-a numit un episcop fals că au fost păcăliți și înșelați; se întorc zilnic și bat la ușa Bisericii; dar noi, care va trebui să dăm socoteală Domnului, trebuie să examinăm și să cântărim cu anxietate și grijă cine ar trebui primit în Biserică. Pentru unii, crimele în sine sunt un obstacol; uneori rezistența hotărâtă a fraților - se dovedește că acești oameni nu pot fi primiți deloc, fără a ispiti periculos pe foarte mulți. Nu este nevoie să adunăm tot felul de putreziciuni care vor strica ceea ce este puternic și sănătos; nu este bine ca un păstor nechibzuit să lase oi bolnave și infectate în turma sa; întreaga turmă se poate infecta cu o boală lipicioasă. O, dragă frate, dacă ai fi putut fi aici cu noi. Când acești oameni confuzi și dezertori s-au întors din schismă! Ai fi văzut ce trudă mă costă să-i conving pe frații noștri să fie răbdători, să le calmez durerea spirituală și să accept să-i primească pe cei vinovați și să mă ocup de vindecarea lor. Se bucură și exultă când se întorc oameni acceptabili și nu atât de vinovați, dar bombănesc și protestează de fiecare dată când oameni incorigibili și obraznici, oameni pătați de desfrâu sau sacrificiu și care nu și-au pierdut în plus mândria, se întorc la Biserică pentru a, după cum cred ei, să corupă sufletele cinstite cât timp sunt acolo. Cu greu îl conving pe nzrd, sau mai degrabă, îl stoarc de la el consimțământul de a primi astfel de oameni. Și supărarea fraților este justificată de faptul că, cu complicitatea mea (oamenii s-au opus și au obiectat), au fost acceptați oameni care erau acum chiar mai răi decât erau înainte: nu erau capabili să se pocăiască cum se cuvine, pentru că au venit fără un sentiment sincer de pocăință.

Ce să spun despre cei care au venit la voi cu Felicissimus, vinovați de toate crimele, ca ambasadori din partea falsului episcop Fortunatus, cu scrisori la fel de false ca cel ale cărui scrisori le-au adus? Câte felurite crime au pe conștiință! Ce viață dezgustătoare și josnică! Dacă astfel de oameni ar fi în Biserică, ar trebui alungați din Biserică. Sunt conștienți de ceea ce au făcut și nu îndrăznesc să se apropie de pragul bisericii, ci rătăcesc prin provincii cu intenția de a-i ocoli și jefui pe frați. Bine cunoscuți de toată lumea, sunt alungați de pretutindeni

pentru faptele lor și navighează spre voi. Nu au nerușinarea să se apropie de noi sau să se stabilească în locurile noastre, pentru că frații îi vor acuza de crime cumplite și grave. Dacă vor să se prezinte în fața instanței noastre, să vină. Dacă pot cumva să se scuze și să se apere, atunci să vedem ce rod de pocăință vor aduce și dacă înțeleg cum trebuie să-L ispășească pe Dumnezeu. Biserica de aici nu este închisă în fața nimănui, iar episcopul nu refuză pe nimeni. Suntem accesibili tuturor celor care vin, răbdători și umani cu toată lumea. Îmi doresc ca toată lumea să se întoarcă la Biserică, îmi doresc ca toți camarazii noștri să se adune în tabăra lui Hristos și în locuința Tatălui. Iert totul, ascund multe dintr-o dorință zeloasă de a-i aduna pe frați. Chiar și crimele împotriva lui Dumnezeu nu le examinez conform cerințelor stricte ale religiei. Poate că eu însumi păcătuiesc, iertând păcatele mai ușor decât ar trebui. Repede, cu toată dragostea, îmi deschid brațele celor care se întorc cu pocăință, mărturisindu-și cu umilință și simplitate păcatul.

Dacă există oameni care cred că se pot întoarce la Biserică: nu prin cereri, ci prin amenințări, să se aștepte să-i deschidă ușile nu prin suspine, ci prin intimidare, atunci să știe cu tărie că înaintea unora ca aceștia Biserica Domnului stă încuiată și că tabăra lui Hristos, neînvinsă, puternică, păzită de Domnul, nu se teme de amenințări. Un episcop care aderă la Evanghelie, care păzește poruncile lui Hristos, poate fi ucis, dar nu poate fi învins. Un exemplu de curaj și credință ne-a fost dat de marele preot Zaharia; nu s-a lăsat intimidat de amenințări cu lapidarea; ucis în templul lui Dumnezeu, a repetat același lucru cu un strigăt - acesta este același lucru pe care îl strigăm ereticilor: „Ați părăsit căile Domnului și Domnul vă va părăsi” (2 Cronici 24:20), Pentru că o mână de oameni obraznici și nerușinați au părăsit căile mântuitoare ale Domnului; pentru că purtarea lor nu este sfântă și Duhul Sfânt i-a părăsit și trebuie să uităm învățătura Domnului? Vom considera că instanța episcopală nu este capabilă să facă față activității josnice a acestor nebuni, vom decide că atacul uman este mai puternic decât protecția și protecția lui Dumnezeu?

Nu este oare din acest motiv, dragă frate, că Biserica Ortodoxă trebuie să renunțe la demnitatea sa; oamenii care rămân în Biserică, credincioși și necorupți, la marele lor nume; episcopul la autoritatea și puterea sa, pentru că se dorește ca capul Bisericii să fie judecat de ereticii care sunt în afara Bisericii, cel sănătos de adulți, cel cu toate membrele de schilozi, cel care stă în picioare de cei căzuți, judecătorul de criminali, preotul de oamenii sacrilegi? Rămâne doar ca Biserica să cedeze Capitoliului, preoții să ia altarul Domnului și să se retragă; statuile idolilor și altarele lor să ocupe locul sacru unde s-a adunat clerul nostru. Novatian va primi material bogat pentru atacuri și declamații împotriva noastră, dacă cei care au adus jertfă și s-au lepădat public de Hristos nu sunt doar invitați în Biserică și primiți fără pocăință - nu numai atât, dar încep să ne supună prin frică și să ne poruncească. Dacă cer „pace”, să depună armele. Dacă vor să ne

satisfacă, de ce amenință? Și dacă totuși amenință, să știe că preoția Domnului nu se teme de ei. Și Anticristul care a venit nu va intra în Biserică, în ciuda amenințărilor sale; nu se vor pleca în fața violenței și armelor sale, deși declară că îi va distruge pe cei care i se opun. Ereticii ne înarmează, crezând că ne sperie cu amenințările lor: nu ne doboară la pământ; nu, ne obligă să stăm drepți și ne inspiră, făcând însăși „pacea” mai amară pentru frați decât persecuția. Și dorim, desigur, să nu-și transforme cuvintele furioase în crime; păcătuind în cuvinte, necinstiți și cruzi, nu să fie vinovați în fapte. Îl rugăm și îl implorăm pe Dumnezeu, pe care nu încetează niciodată să-L irite, ca inimile lor să se înmoaie, ca furia lor să dispară și să-și vină la rațiune, ca inimile lor, acoperite de întunericul păcatului, să vadă lumina pocăinței; astfel încât să-i ceară mai degrabă capului Bisericii să vărse rugăciuni și cereri către Domnul pentru ei și să nu verse sângele episcopilor înșiși. Dacă vor continua în furia lor și nu vor înceta cruzimea lor în intrigile și amenințările lor fără Dumnezeu, atunci nu se va găsi niciun episcop al lui Dumnezeu atât de slab, atât de umilit și asuprit, atât de neputincios prin slăbiciunea omenească, încât să nu se ridice împotriva dușmanilor lui Dumnezeu, căci în el, smerit și slab, Domnul, ocrotitorul Său, va insufla puterea și tăria Sa. Ne este complet indiferent prin mâna cui și când vom muri; vom primi o răsplată pentru sângele pe care l-am vărsat de la Domnul. Ar trebui să plângem și să ne tânguim de situația celor pe care diavolul i-a orbit în așa măsură încât nu se gândesc la chinurile veșnice din Gheenă și nu încearcă să dea o idee despre ce se va întâmpla când va veni Anticristul, care deja se apropie.

Deși știu, dragă frate, că în virtutea iubirii reciproce pe care trebuie și o arătăm unii altora, citești întotdeauna scrisorile tale către clerul tău înfloritor care stă alături de tine și către numerosul popor creștin, acum, însă, te rog și te sfătuiesc să faci, la cererea mea, ceea ce ai făcut anterior la cererea ta și din respect pentru mine: dacă infecția discursurilor lor otrăvitoare s-a strecurat în tine, dacă grâul acestei semănări mortale a zburat, atunci scrisoarea va scoate toate minciunile din inimile și urechile fraților și prietenia sinceră se va restaura în plinătate între oamenii buni, curățată de murdara calomnie eretică.

Mai mult, frații noștri să evite cu hotărâre și să evite conversația cu cei al căror „cuvânt se răspândește ca o rană” (2 Timotei 2:17). La urma urmei, Apostolul spune: „Tovărășia cea rea strică moravurile bune” (1 Corinteni 15:33), și iarăși: „Pe eretic, după prima și a doua mustrare, leapădă-l, știind că un astfel de om este supărător și păcătuiește, fiind osândit de sine însuși” (Tit 3:10-11). Prin gura lui Solomon, Duhul Sfânt vorbește: „Omul cel rău urzește răul și pe buzele lui este ca un foc arzător” (Prov. 16:27). Și iarăși sfătuiește: „Acoperă-ți urechile cu spini și nu asculta de limba cea rea.” Și iarăși: „Omul cel rău ia aminte la limbile nelegiuite, dar omul drept nu ia aminte la buzele mincinoase” (Prov. 17:4). Deși știu. ca frații noștri din Roma, păziți de prevederea voastră și ei înșiși suficient de

precauți și vigilenți, să nu fie prinși în momeala ereticilor și să nu cedeze înșelăciunii - atât de ferm și-au amintit de învățăturile și poruncile lui Dumnezeu. Și atât de mare este frica lor de Dumnezeu și totuși un exces de îngrijorare sau de dragoste mă obligă să scriu aceasta: nu stabiliți nicio relație cu astfel de oameni, nu mâncați cu oameni răi, nu vorbiți cu ei; să ne despărțim de ei așa cum au fugit ei de Biserică: căci este scris: „Dacă nu va asculta de Biserică, să vă fie ca un păgân și un vameș” (Matei 18:17), Fericitul Apostol nu numai că sfătuiește, dar poruncește să ne retragem de la aceștia: „Vă poruncim, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă depărtați de orice frate care umblă în neorânduială și nu după învățătura pe care a primit-o de la noi” (2 Tesaloniceni 3:6). Nu poate exista o uniune între credință și necredință. Cine nu este cu Hristos este vrăjmaș al lui Hristos; Cel care este un dușman al unității și păcii Sale nu poate fi cu noi. Dacă vin cu rugăciuni, cu dorința de a îmbuna, să fie ascultați. Dacă ne copleșesc cu insulte și amenințări, să fie respinși. Fii sănătos, dragă frate.

Scrisoare către tebariți, cu un îndemn la martiriu

Ciprian urează sănătate locuitorilor din Tebar. M-am gândit, preaiubiți frați, dacă împrejurările și timpul îmi permit, că voi veni eu însumi la voi, conform dorinței pe care ați exprimat-o adesea, pentru a întări personal frăția de acolo, chiar dacă numai cu un cuvânt slab al îndemnului nostru. Dar ne întârzie nemenționează lucruri extrem de urgente, încât ne este imposibil să plecăm departe de aici și să părăsim pentru mult timp poporul pe care, prin favoare divină, îl conducem; de aceea, în locul meu, vă trimit această scrisoare, căci, primind frecvente îndemnuri și avertizări de la Domnul, care ne învață, trebuie să vă comunicăm și noi, spre informarea voastră, esența avertismentului nostru.

Să știți, așadar, și să socotiți cu siguranță că ziua necazului este deja asupra capetelor noastre și că sfârșitul veacului și vremea lui Antihrist sunt aproape; să fim cu toții gata de luptă, să ne gândim doar la slava vieții veșnice și la cununa pentru mărturisirea Domnului și să nu ne gândim că nenorocirile viitoare sunt precum au fost cele din trecut. Acum ne amenință o luptă mai aspră și mai crudă, pentru care ostașii lui Hristos trebuie să se pregătească cu credință nestricăcioasă și virtute puternică, reflectând că au băut paharul sângelui lui Hristos în fiecare zi pentru aceasta, ca ei înșiși să verse sânge pentru Hristos. Căci a imita ceea ce a învățat Hristos și ceea ce El Însuși a împlinit înseamnă a dori să locuiești cu El, după cuvântul Apostolului Ioan: „Cine zice: Voi *rămâne în Hristos, precum a umblat El, să mănânce și să umble și el așa”* (1 Ioan 2:6). Și sfântul Apostol Pavel îndeamnă și învață, zicând: „Suntem *copii”. Și dacă suntem copii, atunci moștenitori: moștenitori ai lui Dumnezeu și împreună moștenitori cu Hristos, pentru că suferim împreună cu El, ca să fim și proslăviți împreună cu El* (Romani 8:16-17). Trebuie să ne gândim acum la toate acestea, ca să nu

cerem nimic de la nimeni din veacul care trece deja, ci să-L urmăm pe Hristos, care El Însuși trăiește în veac și dă viață robilor Săi, care cred în Numele Lui. Vine vremea aceea, preaiubiților frați, pe care Domnul nostru a vestit-o de mult și a cărei apropiere a arătat-o prin cuvintele: *Vine ceasul când oricine vă va ucide va crede că slujește lui Dumnezeu. Și vor face aceasta, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine. Dar v-am spus aceste lucruri, pentru ca, atunci când va veni ceasul acela, să vă aduceți aminte de lucrurile pe care vi le-am spus* (Ioan 16:2-4). Și să nu se mire nimeni că suntem împovărați de prigoniri neîncetate și adesea asupriți de dureri. Domnul a vestit mai dinainte că toate acestea se vor întâmpla în vremurile de apoi și a pregătit armata noastră pentru aceasta prin învățătura și convingerea cuvântului Său. Tot așa, Petru, apostolul său, învăța că persecuțiile se întâmplă pentru încercarea noastră și pentru ca, urmând exemplul drepților noștri predecesori, și noi, prin moarte și suferințe, să putem deveni părtași la dragostea lui Dumnezeu. El a exprimat-o astfel în epistola sa: „ *Preaiubiților, nu vă mirați de dezbinările care vin peste voi ca să vă ispitească, ca și cum ar fi străine vouă; ci bucurați-vă, întrucât aveți parte de suferințele lui Hristos, pentru ca și El să se bucure cu bucurie la descoperirea slavei Lui. Dacă sunteți ocărâți în Numele lui Hristos, fericiți sunteți voi, căci Duhul slavei și al puterii se odihnește peste voi. El este hulit de ei, dar El este proslăvit de voi.”* (1 Petru 4:12-14) Apostolii ne-au învățat ceea ce ei înșiși au învățat din învățăturile Domnului și din poruncile cerești, iar noi primim încurajare de la Însuși Domnul, care spune: „ *Nu este nimeni care să fi lăsat casă sau sate sau tată sau frați sau surori sau soție sau copii pentru Împărăția lui Dumnezeu, care să nu primească din belșug în vremea aceasta și în veacul viitor viața veșnică”* (Luca 18:29-30; Marcu 10:29-30). Și iarăși: „ *Fericiți sunteți voi”,* zice El, „…*Veți fi când vă vor urî oamenii și când vă vor despărți și vă vor batjocori și vor purta numele vostru ca fiind rău, din pricina Fiului Omului. Bucurați-vă în ziua aceea și săltați de bucurie, căci iată, plata voastră mare este în ceruri* . (Luca 6:22-23) Domnul a voit ca noi să ne bucurăm și să ne veselim în timpul prigonirilor; și aceasta pentru că, atunci când sunt prigoniri, atunci se dau cununi pentru credință, atunci sunt încercați războinicii lui Dumnezeu, atunci cerul se deschide pentru mucenici.

Și nu am primit numele de armată pentru a ne gândi doar la lume, pentru a evita și a refuza serviciul militar, mai ales că în această armată Domnul, învățătorul smereniei, al răbdării și al suferinței, a mers înaintea tuturor, pentru a împlini mai întâi El însuși ceea ce i-a învățat pe alții, pentru a pătimi mai întâi pentru noi, pe care îi îndeamnă la suferință. Să fie înaintea ochilor voștri, preaiubiți frați, că El, care singur a primit toată judecata de la Tatăl său și care va veni să judece, a rostit deja sentința judecății sale și a viitoarei încercări, anunțând și mărturisind că pe cei care Îl mărturisesc îl va mărturisi și înaintea Tatălui său, dar că îi va respinge pe cei care Îl resping. Dacă am putea evita moartea, atunci ar fi drept să ne temem de ea. Dar, fiindcă este necesar ca un muritor să moară, să

profităm de ocazia trimisă de făgăduința și mila divină: să murim în așa fel încât să meritățm prin moarte răsplata nemuririi; să nu ne temem de a fi uciși, știind că atunci când vom fi uciși, vom fi încoronați.

Și nimeni, preaiubiților frați, văzând poporul nostru împrăștiindu-se și dispersându-se de frica persecuției, să nu se tulbure de faptul că nu vede frăția adunată, nu-i aude pe episcopi predicând. Într-un astfel de timp, toți cei cărora nu le este îngăduit să ucidă, ci trebuie uciși, nu pot rămâne împreună. De asemenea, oriunde s-ar afla vreunul dintre frați în aceste zile, fiind despărțit de turmă [lui Hristos] de nevoia timpului - cu trupul, dar nu cu sufletul - să nu se tulbure de frica fugii sale, a se retrage și a se ascunde, să nu se teamă de singurătatea unui loc pustiu. Nu este singur cel însoțit în fugă de Însuși Hristos, nu este singur cel care, salvând templul lui Dumnezeu, oriunde s-ar afla, nu este fără Dumnezeu, fie că îl apasă un tâlhar când fuge în pustie și în cetăți, fie că îl atacă o fiară sălbatică, fie că îl epuizează foamea, setea, frigul sau vremea rea și furtuna îl înecă în timpul călătoriei sale grăbite și intense pe mări, Hristos își vede războinicul pretutindeni și, în persecuție, va da răsplata celui ce moare pentru cinstea numelui său, pe care a făgăduit-o să o dea la Înviere. Slava martiriului nu este deloc mai mică dacă cineva nu a suferit public și nu printre mulți, atâta timp cât a suferit pentru Hristos: căci mărturia martiriului său este suficientă acea mărturie care însuși îi întărește pe martiri și îi încoronează - Preaiubiții frați! Să-l imităm pe dreptatul Abel, care a început martiriul singur, fiind primul ucis pentru dreptate (Gen. 4, 8). Să-l imităm pe prietenul lui Dumnezeu, Avraam, care nu a ezitat să-și jertfească fiul cu propriile mâini, ascultând de Dumnezeu cu credință în făgăduință (Gen. 22). Să-i imităm pe cei trei tineri: Anania, Azaria și Misael, care, după distrugerea Iudeii și robia Ierusalimului, în ciuda tinereții lor și a greutăților robiei, prin puterea credinței l-au învins pe rege în propria sa împărăție, când, siliți să se închine idolului ridicat din porunca regelui Nebucadnețar, s-au arătat mai puternici decât amenințările și flacăra de foc a regelui, strigând și mărturisind credința lor cu aceste cuvinte: *Nebucadnețar, rege, nu este nevoie să-ți răspundem pentru cuvântul acesta. Căci este un Dumnezeu în ceruri, căruia Îi slujim și care poate să ne izbăvească din cuptorul aprins și să ne izbăvească din mâna ta, rege. Altfel, să știe ție, rege, că nu slujim zeilor tăi și nu ne închinăm trupului de aur pe care l-ai zidit* (Daniel 3:16-18). Ei credeau că pot scăpa de moarte prin credința lor; cu toate acestea, au adăugat: *Altfel,* ca să știe regele că pot muri pentru Dumnezeul căruia Îi venerează. Aceasta este puterea vitejiei și a credinței, să crezi și să știi că Dumnezeu poate elibera pe cineva de moartea iminentă, dar să nu te temi de moarte și să nu te retragi dinaintea ei, pentru a mărturisi mai puternic credința. Prin buzele lor s-a exprimat puterea indestructibilă și neînvinsă a Duhului Sfânt, astfel încât adevărul spuselor Domnului în Evanghelie devine clar: *„Când veți fi dați în mâinile Domnului, nu vă îngrijorați cum sau ce veți vorbi, căci El vă va da în ceasul acela ce veți vorbi; căci nu voi veți vorbi, ci Duhul Tatălui vostru”*„...

care vorbește *în voi”* (Matei 10:19-20). Se spune că cuvântul și răspunsul necesar ne sunt date atunci de sus și că nu noi suntem cei care vorbim atunci, ci Duhul lui Dumnezeu Tatăl, care, fără să se retragă sau să-i părăsească pe mărturisitori, El Însuși vorbește în noi și este încoronat. Așadar, Daniel, fiind silit să se închine idolului Baal, care era atunci venerat de popor și de rege, în apărarea Dumnezeului său cu deplină credință și libertate a vorbit, zicând: „ *Nu mă închin decât Dumnezeului viu, care a făcut cerul și pământul* ” (Daniel 14:5). Și în cartea Macabeilor, fericiții mucenici care au îndurat chinuri grele, cei șapte frați care au suferit multe feluri de pedepse, mama care și-a încurajat copiii să le îndure și care a murit ea însăși împreună cu ei, nu prezintă ei dovezi de mare vitejie și credință și nu ne îndeamnă ei prin suferințele lor la triumful martiriului (2 Macabei 7)? Ce vom spune despre profeți, pe care Însuși Duhul Sfânt i-a inspirat să prevadă viitorul? Dar apostolii, aleși de Domnul? Când ei, cei drepți, sunt uciși, nu ne învață ei și pe noi să murim pentru dreptate? Nașterea lui Hristos a început cu martiriul pruncilor, căci pentru numele Lui au fost uciși toți cei care aveau doi ani și mai mici - o vârstă încă nepotrivită pentru luptă, dar care s-a dovedit potrivită pentru coroană! Prunci nevinovați au fost uciși pentru numele lui Hristos, pentru a arăta că toți cei care suferă pentru Hristos sunt și ei nevinovați. Se arată clar că nimeni nu este ferit de calamități și persecuții, când chiar și o astfel de vârstă a suferit chinuri. Și ce grea vină pentru un creștin, dacă el, un rob, nu vrea să sufere, când Domnul Însuși a suferit primul, dacă noi nu vrem să suferim pentru propriile noastre păcate, când El, fiind fără păcat, a suferit pentru noi! Fiul lui Dumnezeu a suferit pentru a ne face fii ai lui Dumnezeu, dar fiul omului nu vrea să sufere pentru a rămâne veșnic fiul lui Dumnezeu! Dacă suferim de ura lumii, atunci această ură a fost luată asupra lui Hristos înaintea tuturor celorlalți. Dacă îndurăm în lumea aceasta ocări, exiluri și chinuri, atunci Creatorul lumii și Domnul a experimentat unele mult mai grele, care arată acest lucru, zicând: *Dacă vă urăște lumea, să știți că M-a urât pe Mine înaintea voastră. Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ale ei. Căci, precum voi nu sunteți din lume,* ci Eu *v-am ales din lume, de aceea vă urăște lumea. Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: «Nu este slugă mai mare decât Domnul său. Dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni»* (Ioan 15:18-20). Domnul și Dumnezeu a făcut ce a învățat, pentru ca ucenicul care învață și nu face să fie fără dezvinovățire.

Să nu sperie pe nimeni, preaiubiților frați, frica de prigoana viitoare și de venirea Anticristului, atât de mult încât să nu fim deja înarmați pentru toate cu învățăturile, poruncile și îndemnurile Evangheliei. Anticristul vine, dar Hristos nu întârzie. Vrăjmașul se ridică și se mânie, dar Domnul urmează îndată, care are să se răzbune pentru suferințele și rănile noastre. Vrăjmașul este furios și amenință, dar este cineva care poate să ne smulgă din mâinile lui. Trebuie să ne temem de Acela, a cărui mânie nimeni nu poate scăpa, după cum El Însuși avertizează, zicând: *Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, dar sufletul nu pot ucide;*

ci mai degrabă temeți-vă de Cel ce poate să piardă și sufletul și trupul în gheenă (Matei 10:28). Și iarăși: *Cine își iubește viața o va pierde, iar cine nu își găsește viața în lumea aceasta o va păstra spre viața veșnică* (Matei 12:25). În Apocalipsa ne dă următoarea instrucțiune și avertizare: *Dacă cineva se închină fiarei și icoanei ei și primește semnul ei pe frunte sau pe mână și are un fir din vinul mâniei lui Dumnezeu, vinul se amestecă cu el și nu se topește în paharul mâniei Lui. Și va fi chinuit cu foc și cu pucioasă înaintea sfinților îngeri și a Mielului. Și fumul chinurilor lor se suie în sus în vecii vecilor. Și n-au odihnă nici ziua, nici noaptea cei ce se închină fiarei și icoanei ei* (Apocalipsa 14:9-11). Oamenii se antrenează și se pregătesc pentru lupta lumească și consideră că este o mare onoare pentru ei dacă reușesc să fie încoronați în ochii oamenilor și în prezența împăratului. Dar aici este o luptă înaltă și glorioasă cu răsplata coroanei cerești, când Dumnezeu însuși ne va privi când ne luptăm și, întinzându-Și privirea asupra celor pe care i-a socotit vrednici să-i facă fii, se va bucura de contemplarea luptei noastre! Și Dumnezeu privește la noi, și Hristos privește la noi, dacă luptăm și luptăm pentru credință. Ce mare glorie și ce fericire să lupți în prezența lui Dumnezeu Însuși și să primești coroana de la Judecătorul Hristos!

Să ne înarmăm, preaiubiții mei frați, cu toată puterea noastră și să ne pregătim de luptă cu o minte fără prihană, o credință curată și o virtute desăvârșită. Să iasă războinicii lui Dumnezeu la lupta care ne este arătată. Cei fără prihană să se înarmeze, ca să nu piardă neprihănirea pe care au păstrat-o recent. Și cei căzuți să se înarmeze, ca să nu recapete ceea ce au pierdut. Cinstiți-i pe cei fără prihană, iar întristarea cheamă la luptă pe cei căzuți. Și cum să ne înarmăm și să ne pregătim ne învață fericitul Apostol Pavel, zicând: *Noi nu avem luptă împotriva cărnii și a sângelui, ci împotriva domniilor, împotriva puterilor și împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății din locurile cerești. De aceea, luați toată armura lui Dumnezeu, ca să puteți rezista în ziua cea rea și, după ce veți fi împliniți toate, veți sta în picioare. „Stați deci tari, având mijlocul încins cu adevărul, îmbrăcați cu pieptarul dreptății și încălțați-vă picioarele cu pregătirea Evangheliei păcii. Și, mai presus de toate lucrurile, luați scutul credinței, prin care veți putea stinge toate săgețile celui rău. Și luați coiful mântuirii și sabia Duhului, care este Cuvântul lui Dumnezeu."* (Efeseni 6:12-17) — Să luăm aceste arme, să ne întărim cu aceste întăriturи spirituale și cerești, pentru ca în ziua cea rea să putem rezista și să respingem amenințările diavolului. Să ne îmbrăcăm cu pieptarul dreptății, ca să ne apărăm și să ne ferim inimile de săgețile celui rău. Să ne fie picioarele încălțate și înarmate cu învățătura Evangheliei, pentru ca șarpele să nu ne poată mușca și să ne poticnească, când începem să-i călcăm în picioare și să-i zdrobim capul.

Să purtăm cu vitejie scutul credinței, pentru ca, acoperindu-ne cu el, să stingem săgețile aprinse ale celui rău. Să luăm și noi coiful mântuirii ca să ne acoperim

capetele, ca urechile noastre să nu audă hotărârile brutale, ochii noștri să nu vadă idolii josnici, frunțile noastre să se păzească nevătămată semnul lui Dumnezeu, buzele noastre limba biruitoare să mărturisească pe Domnul nostru Hristos. Să ne înarmem și mâna dreaptă cu sabia Duhului, pentru ca să respingă cu vitejie murdăria jertfei, pentru ca, aducându-și aminte de Euharistie, prin care se dăruiește trupul Domnului, să-L îmbrățișeze când va primi apoi de la Domnul răsplata coroanelor cerești. O! Ce cumplită și ce mare va fi această zi, preaiubiți frați, când Domnul va începe să judece poporul Său și să evalueze meritele fiecăruia după judecata cunoașterii divine, când îi va trimite pe cei vinovați în Gheenă și îi va da pe chinuitorii noștri ca pedeapsă focului neîncetat și ne va răsplăti pentru credință și nădejde! Ce slavă și bucurie va fi să fim primiți în contemplarea lui Dumnezeu, să fim socotiți vrednici să gustăm bucuria mântuirii și a luminii veșnice împreună cu Hristos, Domnul nostru, Dumnezeu, să-i întâmpinăm pe Avraam, Isaac, Iacov, pe toți patriarhii, prorocii, apostolii și martirii, să ne bucurăm împreună cu drepții prieteni ai lui Dumnezeu în Împărăția Cerurilor cu bucuria nemuririi dăruite, să primim acolo ceea *ce nici ochiul n-a văzut, nici urechea n-a auzit și în inima omului nu s-a suit* (1 Corinteni 2:9). Căci vom primi acolo mult mai mult decât suferim aici, după asigurarea apostolului, care spune: *Suferințele veacului acesta nu sunt vrednice de slava care va fi descoperită în noi* (Romani 8:18). Când va avea loc o astfel de manifestare și slava lui Dumnezeu va străluci prin noi, atunci noi, proslăviți de cinstea Domnului, vom fi la fel de binecuvântați și bucuroși ca cei care rămân nefericiți - cei vinovați, apostații de la Dumnezeu, care s-au ridicat împotriva Lui și au făcut voia diavolului, care din necesitate împreună cu el trebuie să sufere în focul nestins. Toate acestea, preaiubiților frați, fie să se întipărească în inimile noastre. Fie aceasta pregătirea pentru înarmarea noastră, fie aceasta meditația noastră zilnică și nocturnă, ca să avem înaintea ochilor, în gândurile și în inimile noastre, mereu în minte amintirea pedepselor celor răi și a răsplătirilor și meritelor drepților, amintirea a ceea ce Domnul îi amenință pe apostați pentru pedeapsa lor și ceea ce promite mărturisitorilor pentru glorificarea lor. Dacă ne va găsi ziua prigoanei când ne vom gândi și vom reflecta asupra acestui lucru, atunci ostașul lui Hristos, învățat de poruncile și îndemnurile Sale, nu se va teme de luptă, ci va fi gata să primească coroana. Vă doresc, preaiubiților frați, sănătate mereu.

Scrisoare către Florentius Pupianus despre calomnii

Ciprian, poreclit Tascia, - Florentius, poreclit Puppian.

Eu, frate, am crezut că te-ai pocăit deja de încrederea ta frivolă, cu care în trecut ai ascultat acuzații aduse împotriva mea de fapte cumplite, josnice, dezgustătoare chiar și pentru păgâni. Dar văd din scrisoarea ta că ai rămas ceea ce erai, crezând aceleași calomnii împotriva mea. Ești ferm în încrederea ta și, ca să nu-ți pătezi din întâmplare slava de mucenic comunicând cu mine,

scotocești cu grijă prin viața mea și vrei, după Dumnezeu, care judecă și numește episcopi, să judece, nu pe mine - ce sunt eu? - ci judecata lui Dumnezeu și a lui Hristos. Aceasta înseamnă să nu crezi în Dumnezeu; aceasta înseamnă să te răzvrătești împotriva lui Hristos și a Evangheliei Sale. Se spune: „Nu se vând oare două vrăbii pentru orice? Și niciuna din ele nu va cădea la pământ fără voia Tatălui” (Matei 10:29). El, cel mare și drept, arată că nici măcar evenimentele minore nu se întâmplă fără știrea și permisiunea lui Dumnezeu, iar tu crezi că episcopul Său a fost numit în Biserică fără știrea Lui. A crede că oameni nedemni și decăzuți au fost numiți în această funcție înseamnă a afirma că episcopii din Biserică nu sunt numiți de Dumnezeu și nu prin voia lui Dumnezeu.

Credeți voi că mărturia Mea despre Mine este mai mare decât mărturia lui Dumnezeu? Însuși Domnul ne învață și spune că, dacă cineva mărturisește despre sine, atunci mărturia lui este mincinoasă, pentru că fiecare își folosește propriul folos și nu va vorbi despre ceea ce îi este vătămător. O laudă despre noi este cu adevărat adevărată dacă altcineva ne laudă și mărturisește despre noi: „Dacă Eu mărturisesc despre Mine, mărturia Mea nu este adevărată. Altul este care mărturisește despre Mine” (Ioan 5:31-32). Însuși Domnul, care vine să judece pe toți, n-a vrut să fie crezut pe baza propriei Sale mărturii, ci a preferat recunoașterea și mărturia Tatălui. Cu atât mai mult ar trebui să respecte această regulă slujitorii Săi, a căror recunoaștere, ci și slavă depind de judecata și mărturia lui Dumnezeu. Dar pentru voi, născocirile răutăcioase ale vrăjmașilor au mai multă putere decât hotărârea lui Dumnezeu, decât comportamentul Meu dictat de conștiință și credință…

Ai spus că un episcop trebuie să fie smerit, pentru că atât Domnul, cât și apostolii Săi au fost smeriți. Că eu sunt smerit este bine cunoscut și pentru aceasta sunt iubit de toți frații și păgânii; și tu știai aceasta și m-ai iubit pe când erai încă în Biserică și comunicai cu mine. Cui dintre noi îi lipsește smerenia? Mie, care zilnic în slujba fraților și oricui vine la Biserică primește cu rugăciune, mângâiere și bucurie; sau tu, care te pui pe tine însuți, episcop, peste un episcop și judeci un judecător până la vremea dată de Dumnezeu. Domnul Dumnezeu spune în Deuteronom: „Dar oricine se îndrăznește atât de mult încât nu ascultă de preot sau de judecătorul care va fi în zilele acelea, acela va muri, și tot poporul va auzi și se va teme și nu se va mai îndrăzni” (Deuteronom 17:12-13). Și întorcându-se către Samuel, îi spune: „Nu pe tine te-au disprețuit, ci pe mine” (1 Samuel 8:7). Și când i s-a spus Domnului: „Așa răspunzi marelui preot?” El, respectând onoarea preoției și învățând să o respecte, nu a spus nimic împotriva marelui preot, ci doar, dându-se drept nevinovat, a răspuns: „Dacă am vorbit rău, arată-mi răul; iar dacă am vorbit bine, de ce mă lovești?” (Ioan 18:22-23). 3. Și fericitul apostol, când i-au zis: „Ocărești pe marele preot?”, nu a spus nimic jignitor la adresa preotului, deși avea dreptul să-i atace invariabil pe cei care L-au răstignit

pe Domnul și au distrus atât templul, cât și preoții. Și deși preoților imaginari, lipsiți de demnitatea lor, nu le-a mai rămas decât un nume gol, s-a gândit doar la nume în sine și a zis: „Nu știam, fraților, că este marele preot. Căci este scris: «Să nu vorbești de rău pe conducătorul poporului tău»” (Faptele Apostolilor 23:5).

Sau eram eu episcop pentru tine înainte de persecuție, când erai în comuniune cu mine, iar după ce persecuția a încetat să fiu episcop? Persecuția care a început te-a ridicat la culmile martiriului, dar eu am fost zdrobit de greutatea exilului; s-a anunțat public: „Dacă cineva are ceva din averea lui Caecilius Cyprian, episcopul creștinilor...” Cine nu crede în Dumnezeu, care hirotonește un episcop, poate crede în diavol, care expulzează un episcop. Nu mă laud cu aceasta, ci spun aceasta cu întristare, deoarece te pui pe tine însuți judecător al lui Dumnezeu și al lui Hristos, Care a spus apostolilor și, prin urmare, tuturor episcopilor care îi succed pe apostoli ca locțiitori ai lor: „Cine vă ascultă pe voi, Mă ascultă pe Mine; și cine Mă ascultă pe Mine, ascultă pe Cel ce M-a trimis pe Mine. Cine vă leapădă pe voi, leapădă și pe Cel ce M-a trimis pe Mine” (Luca 10:16).

Din aceasta s-au născut și se nasc schisme și erezii: episcopul, singurul cap al Bisericii, este disprețuit în mândrie, iar un om cinstit de Dumnezeu este declarat nevrednic de oameni. Ce aroganță, ce mândrie, ce trufie - să chemi episcopi și preoți la judecata ta. Și dacă nu ne curățim înaintea ta și nu suntem, după hotărârea ta, îndreptățiți, atunci se întâmplă că de șase ani frații nu au episcop, poporul nu are conducător, turma nu are păstor, Biserica nu are cârmaci, Hristos nu are conducător, Dumnezeu nu are preot. Ajutor, Puppiane! Fă un decret și confirmă judecata lui Dumnezeu și a lui Hristos, ca să nu creadă că numărul credincioșilor adunați sub autoritatea noastră părăsește această viață, disperând de mântuire și „pace”; ca să nu privească mulțimea noilor credincioși ca pe niște oameni care nu au putut primi har prin noi în Botez; ca să nu fie anulată „pacea” dată atâtor „căzuți” pocăiți și întoarcerea lor la Biserică, permisă după examinarea cazurilor lor, prin judecata ta cea puternică. Încuviințează, binevoiește să ne exprimi judecata ta și să ne întărești episcopatul prin puterea cercetării tale, pentru ca Dumnezeu și Hristos să-ți mulțumească, întrucât prin strădania ta au fost restaurați atât slujitorul altarului lor, cât și conducătorul poporului.

Albinele au un rege, turma are un conducător, iar animalele îi sunt credincioase; tâlharii își ascultă căpetenia și îl slujesc cu smerenie. Cu cât mai cinstite și mai bune decât noi sunt vitele fără rațiune, animalele mute, chiar și tâlharii, care vărsă sânge, luptând furios cu armele în mâini. Acolo recunosc și se tem de un conducător care nu a fost numit prin hotărârea lui Dumnezeu, ci a fost ales de o bandă de ticăloși rătăciți.

Ai spus că trebuie să îndepărtezi din sufletul tău îndoiala de care te-ai împiedicat. Te-ai împiedicat, dar prin credulitate nerușinată; te-ai împiedicat, dar prin propriul tău gând și dorință hulitoare. Asculți cu calm acuzațiile murdare, nelegiuite, cumplite împotriva fratelui tău, împotriva episcopului tău, le crezi de bunăvoie; aperi minciunile altcuiva ca și cum ar fi propria ta opinie personală. Ai uitat că este scris: „Închide-ți urechile cu spini și nu asculta de limba vicleană” și, de asemenea: „Omul rău ascultă cuvintele rele; omul drept nu ia aminte la vorbele mincinoase” (Prov. 14:25). De aceea, mucenicii, umpluți de Duhul Sfânt, nu s-au împiedicat de această îndoială, pentru că prin suferințele lor erau deja în pragul întâlnirii cu Dumnezeu și cu Hristosul Său; din închisoare au trimis o scrisoare „Episcopului Ciprian”, recunoscând în el un preot al lui Dumnezeu și mărturisind despre aceasta. De ce nu s-au împiedicat de această îndoială atâția dintre colegii mei episcopi, care fie s-au ascuns și au fost declarați haiduci, fie au fost capturați și au stat în lanțuri în închisori, fie, trimiși în exil, au mers pe calea glorioasă către Domnul, fie, așa cum s-a întâmplat ici și colo, au fost executați și, glorificați de Domnul, au primit coroane cerești? De ce nu s-au împiedicat de această îndoială atâția mărturisitori ai turmei noastre de aici, încredințați mie prin harul lui Dumnezeu, care au fost închiși, supuși torturii, faimoși pentru cicatricile lor - amintirea rănilor lor sincere, atâția fecioare curate, atâția văduve venerabile, în sfârșit, Bisericile din întreaga lume, strâns legate de noi prin legăturile unității? Dacă toți cei care se împărtășesc cu mine, conform scrisorii tale, sunt pângăriți de murdăria mea și și-au pierdut speranța pentru viața veșnică din comunicarea distructivă cu mine, atunci, se pare, numai Puppian, pur, fără pată, sfânt, cast, care nu a dorit să se întâlnească cu noi, singur va locui în rai și în Împărăția Cerurilor!

Scrii că din vina mea o parte din Biserică a fost împrăștiată, dar întregul popor bisericesc este adunat laolaltă și este una în unanimitatea lor neclintită; cei care ar fi trebuit să fie alungați, dacă ar fi fost în Biserică, au rămas în afara ei; Domnul, Ajutorul și Apărătorul poporului Său, nu poate îngădui ca grâul să fie furat din arie; numai pleava se poate despărți de Biserică, după cum spune Apostolul: „Ce deci? Dacă unii au fost necredincioși, oare necredința va nimici credincioșia lui Dumnezeu? Dumnezeu nu este credincios, ci orice om mincinos” (Romani 3:3-4). Și Domnul, când ucenicii L-au părăsit, întorcându-se către cei doisprezece, a zis: „Voi voi să vă duceți?” Iar Petru I-a răspuns: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții veșnice și noi am crezut și știm că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu” (Ioan 6:68-69). Așa vorbește Petru, pe care a fost zidită Biserica; El învață în numele Bisericii că, dacă mulțimea încăpățânată de oameni mândri care nu vor să asculte o părăsește, Biserica nu se va îndepărta de Hristos, iar pentru El Biserica este poporul unit în jurul episcopului său: o turmă care nu rămâne niciun pas în urma păstorului său. Trebuie să înțelegeți că episcopul este în Biserică, iar Biserica este în episcop, și cine nu este cu episcopul nu este în Biserică. În zadar se consolează cei care nu

trăiesc în pace cu episcopii lui Dumnezeu, cei care se strecoară undeva și cred că primesc împărtășania de la cineva ca un tanc, Biserica Ortodoxă este una; nu poate fi nici sfâșiată, nici divizată; episcopii, strâns legați unii de alții, reprezintă, ca să spunem așa, liantul care o ține laolaltă.

Așadar, frate, dacă te gândești la Dumnezeul Atotputernic, care numește episcopi, dacă privești înapoi în cele din urmă la Hristos, care, fiind prezent în Biserică, guvernează după propria Sa discreție și voia Sa atât pe conducători înșiși, cât și Biserica însăși împreună cu conducătorii; dacă crezi în nevinovăția episcopilor, ascultând nu de răutatea omenească, ci de judecata lui Dumnezeu; dacă, chiar mai târziu, te pocăiești de nebunia, mândria și aroganța ta; dacă Îl vei ispăși pe deplin pe Domnul și pe Hristosul Său, căruia Îi slujesc și Căruia Îi aduc jertfă neîncetat, în vremuri de persecuție și de pace, atunci va fi posibil să vorbim despre comuniune cu tine, păstrând o frică evlavioasă de pedeapsa lui Dumnezeu. Și mai întâi voi cere Domnului meu un semn și un sfat: va îngădui El să ți se dea „pace” și să fii primit în comuniune cu Sfânta Biserică?

Îmi amintesc ce mi s-a arătat, unui slujitor ascultător și timid, sau mai degrabă, așa cum mi s-a prescris prin porunca divină a Domnului. Printre alte semne și descoperiri cu care m-a onorat, se mai află și aceasta: „Cine n-a crezut în Hristos numind episcop, va crede în El răzbunând pe episcop”. Știu însă că unora - cel puțin celor care preferă să creadă nu pe episcop, ci clemețile împotriva episcopilor - acestea li se par ridicole, iar viziunile absurde. Nu e de mirare: chiar și frații au spus despre Iosif: „Iată, visătorul vine; veniți acum și să-l omorâm” (Gen. 37, 19-20), dar visele visătorului s-au adeverit, iar ucigașii și vânzătorii au fost încurcați: cei care nu au crezut cuvintele de mai înainte au trebuit să creadă când aceste cuvinte s-au adeverit.

Ar fi o nebunie din partea mea să judec ce ai făcut în timpul persecuției sau în timpul păcii, căci te-ai făcut judecătorul meu. Ți-am răspuns cu conștiință curată, încrezându-mă în Domnul și Dumnezeul meu. Tu ai scrisoarea mea, eu o am pe a ta. În Ziua Judecății, înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ambele vor fi citite.

Scrisoare către creștinii din Legiunea și Asturia despre episcopii căzuți

Ciprian, Caecilius, Primus, Polycarp, Nicomedes, Lucnanus. Succes. Sadatas, Fortunatus, Januarius, Secundinus, Pomponius, Honoratus, Victor. Aurelius, Sattius. Petru, Ianuarie II, Saturninus, Aurelius II, Venantius. Liniște. Rogatianus, Tenax, Felix, Faustus, Quintus, Saturninus II, Lucius, Vincentius, Libosus. Geminiu, Marcellus, Iambus, Adelphius, Victorinus și Paulus preotului Felix și

creștinilor din Legio și Asturica, și diaconului Aelius și emeriților: salutări în Domnul.

La Sinod am citit scrisoarea voastră, iubiți frați, pe care ați trimis-o prin episcopii noștri Felix și Sabia. Ați scris-o, mișcați de credința voastră curată și de frica de Dumnezeu: ne informați că nu se cuvine ca Vasnilis și Martial, întinați de mărturia aducerii unei jertfe de idoli și împovărați de conștiința cumplitelor crime pe care le-au săvârșit, să fie episcopi și să îndeplinească îndatoririle preoților lui Dumnezeu. Doriți de la noi un răspuns și o mângâiere sau un ajutor în această dreaptă și inevitabilă preocupare a voastră. Răspunsul la dorința voastră nu va fi atât sfatul nostru, cât porunca lui Dumnezeu: de mult, printr-un glas de sus, legea Domnului a prescris ce fel de oameni sunt potriviți să slujească înaintea altarului și să aducă jertfe. În Exod, Dumnezeu îi vorbește lui Moise astfel: „Preoții care se apropie de Domnul Dumnezeu să se sfințească, ca să nu-i părăsească Domnul” (Exod 19:22) și, de asemenea: „Când se vor apropia să slujească la altarul Celui Sfânt, să nu aducă cu ei păcat, ca să nu moară” (Exod 20:20). Și în cartea Leviticului Domnul învață: „Omul cu o cusur sau cu o cusur să nu se apropie ca să aducă o jertfă lui Dumnezeu” (Lev 21:17).

Avem aceste instrucțiuni de mult timp și suntem datori să ascultăm cu smerenie instrucțiunile lui Dumnezeu și, într-o astfel de privință, să nu privim la persoane: este oare posibil prin condescendența omenească să fim largi acolo unde merge împotriva Legii Divine? Nu trebuie să uităm cuvintele rostite de Domnul prin profetul Isaia. El era indignat că, uitând poruncile lui Dumnezeu, urmează învățăturile oamenilor: „Acest popor Mă cinstește cu buzele sale, dar inima lui este departe de Mine. Frica lor de Mine este studiul poruncilor oamenilor” (Isaia 29:13). Domnul repetă același lucru în Evanghelie: „Voi lepădați porunca lui Dumnezeu ca să păstrați tradiția” (Marcu 7:9). 2. Având aceste instrucțiuni înaintea ochilor noștri, ținând cont de ele cu grijă și evlavie atunci când hirotonisim episcopi, trebuie să alegem ca și conducători ai noștri numai oameni curați și neîntinați, care vor aduce lui Dumnezeu o jertfă sfântă și vrednică, ale căror rugăciuni pentru bunăstarea poporului lui Dumnezeu să poată fi ascultate. Este scris: „Dumnezeu nu ascultă pe păcătoși, dar dacă cineva se teme de Dumnezeu și face voia Lui, pe acela îl ascultă” (Ioan 9:31). De aceea, cu mare prudență, după o investigație imparțială, trebuie să alegem ca episcopi oameni pe care Domnul îi va asculta, fără îndoială.

Să nu se lingușească poporul că nu va fi atins de infecția păcatului, deși se asociază cu un episcop păcătos, deși au consimțit în mod obligat la ocuparea nelegiuită și nedreaptă a scaunului episcopal de către acest cap. Domnul, prin profetul Osea, amenință cu o astfel de pedeapsă: „Jertfele lor sunt ca pâinea de înmormântare; toți cei ce mănâncă din ea se vor întina” (Osea 9:4): aceasta, desigur, indică faptul că toți cei ce sunt întinați de jertfa adusă de episcopul

nedrept sunt încurcați în păcat în general. Găsim același lucru în „Numeri”, în povestea despre cum Core, Datan și Abiram, ridicându-se împotriva preotului Aaron, și-au însușit cu insolență dreptul de a aduce jertfă. Și Domnul, prin Moise, a poruncit poporului să se îndepărteze de ei, pentru ca, asociindu-se cu oameni criminali, să nu vă aduceți vina asupra voastră: „Plecați de corturile acestor oameni răi și împietriți și nu vă atingeți de nimic din ce le aparține, ca să nu pieriți împreună în păcatul lor” (Numeri 16:26). Prin urmare, oamenii care ascultă de poruncile Domnului și se tem de Dumnezeu trebuie să se depărteze de capul păcătos și să nu participe la slujbele episcopului hulitor, mai ales că acesta are toate posibilitățile să aleagă episcopi vrednici și să-i înlăture pe cei nevrednici.

Există, după cum vedem, permisiunea lui Dumnezeu ca un episcop să fie ales în prezența poporului, în văzul tuturor, pentru ca prin glasul tuturor să se mărturisească că este vrednic de acest loc și potrivit să-l ocupe; căci Domnul îi spune astfel lui Moise în Numeri: „Ia pe fratele tău Aaron și pe fiul lui Eleazar și adu-i pe munte înaintea întregii adunări. Dezbrăcă-l pe Aaron de hainele lui și pune-le pe Eleazar, fiul lui; și Aaron să se ducă și să moară acolo” (Numeri 20:23-26). Domnul poruncește ca marele preot să fie hirotonit înaintea întregului popor, cu alte cuvinte, El ne învață că cineva trebuie să se consacre în slujba preoțească numai cu știrea și consimțământul poporului, a cărui prezență face posibilă atât demascarea crimelor oamenilor răi, cât și proclamarea meritelor oamenilor buni; consacrarea va fi dreaptă și legitimă dacă este verificată prin judecată și consimțământ general. Ulterior, acest lucru a fost respectat în conformitate cu învățătura Domnului: când a fost necesar să se numească un episcop în locul lui Iuda, Petru s-a adresat poporului: „Petru a stat în mijlocul ucenicilor și s-a întors către popor; și era o mulțime...” (Faptele Apostolilor 1:15). Știm că apostolii au respectat acest lucru atunci când au hirotonit nu numai preoți și episcopi, ci și diaconi, așa cum este scris în Faptele Apostolilor: „Cei doisprezece apostoli au chemat mulțimea ucenicilor și le-au zis...” (Faptele Apostolilor 6:2). Au acționat cu atâta grijă și precauție și au chemat tot poporul, pentru ca o persoană nevrednică să nu se strecoare să slujească la altar sau în locul episcopului. Că a hirotoni pe un nevrednic nu prin voia lui Dumnezeu, ci prin îngâmfare omenească, nu este plăcut lui Dumnezeu, așa cum se întâmplă în general cu tot ceea ce nu este compatibil cu o alegere legitimă și dreaptă, El Însuși vorbește despre aceasta prin profetul Osea: „Și-au făcut un împărat, fără Mine” (Osea 8:4).

De aceea trebuie să păzim cu grijă porunca Domnului și să respectăm ceea ce noi și aproape toate provinciile respectăm: un episcop este hirotonit corect, „dacă episcopii cei mai apropiați din aceeași provincie vin la locul unde urmează să aibă loc hirotonirea și aleg un episcop în prezența poporului, care cunoaște temeinic viața fiecăruia și, comunicând cu el, îl văd. Așa s-a întâmplat și cu voi în hirotonirea fratelui nostru Sabinus: cu consimțământul tuturor fraților și prin

decizia episcopilor, care fie au fost prezenți personal, fie v-au scris o scrisoare despre el, a primit episcopia și a fost numit în locul lui Basilide. Hirotonirea, săvârșită în mod legal, nu poate fi considerată invalidă, deoarece atunci când crimele lui Basilide au fost expuse și dezvăluite prin propria sa mărturisire, s-a dus la Roma, l-a înșelat pe fratele nostru Ștefan, care, din cauza distanței, nu cunoștea adevărata stare a lucrurilor și a cerut o restaurare nedreaptă la episcopie, de care fusese pe bună dreptate lipsit. Prin aceasta, Basilide nu i-a șters crimele, ci doar le-a completat: la păcatele anterioare s-au adăugat răutatea și înșelăciunea criminală. Nu este atât de vinovat cel care prin nepăsare s-a lăsat strecurat în ei; blestemat este cel ce se strecoară în ei prin înșelăciune. Totuși, dacă Basilide a putut să se strecoare în popor, nu și-ar putea face loc în Dumnezeu, căci este scris: „Dumnezeu nu se lasă batjocorit” (Galateni 6:7). Și Marțial nu va beneficia de pe urma minciunii: împovărat cu mari fărădelegi, nu ar trebui să rămână episcop, căci Apostolul spune: „Episcopul trebuie să fie fără prihană, ca administrator al lui Dumnezeu” (Tit 1:7).

Așadar, iubiți frați, atât scrisorile voastre, cât și declarațiile fraților noștri Felix și Sabinus, ca răspuns la relatările lui Felix din Cezareea Augustă, care păzește credința și apără adevărul, mărturisesc că Basilide și Martial sunt pătați de mărturia criminală a idolatriei. Basilide este, de asemenea, pătat de blasfemie: îmbolnăvindu-se și dus la pat, a hulit pe Dumnezeu și el însuși a mărturisit că a blasfemiat. Cu această rană pe conștiință, și-a dat de bunăvoie funcția de episcop, s-a îndreptat spre pocăință și rugăciune și s-ar fi considerat destul de fericit dacă ar fi putut primi împărtășania ca laic. Martial, ca membru al colegiului, participase mult timp la sărbători păgâne josnice și murdare; și-a îngropat fiii, membri ai aceluiași colegiu, conform obiceiului păgân, într-un cimitir secular, lângă păgâni; la o adunare publică în fața procuratorului „două sute”, a mărturisit consimțământul său la idolatrie și s-a lepădat de Hristos. Există multe alte crime grave de care se fac vinovați Basilide și Martial. În zadar încearcă astfel de oameni să acapareze scaunele episcopale; Este evident că astfel de oameni nu pot sta în fruntea Bisericii lui Hristos și nu ar trebui să aducă jertfe lui Dumnezeu, mai ales că, de mult timp în urmă, în acord cu noi și cu toți episcopii din întreaga lume, Corneliu, fratele nostru, un episcop iubitor de pace, drept, vrednic de mucenicie de la Domnul, a decretat că astfel de oameni pot fi admiși la pocăință, dar ar trebui să li se interzică intrarea în cler și acceptarea preoției.

Să nu vă tulbure, iubiți frați, faptul că în vremurile din urmă credința cuiva va clătina, frica de Dumnezeu va dispărea, nu va fi pace și unanimitate. Domnul a anunțat că așa va fi înainte de sfârșitul lumii. Și apostolii au mărturisit că în ajunul distrugerii generale și al venirii Anticristului, tot ce este bun va slăbi, iar ceea ce este rău și vrăjmaș va intra în forță.

Și totuși, chiar și în vremurile din urmă, învățătura Evangheliei nu va fi atât de uitată în Biserica lui Dumnezeu, nici curajul și credința creștină nu vor fi atât de slăbite, încât să nu rămână măcar un număr de episcopi pe care nici decăderea bunătății, nici moartea credinței nu-i vor zdrobi; puternici și statornici, plini de frica de Dumnezeu, ei vor păstra atât respectul pentru măreția lui Dumnezeu, cât și demnitatea rangului episcopal. Să ne amintim cu tărie că atunci când alții s-au supus și și-au pierdut curajul, Matatia a apărat cu curaj legea Domnului; când evreii au fost confuzi și au început să se îndepărteze de credința în Dumnezeu, Ilie a stat neclintit în lupta sa maiestuoasă; Daniel nu s-a temut nici de singurătatea într-o țară străină, nici de persecuția persistentă și a mărturisit în repetate rânduri, cu curaj și glorie, despre credința sa; Cei trei tineri nu au încălcat amenințarea, și-au opus credința focurilor Babilonului și, captivi, l-au învins pe regele cuceritor. Să fie acum dublici și trădători care, fiind în Biserică, se ridică împotriva Bisericii și subminează credința și adevărul; Majoritatea păstrează o minte sănătoasă, o religie curată și un suflet devotat numai Domnului Dumnezeului lor. Trădarea altor oameni nu le distruge credința creștină, ci o reînvie și o îndreaptă spre slava cerească, după cuvintele fericitului Apostol, care convinge și spune: „Ce deci? Dacă unii au fost necredincioși, oare necredincioșia lor va nimici credincioșia lui Dumnezeu? Dumnezeu este adevărat, iar orice om este mincinos” (Romani 3:3-4). Dacă orice om este mincinos și adevărul este numai la Dumnezeu, atunci ce ar trebui să facă slujitorii lui Dumnezeu și mai ales episcopii? - După ce au părăsit minciunile și greșelile omenești, să păzească legămintele Domnului și să rămână în adevărul lui Dumnezeu.

Așadar, iubiți frați, dacă printre frații noștri există oameni care cred că este posibil să neglijeze regulile date de Dumnezeu și, în nebunia lor, se asociază cu Basilide și Marțial, acest lucru nu ar trebui să ne tulbure credința, căci Duhul Sfânt amenință astfel de oameni în psalmi: „Urăști poruncile Mele și arunci cuvintele Mele înapoi. Când vezi un hoț, mergi cu el și te unești cu preacurvarii” (Psalmul 50:17-18). El arată că cei care se asociază cu criminalii devin complici la crimele altora. Apostolul Pavel spune și el aceasta: „Humoriștii, clemețitorii, urâtorii lui Dumnezeu, obraznicii, lăudăroșii, mândrii, născocitorii de rele... aceștia cunosc judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu, că cei ce săvârșesc astfel de lucruri sunt vrednici de moarte; și totuși nu numai că le fac, dar îi și aprobă pe cei ce le săvârșesc” (Romani 1:30-32). El declară că nu numai cei ce fac răul sunt vrednici de moarte și vor fi pedepsiți, ci și cei ce consimt la faptele lor rele. Cei care sunt în comuniune nelegiuită cu oameni răi, păcătoși și nepocăiți sunt întinați prin contactul cu cei vinovați: uniți în greșeli, vor avea și ei parte de pedeapsă. De aceea, iubiți frați, lăudăm și apreciem îngrijorarea pricinuită de credința voastră curată; vă îndemnăm, pe cât putem, prin scrisoarea noastră: nu intrați în comuniune nelegiuită cu episcopi păcătoși și întinați; păstrați cu frica de Dumnezeu credința voastră puternică și curată.

Sănătate, dragi frați.

Scrisoare către Quintus despre botezul ereticilor

Ciprian îi urează sănătate fratelui său Quintus. Preotul nostru Lucian m-a informat, preaiubitul nostru frate, despre dorința ta de a-ți expune părerea noastră cu privire la cei care, se pare, au fost botezați de eretici și schismatici. Îți trimit, spre informare, o copie a scrisorii în care este expus ceea ce noi, foarte mulți colegi episcopi, împreună cu preoții prezenți, am decis recent asupra acestui subiect la Sinod. Nu știu de ce prejudecată se ghidează unii dintre tovarășii noștri, crezând că cei care au primit imersiunea de la eretici, când vin la noi, nu ar trebui botezați, pentru că, după cum se spune, este un singur botez. Este unul, deoarece Biserica este una, iar botezul în afara Bisericii este imposibil. Și, din moment ce nu pot exista două botezuri, atunci dacă ereticii botează cu adevărat, au botez. „Oricine, prin mărturia sa, le acordă acest drept, cedează și este de acord că vrăjmașul și adversarul lui Hristos are, aparent, puterea de a spăla, curăți și sfinți o persoană. Dar noi afirmăm că nu-i rebotezăm pe cei care vin de acolo, ci îi botezăm. Căci ei nu primesc nimic acolo, unde nu este nimic, ci vin la noi pentru a primi aici, unde este har și tot adevărul, pentru că harul și adevărul sunt una. Dar unii dintre camarazii noștri preferă să-i onoreze pe eretici decât să fie de acord cu noi; și când, afirmând că există un singur botez, nu vor să-i boteze pe cei care vin, atunci, în acest fel, fie fac două botezuri, pentru că recunosc și botezul ereticilor, fie, ceea ce este mai rău, încearcă să se opună și să prefere scufundarea murdară și nelegiuită a ereticilor în locul adevăratului, singurului și legitimului botez al Bisericii Catolice, fără a reflecta asupra a ceea ce se spune în Scriptură: Cel ce se spală de un mort, la ce folosește baia (Sir. 34:25)? Este clar că cei care sunt în afara Bisericii lui Hristos sunt considerați printre morți și că acela” Cine nu trăiește el însuși nu poate învia pe altul: numai Biserica, primind harul vieții veșnice, trăiește veșnic și învie poporul lui Dumnezeu.

Ei spun că urmează în aceasta un obicei străvechi. Dar printre cei vechi au existat doar primele începuturi de erezii și schisme, la care s-au abătut cei care se îndepărtaseră de Biserică și primiseră anterior botezul aici; și nu era necesar să fie botezați atunci când se întorceau mai târziu la Biserică și aduceau pocăință. Și noi observăm acum acest lucru: dacă se știe că cei care au fost botezați aici și de la noi care am trecut la eretici, după ce și-au recunoscut mai târziu păcatul și au respins rătăcirea, se întorc la adevăr și la sânul mamei, atunci este suficient să punem mâna pe ei ca semn de pocăință, pentru ca păstorul să primească din nou în staulul său oaia care era deja o oaie înstrăinată și pierdută. Dar dacă cineva care vine dintre eretici nu a fost botezat anterior în Biserică și vine ca un străin complet și neluminat, atunci pentru a-l face oaie, trebuie să fie botezat, pentru că în Biserică există doar apă sfințită care face oi.

Așadar, întrucât falsitatea și adevărul, întunericul și lumina, moartea și nemurirea, Anticristul și Hristos nu pot avea nimic în comun, trebuie să aderăm în toate la unitatea Bisericii Catolice și în nimic să nu cedăm dușmanilor credinței și adevărului. Nu trebuie să prescriem pe baza obiceiului acolo unde este necesar să dovedim prin raționament. Căci Petru, pe care Domnul l-a ales mai întâi și pe care a întemeiat Biserica Sa, când Pavel a intrat ulterior într-o dispută cu el despre circumcizie, nu și-a însușit nimic cu insolență și nici nu a vorbit cu aroganță că noii veniți și cei care l-au urmat ar trebui să-l asculte ca primul ales. Nu l-a disprețuit pe Pavel, deși fusese anterior un persecutor al Bisericii, ci a acceptat sfatul adevărului și a fost de acord cu ușurință cu raționamentul legitim apărat de Pavel, dându-ne un exemplu de concordie și răbdare, astfel încât să nu ne încăpățânăm să ne menținem propria opinie, ci dacă frații și tovarășii noștri propun vreodată ceva util și salutar, ar trebui să-l considerăm al nostru, dacă este adevărat și legitim. Iar Pavel, având grijă de aceasta și având cu adevărat grijă de armonie și pace, s-a exprimat astfel în Epistola sa: „Să vorbească doi sau trei proroci, iar alții să judece; iar dacă i se descoperă altuia, când șade, cel dintâi să tacă” (1 Corinteni 14:29-30). Prin aceasta învăța și arăta că multe lucruri spre bine pot fi descoperite fiecăruia în parte și nimeni nu trebuie să apere cu încăpățânare ceea ce a gândit odată și ceea ce consideră a fi cel mai bun și cel mai folositor, fiecare trebuie să primească de bunăvoie. Căci nu suntem învinși când ni se oferă ce e mai bun, ci suntem învățați, mai ales cu privire la ceea ce ține de unitatea Bisericii, de adevărul nădejdii și credinței noastre. Iar noi, preoții lui Dumnezeu, numiți de El ca conducători în Biserica Sa, trebuie să știm că iertarea păcatelor nu se poate acorda decât în Biserică și că potrivnicii lui Hristos nu își pot însuși în niciun fel harul Său. Același lucru a fost decretat și confirmat prin sfat comun și judecată sănătoasă de către omul de fericită memorie Agrippinus împreună cu ceilalți colegi episcopi ai săi, care la acea vreme conduceau Biserica Domnului în regiunea Africii și Numidiei. Am urmat opinia lor pioasă, legitimă și mântuitoare, în acord cu credința Bisericii Catolice.Și ca să știți ce scrisoare am scris despre această chestiune, vă trimitem, din dragoste comună, o copie a acesteia spre informarea dumneavoastră și a colegilor noștri episcopi care sunt acolo. Vă doresc, preaiubite frate, multă sănătate mereu.

Scrisoare către Cecilius despre misterul Paharului Domnului

Ciprian către fratele său Cecilius, urează sănătate. Știu, preaiubit frate, că dintre episcopii numiți de Dumnezeu peste bisericile Domnului din întreaga lume, cei mai mulți păstrează regula adevărului Evangheliei și a tradiției Domnului, neabătându-se de la inovații omenești de la ceea ce a învățat Hristos Învățătorul și de la ceea ce a făcut El Însuși. Dar, întrucât unii, în sfințirea paharului Domnului și împărțirea lui oamenilor, fie din ignoranță, fie din simplitate, nu observă ceea ce a făcut și a poruncit să se facă Autorul acestei jertfe și Învățător, Domnul nostru Iisus Hristos, am considerat că este atât pios, cât și necesar să

vă scriu despre aceasta, cu scopul de a-i întoarce pe cei care încă rămân în rătăcire la rădăcina și începutul tradiției lor prin descoperirea luminii adevărului. Nu crede, preaiubit frate, că noi, gândindu-ne mereu la noi înșine cu smerenie și umilință, îndrăznim să scriem aceasta ca pe un om al nostru sau ca pe o cale din noi înșine. Când un slujitor credincios al Domnului ascultă de Domnul său în orice, fiind obligat să facă acest lucru fie prin inspirație divină, fie prin poruncă, el se justifică înaintea tuturor prin însuși faptul că nu acționează din proprie voință sau din mândrie, ci numai din teama de a-L ofensa pe Domnul neîmplinind porunca Lui. Noi însă, să știți, am primit porunca de a păstra tradiția Domnului în aducerea paharului Domnului și de a nu face nimic altceva decât ceea ce a fost făcut inițial pentru noi de Însuși Domnul, adică să aducem paharul în amintirea Lui în niciun alt mod decât amestecându-l cu vin. Hristos spune: *Eu sunt adevărata viță* (Ioan 15:1). Aceasta înseamnă că Sângele lui Hristos nu este apă, ci vin și, prin urmare, nu putem crede că Sângele Domnului, prin care suntem răscumpărați și făcuți vii, este în paharul Domnului atunci când lipsește vinul în el, deoarece vinul singur reprezintă Sângele lui Hristos, așa cum se poate vedea din prototipurile și mărturiile tuturor Scripturilor. Astfel, găsim primul prototip al acestei taine în Cartea Genezei în persoana lui Noe, în care viitoarea suferință a Domnului este prefigurată de faptul că a *băut vin, s-a îmbătat și s-a golit în casa lui,* că fiul său mijlociu, văzând goliciunea tatălui său, *a ieșit pe drum,* iar ceilalți doi - cel mare și cel mic - i-au acoperit goliciunea (Geneza 9:21-23). Aceasta și multe alte împrejurări din viața lui Noe au prefigurat, dar considerăm că este inutil să le enumerăm, considerând suficient să subliniem cea mai importantă dintre ele, și anume că Noe, reprezentând un prototip al adevărului viitor, nu a băut apă, ci vin și, prin aceasta, a prefigurat suferința Domnului. În mod similar, în preotul Melhisedec, a fost prefigurată taina jertfei Domnului, așa cum mărturisesc următoarele cuvinte ale Scripturii Divine: *Și Melhisedec, împăratul Salemului, de la începutul timpului și a băut vin și era preot al Dumnezeului Celui Preaînalt. Și l-a binecuvântat pe Avram* (Gen. 14:18-19). Și faptul că Melhisedec a fost un prototip al lui Hristos este evident din psalmi, unde Duhul Sfânt vorbește în numele Tatălui către Fiul: *Înainte de luceafărul dimineții te-am născut; tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec.*(Ps. 109:3-4). Acesta este ritul care era exprimat în jertfă și își are originea în faptul că Melhisedec era un preot al Dumnezeului Celui Preaînalt, care a adus pâine și vin și l-a binecuvântat pe Avraam. Căci cine este preeminent preotul Dumnezeului Celui Preaînalt, dacă nu Domnul nostru Iisus Hristos, care a adus o jertfă lui Dumnezeu Tatăl și aceeași jertfă pe care a adus-o Melhisedec - pâine și vin, adică Trupul și Sângele Său? Și însăși binecuvântarea, dată lui Avraam, a prefigurat poporul nostru. Dacă Avraam *a crezut pe Dumnezeu și i s-a socotit dreptatea* (Gen. 15:6), atunci înseamnă că oricine crede în Dumnezeu și trăiește prin credință a fost socotit și binecuvântat chiar mai înainte în persoana credinciosului Avraam, lucru pe care fericitul Apostol Pavel îl confirmă. *Avraam a crezut pe Dumnezeu,* spune el, *și i s-a socotit dreptatea. Să înțelegi, dar, că cei ce sunt din credință sunt fiii lui*

Avraam. Și, prevăzând Scriptura că Dumnezeu va socoti neamurile prin credință, a vestit mai dinainte lui Avraam Evanghelia: „Toate neamurile vor fi binecuvântate în tine". De aceea, cei ce sunt din credință vor fi binecuvântați împreună cu Avraam cel credincios (Galateni 3:6-9). Din acest motiv se citește și în Evanghelie: „ *Din pietre se ridică,* din neamuri se adună *fiii lui Avraam"* (Matei 3:9). Și, lăudându-l pe Zacheu, Domnul a zis: „ *Astăzi a venit mântuirea în casa aceasta, căci și acesta este fiul lui Avraam" (Luca* 19:9). Din același motiv și pentru ca binecuvântarea dată de preotul Melhisedec lui Avraam să se împlinească cum se cuvine, așa cum se spune în Cartea Genezei, binecuvântarea este precedată de un prototip al jertfei lui Hristos, constând în pâine și vin. Împlinind acest prototip, Domnul a adus pâine și un pahar cu vin, împlinind adevărul predeterminat în chip, fiind El însuși plinătatea adevărului. De asemenea, prin Solomon, Duhul Sfânt a predeterminat chipul jertfei Domnului, indicând nu numai victima junghiată, pâinea și vinul, ci și altarul și apostolii. *Înțelepciunea,* spune el, *și-a zidit casă și a întemeiat șapte stâlpi: a adus jertfa ei și a amestecat vin în paharul ei și și-a pregătit masa. Și-a trimis slujitorii, chemând cu predică înaltă la pahar, zicând: „Cine este nebun, să se apropie de Mine!". Și celor ce cer înțelepciune le-a zis: „Veniți, mâncați pâinea mea și beți vinul pe care vi l-am amestecat"* (Prov. 9:1-5). Se vorbește despre vinul amestecat, adică se prevestește profetic paharul Domnului amestecat cu apă și vin, cu intenția de a arăta că în suferința Domnului s-a împlinit ceea ce fusese mai înainte prezis. Același lucru este prefigurat în binecuvântarea lui Iuda; aici este prezentată imaginea lui Hristos prin faptul că frații Săi Îl vor lăuda și I se vor închina, că mâinile Sale, cu care va purta crucea și va șterge moartea, vor lovi umerii vrăjmașilor, învinși de El și puși pe fugă, că El, Leul din semința lui Iuda, S-a culcat, dormind în suferință, dar Se va trezi, așteptarea neamurilor (Gen. 49, 8-10). La acestea, Dumnezeiasca Scriptură adaugă următoarele cuvinte:*Își va potoli setea cu vin și haina cu sângele strugurilor* (Geneza 49:11). Ce altceva semnifică aici sângele strugurilor, dacă nu vinul paharului Sângelui Domnului? Duhul Sfânt mărturisește același lucru în Isaia cu privire la suferințele Domnului, când spune: *De ce sunt hainele Tale stacojii și veșmintele Tale ca de la călcarea teascului, pline și călcate în picioare* (Isaia 63:2-3). Și se pot înroși hainele de apă? Cine calcă teascul cu picioarele și stoarce apa? Prin urmare, se vorbește aici despre vin cu scopul de a desemna prin el Sângele Domnului și de a prevesti prin profeți ceea ce urma să fie descoperit mai târziu în paharul Domnului; iar măcinarea și tesătura arată că, așa cum nu am avea ocazia să bem vin dacă ciorchinii de struguri nu ar fi fost călcați și storși mai întâi, tot așa nu am putea bea Sângele lui Hristos dacă Hristos nu ar fi fost călcat și stors mai întâi, dacă El Însuși nu ar fi băut mai întâi paharul pe care trebuia să-l dea credincioșilor.

Apa, oricât de des este menționată singură în Sfintele Scripturi, prefigurează întotdeauna botezul, ca, de exemplu, în Isaia: *Nu vă aduceți aminte de cele*

dintâi și nu vă gândiți la cele vechi; iată, Eu creez lucruri noi, care acum vor străluci și le veți cunoaște; și voi face o cale în pustie și un râu în pământ uscat, ca să adape neamul Meu ales, poporul Meu pe care l-am pregătit, ca să vestesc virtuțile Mele (Isaia 43:18-21). Aici, prin profet, Dumnezeu prevestește că printre păgâni, în acele locuri care odinioară erau fără apă, vor curge mai târziu râuri și vor adapa poporul ales al lui Dumnezeu, adică pe cei care prin nașterea din nou a botezului vor deveni copii ai lui Dumnezeu. Din nou, El prezice că evreilor, dacă le va fi sete și Îl va căuta pe Hristos, li se va da să bea de la noi, adică vor primi harul botezului de la noi. *„Dacă le va fi sete”,* zice El, *„îi vei duce prin pustie și le vei scoate apă din stâncă, și stânca se va despica și apa va curge și poporul Meu va bea”* (Isaia 48, 21). Toate acestea s-au împlinit, după Evanghelie, în vremea când Hristos, care este stâncă, a fost străpuns cu o suliță în timpul pătimirilor Sale și care, arătând spre ceea ce fusese prezis de profet, *a chemat, zicând: „Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea. Cine crede în Mine, precum a zis Scriptura, din pântecele lui vor curge râuri vii”* (Ioan 7, 37-38). Și ca să se vadă mai limpede că Domnul vorbește aici nu despre pahar, ci despre botez, Scriptura adaugă: „ *Dar aceasta a zis-o despre Duhul, pe care aveau să-L primească cei ce cred în numele Lui”* (Ioan 7, 39). Duhul Sfânt se primește prin botez, iar cei ce au fost deja botezați și au fost socotiți vrednici să-L primească se apropie să bea paharul Domnului. Faptul că Dumnezeiasca Scriptură, vorbind despre botez, ne înfățișează ca fiind însetați și flămânzi, nu ar trebui să ne încurce pe nimeni; căci Domnul spune și în Evanghelie: *Fericit este cel ce flămânzește și însetează dreptatea* (Matei 5, 6), pentru că, desigur, ceea ce ne este mai mult flămânzit și însetat este mai mult și mai din belșug extras. Și în alt loc, Domnul spune femeii samaritene: *Cine bea din apa aceasta va înseta iarăși, dar cine va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta niciodată* (Ioan 4, 13-14), desemnând prin aceasta acea proprietate a botezului mântuitor, conform căreia acesta este primit o dată și nu se mai repetă, în timp ce paharul Domnului în biserică este un obiect neîncetat de sete și băutură.

Totuși, nu este nevoie, preacinstite frate, să insistăm asupra faptului că numele de apă semnifică întotdeauna botezul în Scriptură și că acest lucru trebuie înțeles cu atât mai mult cu cât Domnul, venind în lume, ne-a învățat adevărata învățătură despre botez și Pahar, pe de o parte poruncind să dăm credincioșilor în botez această apă a credinței. Apa vieții veșnice, și pe de altă parte învățându-ne prin exemplul Său să amestecăm paharul cu vin și apă. În ajunul zilei pătimirii Sale, a luat paharul, l-a binecuvântat și l-a dat ucenicilor Săi, zicând: *Beți toți din el, căci acesta este sângele Meu, al legământului cel nou, care se varsă pentru mulți, spre iertarea păcatelor. Dar vă spun că nu voi mai bea din acest rod al viței de vie, de acum înainte, până în ziua când îl voi bea cu voi nou în Împărăția Tatălui Meu* (Matei 26:27-29). Aici vedem că paharul pe care Domnul l-a adus era amestecat, iar ceea ce El a numit sângele Său era vin. Din aceasta este evident și că sângele lui Hristos nu este adus în pahar atunci când lipsește vinul

în el și că jertfa Domnului nu primește sfințirea legitimă atunci când ofranda și jertfa noastră nu corespund suferințelor Domnului. Și cum vom fi învredniciți să bem împreună cu Hristos vinul cel nou din rodul viței în împărăția Tatălui Său, când în jertfa adusă lui Dumnezeu Tatăl și lui Hristos nu aducem vin și nu amestecăm paharul Domnului cu vinul, după tradiția Domnului? Fericitul Apostol Pavel, mesagerul Domnului, ales să propovăduiască adevărul Evangheliei, descrie această taină în epistola sa astfel: *Domnul Iisus,* spune el, *în noaptea în care a fost vândut, a luat pâine și, după ce a mulțumit, a frânt-o și a zis: „Luați, mâncați; acesta este trupul Meu, care se frânge pentru voi; faceți aceasta spre pomenirea Mea”. Tot așa și paharul, după cină, zicând: „Acest pahar este legământul cel nou în sângele Meu; faceți aceasta, ori de câte ori îl beți, spre pomenirea Mea”. Căci ori de câte ori mâncați această pâine și beți acest pahar, vestiți moartea Domnului, până va veni El* (1 Corinteni 11:23-26). Dacă Domnul poruncește și Apostolul confirmă și transmite că de fiecare dată când bem în pomenirea Domnului, trebuie să facem ceea ce a făcut Domnul Însuși, atunci este clar că această poruncă va fi respectată numai dacă facem la fel cum a făcut Domnul și dacă, topind paharul Domnului, nu ne abatem de la învățătura divină. Dar ca nimeni să nu se abată nicidecum de la ceea ce este poruncit în Evanghelie și ca ucenicii să păstreze și să facă întocmai ceea ce a învățat și a făcut învățătorul, fericitul Apostol învață acest lucru în alt loc mai strict și mai puternic. *Mă minunez,* spune el, *că vă întoarceți în curând de la Cel ce v-a chemat prin harul lui Hristos la o altă Evanghelie; căci nu este alta, decât unii care vă tulbură și vor să răstălmăcească Evanghelia lui Hristos. Dar chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar propovădui o Evanghelie contrară celei pe care v-am propovăduit-o, să fie anatema.*(Galateni 1:6-8). Așadar, dacă nici apostolul însuși, nici un înger din cer nu pot predica Evanghelia altfel și nu pot învăța mai mult decât a învățat Hristos și decât au predicat apostolii Săi, atunci mă întreb de unde a venit în unele locuri acest obicei de a aduce apă în paharul Domnului, contrar învățăturii evanghelice și apostolice, când apa singură nu poate reprezenta Sângele lui Hristos. Duhul Sfânt nu a tăcut despre această taină în psalmi, spunând despre paharul Domnului: *Paharul Tău mă îmbată, cum este puternic* (Ps. 22:5). Paharul care mă îmbată, este de la sine înțeles, este amestecat cu vin, căci nimeni nu se poate îmbăta cu apă. Dar paharul Domnului îmbată, așa cum, conform relatării din Cartea Genezei, Noe s-a îmbătat după ce a băut vin. Dar pentru a arăta că intoxicația cu paharul și sângele Domnului nu este aceeași cu intoxicația cu vinul obișnuit, Duhul Sfânt, după ce a spus în psalm: Paharul *Tău îmbată,* adaugă: *Așa cum puternic, adică* paharul Domnului, îi îmbată pe cei ce beau din el, încât îi face și mai treji, îndreptându-le mintea spre înțelepciunea duhovnicească și îndreptându-și gândurile numai către Dumnezeu în loc de cele pământești. Și precum după vinul obișnuit mintea devine mai liberă, sufletul mai extaziat, uitând de toate necazurile trecute, tot așa după ce bea sângele Domnului din paharul mântuitor, amintirea omului se șterge, viața sa trecută este uitată, iar locul sentimentului greu și trist al

păcătoșeniei, care apăsa inima, este luat de un sentiment de bucurie despre mila lui Dumnezeu; dar o astfel de bucurie poate fi acordată celui ce bea în Biserica Domnului numai atunci când adevărul Domnului este păstrat în băutură. Și cât de nelegiuit, cât de împotriva lui Dumnezeu este să faci apă din vin, când transformarea apei în vin de către Domnul la nuntă ar fi trebuit să ne învețe și să ne învețe că în jertfele Domnului trebuie să se ofere vinul mai presus de toate! Evreilor le lipsea viburnul pentru că le lipsea harul duhovnicesc, în timp ce casa lui Israel era *via Domnului oștirilor* (Isaia 5:7). De aceea, Iisus Hristos, voind să arate că păgânii intrau în moștenirea Lui și, prin meritele credinței, începeau să ocupe locul pierdut de evrei prin necredință, a transformat apoi apa în vin și a înfățișat astfel că, în timp ce evreii amânau căsătoria lui Hristos cu Biserica, poporul păgân din toate părțile se aduna acolo și se aduna. Și că apele semnifică oamenii, acest lucru este confirmat de Dumnezeiasca Scriptură în Apocalipsă, unde se spune: *Apele pe care le-ai văzut unde șade desfrânata sunt popoare și mulțimi și neamuri și limbi.*(Apoc. 17, 15). Același lucru este reprezentat în sacramentul paharului. Întrucât Hristos, care a purtat păcatele noastre, ne-a purtat pe toți, este clar că poporul este semnificat prin apă, iar Sângele lui Hristos prin vin. Amestecarea apei și a vinului în pahar arată unirea poporului cu Hristos, a credincioșilor cu cel în care cred. Apa și vinul, după ce sunt amestecate în paharul Domnului, sunt atât de inseparabil și strâns unite între ele, încât nu se pot separa unul de celălalt: așa cum nimic nu poate separa Biserica de Hristos, adică poporul care alcătuiește Biserica, rămânând ferm și neclintit în credință și legați între ei printr-o iubire constantă, inseparabilă. De aceea, la sfințirea paharului Domnului, nu se poate aduce nici apa, nici vinul. Dacă s-ar aduce numai vinul, Sângele Domnului ar rămâne fără noi, iar dacă s-ar aduce numai apa, poporul ar rămâne fără Hristos. Și de aceea taina spirituală și cerească se împlinește numai atunci când ambele sunt amestecate și unite inseparabil una cu cealaltă. Astfel, paharul Domnului nu este alcătuit doar din apă, nici doar din vin, ci din ambele împreună, așa cum trupul Domnului nu poate fi alcătuit doar din făină, nici doar din apă, ci din ambele, unite în alcătuirea unei singure pâini. Și aici este înfățișată în mod misterios unitatea poporului. Căci, așa cum multe boabe, adunate laolaltă, măcinate și frământate, formează o singură pâine, tot așa, întocmai, mulți credincioși formează unul și același trup, unindu-se în Hristos, această pâine cerească.

Așadar, preaiubitul meu frate, nu trebuie în niciun caz să urmăm obiceiul unora, de a oferi apă în paharul Domnului, chiar dacă au fost unii înaintea noastră care au considerat acest lucru îngăduit. Trebuie să fie întrebați: Pe cine au urmat? Căci dacă în jertfa pe care a săvârșit-o Hristos trebuie să-L imităm pe Hristos, atunci trebuie, fără nicio obiecție, să facem ceea ce a săvârșit Hristos și ceea ce ne-a poruncit El să facem, mai ales că El Însuși spune în Evanghelie: *Mai degrabă decât să facem ce v-am poruncit, nu vă mai numesc slujitori, ci prieteni* (Ioan 15:14-15), iar Tatăl a mărturisit din ceruri că trebuie să ascultăm

numai de Hristos, zicând: *Acesta este Fiul Meu iubit, în care Îmi găsesc plăcerea, ascultați-L* (Matei 17:5). Dacă trebuie să ascultăm numai de Hristos, atunci trebuie să fim atenți nu la ceea ce a hotărât altcineva să facă înaintea noastră, ci la ceea ce a săvârșit Hristos, care este înaintea tuturor; Trebuie să urmăm nu obiceiului omenesc, ci adevărului lui Dumnezeu, ținând cont de ceea ce Dumnezeu a spus prin profetul Isaia: „ *În zadar Mă socotesc pe Mine, învățând porunci și învățături omenești”* (Isaia 29:13). Domnul repetă aceasta în Evanghelie, zicând: „ *Voi călcați porunca lui Dumnezeu din cauza datinei voastre* ” (Matei 15:3); iar în alt loc zice: „ *Oricine va strica una din aceste porunci mici și va învăța pe oameni așa, va fi chemat cel mai mic în Împărăția cerurilor”* (Matei 5:19). Dacă nu este îngăduit să călcăm nici măcar una din poruncile mici ale Domnului, atunci cu cât mai crimă este să călcăm sau să schimbăm, conform datinei omenești, împotriva instituirii divine, o poruncă divină atât de mare, atât de importantă, care atinge atât de aproape însăși taina pătimirilor Domnului și a răscumpărării noastre. Dacă Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos este Însuși preotul suprem al lui Dumnezeu Tatăl, dacă El a fost primul care s-a adus pe Sine ca jertfă Tatălui și a poruncit ca aceasta să se facă în amintirea Lui, atunci este evident că numai acel preot este adevăratul succesor al lui Hristos în slujire care Îl imită pe Hristos în ritul sacru și numai atunci oferă o jertfă deplină și desăvârșită lui Dumnezeu Tatăl în Biserică atunci când o oferă așa cum a adus-o Hristos Însuși.

Dimpotrivă, întreaga lege a credinței și a adevărului este complet pervertită dacă nu se respectă cu strictețe ceea ce este prescris cu privire la acțiunile spirituale. Se teme cineva că, pentru că a luat vin la jertfa de dimineață, nu va mirosi Sângele lui Hristos? De aceea, frăția este învățată să se rușineze de sângele jertfei lui Hristos, începe să se retragă din suferința pentru Hristos în timpul persecuției. Între timp, Domnul spune în Evanghelie: *Oricui îi va fi rușine de Mine, chiar și Fiul omului se va rușina de el* (Marcu 8:38), iar Apostolul predică și spune: *Dacă aș vrea să plac oamenilor, nu aș fi slujitor al lui Hristos* (Galateni 1:10). Și cum vrem să vărsăm sânge pentru Hristos când ne este rușine să bem Sângele lui Hristos? Poate că cineva se amăgește cu ideea că, deși dimineața se aduce doar apă, totuși în timpul cinei aducem paharul de amestec. Dar în timpul cinei nu putem chema poporul nostru pentru a săvârși ritul sacru al sacramentului în prezența întregii frății. Este adevărat, Domnul nu a adus paharul amestecat cu vin dimineața, ci după cină. Așadar, ar trebui să săvârșim și noi sacramentul Domnului după cină și să oferim paharul amestecat celor care urmează să fie prezenți la ritualul sacru? Hristos a trebuit să aducă jertfa la sfârșitul zilei pentru a reprezenta apusul și seara lumii chiar prin momentul jertfei, așa cum este scris în cartea Exodului: *Și toată mulțimea copiilor lui Israel va junghia seara* (Exod 12:6) - și în psalmi: *Ridicarea mâinilor Mele este jertfa de seară* (Ps. 140:2). Dar noi sărbătorim Învierea Domnului dimineața. Dar, întrucât la fiecare jertfă ne aducem aminte de suferința Domnului (căci jertfa pe care o

aducem este suferința Lui), nu trebuie să facem nimic altceva decât ceea ce a făcut El. Scriptura spune: *Căci ori de câte ori mâncați această pâine și beți acest pahar, vestiți moartea Domnului, până va veni El* (1 Corinteni 11:26). De aceea, de fiecare dată când aducem paharul în aducere aminte a Domnului și a suferințelor Sale, trebuie să facem ceea ce știm că a făcut Domnul.

Iată, așadar, preaiubite frate, dacă vreunul dintre predecesorii noștri, din neștiință sau din simplitate, nu a respectat și nu a ținut cu tărie ceea ce Domnul ne-a poruncit să păzim atât prin exemplul Său, cât și prin învățătura Sa, atunci Domnul, în mila Sa, putea ierta neștiința lui. Dar aceasta nu ni se poate ierta nouă, care am primit acum îndemn și îndemn de la Domnul să aducem paharul, amestecându-l cu vin, așa cum a adus și Domnul, și să scriem despre acesta tovarășilor noștri, pentru ca porunca Evangheliei și Tradiția Domnului să fie respectate pretutindeni și să nu existe nicio abatere de la ceea ce Domnul a învățat atât în cuvânt, cât și în faptă. A neglija acum aceasta și a rămâne în greșeala de dinainte - nu înseamnă oare să te faci vinovat de acele ocări pe care Domnul le rostește în psalm: „ *Mi-am adus aminte când am vestit legile Mele și când legământul Meu a fost primit în gura ta; dar tu ai urât pedeapsa și ai lepădat cuvintele Mele pe nesimțite; dacă vedeai un hoț, alergai cu el și cu un adulter ți-ai făcut partea”* (Ps. 50, 16-18). Într-adevăr, a spune îndreptățile și legământul Domnului și a nu face ceea ce a făcut Domnul - nu înseamnă aceasta a respinge cuvintele Sale și a urî pedeapsa Domnului? Nu înseamnă oare a fura cuvintele și faptele Domnului nostru din adevărul Evangheliei, a corupe și a încălca poruncile divine și astfel a comite furturi și adulter, dacă nu trupești, atunci spirituale, așa cum spune Ieremia despre aceasta: *Ce este pleava la grâu?... De aceea, iată, am zis prorocilor, care fură cuvintele Mele fiecare de la aproapele său și amăgesc pe poporul Meu în minciunile și în înșelăciunile lor* (Ieremia 23:28:30:32). Și în alt loc de la același proroc citim: *Ea a curvit cu piatră și cu lemn. Și în toate aceste lucruri nu vă veți întoarce la Mine* (Ieremia 3:9-10). Ca să nu ne facem și noi vinovați de un astfel de furt și adulter, trebuie să ne apropiem cu prudență, frică și evlavie, căci dacă suntem preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos, atunci nu găsesc pe cine să urmăm mai întâi, dacă nu pe Dumnezeu și pe Hristos, mai ales că El Însuși spune în Evanghelie: *Eu sunt lumina lumii; cel ce umblă după Mine nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții* (Ioan 8, 12). Prin urmare, ca să nu umblăm în întuneric, trebuie să-L urmăm pe Hristos și să păzim poruncile Lui, pentru că El Însuși, trimițând ucenicii să propovăduiască, a zis în alt loc: *Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ. Duceți-vă, deci, și învățați toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-i să păzească toate câte v-a poruncit El.*(Matei 28:18-20). Așadar, dacă vrem să umblăm în lumina lui Hristos, să nu ne îndepărtăm de poruncile și învățăturile Sale, mulțumindu-I pentru că ne învață ce trebuie să facem în viitor și pentru că ne iartă greșelile anterioare, săvârșite prin ignoranța noastră. În bunătatea și dragostea Sa, El ne luminează tot mai mult inimile cu

lumina adevărului pe măsură ce a doua Sa venire se apropie de noi. De aceea, preaiubitul frate, cu evlavie, cu frică de Dumnezeu, potrivit chemării și datoriei noastre de păstori, să respectăm Tradiția Domnului în topirea și jertfa paharului Domnului și, după învățătura Domnului, să corectăm greșelile săvârșite până acum de unii, astfel încât, atunci când Domnul va veni în slava și măreția cerului, să ne găsească ținându-ne cu tărie la ceea ce ne-a inspirat El, observând ceea ce ne-a învățat El și făcând ceea ce a făcut El Însuși. Îți doresc, preaiubitul frate, să fii mereu sănătos.

Scrisoare către Nemesian și alții exilați în mine

Ciprian - către Nemesnan, Felix, Ldiy, Felix al doilea, Litey, Polyan, Victor, Iader, Datibus - frați episcopi, precum și preoți, diaconi și alți frați care sunt în mine, martiri ai lui Dumnezeu Atotputernicul Tatăl și ai lui Iisus Hristos, Domnul nostru și Dumnezeu Mântuitorul nostru .

Slava voastră, frați binecuvântați și iubiți, m-ar obliga să vin la voi, să vă privesc și să vă îmbrățișez, dar, exilat pentru mărturisirea credinței, nu pot trece dincolo de locul care mi-a fost rânduit. Eu însă vin la voi în felul în care pot: nu mi-e dat să vin la voi pe jos, ci sunt cu voi în dragoste și spirit. Într-o scrisoare îmi voi deschide sufletul, voi spune cât m-am bucurat când am aflat de curajul și slava voastră. Nu împărtășesc suferințele voastre, dar dragostea mă face tovarășul vostru. Pot să tac, pot să-mi silesc glasul să tacă, când atâtea fapte glorioase au fost săvârșite de oameni dragi mie? Domnul, în mila Sa, v-a cinstit: unii v-au precedat, săvârșindu-și martiriul, pentru care vor primi coroană de la Domnul, alții în lanțuri încă așteaptă în temnițe sau mine. Voi le dați fraților un mare exemplu, întărindu-i și înarmându-i, prin această suferință încet prelungă; sunteți chinuiți încet, iar aceasta vă sporește meritele: veți primi în cer tot atâtea răsplătiri câte numărați acum zilele chinurilor. Nu mă mir, frați curajoși și binecuvântați, că aceasta s-a întâmplat datorită credinței și evlaviei voastre; Domnul a vrut să vă ridice în culmea slavei, căci întotdeauna în Biserica Sa ați fost tari într-o credință păstrată neclintit, ați păzit cu tărie poruncile lui Dumnezeu, ați fost simpli cu inima și nevinovați, unanimi în dragoste, modești și smeriți, plini de râvnă în împlinirea datoriilor, neobosit în ajutorarea celor suferinzi, milostivi în grija față de săraci, neclintiți în apărarea adevărului, stricti în respectarea disciplinei. Și pentru ca să nu existe nicio lipsă în lucrarea voastră cea bună, voi, prin glasul mărturisirii și al chinurilor trupești, îi chemați pe frați să mărturisească despre Dumnezeu. Sunteți învățători ai vitejiei, turma își urmează păstorii și imită faptele lor pe care le vede, iar Domnul îi încununează pentru merite egale în slujirea Lui.

Mai întâi ai fost bătut aspru cu nuiele; această pedeapsă a pus un început cinstit mărturisirii tale și nu ar trebui disprețuită. Un creștin nu se teme de nuiele, căci

toată speranța lui este în Pom: slujitorul lui Hristos vede aici simbolul mântuirii sale; răscumpărat de Pom pentru viața veșnică, el este condus de copac spre coroană. Este oare surprinzător că voi, vase de aur și argint, sunteți trimiși în mine, lăcașul aurului și argintului? Un alt lucru este surprinzător - natura minelor s-a schimbat: înainte produceau aur și argint, acum au început să le ia pentru ei înșiși. Ți-au pus butuci pe picioare, iar trupul tău binecuvântat, templul lui Dumnezeu, este legat cu legături rușinoase, ca și cum ar fi posibil să legi spiritul odată cu trupul sau să-ți pătezi aurul cu atingerea fierului. Pentru oamenii care s-au dedicat lui Dumnezeu, mărturisind cu pioșenie și curaj credința lor - acestea nu sunt legături, ci podoabe. Picioarele înlănțuite pentru un creștin nu sunt o rușine, ci o glorie. O, picioare, înlănțuite pentru fericire! Nu un fierar îi va dezgheța, ci Domnul. O, picioare. Încătușate pentru fericire! Sunt îndrumate spre rai pe calea mântuirii. O, picioare, încătușate pentru o vreme în lume, ca să fie mereu libere cu Domnul! O, picioare, mișcându-vă încet din butuci și traverse, dar alergând repede spre Hristos pe calea slavei. Lăsați cruzimea rea și vicleană să vă țină, cât timp îi place, în lanțurile și cătușele ei; în curând veți părăsi pământul și aceste chinuri pentru Împărăția Cerurilor. Trupul din mine nu se odihnește pe un pat cu saltele, ci se odihnește în mângâierea și mângâierea lui Hristos. Pe pământ zac mădulare obosite de muncă, dar dacă zac cu Hristos, atunci aceasta nu este o pedeapsă. Nu există baie, trupul este bătătorit de murdărie și a devenit dezgustător. Dar. Murdar trupesc, este spălat duhovnicește. Pâinea se dă acolo cu moderație, dar „omul nu trăiește numai cu pâine, ci cu cuvântul lui Dumnezeu” (Luca 4:4). Nu sunt suficiente haine pentru cei ce îngheață, dar cel ce s-a îmbrăcat în Hristos este și îmbrăcat și bine îngrijit. Părul de pe capul său pe jumătate ras iese ca miriștea, dar capul omului este Hristos, și oricare ar fi capul tău, este frumos, pentru că este însemnat pentru numele Domnului. Toată această urâțenie, dezgustătoare și respingătoare pentru păgâni, va fi răsplătită cu ce splendoare! Chinul pământesc de scurtă durată va fi înlocuit de strălucirea slavei veșnice, după cuvântul fericitului Apostol: „Domnul va schimba trupul nostru cel smerit, ca să se facă asemenea trupului slavei Sale” (Filipeni 3, 21).

Nu simțiți, iubiți frați, nicio pierdere pentru evlavia și credința voastră, pentru că slujitorii lui Dumnezeu nu au ocazia să îndeplinească slujba divină. Voi o slujiți și aduceți lui Dumnezeu o jertfă prețioasă și slăvită, care vă va ajuta mult să primiți răsplată în Cer, căci în Sfânta Scriptură se spune: „Jertfa lui Dumnezeu este un duh zdrobit: o inimă zdrobită și smerită Dumnezeu n-o disprețuiește” (Ps. 50:19). 2. Voi aduceți această jertfă lui Dumnezeu. Voi săvârșiți această jertfă neîncetat zi și noapte; voi înșivă v-ați făcut o jertfă lui Dumnezeu, oferindu-vă ca niște oi sfinte și fără prihană pentru tăiere, după cuvântul Apostolului: „Vă îndemn, fraților, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să aduceți trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă, plăcută lui Dumnezeu. Nu vă potriviți chipului veacului acestuia, ci

schimbați-vă prin înnoirea minții voastre, ca să descoperiți bine care este voia lui Dumnezeu: cea bună, plăcută și desăvârșită” (Romani 12:1-2).

Aceasta este ceea ce Îi este deosebit de plăcut lui Dumnezeu. De aceea, Dumnezeu este deosebit de mulțumit de faptele tale, așa, numai prin credința și devoțiunea noastră, putem să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru binecuvântările Sale mari și mântuitoare. Acest lucru este scris în psalmi și mărturisit de Duhul Sfânt: „Ce voi răsplăti Domnului pentru toate binecuvântările Sale față de mine? Voi lua paharul mântuirii și voi chema Numele Domnului... Scumpă este înaintea Domnului moartea sfinților Lui” (Psalmul 115:3-4:6). Cine nu va primi de bunăvoie și cu ușurință paharul mântuirii, cine nu se va grăbi cu bucurie și veselie să-I răsplătească Domnului său în vreun fel, cine nu va întâmpina moartea cu statornicie și curaj, prețios înaintea lui Dumnezeu? El Îi va plăcea lui Dumnezeu, care privește din cer cu aprobare asupra noastră, cei care luptăm pentru El, îi ajută pe cei care luptă, îi încoronează pe biruitori, răsplătindu-ne prin harul și dragostea Tatălui pentru ceea ce El Însuși a dat și onorând ceea ce El Însuși a desăvârșit.

Victoria noastră este lucrarea Lui; despre motivul pentru care, după ce l-am învins pe vrăjmaș, primim o ramură de finic în marea luptă, Domnul a spus în Evanghelie: „Când vă vor da în mâinile lor, nu vă îngrijorați cum sau ce veți zice, căci vi se va da în ceasul acela ce veți zice. Căci nu voi veți vorbi, ci Duhul Tatălui vostru va vorbi în voi” (Matei 10:19-20). Și iarăși: „Puneți-vă în inimile voastre să nu vă gândiți mai dinainte ce veți răspunde, căci vă voi da gură și înțelepciune, căreia nu se vor putea împotrivi protivnicilor voștri” (Luca 21:14-15). Aceasta este atât marea nădejde a credincioșilor, cât și cea mai grea vină a ateilor: să nu-L creadă pe Cel ce a făgăduit să le dea ajutor mărturisitorilor Săi și să nu se teamă de El, care amenință cu chinuri veșnice celor ce se tăgăduiesc.

Toate acestea, ostași curajoși și credincioși ai lui Hristos, le-ați însuflat pe frații noștri, punând în practică ceea ce ați învățat mai înainte cu cuvinte. Veți fi mari în Împărăția Cerurilor, căci Domnul a făgăduit: „Oricine face și învață, va fi chemat mare în Împărăția Cerurilor” (Matei 5:19). Foarte mulți oameni au urmat exemplul vostru: asemenea voastră, L-au mărturisit pe Hristos, asemenea voastră, au fost încoronați. Au fost legați de voi prin legăturile unei iubiri puternice și nici închisoarea, nici minele nu i-au putut îndepărta de voi, conducătorii lor. Printre ele sunt și fecioare; la recolta lor de șaizeci de ani au adăugat însutit și au primit o cunună cerească, luminată cu îndoită slavă (Matei 13:8). Și copiii, în mărturisirea lor slăvită, și-au întrecut vârsta în curaj: fie ca binecuvântata voastră ceată de mucenici să împodobească fiecare sex și vârstă.

Cât de puternic este acum sentimentul vostru de victorie, iubiți frați! Cât de înalt este sufletul vostru, cât de vesel este mintea voastră și cât de triumfătoare este

inima voastră! Fiecare dintre voi stă înaintea lui Dumnezeu, așteptând răsplata promisă, fără să vă faceți griji pentru ziua Judecății. Închis în mine, cu suflet împărătesc, știe că Hristos este aproape de el și se bucură de răbdarea slujitorilor Săi, care merg cu bucurie spre Împărăția veșnică pe urmele Sale, pe calea Lui. Zilnic așteptați fericita zi a plecării voastre; gata să părăsiți lumea în orice moment, vă grăbiți spre răsplata mucenicilor în locașul lui Dumnezeu - După întunericul pământesc veți vedea o lumină orbitoare și veți primi slavă, înaintea căreia toate suferințele și toate grijile nu sunt nimic. Și Apostolul mărturisește despre aceasta: „Suferințele vremii de acum nu sunt vrednice să se alăture cu slava care va fi descoperită în noi” (Romani 8, 18). Și fiindcă rugăciunea ta este acum mai puternică și îți este mai ușor să primești ceea ce ceri în suferință, atunci cere și roagă-te stăruitor ca Domnul să îngăduie fiecăruia să-și desăvârșească spovedania, pentru ca împreună cu tine, Domnul să ne elibereze, în cinste și slavă, de întunericul pământesc și de mrejele pământești, pentru ca noi, împreună cu tine în dragoste și pace, împotrivindu-ne insultelor și asupririi păgânilor, să ne bucurăm împreună în Împărăția Cerurilor.

Sănătoși, binecuvântați și curajoși, frați, amintiți-vă de noi mereu și pretutindeni.

Scrisoare către Successus la întoarcerea ambasadorilor de la Roma cu vești despre persecuție

Ciprian îi urează sănătate fratelui său Successus.

Ceea ce m-a împiedicat să-ți scriu mai des, preaiubitul meu frate, a fost faptul că tot clerul, amenințat de persecuție și pregătit pentru slava divină și cerească prin evlavia lor, nu putea pleca de aici. Dar să știți că aceia dintre ei pe care i-am trimis la Roma s-au întors ca să întrebe exact și să ne informeze dacă există vreun ordin cu privire la noi. Căci multe zvonuri diferite și schimbătoare circulă pe aici, dar cele mai de încredere dintre ele sunt acestea: Valerian a ordonat senatului să-i ia imediat în custodie pe episcopi, preoți și diaconi; iar de la senatori, oameni onorabili și cavaleri romani, pe lângă lipsirea de demnitate, să le ia și bunurile și, dacă rămân statornici în creștinism, să le taie capetele; femeile nobile, după lipsirea de bunuri, să fie exilate; cei de la curte care fie l-au mărturisit anterior, fie îl mărturisesc acum pe Hristos, să confișteze bunurile și, dacă sunt excluși, să-i trimită în lanțuri la moșiile Cezarului. Împăratul Valerian a adăugat la decretul său o copie a ordinului trimis guvernatorilor provinciilor cu privire la noi. Așteptăm această rânduială zi de zi, pregătindu-ne cu credință fermă să îndurăm suferința și încrezându-ne cu ajutorul Domnului și prin mila Lui să primim cununa vieții veșnice. Vă informez că Xistus cu patru diaconi a fost dus la cimitir în ziua a opta a lunii august. Conducătorii romani cer insistent persecuție în fiecare zi, astfel încât toți cei denunțați să fie predați spre pază, iar averea lor să fie transferată la vistierie. Vă rog să-i informați pe ceilalți camarazi

ai noștri despre aceasta, pentru ca, prin îndemnul lor, frăția noastră de pretutindeni să se întărească pentru războiul spiritual, astfel încât noi toți să ne gândim nu la moarte, ci la nemurire și, cu credință deplină și cu toată puterea predându-ne Domnului, să ne bucurăm mai mult decât cei care se tem de mărturisirea care vine: ei știu că aceasta nu-i nimicește pe războinicii lui Dumnezeu și ai lui Hristos, ci îi încununează. Îți doresc, preaiubite frate, să fii mereu sănătos în Domnul.

Scrisoare către cler și popor despre retragerea sa temporară înainte de suferința sa

Ciprian preoților, diaconilor și întregului popor, le urează sănătate. Când am primit vestea, dragi frați, că au fost trimise documente pentru mutarea mea la Utica și, în consultare cu cei dragi ai mei, s-a hotărât să mă ascund o vreme prin grădinile mele, am consimțit la aceasta pentru motivul drept că este potrivit ca un episcop să-L mărturisească pe Domnul acolo, unde prezidează Biserica, și ca președintele, fiind prezent personal, să rostească mărturisirea pentru întregul popor. Căci ceea ce spune episcopul mărturisitor, inspirat de Dumnezeu, într-o întrebare despre credință, vorbește prin gura tuturor. Și onoarea Bisericii noastre atât de glorioase ar avea de suferit dacă eu, un episcop care stă în fața unei alte Biserici, aș auzi o sentință pentru mărturisirea mea la Utica și de acolo aș pleca ca martir către Domnul, în timp ce mă rog neîncetat și din toată inima mea doresc și trebuie să doresc să mă mărturisesc pentru mine și pentru voi și de acolo să plec la Domnul. Aici, așadar, într-un loc secret, așteptăm întoarcerea proconsulului la Cartagina, intenționând să auzim de la el ce au decretat împărații cu privire la creștini, atât laici, cât și episcopi, și să vorbim la timpul potrivit, așa cum Domnul ne va inspira. Dar voi, preaiubiților frați, urmând disciplina poruncită de Domnul, pe care v-am învățat-o și cu care v-ați obișnuit din conversația mea frecventă, păstrați calmul și adevărul: niciunul dintre voi să nu creeze tulburare printre frați și nimeni să nu se trădeze de bunăvoie păgânilor, căci numai cel arestat și dat în custodie ar trebui să vorbească, deoarece atunci Domnul vorbește în noi, căruia îi place să-L mărturisim, dar nu să ne expunem cu mărturisirea noastră. Cât despre restul, cum ar trebui să ne comportăm, vom face o poruncă generală pentru toți, chiar înainte ca proconsulul să pronunțe sentința împotriva noastră pentru mărturisirea numelui lui Dumnezeu, așa cum Domnul ne va inspira. Fie ca El să vă dea vouă, preaiubiților frați, după stima Sa, să rămâneți nevătămați în Biserica Sa și să vă păzească! Fie așa după mila Sa!

Scrisoare către Eucratie despre comedian

Ciprian îi urează sănătate fratelui său Eucratie. Conform firii și respectului reciproc al vostru, ați considerat necesar, preaiubite frate, să aflați părerea mea despre comedianul care, rămânând la voi, nu-și părăsește rușinoasa meserie și îi

învață pe alții aceasta, nu spre zidirea tinereții, ci spre ruina lor: oare un astfel de om să fie în comuniune cu noi? Cred că acest lucru nu este în conformitate nici cu slava divină, nici cu decența evanghelică. Curățenia și demnitatea Bisericii nu ar trebui pângărite de o astfel de ulcer josnic și necurat. Dacă legea interzice bărbaților să îmbrace haine femeiești și îi lovește pe aceștia cu un blestem, atunci nu este vrednic de o condamnare mai mare cel care nu numai că îmbracă haine femeiești, ci prin intermediul artei rușinoase încearcă să exprime gesturi josnice și indecente, specifice femeilor? Și nimeni să nu se scuze spunând că el însuși a rămas în urmă față de teatru, în timp ce îi învață pe alții să facă același lucru: nu se poate considera pe cineva care a rămas în urmă și care lasă în urmă succesori și pregătește mulți înlocuitori în locul său, instruind și învățând, împotriva poruncii lui Dumnezeu, cum un bărbat se poate transforma în femeie și își poate schimba sexul prin artă, astfel încât, pervertând un trup corupt și slăbit, să poată fi pe placul diavolului, care încearcă să păteze creația lui Dumnezeu. Dacă un astfel de om se referă la lipsă și nevoie din sărăcie; atunci în această nevoie este posibil să fie ajutat printre cei hrăniți de Biserică, dacă ar dori să se mulțumească cu o întreținere cel puțin moderată, dar în același timp nevinovată. Mai mult, să nu creadă că trebuie răscumpărat cu plată, astfel încât să înceteze să mai păcătuiască: în aceasta nu constă beneficiul nostru, ci al lui. Totuși, să caute profit de acolo cât dorește; dar ce fel de profit este acesta care îi privează pe oameni de a sta împreună cu Avraam, Isaac și Iacov? care, după ce i-a hrănit păcătos și vătămător în acest veac, duce la chinurile foamei și setei veșnice? Așadar, folosește toate măsurile posibile pentru a-l întoarce de la angajarea într-o astfel de negoț rușinos și lipsit de glorie pe calea inocenței și a speranței în viață, convingându-l să se mulțumească cu întreținerea de la Biserică, deși moderată, dar salutară. Dacă tu, în Biserică, nu ai avut suficiente mijloace pentru a asigura întreținerea celor aflați în nevoie, el poate veni la noi, să primească aici cele necesare pentru hrană și îmbrăcăminte și apoi să învețe în Biserică doar cele salutare, în loc să dea altora lecții vătămătoare în afara Bisericii. Îți doresc, fiul meu cel mai iubit, să rămâi mereu sănătos.

Scrisoare către Pomponius despre fecioare

Ciprian, Cecilius, Victor, Sedatus, Tertullus, împreună cu preoții prezenți, îi urează fratelui Pomponius multă sănătate. Am citit, preaiubite frate, scrisoarea pe care ați trimis-o prin intermediul fratelui Pichonius, în care mă rugați să vă scriu: ce părere avem despre acele fecioare care, hotărând să rămână în starea lor și să-și păstreze castitatea neînvinsă, zac, după cum s-a dovedit mai târziu, în același pat cu bărbați (printre care indicați un diacon) și care, mărturisind aceasta, afirmă că au rămas neprihănite? Întrucât v-ați adresat nouă pentru sfat în această privință; atunci să știți că nu ne abatem deloc de la tradițiile Evanghelice și Apostolice, având o grijă constantă și zeloasă față de frații și surorile noastre și păstrând decența bisericească prin toate mijloacele utile și

mântuitoare. Domnul zice: *Și vă voi da păstori după inima Mea și vă vor paște cu pricepere și învățătură* (Ieremia 3:15), iar în alt loc Scriptura spune: *Cel ce disprețuiește disciplina este nenorocit* (Înțelepciunea 3:11); despre același lucru ne învață Duhul Sfânt în psalmi: *Primiți disciplina, ca nu cumva să Se mânie Domnul și să pieriți de pe calea dreptății, când se aprinde repede mânia Lui* (Psalmul 2:12). Și așa, mai întâi de toate, preaiubite frate, atât conducătorii, cât și poporul trebuie să fie deosebit de atenți să respecte cu atenție, pentru frica lui Dumnezeu, regulile divine ale bunei cuviințe și, de asemenea, să împiedice pe frații noștri să se rătăcească și să trăiască după propriile lor capricii și arbitrarietate și să le dea un adevărat ajutor pentru viață. De aceea, fecioarelor trebuie să li se interzică să locuiască în aceeași casă cu bărbații, ca să nu zic să doarmă împreună, ci chiar să locuiască împreună, pentru că atât sexul mai slab, cât și vârsta încă neexperimentată cer de la noi în toate înfrânarea și îndrumarea; altfel, se poate da pricină de amăgire diavolului, care întinde curse, însetând de pradă. Apostolul a zis: *nici să nu dați loc diavolului*(Efeseni 4:26). O corabie care a ajuns într-un loc periculos trebuie salvată imediat de acolo, altfel va naufragia printre stâncile și falezele subacvatice. În timpul unui incendiu, bunurile trebuie scoase rapid dintr-o casă înainte ca aceasta să fie cuprinsă de o flacără puternică. Nimeni nu este în siguranță într-un moment în care pericolul este aproape, iar slujitorul lui Dumnezeu nu va avea ocazia să se elibereze de diavol atunci când acesta cade în mrejele lui. De aceea, trebuie să ne grăbim cât este încă posibil să-i despărțim pe cei nevinovați, pentru că mai târziu nici măcar ajutorul nostru nu va fi suficient pentru a-i despărți. Și cât de greu cad mulți din aceasta, ca multe fecioare, spre cea mai mare durere a noastră, vedem pe cei care au devenit criminali din cauza unor legături atât de ispititoare și dăunătoare. Dacă s-au dedicat cu sinceritate lui Hristos, atunci trebuie să-și păstreze rușinea și castitatea fără rușine și, pentru fermitatea și statornicia lor, să aștepte răsplata fecioriei. Dar dacă nu vor sau nu pot rămâne așa, atunci să se căsătorească mai degrabă decât să merite focul iadului prin crimele lor. Cel puțin să nu-i poticnească pe frați, după cum este Scriptura: *Dacă o mâncare îl face pe fratele meu să strice, nu voi mânca niciodată carne, ca să nu-l strice pe fratele meu.*(1 Cor. 8:13). Și nimeni să nu se bazeze pe justificarea propriei persoane ca să fie sigur de virginitatea ei... Și cât de mult dezgustător și criminal este conținut în însăși concubinajul unei fecioare cu un bărbat, îmbrățișarea, conversația, sărutul, somnul josnic și dezgustător pe care îl împărtășesc! Dacă un soț și-ar prinde din întâmplare soția în pat cu altul, nu s-ar aprinde oare de un sentiment de indignare și mânie și, în focul geloziei, nici măcar nu ar ridica sabia? Ce se întâmplă atunci? Nu va fi Hristos Domnul și Judecătorul nostru și mai mânios și indignat când va vedea o fecioară care s-a dedicat Lui și a făcut un jurământ de sfințenie în același pat cu altul? Și nu va pedepsi El aspru o astfel de legătură criminală? Prin urmare, pentru a-i salva pe frații noștri de sabia Lui spirituală, în ziua viitoare a judecății, trebuie din partea noastră, în orice fel, să-i ajutăm pe amândoi cu sfaturi și alte măsuri. Și dacă toți, în general, sunt obligați să

păstreze cu strictețea, atunci cu atât mai mult sunt obligați prezbiterii și diaconii să aibă grijă de aceasta: trebuie să dea un exemplu și să-i întărească pe ceilalți prin comportamentul și moralitatea lor; altfel, cum pot ei să-i îndrume pe ceilalți spre castitate și abstinența, dacă încep să corupă și să propovăduiască vicii? De aceea, iubite frate, ai acționat cu înțelepciune și fermitate, excomunicându-l atât pe diaconul care se asocia adesea cu o fecioară, cât și pe ceilalți care aveau același obicei. Dacă cei vinovați de această conviețuire nepermisă s-ar pocăi și s-ar despărți unii de alții, atunci, după o examinare strictă a fecioarelor, cei dintre ei care se vor găsi a fi fecioare, să fie admiși în comuniunea cu Biserica, sub amenințarea, însă, că, dacă se vor întoarce din nou la aceiași oameni sau vor conviețui cu ei în aceeași casă sub același acoperiș, vor fi alungați din Biserică după cea mai aspră judecată și atunci le va fi greu să fie primiți în unirea cu ea. Iar cea dintre ele care se găsește a fi necurată, ca o adulteră, vinovată de necredință nu față de soțul ei, ci față de Hristos, trebuie să aducă pocăință deplină în timpul hotărât de legile Bisericii și, după ce își mărturisește public păcatul, să se întoarcă la Biserică. Cei care rămân cu încăpățânare în relațiile lor anterioare, fără să se despartă unii de alții, să știe că cu o asemenea încăpățânare nerușinată nu-i putem primi niciodată în Biserică, ca nu cumva prin faptele lor rele să dea altora pricină de cădere. Și între timp, să nu-și imagineze că este posibil să moștenească viața și mântuirea fără să asculte de episcopi și preoți, căci în Deuteronom Domnul Dumnezeu zice: *și omul care face ceva trufaș, astfel încât să nu asculte de preotul care stă să slujească în numele Dumnezeului tău, sau de judecătorul care va fi în zilele acelea, omul acela să moară, și tot poporul, auzind, se va teme și nu va mai face răutate.*(Deuteronom 17:12-13). Dumnezeu a poruncit ca cei care nu ascultau de preoții lor și nu ascultau de judecătorii numiți de El la vremea aceea să fie dați la moarte. Și întrucât atunci era încă vremea circumciziei trupești, cei mândri și neascultători erau uciși cu sabia trupească; dar acum, când a venit circumcizia spirituală pentru slujitorii credincioși ai lui Dumnezeu, cei mândri și neascultători sunt uciși cu sabia spirituală, fiind excomunicați din Biserică. Căci afară de ea nu este viață: casa lui Dumnezeu este una singură și nimeni nu se poate mântui nicăieri decât în Biserică. Și că cei neascultători, care nu ascultă de îndrumările mântuitoare ale pastorilor și nu le respectă, pier cu adevărat, aceasta este confirmată de dumnezeiasca Scriptură, zicând: *Nebunul își bate joc de pedeapsă, iar cei ce urăsc mustrarea au un sfârșit rușinos* (Prov. 15:5:10). Așadar, ca cei neascultători să nu sfârșească și să nu piară, încearcă, preaiubite frate, pe cât poți, să-i înveți pe frați cu sfaturi mântuitoare și să-i întorci pe fiecare la mântuire. Calea pe care mergem spre viață este îngustă și strâmtă, dar răsplata este mare și mare atunci când ajungem la slavă. Fie ca cei care au jurat odată pentru totdeauna să-și păstreze fecioria pentru Împărăția Cerurilor să fie plăcuți lui Dumnezeu în toate și să nu-i ofenseze pe preoții lui Dumnezeu și Biserica Domnului prin păcătoșenia lor. Poate că în cazul de față unii dintre frații noștri vor fi întristați de noi, dar noi rămânem la convingerea noastră

mântuitoare, știind că și Apostolul a zis: *De aceea m-am făcut vrăjmașul vostru, spunând adevărul* (Galateni 4:16). Dacă ne ascultă pe noi, atunci am câștigat frați, întorcându-i prin cuvântul nostru la mântuire și slavă. Dacă unii dintre cei stricați nu vor să ne asculte, vom urma totuși aceluiași Apostol care a zis: *Căci, dacă aș mai plăcea oamenilor, nu aș mai fi rob al lui Hristos* (Galateni 1:10). Dacă nu suntem în stare să-i convingem pe alții să fie plăcuți lui Hristos, atunci măcar noi înșine vom plăcea lui Hristos, Domnul și Dumnezeul nostru, împlinind poruncile Sale. Îți doresc, preaiubitul și doritul meu frate, să fii sănătos în Domnul.

Scrisoare către clerul și poporul din Furnitani, despre Victor, care l-a numit pe preotul Faustinus drept tutore

Ciprian preoților, diaconilor și poporului, le urează sănătate. Eu și tovarășii mei care au fost prezenți, precum și ceilalți preoți care au stat alături de noi, am fost foarte îndurerați când am aflat, preaiubiți frați, că fratele nostru Victor, când a murit, prin testamentul său duhovnicesc l-a numit pe preotul Geminius Faustinus tutore, în timp ce soborul episcopal hotărâse deja ca nimeni să nu-și aleagă un tutore sau executor testamentar dintre clerici și slujitorii lui Dumnezeu; de aceea, fiecare dintre ei, fiind considerat vrednic de preoția divină și fiind numit în slujba Bisericii, trebuie să slujească doar altarului și jertfelor și să se ocupe doar de rugăciuni și cereri. Scriptura spune: *niciun războinic nu este obligat să facă cumpărături lumești, pentru a fi plăcut comandantului.*(2 Timotei 2:4). Dacă aceasta se spune despre toți, atunci cu atât mai mult nu ar trebui să fie legați de griji și legături lumești cei care, deși sunt ocupați cu treburile lui Dumnezeu și cu lucrurile spirituale, nu pot părăsi Biserica pentru a se ocupa cu treburi pământești și lumești. Această formă de rang și îndatorire era respectată odinioară de leviți în lege: în timp ce cele unsprezece seminții au împărțit țara și au luat parcele în ea, semința lui Levi, destinată ocupațiilor de la templu, altar și slujbelor divine, nu trebuia să participe la această împărțire; ci, lăsând cultivarea pământului altora, trebuia să slujească numai lui Dumnezeu și să primească de la cele unsprezece seminții zeciuială din roadele pământului pentru hrană și îmbrăcăminte. Toate acestea se făceau prin voia și rânduiala lui Dumnezeu, astfel încât cei ocupați cu slujbele divine să nu fie distrași de nimic și să nu fie forțați să se gândească și să se îngrijoreze de treburile lumești. Aceeași rânduială și procedură este respectată și acum de clerici: cei care sunt aleși în clerul Bisericii lui Dumnezeu nu ar trebui să fie distrași de nimic de la slujba divină, nu ar trebui să fie legați de griji și preocupări lumești; ci, ca niște frați care trăiesc din ofrande, ca și cum ar fi din zeciuială din fructe, să fie neîncetat la altar și la slujbele sacre, lucrând zi și noapte pentru treburile cerești și spirituale. De aceea, episcopii, predecesorii noștri, cu o reflecție pioasă și o previziune salutară, au decretat ca niciun frate, când moare, să nu numească un cleric drept tutore sau executor testamentar, iar dacă cineva ar face acest lucru, să nu se

facă nicio ofrandă pentru el, nici jertfă solemnă pentru odihna lui. Căci el nu merită să fie pomenit la altarul lui Dumnezeu în rugăciunile preoților care voiau să-i distragă pe preoții și slujitorii Bisericii de la altar. De aceea, Victor, care, contrar recentului decret al conciliului, a îndrăznit să-l numească pe preotul Geminius Faustinus drept tutore, nu merită ca o ofrandă să fie făcută de voi pentru odihna lui sau ca o rugăciune publică să se facă pentru el în Biserică: să se respecte decretul conciliului, făcut din evlavie și necesitate; și, în același timp, să li se dea un exemplu celorlalți frați, pentru ca nimeni să nu-i distragă pe preoții și slujitorii lui Dumnezeu, care slujesc altarului lui Dumnezeu și Bisericii, către preocupări lumești. Dacă fapta care se analizează acum este pedepsită, se poate spera că în viitor clerul nu va mai fi tratat în acest fel. Vă doresc, preaiubiții mei frați, să fiți mereu sănătoși.

Scrisoare către prezbiteri și diaconi

Ciprian către preoți și diaconi, preaiubiți frați, urează sănătate. Prin mila lui Dumnezeu, fiind nevătămat, vă salut pe toți, preaiubiți frați, bucurându-mă că și voi, după cum știu, sunteți complet nevătămați. Și întrucât acum îmi este imposibil, din cauza situației locului, să fiu eu însumi printre voi, vă rog, pentru credința și evlavia voastră, să vă îndepliniți îndatoririle acolo, atât pentru voi, cât și pentru mine, astfel încât să nu existe nicio relaxare nici în decență, nici în administrare. Iar în ceea ce privește cheltuielile, vă rog ca nici cei care sunt închiși pentru mărturisirea gloriosului nume al Domnului, nici cei care sunt săraci și neputincioși, și totuși rămân în Domnul, să nu aibă nevoie de nimic; pentru că întreaga sumă mică care se adună acolo este distribuită clerului pentru astfel de cazuri, astfel încât mulți să aibă cu ce să ajute diferiți oameni, după nevoile și necazurile lor. De asemenea, vă rog să nu încetați să aveți toată grija ca totul să fie liniștit. Căci, deși frații, din dragoste, sunt plini de râvnă să-i adune și să-i viziteze pe bunii mărturisitori, pe care Dumnezeu i-a socotit deja vrednici să fie glorificați cu începuturi glorioase, totuși, după părerea mea, aceasta trebuie făcută cu grijă, nu în mulțime, nu adunându-se laolaltă, ca nu cumva prin aceasta să stârnim răutate și să ne blocăm propria intrare și ca nu cumva, dorind cu nestăpânire totul, să pierdem totul [2] . Așadar, aveți grijă și rânduiți ca aceasta să se facă cu prudență, pentru o mai mare siguranță, astfel încât prezbiterii care aduc jertfa acolo printre mărturisitori să o facă singuri și pe rând, fiecare cu câte un diacon, pentru că atât schimbarea persoanelor, cât și alternarea celor care vin diminuează ura. Căci în toate privințele trebuie să ne comportăm cu blândețe și smerenie, așa cum se cuvine slujitorilor lui Dumnezeu, să ne adaptăm împrejurărilor, să năzuim pentru pace și să avem grijă de oameni. Vă doresc, frați preaiubiți și doriți, să fiți mereu sănătoși și să ne amintiți de noi. Salutați întreaga frățietate. Victor diaconul vă salută pe voi și pe toți cei care sunt cu mine. Adio.

Scrisoare către Fortunatus, despre cei care nu au putut suporta tortura

Întrucât povara persecuției și a asupririi apasă asupra noastră, iar timpul vrăjmaș al lui Antihrist se apropie deja, spre sfârșitul și epuizarea lumii, ai dorit, preaiubite Fortunate, ca pentru pregătirea și întărirea minților fraților să compun din Dumnezeieștile Scripturi îndemnuri prin care să-i îndemn pe ostașii lui Hristos pentru lupta cerească și duhovnicească. Era necesar să-ți satisfac dorința atât de stăruitoare și, pe cât este cu putință pentru cumpătarea noastră, ajutați de inspirația divină, să extragem din poruncile Domnului, ca să zicem așa, arme și niște armuri pentru frații care sunt pe cale să intre în luptă. Căci nu este de ajuns să întărim poporul lui Dumnezeu cu trâmbița glasului nostru, ci este necesar și să întărim credința credincioșilor și vitejia dedicată și devotată lui Dumnezeu prin citirea divină. Și ce anume și mai ales să ne străduim și să ne îngrijim decât să pregătim poporul încredințat nouă de sus, armata așezată în tabăra cerească, prin exerciții neîncetate pentru a respinge săgețile și sulițele diavolului? Nu poate fi capabil de luptă războinicul care nu a fost mai întâi antrenat pe câmpul de luptă, iar cel care caută să primească coroana ascetică pe câmpul de luptă nu va fi încoronat cu ea dacă nu se gândește mai întâi la antrenament și la perfecționarea puterii sale. Inamicul cu care purtăm război este străvechi, inamicul este din vremuri de demult. Au trecut aproape șase mii de ani de când diavolul a atacat omul. Prin perioada foarte lungă de antrenament, el a învățat tot felul de ispite, toate trucurile și vicleșugurile pentru a-l învinge. Dacă găsește un soldat al lui Hristos nepregătit, lipsit de experiență, nepăsător și nevigilent din toată inima, atunci îi va prinde pe cei ignoranți, îi va seduce pe cei neatenți, îi va înșela pe cei lipsiți de experiență. Dacă un războinic care păzește poruncile și se agață cu tărie de Hristos i se împotrivește, atunci un astfel de om va obține cu siguranță victoria, pentru că Hristosul pe care îl mărturisește este invincibil.

Ca să nu-mi lungesc prea mult discursul și să nu obosesc ascultătorul sau cititorul cu o expunere foarte amplă, am făcut, preaiubite frate, o listă, și anume: după ce am propus un cuprins al subiectelor pe care toată lumea ar trebui să le cunoască și să le înțeleagă, am adăugat apoi capitole speciale, în care am confirmat ceea ce propunea importanța Scripturii Divine, astfel încât să fie clar că nu ți-am trimis tratatul meu, ci doar am oferit material pentru un tratat. Și aceasta o poate folosi fiecare spre un avantaj mai mare pentru sine. Căci dacă ți-aș fi dat o haină deja făcută și gata, atunci această haină, destinată folosinței altuia, ar fi fost a mea și poate că nu s-ar fi potrivit staturii și corpului lui. Dar acum ți-am trimis o lână și o purpură de la Mielul prin care suntem răscumpărați și înviați; după ce le-ai primit, îți vei face orice haină dorești și îți va fi mai plăcut să umbli în hainele tale de acasă. Și veți comunica și altora ceea ce v-am trimis, pentru ca și ei să-și facă, după voia lor, și, acoperind acea goliciunea străveche, să poarte cu toții veșmântul lui Hristos, îmbrăcați în sfințirea harului ceresc. Mai mult,

dragul meu frate, mi s-a părut o intenție utilă și salutară într-o îndemnare atât de urgentă, care face martiri, să evităm toate piedicile și întârzierile exprimărilor noastre verbale și să respingem toate ambiguitățile vorbirii omenești și să oferim doar ceea ce spune Dumnezeu, aceea prin care Hristos îi convinge pe slujitorii săi la martiriu. Este necesar să se dea celor care luptă doar poruncile divine ca arme. Să fie ele sunetul unei trâmbițe militare, un semnal pentru cei care luptă. Urechea să le asculte; mințile să fie acordate de ele; să împrumute de la ele puterea sufletului și a trupului pentru îndurarea oricărei suferințe. După ce am dat credincioșilor primul botez prin voia lui Dumnezeu, să pregătim pe fiecare pentru un alt botez, insuflând și învățând că acest botez este mai mare în har, mai înălțat în putere și mai prețios în cinste - un botez care este săvârșit de îngeri, de care Dumnezeu și Hristosul Său se bucură - un botez după care nimeni nu mai păcătuiește, care desăvârșește progresul credinței noastre și ne unește imediat cu Dumnezeu când plecăm din lume. În botezul cu apă se primește iertarea păcatelor, în botezul cu sânge - cununa virtuților. Pentru aceasta trebuie să cerem cu dragoste și dorință deosebită, cu tot felul de rugăciuni, pentru ca și noi - slujitorii lui Dumnezeu - să putem fi prietenii Lui.

În îndemnarea și pregătirea fraților noștri, înarmarea lor cu puterea virtuții și a credinței pentru a vesti mărturisirea Domnului și a lupta împotriva persecuției și suferinței:

I. În primul rând, trebuie spus că idolii pe care omul și-i face nu sunt zei, căci produsul nu poate fi mai mare decât făuritorul și artistul său și nu poate proteja pe nimeni sau păstra ceea ce dispare din templele sale dacă nu este păzit de om. Iar elementele, care prin ordinul și porunca lui Dumnezeu slujesc omului, nu ar trebui venerate.

II. După ce am respins idolii și am explicat semnificația elementelor, este necesar să arătăm că trebuie venerat un singur Dumnezeu.

III. După aceasta, trebuie amintit cum îi amenință Dumnezeu pe cei care jertfesc idolilor.

IV. Mai mult, trebuie demonstrat că Dumnezeu este reticent în a-i ierta pe idolatrii.

V. Și că Dumnezeu este atât de indignat de idolatrie încât a poruncit ca și cei care sfătuiau să se aducă jertfe și să se slujească idolilor să fie omorâți.

VI. La aceasta trebuie să adăugăm că, mântuiți și înviați prin sângele lui Hristos, nu ar trebui să punem nimic mai presus de Hristos, întrucât El nu a pus nimic mai presus de noi: pentru noi a preferat nenorocirile binecuvântărilor, sărăcia

bogăției, robia stăpânirii, moartea nemuririi; dar noi, dimpotrivă, în suferințele noastre, să preferăm bogățiile și mângâierile paradisului sărăciei trecătoare, stăpânirea și o împărăție veșnică sclaviei trecătoare, nemurirea morții, Dumnezeu și Hristos diavolului și Anticristului.

VII. De asemenea, este necesar să li se insufle învățătura ca cei care au fost smulși din fălcile diavolului și din mrejele lumești să nu se întoarcă înapoi în lume, fiind supuși nenorocirilor și asupririi, și să nu piardă prin aceasta ceea ce au dobândit.

VIII. Dimpotrivă, ei trebuie să stea neclintiți și să rămâie în credință, în virtute, în împlinirea harului ceresc și spiritual, pentru a putea dobândi cinste și coroană.

IX. Căci nenorociri și prigoane se întâmplă ca să ne încerce.

X. Și nu este nevoie să ne temem de amărăciune și execuții în timpul persecuțiilor, pentru că Dumnezeu are mai multă putere de protecție decât are diavolul de înfrângere.

XI. Și pentru ca nimeni să nu se teamă de asuprirea și persecuția pe care le suferim în lumea aceasta și să nu fie tulburat de ele, trebuie dovedit că a fost prezis dinainte că lumea ne va urî și ne va persecuta; prin urmare, din faptul că toate acestea se întâmplă, se descoperă doar credincioșia promisiunii divine cu privire la răsplătirile și răsplățile care urmează și că nimic nou nu se întâmplă creștinilor, întrucât încă de la începutul lumii cei buni au fost supuși nenorocirilor, asupriți și uciși de cei nedrepți.

XII. În ultima parte este necesar să se clarifice ce speranță și ce răsplată îi așteaptă pe cei drepți după aceste greutăți și suferințe trecătoare și că în răsplata suferinței avem mai mult de primit decât îndurăm aici, în suferința însăși.

Capitolul I. Că idolii nu sunt zei și că elementele nu ar trebui venerate în locul zeilor, se arată în psalm: Idolii limbii sunt argint și aur, făcuți de mâini omenești. Au gură, dar nu pot vorbi; au ochi, dar nu pot vedea; au urechi, dar nu pot auzi; căci au suflare în gura lor. Cei ce lucrează aceste lucruri să fie ca ei (Ps. 134:15-18). De asemenea, în cartea Înțelepciunii lui Solomon: Toți idolii neamurilor i-au socotit drept zei, n-având ochi să vadă, nici nări să miros, nici urechi să audă, nici degete să pipăie, nici picioare lenește să umble. Căci omul i-a creat, a luat duhul și i-a creat: căci nimeni nu se poate face asemenea unui zeu: cel mort își face moartea cu mâinile sale nelegiuite: căci el este mai bun decât idolii lui, căci a trăit, pe când ei n-au trăit niciodată (Înțelepc. 15:15-17). Și în cartea Exodului: Să nu-ți faci chip cioplit, nici asemănare (Ex. 20:4). Despre elementele din Solomon: Nu-l cunoșteau pe cel viclean după fapte, ci fie foc, fie duh, fie aer, fie

cerc de stele, fie apa verde, fie corpurile cerești, credeau că ziditorii lumii sunt zei. Și, deși se desfătau în frumusețe, credeau că aceștia sunt zei, ca să știe că Stăpânul lor este mai bun; și dacă se minunau de puterea și lucrarea lor, să înțeleagă din ele cât de mult mai puternic este cel ce a făcut aceasta (Înțelepciunea 13:1-4).

Capitolul II. În Scriptură se spune că trebuie să ne închinăm numai lui Dumnezeu: Să te temi de Domnul Dumnezeu și numai Lui să-I slujești (Deuteronom 6:13). De asemenea, în cartea Exodului: Să nu ai dumnezei afară de Mine (Exod 20:3). Și în alt loc: Vedeți, vedeți că Eu sunt și nu este Dumnezeu afară de Mine; Eu voi ucide și voi face să vii; Eu voi lovi și Eu voi vindeca și nimeni nu poate izbăvi din mâna Mea (Deuteronom 32:39). De asemenea, în Apocalipsa: Și am văzut un alt înger plutind prin mijlocul cerului, având o Evanghelie veșnică, ca s-o vestească locuitorilor pământului și oricărui neam, oricărei limbi, oricărei seminții și oricărui popor, zicând cu glas tare: „Temeți-vă de Dumnezeu și dați-I slavă, căci a venit ceasul judecății Lui! Și închinați-vă Celui ce a făcut cerul și pământul, marea și tot ce este în ele” (Apocalipsa 14:6-7). Astfel, Domnul ne amintește și în Evanghelie de prima și a doua poruncă, zicând: Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeul tău este un singur Domn. Și să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Aceasta este prima poruncă și a doua este asemenea ei: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți (Marcu 12:29-31). În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și proorocii (Matei 22:10). Și iarăși: Aceasta este viața veșnică, ca să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe care L-ai trimis Tu (Ioan 17:3).

Capitolul III. Așa îi amenință Dumnezeu pe cei ce jertfesc idolilor. În cartea Exodului: Cine jertfește dumnezeilor să fie mistuit, dar numai Domnului (Exod 22:20). De asemenea, în Deuteronom: El a jertfit demonilor, și nu lui Dumnezeu (Deuteronom 32:17). De asemenea, în Isaia: Și s-au închinat la ceea ce au făcut degetele lor; și omul s-a plecat, și omul s-a smerit, și Eu nu-i voi suporta (Isaia 2:8-9). Și iarăși: Și le-ai turnat jertfe de băutură și le-ai adus jertfe: nu se vor mânia oamenii pentru aceasta?, zice Domnul (Isaia 57:6). În Ieremia: Nu mergeți după dumnezei străini, ca să le slujiți și să vă închinați lor, ca nu cumva să Mă mâniați în lucrările mâinilor voastre, ca să vă împrăștiați (Ieremia 25:6). De asemenea, în Apocalipsa: Oricine se închină fiarei și icoanei ei și primește semnul ei pe frunte sau pe mână, va bea din vinul mâniei lui Dumnezeu, care este turnat în paharul mâniei Lui și va fi chinuit în foc și pucioasă înaintea sfinților îngeri și înaintea Mielului; și fumul chinului lor se suie în sus în vecii vecilor; și ziua și noaptea n-au odihnă cei ce se închină fiarei și icoanei ei (Apocalipsa 14:9-11).

Capitolul IV. Dumnezeu este reticent în a-i ierta pe idolatri. În cartea Exodului, Moise mijlocește pentru popor și nu reușește. „Mă rog Ție”, spune el, „Doamne, poporul acesta a păcătuit un păcat mare și și-a făcut dumnezei de aur”. Acum, dacă vrei să le ierți păcatul lor, iartă-l; dar dacă nu, șterge-mă din cartea Ta pe care ai scris-o.” Și Domnul a zis lui Moise: „Dacă cineva păcătuiește împotriva Mea, îl voi șterge din cartea Mea” (Exod 32:31-33). De asemenea, când Ieremia s-a rugat pentru popor, Domnul i-a zis: „Dar nu te ruga pentru poporul acesta și nu cere îndurare pentru ei, nici nu te ruga, nici nu te duce la Mine pentru ei, căci nu te voi asculta” (Ieremia 7:16). Ezechiel declară aceeași indignare a lui Dumnezeu împotriva celor care păcătuiesc împotriva Lui. „Cuvântul Domnului a venit la mine”, spune el, „zicând: «Fiul omului, dacă țara păcătuiește împotriva Mea, hrănindu-se în păcate, atunci Îmi voi întinde mâna împotriva ei și îi voi nimici temelia pâinii, voi trimite foamete asupra ei și voi lua din ea atât oamenii, cât și animalele. Și dacă acești trei oameni ar fi în mijlocul ei, Noe, Daniel și Iov... nici fiii lor, nici fiicele lor nu ar fi scăpați, ci numai aceștia ar fi scăpați» (Ezechiel 14:12-14; 16). Același lucru este scris în Prima Carte a Regilor: «Dacă un om păcătuiește și păcătuiește, se va ruga Domnului pentru el; dar dacă păcătuiește împotriva Domnului, cine se va ruga pentru el?» (1 Samuel 2:25)?

Capitolul V. Dumnezeu este atât de indignat de idolatrie încât a poruncit să fie omorâți chiar și pe cei care sfătuiau să jertfească și să slujească idolilor. În Deuteronom: Dacă fratele tău, sau fiul tău, sau fiica ta, sau nevasta ta care este la sânul tău, sau prietenul tău care este de partea sufletului tău, te va implora, zicând: „Haidem să mergem și să slujim altor dumnezei, dintre dumnezeii neamurilor!”, să nu-l aprobi, nici să nu-l asculți; ochiul tău să nu-l cruțe și să nu-l ascundă. Ci să scoți o știre împotriva lui și mâna ta să fie cea dintâi asupra lui ca să-l ucizi, și mâna tuturor oamenilor să fie cea din urmă. Îl vor ucide cu pietre și va muri, căci a căutat să te îndepărteze de la Domnul Dumnezeul tău. (Deuteronom 13:6-10) Și iarăși Domnul spune clar că nu trebuie să cruțăm nici măcar o cetate dacă toată s-ar fi îndurat idolatria: Și dacă auzi în una din cetățile tale pe care ți le dă Domnul Dumnezeu ca să locuiești acolo, zicând: «Haidem să mergem și să slujim altor dumnezei pe care nu-i cunoști!», să ucizi cu sabia pe toți cei ce locuiesc în cetatea aceea și să dai foc cetății, și ea va fi pustie pentru totdeauna și nu va mai fi zidită niciodată după ea. Ca să se întoarcă Dumnezeu de la apriga mânie a Lui și să-ți arate milă, să aibă milă de tine și să te înmulțească, dacă vei asculta de glasul Domnului Dumnezeului tău și vei păzi toate poruncile Lui (Deuteronom 13:12, 15-18). Amintindu-și de această poruncă strictă, Matatia l-a ucis pe omul care venise să aducă jertfe în templu (1 Macabei 2:23-24). Dacă aceste porunci referitoare la închinarea la Dumnezeu și la disprețul față de idoli au fost păzite înainte de venirea lui Hristos, cu atât mai mult tot ce privește închinarea la Dumnezeu trebuie păzit după arătarea lui Hristos, Care ne-a învățat nu numai prin cuvinte, ci și prin fapte: după toată amărăciunea și hula pe care a suferit-o și a fost răstignit, ca să ne învețe prin exemplul Său să

pătimim și să murim. Nu este de scuzat ca omul să nu pătimească pentru sine, când El a pătimit pentru noi: dacă El a pătimit pentru păcatele altora, cu atât mai mult fiecare ar trebui să sufere pentru păcatele sale. Și de aceea El amenință în Evanghelie, zicând: Oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri; dar oricine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, îl voi lepăda și Eu înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri (Matei 10:32-33). Apostolul Pavel spune același lucru: Căci dacă murim împreună cu El, vom și trăi împreună cu El; dacă pătimim, vom și împărăți împreună cu El; dacă ne lepădăm de El, El se va lepăda de noi (2 Timotei 2:11-12). Același Ioan: Cine neagă pe Fiul, nici pe Tatăl nu are, dar cine mărturisește pe Fiul, are și pe Tatăl (1 Ioan 2:23). De aceea Domnul ne îndeamnă și ne încurajează să disprețuim moartea, zicând: Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, dar nu pot pierde sufletul; ci mai degrabă temeți-vă de Cel ce poate să piardă și sufletul și trupul în gheenă (Matei 10:28). Și iarăși: Cine își iubește viața o va pierde, iar cine își urăște viața în lumea aceasta o va păstra spre viața veșnică (Ioan 12:25).

Capitolul VI . Că, fiind răscumpărați și înviați prin sânge, să nu punem nimic mai presus de Hristos, despre aceasta Domnul spune așa în Evanghelie: Cine iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; și cine iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine (Matei 10:37). Și în Deuteronom este scris: Cine zice tatălui său și mamei sale: Nu te-am văzut, și nu i-a văzut pe fiii lui, a păzit cuvintele Tale și a păzit legământul Tău (Deuteronom 33:9). De asemenea, Apostolul Pavel spune: Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Dumnezeu [Hristos]? Necazul sau strâmtorarea sau prigonirea sau foametea sau îmbrăcămintea sau primejdia sau sabia? După cum este scris: Pentru Tine suntem uciși toată ziua, suntem socotiți ca oi de junghiere; totuși, în toate aceste lucruri suntem mai mult decât biruitori, prin Cel ce ne-a iubit (Romani 8:35-37). Și iarăși: Voi nu sunteți ai voștri, căci ați fost cumpărați cu un preț. Proslăviți dar pe Dumnezeu în trupurile voastre (1 Corinteni 6:19-20). Și iarăși: Hristos a murit pentru toți, pentru ca cei ce trăiesc să nu mai trăiască pentru ei înșiși, ci pentru Cel ce a murit și a înviat pentru ei (2 Corinteni 5:15).

Capitolul VII. Cei care au fost smulși din ghearele diavolului și din mrejele lumii nu trebuie să se mai abată spre lume și să piardă astfel ceea ce au dobândit. În cartea Exodului citim că poporul evreu, care ne reprezenta în umbră și chip, fiind eliberați de Dumnezeu, protectorul și răzbunătorul, din cea mai grea robie a faraonului și a Egiptului, adică a diavolului și a lumii, perfizi și nerecunoscători față de Dumnezeu, murmură împotriva lui Moise, observând inconvenientele deșertului și ale muncii și neînțelegând binecuvântările divine ale libertății și mântuirii: vor să devină din nou robii Egiptului, adică ai lumii din care au fost smulși, în timp ce cu atât mai mult ar trebui să se încreadă în Dumnezeu și să

creadă, pentru că Cel ce Își eliberează poporul de diavol și de lume, El îi protejează și pe cei ce sunt eliberați. Ce este aceasta, spune el, ai făcut pentru noi, scoțându-ne din Egipt? Căci mai bine ne-ar fi fost să slujim egiptenilor decât să murim în acest pustiu. Și a zis Moise poporului: „Îndrăzniți, stați tari și vedeți mântuirea Domnului, pe care o va face nouă astăzi. Domnul Se va lupta pentru voi, dar taceți.” (Exod 14:11-14) Domnul, avertizându-ne împotriva acesteia și învățându-ne că nu trebuie să ne întoarcem iarăși la diavol și la lume, de care ne-am lepădat și ne-am izbăvit, spune în Evanghelia Sa: „Nimeni, punând mâna pe plug și privind înapoi, nu este potrivit pentru Împărăția lui Dumnezeu” (Luca 9:62). Și iarăși: „Cine este la câmp să nu se întoarcă înapoi; aduceți-vă aminte de femeia lui Lot” (Luca 17:31-32). Și ca nimeni să nu fie împiedicat să urmeze pe Hristos, nici prin lăcomia de avere, nici prin plăcerea rudelor. El adaugă la aceasta următoarele: „Cine nu se leapădă de toate câte are, nu poate fi ucenicul Meu” (Luca 14:33).

Capitolul VIII. Este necesar să stăm neclintiți și să rămânem în credință, în virtute, în împlinirea harului ceresc și spiritual, pentru a putea dobândi cinste și cunună. În cartea Cronicilor: Domnul este cu voi, precum ați fost cu El; dar dacă-L părăsiți, El vă va părăsi (2 Cronici 15:2). Și în Ezechiel: Dreptatea celui drept nu-l va izbăvi în ziua în care va fi amăgit (Ezechiel 33:12). De asemenea, Domnul spune în Evanghelie: Cel ce va răbda până la sfârșit va fi mântuit (Matei 10:22). Și iarăși: Dacă rămâneți în cuvântul Meu, veți fi cu adevărat ucenicii Mei; și veți înțelege adevărul, și adevărul vă va face slobozi (Ioan 8:31–32). Ne avertizează că trebuie să fim întotdeauna gata și, după ce ne-am pregătit pentru campanie, să stăm neclintiți. El adaugă la acestea următoarele cuvinte: Să fie mijlocul vostru încins și candelele voastre aprinse și să fiți ca oamenii care așteaptă pe Domnul lor, când va veni de la nuntă; „...ca, venind și împingând, îndată i se va deschide.” Fericiți sunt robii aceia pe care, venind Domnul, îi va găsi vegheând (Luca 12:35-37). Același fericit Apostol Pavel, îndemnându-ne să înaintăm, să ne întoarcem și să ajungem la cea mai înaltă desăvârșire a credinței noastre, spune: „Nu știți că cel ce aleargă la spectacol, toți aleargă, dar numai el primește cinste? Așadar, alergați ca să dobândiți; și ei vor primi o cunună nestricăcioasă, iar noi una nestricăcioasă” (1 Corinteni 9:24-25). De asemenea: „Nimeni, care este războinic, nu se leagă de harul vieții acesteia, ca să fie plăcut comandantului. Și chiar dacă cineva suferă, nu este încoronat, dacă nu se luptă după dreptate” (2 Timotei 2:4-5). Și iarăși: „Vă îndemn, fraților, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să aduceți trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă, plăcută lui Dumnezeu, Și nu vă potriviți chipului veacului acestuia, ci prefaceți-vă prin înnoirea minții voastre, ca să descoperiți bine care este voia lui Dumnezeu, cea bună, plăcută și desăvârșită (Romani 12:1-2). Și iarăși: Suntem copii ai lui Dumnezeu; și dacă suntem copii, suntem și moștenitori: într-adevăr, moștenitori ai lui Dumnezeu și moștenitori ai lui Hristos, fiindcă suntem oglinzi cu El, ca să fim și noi proslăviți împreună cu El (Romani 8:16-17). Aceeași îndemn este

conținută în predica divină a Apocalipsei: Ține tare ce ai, ca nimeni să nu-ți ia cununa (Apocalipsa 3:11). Un exemplu despre cum trebuie să fim fermi și statornici se găsește în cartea Exodului: Moise, pentru a obține victoria asupra lui Amalec, care îl reprezenta pe diavol, și-a ridicat mâinile în semnul și Taina Crucii și l-a biruit pe vrăjmaș doar atunci când a rămas neobosit în acest semn cu mâinile ridicate. Și s-a întâmplat, se spune, când și-a ridicat Moise mâinile, a biruit Israel; dar când și-a lăsat mâinile în jos, a biruit Amalec. „Au luat o piatră și au pus-o sub el și s-au așezat pe ea. Aaron și Hur i-au ținut mâinile, unul de o parte și celălalt de alta. Mâinile lui Moise au fost întărite până la apusul soarelui. Iosua a biruit pe Amalec și pe tot poporul lui. Domnul a zis lui Moise: «Scrie aceasta într-o carte ca aducere aminte și mănâncă-o în auzul lui Iosua, căci voi stârni amintirea lui Amalec de sub ceruri.»” (Exod 17:11-14)

Capitolul IX. Adversitățile și persecuțiile vin să ne încerce. În Deuteronom: Domnul Dumnezeul tău te va încerca, ca să știe dacă iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta (Deuteronom 13:3:3). Și din nou în Isus, fiul lui Sirah: Cuptorul încearcă vasele olarului, dar încercarea strâmtorării îi încearcă pe oamenii drepți (Sir 27:5). Pavel mărturisește același lucru, spunând: Ne bucurăm în nădejdea slavei lui Dumnezeu; și nu numai atât, dar ne lăudăm și în necazuri, știind că necazul lucrează răbdare; și răbdarea este o lucrare, și lucrarea, nădejdea; și nădejdea nu va rușina, pentru că dragostea lui Dumnezeu este turnată în inimile noastre prin Duhul Sfânt, care ne-a fost dat (Romani 5:2-5). Iar Petru sugerează următoarele în Epistola sa: Preaiubiților, nu vă mirați de necazul care vă întristează, ca și cum ar fi străin pentru voi; ci, fiindcă creșteți în lucrurile lui Hristos, bucurați-vă, pentru ca, atunci când Se va descoperi slava Lui, El să se bucure nespus de mult. Dacă sunteți batjocoriți pentru Numele lui Hristos, fericiți sunteți voi, căci Numele slavei și puterii Domnului locuiește peste voi. Într-adevăr, este hulit de ei, dar este proslăvit de voi. (1 Petru 4:12-14)

Capitolul X. Că nu trebuie să ne temem de amărăciune și de execuții în timpul persecuțiilor, pentru că Dumnezeu are mai multă putere să protejeze decât are diavolul să învingă, este dovedit de următoarele cuvinte ale lui Ioan în Epistola sa: Mai mare este cel ce este între voi decât cel ce este în lume (1 Ioan 4:4). De asemenea, în Psalm: Domnul este ajutorul meu și nu mă voi teme de ce-mi va face omul (Ps. 118:6). Și iarăși: Unii în care, alții pe cai, dar noi vom chema numele Domnului Dumnezeului nostru. Ei rătăcesc și căzuc, iar noi ne-am ridicat și suntem îndreptați (Ps. 19:8-9).

Și mai puternic ne învață și ne arată Duhul Sfânt că nu trebuie să ne temem de oștirea diavolului și că, dacă vrăjmașul ridică război împotriva noastră, atunci în războiul însuși se află nădejdea noastră mai presus de toate, chiar în această încăierare cei drepți dobândesc răsplata locuinței dumnezeiești și a mântuirii

veșnice. Se spune în Psalm: Chiar dacă o oștire ar tăbărî împotriva mea, inima mea nu se va teme; chiar dacă un frate se va ridica împotriva mea, în el mă voi încrede. Un lucru am cerut de la Domnul și îl voi căuta: să locuiesc în casa Domnului în toate zilele vieții mele (Ps. 27, 3-4). De asemenea, în cartea Exodului, Sfânta Scriptură declară că prin asuprire ne înmulțim și ne facem mai puternici. Pentru că, se spune, au fost smeriți, așa mulți au fost întăriți și foarte puternici (Exod 1, 12). Apocalipsa promite și ea ocrotire divină în suferințele noastre. Nu te teme, spune ea, de nimic din ce vei suferi (Apoc. 2, 10). Și această ocrotire și siguranță ne este promisă de Cel care vorbește prin profetul Isaia: Nu te teme, căci te-am izbăvit; Te-am chemat pe numele tău: Tu ești al Meu. Când vei trece prin ape, Eu voi fi cu tine; râurile nu te vor acoperi; când vei trece prin foc, nu vei fi ars și flacăra nu te va aprinde, căci Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, Sfântul lui Israel, care te-am mântuit (Isaia 43:1-3). De asemenea, El promite în Evanghelie că slujitorii lui Dumnezeu nu vor fi lipsiți de ajutorul divin în timpul persecuției: „Când veți fi dați în mâinile Domnului, nu vă îngrijorați cum sau ce veți vorbi; căci vi se va da chiar în ceasul acela ce veți vorbi. Căci nu voi sunteți cei ce vorbiți, ci Duhul Tatălui vostru, care vorbește în voi” (Matei 10:19-20). Și din nou: „Puneți-vă la punct în inimile voastre să nu răspundeți înainte de a fi învățat. Căci vă voi da o gură și o înțelepciune, căreia nimeni nu va putea să se împotrivească... tuturor potrivnicilor voștri” (Luca 21:14-15). De aceea, în Exod, când Moise a ezitat și s-a temut să meargă la popor, Dumnezeu a zis așa: Cine a dat omului gură și cine l-a făcut mut și surd, văzător și orb? Nu sunt Eu, Domnul Dumnezeu? Acum, du-te și-ți voi deschide gura și-ți voi da ce vei spune (Exod 4:11-12). Și nu este greu pentru Dumnezeu să deschidă gura unui om devotat Lui, să inspire mărturisitorului Său fermitate și îndrăzneală să vorbească – nu este greu pentru Cel ce a făcut măgărița să vorbească înaintea profetului Balaam, așa cum citim în cartea Numeri (22:30). Și de aceea, în vremuri de prigoană, nimeni să nu se gândească la nenorocirea pricinuită de diavol, ci mai degrabă fiecare să se gândească la ajutorul acordat de Dumnezeu; Nu lăsați ca nenorocirea omenească să slăbească mintea, ci ocrotirea divină să întărească credința, căci fiecare, după făgăduințele Domnului și după meritele credinței sale, trebuie să primească ajutorul lui Dumnezeu atât cât merită, și nu există nimic ce Cel Atotputernic să nu poată acorda, decât dacă credința fragilă a celui care primește nu cedează.

Capitolul XI.S-a prezis mai înainte că lumea ne va urî și va stârni prigoniri împotriva noastră și că nimic nou nu se va întâmpla creștinilor, întrucât de la începutul lumii cei buni au fost supuși nenorocirilor, cei drepți au fost asupriți și uciși de cei nedrepți. Aceasta este ceea ce proclamă Domnul în Evanghelie ca un avertisment pentru noi: Dacă vă urăște lumea, să știți că M-a urât pe Mine înaintea voastră. Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei; pentru că nu sunteți din lume, dar Eu v-am ales din lume, de aceea vă urăște lumea. Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: „Răzbunarea robului este mai mare

decât Domnul lui. Dacă M-au izgonit pe Mine, și pe voi vă vor izgoni din lume” (Ioan 15:18-20). Și iarăși: „Vine ceasul când oricine vă va ucide va crede că slujește lui Dumnezeu; și aceasta o vor face, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine.” „V-am spus aceste lucruri, pentru ca atunci când va veni ceasul acela, să vă aduceți aminte de lucrurile pe care vi le-am spus.” (Ioan 16:2-4) Și iarăși: „Adevărat, adevărat vă spun că voi veți tângui și veți plânge, iar lumea se va bucura; dar voi vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.” (Ioan 16:20) De asemenea: „V-am spus aceste lucruri, ca să aveți pace în Mine. Necaz veți avea în lume; dar îndrăzniți, căci Eu am biruit lumea.” (Ioan 16:33) Ucenicii L-au întrebat pe Domnul despre semnul venirii Lui și al sfârșitului lumii. El a răspuns: „Luați seama să nu vă amăgească nimeni. Căci mulți vor veni în Numele Meu, zicând: «Eu sunt Hristosul!» Și pe mulți îi vor amăgi. Veți auzi de războaie și veți auzi de războaie. Nu vă temeți, căci toate aceste lucruri trebuie să se întâmple; dar atunci nu va veni sfârșitul.” Căci se va scula un neam împotriva unui neam, și o împărăție împotriva unei împărății; și va fi foamete, prăbușiri și cutremure în apropiere. Dar toate acestea sunt începutul necazurilor. Atunci vă vor da în necaz și vă vor ucide; și veți fi urâți de toate neamurile pentru Numele Meu. Și atunci mulți se vor poticni, se vor trăda unii pe alții și se vor urî unii pe alții. Și se vor scula mulți proroci mincinoși și vor înșela pe mulți. Și din cauza înmulțirii nelegiuirii, dragostea multora va pieri. Dar cine răbd până la sfârșit va fi mântuit; și această Evanghelie a Împărăției se va propovădui în toată lumea ca mărturie tuturor neamurilor. Și atunci va veni sfârșitul. Așadar, când veți vedea urâciunea pustiirii, despre care a vorbit prorocul Daniel, stând în locul sfânt, atunci cine este în Iudeea să fugă la munți; și cine este sub adăpostul casei să nu se coboare și să ia lucrurile din casa lui; și cine este la țară să nu se întoarcă înapoi și să-și ia hainele. Vai de cei ce nu lenevesc și de cei ce alăptează în zilele acelea! Rugați-vă, dar, ca fuga voastră să nu fie iarna, nici în ziua Sabatului. Căci atunci va fi un necaz mare, cum n-a fost de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi. Și dacă nu s-ar sfârși zilele acelea, n-ar fi mântuit niciun om; dar, din pricina celor aleși, zilele acelea se vor sfârși. Atunci, dacă vă va zice cineva: „Iată, Hristosul este aici sau acolo”, să nu credeți. Căci se vor scula Hristoși mincinoși și proroci mincinoși, vor face semne mari și minuni, ca să înșele, dacă este cu putință, chiar și pe cei aleși. (Matei 24:4-24) Dar luați aminte; iată, v-am spus toate lucrurile mai dinainte. (Matei 13:23) Așadar, dacă vă vor zice: „Iată, este în pustie!”, să nu ieșiți; iată, este în comori, să nu credeți. Căci, cum iese fulgerul de la răsărit și se vede până la apus, așa va fi și venirea Fiului omului. Căci oriunde va fi trupul mort, acolo se vor aduna vulturii. Îndată după necazul acelor zile, soarele se va întuneca.„Și luna nu-și va mai da lumina, stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor se vor clătina. Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului; atunci toate semințiile pământului se vor boci și vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și cu mare slavă. El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbiță

puternică și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerului până la cealaltă.” (Matei 24:26-31)

Nu este nici nou, nici neașteptat ceea ce li se întâmplă creștinilor de astăzi: cei buni, drepții, care își exprimă devotamentul față de Dumnezeu printr-o viață fără prihană și o frică pioasă, merg mereu pe cărările dificile ale căii înguste, fiind supuși persecuției, insultelor, amărăciunilor grave și felurite. Astfel, chiar la începutul lumii, primul om drept, Abel, a fost ucis de fratele său, Iacov a fost alungat, Iosif a fost vândut, blândul David a fost persecutat de regele Saul; Ilie, care proclama constant și curajos măreția lui Dumnezeu, a fost încercat să fie asuprit de regele Ahab; Zaharia, preotul, a fost ucis între templu și altar, pentru ca el însuși să devină victimă acolo, unde aducea jertfe lui Dumnezeu. În sfârșit, atâtea martirii ale celor drepți, adesea lăudați! Atâtea exemple de credință și vitejie arătate ulterior! Trei tineri: Anania, Azaria și Misael, de aceeași vârstă, armonioși în dragoste, statornici în credință, neclintiți în virtute, mai puternici decât flăcările și urgiile aprinse, strigă cu voce tare că Îi slujesc numai lui Dumnezeu, Îl cunosc numai pe El, Îl cinstesc numai pe El. Ei i-au zis împăratului Nebucadnețar: „Nu trebuie să-ți răspundem la cuvântul acesta. Căci este un Dumnezeu căruia Îi slujim și care poate să ne izbăvească din cuptorul aprins și să ne izbăvească din mâna ta, împărate. Dar dacă nu, să știe ție, împărate, că nu slujim zeilor tăi și nu ne închinăm trupului de aur pe care l-ai întemeiat.” (Daniel 3:16-18) Iar Daniel, devotat lui Dumnezeu și plin de Duhul Sfânt, strigă așa: „Nu se vor închina idolilor, ci Dumnezeului celui viu, care a făcut cerul și pământul.” (Daniel 14:5) Tobie, fiind în robia unui împărat tiran, liber în gând și în duh, își păstrează mărturisirea față de Dumnezeu și vestește cu voce tare puterea și măreția Dumnezeieștilor, zicând: „Îi voi mărturisi Lui în țara robiei mele și voi vesti puterea și mărirea Lui limbii păcătoșilor.” (Tobie 13:6) Și ce putem spune despre cei șapte frați pomeniți în cărțile Macabeilor (2 Mac. 7), care, fiind din același pântece și la fel de viteji, exprimă plinătatea numărului septupl prin taina unei morți desăvârșite? În chinuri, cei șapte frați au fost uniți precum în iconomia divină primele șapte zile, care cuprind șapte mii de ani, ca șapte duhuri și șapte îngeri care stăteau și vorbeau înaintea feței lui Dumnezeu. În cortul mărturiei era o candelă cu șapte brațe; în Apocalipsă - șapte candele de aur, în Solomon - șapte stâlpi pe care Înțelepciunea a zidit casa; În mod similar, acolo numărul septupl al fraților exprimă șapte biserici, conform a ceea ce citim în Prima Carte a Regilor: Căci cea stearpă a născut șapte (1 Samuel 2:5) - și în Isaia, unde șapte femei iau un singur soț, cerând ca numele lui să fie chemat peste ele (Isaia 4:1). Apostolul Pavel, amintindu-și de acest număr semnificativ și potrivit, scrie la șapte biserici, iar în Apocalipsa Domnul adresează poruncile Sale divine și poruncile cerești celor șapte biserici și îngerilor lor: în același fel, și acolo, același număr se găsește în șapte frați pentru a exprima plinătatea perfecțiunii legale. Mama - începutul și rădăcina - este limpede unită cu cei șapte copii, care, ea însăși cea dintâi și singura, fiind întemeiată pe stâncă după

cuvântul Domnului, a dat apoi naștere la șapte biserici.Și nu fără motiv doar mama este alături de copiii ei în suferință, căci mucenicii, mărturisind în suferințele lor că sunt fii ai lui Dumnezeu, au un singur tată - Dumnezeu, așa cum învață Domnul în Evanghelie, zicând: Și nu vă numiți pe voi înșivă tată pe pământ, căci unul este Tatăl vostru, care nu este în ceruri (Matei 23, 9). Ce vestire de mărturisire au făcut ei? Ce dovezi glorioase și mari de credință au prezentat ei? Împăratul vrăjmaș Antioh, sau mai degrabă Antihristul în chipul lui Antioh, a vrut să pângărească buzele glorioase și nebiruite ale mucenicilor în duhul mărturisirii, atingându-se de carne de porc, iar când, după chinuri aspre cu biciuri, nu a putut deloc să izbucnească în aceasta, a poruncit să se încingă tigăile - au fost încinse și aprinse; Apoi, cel care a vorbit primul și a arătat cea mai mare rezistență împăratului prin statornicia virtuții și credinței sale, împăratul a poruncit să fie aruncat peste ele și fript, după ce mai întâi i-a scos și i-a tăiat limba, care mărturisise pe Dumnezeu. Aceasta a slujit la sporirea gloriei martirului, deoarece limba care mărturisea numele lui Dumnezeu era ea însăși prima care se înfățișa înaintea lui Dumnezeu. Apoi, cele mai crude pedepse au fost născocite pentru celălalt și, înainte de a-i chinui celelalte mădulare, i-au jupuit pielea și părul de pe cap, exprimând astfel o anumită ură: căci, din moment ce capul omului este Hristos, iar capul lui Hristos este Dumnezeu, atunci cel care a chinuit capul în martir L-a prigonit pe Dumnezeu și pe Hristos în cap. Dar martirul, credincios în suferința sa și nădăjduind să primească răsplata Învierii din răsplata divină, a strigat tare și a zis: Tu, prea ticălosule, ne nimicești din viața aceasta, dar Împăratul păcii, murind pentru legile Sale, ne va învia la Învierea vieții veșnice (2 Macabei 7:9). Limba celui de-al treilea a fost cerută și el a scos-o imediat, pentru că învățase deja de la fratele său să disprețuiască pedeapsa tăierii limbii. Mai mult, își ținea mâinile întinse neîncetat pentru tăiere, găsind o mare fericire în acest fel de execuție, întrucât trebuia să imite suferințele Domnului cu mâinile întinse pentru execuție. Iar al patrulea, cu aceeași vitejie, socotind chinurile ca nimic și împotrivindu-l regelui cuvântului ceresc, a proclamat astfel: Mai bine este pentru cei ce sunt uciși de oameni să aștepte nădejdea de la Dumnezeu și să fie înviați de El; dar pentru voi învierea nu va fi spre viață (2 Mac. 7:14). Al cincilea, pe lângă faptul că a călcat în picioare prin puterea credinței chinurile regelui și felurite chinuri grele, insuflat de Duhul Dumnezeiesc să prevadă și să cunoască viitorul, a prezis regelui mânia lui Dumnezeu și răzbunarea care avea să urmeze în curând. Având putere, spune el, printre oameni, fiind stricăcioși, faceți ce vreți; de aceea, să nu credeți că generația noastră este rămasă de Dumnezeu; ci fiți răbdători și vedeți puterea Lui cea mare, cum vă va chinui pe voi și pe sămânța voastră (2 Mac. 7:16-17). Ce ușurare a fost pentru martir, ce mare și importantă mângâiere - să nu se gândească în suferințele sale la propriile chinuri, ci să prezică execuția chinuitorului său! În al șaselea rând, este necesar să lăudăm nu numai vitejia, ci și smerenia: martirul nu și-a însușit nimic, nu a preamărit onoarea mărturisirii sale cu cuvinte mândre,Dar el a atribuit persecuția pe care a suferit-o din partea

regelui mai mult propriei sale și a lăsat răzbunarea viitoare în seama lui Dumnezeu, învățând prin aceasta că martirii ar trebui să fie modești, încrezători în răzbunare și deloc vanitoși în suferință. „Nu vă amăgiți”, spune el, „în deșertăciune: căci noi înșine suferim pentru aceasta, păcătuind împotriva Dumnezeului nostru. Dar să nu credeți că sunteți nevinovați, ci ați început să luptați împotriva lui Dumnezeu” (2 Mac. 7:18-19). Mamă minunată și ea: nici slăbiciunea nu o zdruncinase încă, nici pierderea semnificativă nu o zdruncinase; privea cu bunăvoință la copiii ei care mureau și considera aceasta nu o pedeapsă pentru ei, ci glorie, prezentându-i astfel lui Dumnezeu cu vitejia ochilor ei un martiriu la fel de glorios precum fiii ei i-au prezentat-o cu chinurile și suferința mădularelor lor! Când după execuția și uciderea a șase frați a mai rămas doar unul dintre ei, atunci regele, dorind să-i potolească cruzimea și brutalitatea corupând cel puțin unul, i-a promis bogăție, putere și multe altele; mai mult, a îndemnat-o pe mamă ca și ea, împreună cu el, să-și implore fiul să corupă. Și ea a implorat, dar într-un mod potrivit unei mame de martiri, ca potrivit uneia care își amintește de lege și de Dumnezeu, ca potrivit uneia care își iubește copiii nu cu blândețe, ci cu tărie. L-a implorat pe fiul ei să-L mărturisească pe Dumnezeu, l-a implorat să nu rămână în urma fraților săi în laudă și slavă, recunoscându-se pe sine ca mamă a șapte copii numai în cazul în care va reuși să nască șapte pentru Dumnezeu, și nu pentru lume. Și de aceea, încurajându-l, încurajându-l și dând naștere unei nașteri mai bune, i-a zis: Fiule, miluiește-mă pe mine, care te-am purtat în pântecele meu nouă luni și te-am hrănit cu lapte trei ani și te-am hrănit și te-am adus la această vârstă. Te rog, copilule, să privești spre cer și spre pământ și spre tot ce este în ele și, văzând, să înțelegi că Dumnezeu a creat aceste lucruri din lucruri care nu existau și astfel a fost făcut neamul omenesc. Nu vă temeți de acest nimicitor al trupului, ci, fiind vrednici de frații voștri, primiți moartea, ca în milă să vă primesc împreună cu frații voștri (2 Mac. 7:27-29). Mama merită mari laude pentru îndemnul ei la vitejie, dar și mai mult pentru frica de Dumnezeu și credința adevărată, după care nu și-a făgăduit nimic nici ei, nici fiului ei în cinstea celor șase mucenici și, negândind că rugăciunea fraților va sluji la mântuirea celui care se lepăda de el, l-a sfătuit să se facă părtaș la suferințele lor, pentru ca în ziua judecății să fie găsit împreună cu frații săi. Apoi, după copii, moare și mama, căci nimic nu rămâne atât de potrivit ca cea care i-a născut și a făcut mucenici să se împărtășească la slava lor și, trimițându-i înaintea lui Dumnezeu, să-i urmeze ea însăși. Nici nu trebuie să tăcem despre Eleazar, ca nu cumva să creadă cineva că profită de darul rău al înșelătorilor, atunci când se ivește o ocazie de a primi o notă sau alt lucru cu care cineva poate înșela. Slujitorii regelui i-au oferit lui Eleazar să guste carnea permisă spre consum, dar numai pentru a se preface că mănâncă din jertfele aduse și din mâncărurile neîngăduite, și astfel să-l înșele pe rege. Dar el nu a vrut să fie de acord cu o astfel de înșelăciune, spunând că nu este potrivit vârstei sale sau demnității sale să se prefacă că face ceva ce ar putea ispiti și induce în eroare pe alții, făcându-i să creadă:ca și cum Eleazar, în

vârstă de nouăzeci de ani, după ce a părăsit cu trădare legea lui Dumnezeu, s-ar fi îndreptat spre obiceiurile străinilor și nici măcar o scurtă continuare a vieții nu ar merita, pentru a ofensa pe Dumnezeu, apoi a fi supus chinurilor veșnice. Apoi, fiind chinuit mult timp, fiind deja la ultima suflare și murind în mijlocul biciuirii și torturii, el - gemând - a zis: Domnului, Care are în mod clar rațiune sfântă, ca fiind capabil să fie izbăvit de moarte, sufăr boli crude în trup, rănit, dar sufletul meu cu dulceață suferă acestea pentru frica Lui (2 Mac. 6:30). Cu adevărat, credința lui era autentică, vitejia lui neîntinată și curată, când nu se gândea la regele Antioh, ci la Dumnezeu-Judecătorul și își dădea seama că nu-i va servi deloc pentru mântuire să batjocorească pe un om și să-l înșele, pe când Dumnezeu, Judecătorul conștiinței noastre, Care singur trebuie să fie temut, nu poate fi în niciun fel batjocorit sau înșelat.

Așadar, dacă ne-am dedicat și ne-am predat viața lui Dumnezeu, dacă mergem pe cărările străvechi și sfinte ale celor drepți, să nu ne ferim de aceleași chinuri, de același martiriu, recunoscând că timpul nostru are mai multă glorie prin faptul că, deși exemplele străvechi pot fi numărate, este imposibil să numărăm martirii creștini din cauza abundenței extraordinare de vitejie și credință care a urmat. Iată cum mărturisește Apocalipsa despre aceasta: După acestea, am văzut o mare mulțime, pe care nimeni nu o poate număra, de orice limbă, semințe, popor și neam, stând în picioare înaintea tronului și înaintea Mielului, îmbrăcați în haine albe și cu palmieri în mâini. Și au strigat cu glas tare, zicând: Dumnezeului nostru, care șade pe tron și Mielului... Și unul dintre bătrâni a răspuns, zicându-mi: „Aceștia, îmbrăcați în haine albe, cine sunt și de unde au venit?” Și eu I-am zis: „Doamne, Tu știi.” Și mi-a zis: „Aceștia sunt cei ce au ieșit din necaz și și-au spălat hainele în sângele Mielului. De aceea sunt ei înaintea tronului lui Dumnezeu și-I slujesc zi și noapte în biserica Lui.” (Apocalipsa 7:9-10; 13-15) Dacă o astfel de mulțime de martiri creștini este indicată în mod decisiv, atunci nimeni să nu considere că este dificil sau incomod să devină martir, când vede că mulțimea martirilor nu poate fi numărată.

Capitolul XII. Ce nădejde și răsplată îi așteaptă pe drepți și pe martiri după necazuri și suferințe trecătoare este descoperită și proclamată de Duhul Sfânt prin Solomon, zicând: Chiar dacă sunt chinuiți înaintea feței oamenilor, nădejdea lor de nemurire este împlinită; și chiar dacă sunt pedepsiți puțin, vor fi foarte folosiți, căci Dumnezeu i-a încercat și i-a găsit vrednici de Sine. I-a încercat ca aurul într-un cuptor și i-a primit ca rodul unei jertfe. Și la vremea cercetării lor vor străluci și vor alerga ca scânteile pe tulpină: vor judeca cu limba și vor stăpâni peste oameni, și Domnul va domni în ei pentru totdeauna (Înțelepciunea 3:4-8). Solomon descrie răzbunarea pentru noi și proclamă pocăința prigonitorilor și persecutorilor noștri. Atunci, se spune, omul drept va sta cu mare îndrăzneală înaintea feței celor care l-au insultat și i-au lepădat ostenelile. Cei ce-L vor vedea vor fi tulburați de o frică cumplită și se vor îngrozi de slava Lui mântuire și vor

zice în sinea lor, pocăindu-se și suspinând în chinul duhului: aceasta era ceea ce odinioară aveam ca o batjocură și o batjocură. În mod nebunesc, socoteam viața Lui ca o nebunie și sfârșitul Lui necinstit. Cum a fost el socotit printre fiii lui Dumnezeu și soarta Lui printre sfinți? Căci ne-am abătut de la calea cea dreaptă și lumina dreptății nu a strălucit peste noi și soarele nu a răsărit peste noi: am umplut calea celor răi și a pieirii și am umblat în pustiuri netrecute și n-am cunoscut calea Domnului. Ce folos ne-a adus mândria? Și ce ne-a dat în schimb bogăția cu mândria? Toate au trecut ca o umbră (Înțelepciunea 5:1-9). Valoarea suferinței și răsplata pentru ea sunt arătate în Psalmul 115 (v. 6). Prețuită, se spune, este înaintea Domnului moartea sfinților Săi. Tristețea luptei și bucuria răsplătirii sunt exprimate în Psalmul 125 (v. 5-6). Cel ce seamănă, se spune, va secera cu bucurie. Cel ce umblă, a umblat și a plâns, aruncându-și sămânța; dar când vor veni, vor veni bucurându-se și își vor lua mâinile. Și iarăși în Psalmul 119 (v. 1-2): Fericiți cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului. Fericiți cei ce cercetează mărturiile Lui [ale martiriului]; Îl vor căuta din toată inima lor. De asemenea, Domnul, răzbunătorul prigonirii noastre și răsplătitorul suferințelor, spune în Evanghelie: Fericiți cei ce sunt prigoniți pentru dreptate, căci a lor este Împărăția cerurilor (Matei 5:10). Și iarăși: Fericiți veți fi când vă vor urî oamenii și vă vor dezbina și vă vor ocărî și vor purta numele vostru ca fiind rău, din pricina Fiului omului. „Bucurați-vă în ziua aceea și săltați de bucurie, căci iată, răsplata voastră mare este în ceruri.” (Luca 6:22-23) Și iarăși: „Oricine își va pierde viața pentru Mine, o va mântui.” (Luca 9:24)

Totuși, răsplata făgăduinței divine nu-i așteaptă doar pe cei care au suferit execuția și moartea. Deși credincioșii nu au fost supuși suferinței în sine, dar dacă credința lor a rămas curată și neclintită, dacă un creștin a arătat prin dispreț și abandonarea a tot ceea ce îi aparține că va urma pe Hristos, atunci și el va fi onorat printre martirii lui Hristos, Care, promițând aceasta, Însuși spune: Nu este nimeni care să fi lăsat casă, sau părinți, sau frați, sau surori, sau soție, sau copii, pentru Împărăția lui Dumnezeu, care să nu primească mult în vremea aceasta, iar în veacul viitor viața veșnică (Luca 18:29-30). Și scriitorul Apocalipsei spune același lucru. Și am văzut - spune el - sufletele celor zdrobiți pentru mărturia [numele] lui Isus și pentru cuvântul lui Dumnezeu. După ce a pus astfel pe primul loc pe cei ce au fost tăiați, adică pe cei ce au fost uciși, a adăugat apoi: Cei ce nu s-au închinat icoanei fiarei și n-au primit semnul ei pe frunțile și pe mâinile lor; Și după ce i-a adunat pe toți cei văzuți în același loc, el remarcă: Și au trăit și au împărățit împreună cu Hristos (Apocalipsa 20:4). El spune că toți trăiesc și împărătesc împreună cu Hristos, nu numai cei care au fost uciși, ci și în general cei care, rămânând ferm în credința lor și în frica de Dumnezeu, nu s-au închinat icoanei fiarei și nu au împlinit poruncile ei păgâne și sacrilegice. Și că primim mai mult în răsplată pentru suferințe decât îndurăm în suferința însăși, este dovedit de fericitul Apostol Pavel - acel Pavel care mărturisește că el, fiind învrednicit de Dumnezeu să fie răpit până în al treilea cer și în rai, a auzit ceea ce este cu

neputință de spus, care se laudă că a văzut cu ochii lui Iisus Hristos prin credință și care, cu deplină conștiință a adevărului, exprimă ceea ce a învățat și ceea ce a văzut. El spune: Suferințele vremii de acum nu sunt vrednice de slava care va fi descoperită nouă (Romani 8:18).

Cine nu se va strădui atunci cu toată puterea să dobândească o asemenea glorie încât să devină prieten cu Dumnezeu, să se bucure imediat împreună cu Hristos și, după chinurile și torturile pământești, să primească răsplătiri divine? Dacă este glorios pentru războinicii lumești, după ce l-au învins pe vrăjmaș, să se întoarcă triumfători în patria lor, atunci cu cât mai multă și mai bună este gloria de a-l fi învins pe diavol, de a se întoarce triumfător în rai, de a purta trofeele victoriei acolo, de unde a fost izgonit Adam păcătosul, după ce l-a doborât pe cel care odinioară a fost cauza izgonirii, să aducă darul cel mai plăcut lui Dumnezeu - credință imaculată, vitejie a minții, laudă neclintită și glorioasă a devoțiunii; să-L însoțească când vine să se răzbune pe vrăjmași; să fie cu El când stă să judece; să devină împreună-moștenitor cu Hristos; să fie egal cu îngerii; să se bucure de stăpânirea împărăției cerești împreună cu patriarhii, cu apostolii, cu profeții? Ce persecuție poate birui aceste gânduri? Ce chinuri le pot birui? Puternică și statornică rămâne mintea, întemeiată pe meditații pioase; Neclintit împotriva tuturor amenințărilor și atacurilor diavolului, spiritul, întărit de o credință de încredere și fermă. Ochii sunt închiși în persecuție, dar cerul este deschis; Anticristul amenință, dar Hristos apără; moartea este alungată, dar urmează nemurirea: lumea este luată de la cei uciși, dar paradisul este acordat celor restaurați; viața vremelnică este stinse, dar viața veșnică vine. Ce demnitate și ce curaj - să ieși de aici bucuros, să ieși glorios din asuprire și chin, să închizi pentru o clipă ochii care priveau la oameni și la lume și să-i deschizi imediat pentru a-L contempla pe Dumnezeu și pe Hristos! Și ce viteză a unei astfel de tranziții fericite: ești luat brusc, pentru a fi așezat în împărăția cerească! Aceasta este ceea ce trebuie să îmbrățișăm cu mintea și gândurile noastre; trebuie să ne gândim la aceasta zi și noapte. Dacă ziua persecuției ajunge la un astfel de războinic, atunci vitejia pregătită de luptă nu poate fi învinsă. Dar dacă chemarea vine mai devreme, atunci credința care era gata de martiriu nu va rămâne fără răsplată. Dumnezeul Judecător va da răsplata fără pierdere de timp: în vremuri de persecuție, militantismul este încoronat, în vremuri de pace - conștiința.

Scrisoare către Fortunatus despre îndemnul la martiriu

Întrucât povara persecuției și a asupririi apasă asupra noastră, iar timpul vrăjmaș al lui Antihrist se apropie deja, spre sfârșitul și epuizarea lumii, ai dorit, preaiubite Fortunate, ca pentru pregătirea și întărirea minților fraților să compun din Dumnezeiești Scripturi îndemnuri prin care să-i îndemn pe ostașii lui Hristos pentru lupta cerească și duhovnicească. Era necesar să-ți satisfac dorința atât de stăruitoare și, pe cât este cu putință pentru cumpătarea noastră, ajutați de

inspirația divină, să extragem din poruncile Domnului, ca să zicem așa, arme și niște armuri pentru frații care sunt pe cale să intre în luptă. Căci nu este de ajuns să întărim poporul lui Dumnezeu cu trâmbița glasului nostru, ci este necesar și să întărim credința credincioșilor și vitejia dedicată și devotată lui Dumnezeu prin citirea divină. Și ce anume și mai ales să ne străduim și să ne îngrijim decât să pregătim poporul încredințat nouă de sus, armata așezată în tabăra cerească, prin exerciții neîncetate pentru a respinge săgețile și sulițele diavolului? Nu poate fi capabil de luptă războinicul care nu a fost mai întâi antrenat pe câmpul de luptă, iar cel care caută să primească coroana ascetică pe câmpul de luptă nu va fi încoronat cu ea dacă nu se gândește mai întâi la antrenament și la perfecționarea puterii sale. Inamicul cu care purtăm război este străvechi, inamicul este din vremuri de demult. Au trecut aproape șase mii de ani de când diavolul a atacat omul. Prin perioada foarte lungă de antrenament, el a învățat tot felul de ispite, toate trucurile și vicleșugurile pentru a-l învinge. Dacă găsește un soldat al lui Hristos nepregătit, lipsit de experiență, nepăsător și nevigilent din toată inima, atunci îi va prinde pe cei ignoranți, îi va seduce pe cei neatenți, îi va înșela pe cei lipsiți de experiență. Dacă un războinic care păzește poruncile și se agață cu tărie de Hristos i se împotrivește, atunci un astfel de om va obține cu siguranță victoria, pentru că Hristosul pe care îl mărturisește este invincibil.

Ca să nu-mi lungesc prea mult discursul și să nu obosesc ascultătorul sau cititorul cu o expunere foarte amplă, am făcut, preaiubite frate, o listă, și anume: după ce am propus un cuprins al subiectelor pe care toată lumea ar trebui să le cunoască și să le înțeleagă, am adăugat apoi capitole speciale, în care am confirmat ceea ce propunea importanța Scripturii Divine, astfel încât să fie clar că nu ți-am trimis tratatul meu, ci doar am oferit material pentru un tratat. Și aceasta o poate folosi fiecare spre un avantaj mai mare pentru sine. Căci dacă ți-aș fi dat o haină deja făcută și gata, atunci această haină, destinată folosinței altuia, ar fi fost a mea și poate că nu s-ar fi potrivit staturii și corpului lui. Dar acum ți-am trimis o lână și o purpură de la Mielul prin care suntem răscumpărați și înviați; după ce le-ai primit, îți vei face orice haină dorești și îți va fi mai plăcut să umbli în hainele tale de acasă. Și veți comunica și altora ceea ce v-am trimis, pentru ca și ei să-și facă, după voia lor, și, acoperind acea goliciunea străveche, să poarte cu toții veșmântul lui Hristos, îmbrăcați în sfințirea harului ceresc. Mai mult, dragul meu frate, mi s-a părut o intenție utilă și salutară într-o îndemnare atât de urgentă, care face martiri, să evităm toate piedicile și întârzierile exprimărilor noastre verbale și să respingem toate ambiguitățile vorbirii omenești și să oferim doar ceea ce spune Dumnezeu, aceea prin care Hristos îi convinge pe slujitorii săi la martiriu. Este necesar să se dea celor care luptă doar poruncile divine ca arme. Să fie ele sunetul unei trâmbițe militare, un semnal pentru cei care luptă. Urechea să le asculte; mințile să fie acordate de ele; să împrumute de la ele puterea sufletului și a trupului pentru îndurarea oricărei suferințe. După ce am dat credincioșilor primul botez prin voia lui Dumnezeu, să pregătim pe fiecare pentru

un alt botez, insuflând și învățând că acest botez este mai mare în har, mai înălțat în putere și mai prețios în cinste - un botez care este săvârșit de îngeri, de care Dumnezeu și Hristosul Său se bucură - un botez după care nimeni nu mai păcătuiește, care desăvârșește progresul credinței noastre și ne unește imediat cu Dumnezeu când plecăm din lume. În botezul cu apă se primește iertarea păcatelor, în botezul cu sânge - cununa virtuților. Pentru aceasta trebuie să cerem cu dragoste și dorință deosebită, cu tot felul de rugăciuni, pentru ca și noi - slujitorii lui Dumnezeu - să putem fi prietenii Lui.

În îndemnarea și pregătirea fraților noștri, înarmarea lor cu puterea virtuții și a credinței pentru a vesti mărturisirea Domnului și a lupta împotriva persecuției și suferinței:

I. În primul rând, trebuie spus că idolii pe care omul și-i face nu sunt zei, căci produsul nu poate fi mai mare decât făuritorul și artistul său și nu poate proteja pe nimeni sau păstra ceea ce dispare din templele sale dacă nu este păzit de om. Iar elementele, care prin ordinul și porunca lui Dumnezeu slujesc omului, nu ar trebui venerate.

II. După ce am respins idolii și am explicat semnificația elementelor, este necesar să arătăm că trebuie venerat un singur Dumnezeu.

III. După aceasta, trebuie amintit cum îi amenință Dumnezeu pe cei care jertfesc idolilor.

IV. Mai mult, trebuie demonstrat că Dumnezeu este reticent în a-i ierta pe idolatrii.

V. Și că Dumnezeu este atât de indignat de idolatrie încât a poruncit ca și cei care sfătuiau să se aducă jertfe și să se slujească idolilor să fie omorâți.

VI. La aceasta trebuie să adăugăm că, mântuiți și înviați prin sângele lui Hristos, nu ar trebui să punem nimic mai presus de Hristos, întrucât El nu a pus nimic mai presus de noi: pentru noi a preferat nenorocirile binecuvântărilor, sărăcia bogăției, robia stăpânirii, moartea nemuririi; dar noi, dimpotrivă, în suferințele noastre, să preferăm bogățiile și mângâierile paradisului sărăciei trecătoare, stăpânirea și o împărăție veșnică sclaviei trecătoare, nemurirea morții, Dumnezeu și Hristos diavolului și Anticristului.

VII. De asemenea, este necesar să li se insufle învățătura ca cei care au fost smulși din fălcile diavolului și din mrejele lumești să nu se întoarcă înapoi în lume, fiind supuși nenorocirilor și asupririi, și să nu piardă prin aceasta ceea ce au dobândit.

VIII. Dimpotrivă, ei trebuie să stea neclintiți și să rămâie în credință, în virtute, în împlinirea harului ceresc și spiritual, pentru a putea dobândi cinste și coroană.

IX. Căci nenorociri și prigoane se întâmplă ca să ne încerce.

X. Și nu este nevoie să ne temem de amărăciune și execuții în timpul persecuțiilor, pentru că Dumnezeu are mai multă putere de protecție decât are diavolul de înfrângere.

XI. Și pentru ca nimeni să nu se teamă de asuprirea și persecuția pe care le suferim în lumea aceasta și să nu fie tulburat de ele, trebuie dovedit că a fost prezis dinainte că lumea ne va urî și ne va persecuta; prin urmare, din faptul că toate acestea se întâmplă, se descoperă doar credincioșia promisiunii divine cu privire la răsplătirile și răsplățile care urmează și că nimic nou nu se întâmplă creștinilor, întrucât încă de la începutul lumii cei buni au fost supuși nenorocirilor, asupriți și uciși de cei nedrepți.

XII. În ultima parte este necesar să se clarifice ce speranță și ce răsplată îi așteaptă pe cei drepți după aceste greutăți și suferințe trecătoare și că în răsplata suferinței avem mai mult de primit decât îndurăm aici, în suferința însăși.

Capitolul I. Că idolii nu sunt zei și că elementele nu ar trebui venerate în locul zeilor este arătat în psalm: Idolii limbii sunt argint și aur, făcuți de mâini omenești. Au gură, dar nu pot vorbi; au ochi, dar nu pot vedea; au urechi, dar nu pot auzi; căci au suflare în gura lor. Cei ce lucrează aceste lucruri să fie ca ei (Ps. 134:15-18). De asemenea, în cartea Înțelepciunii lui Solomon: Toți idolii neamurilor i-au socotit drept zei, n-având ochi să vadă, nici nări să miroasă, nici urechi să audă, nici degete să pipăie, nici picioare lenește să umble. Căci omul i-a creat, a luat duhul și i-a creat: căci nimeni nu se poate face asemenea unui zeu: cel mort își face moartea cu mâinile sale nelegiuite: căci este mai bun decât idolii lui, căci el va trăi, pe când ei nu vor trăi niciodată (Înțelepc. 15:15-17). Și în cartea Exodului: Să nu-ți faci chip cioplit, nici asemănare (Ex. 20:4). Despre elementele din Solomon: „Nu-l cunoșteau pe cel viclean prin lucrări exterioare: ci fie focul, fie duhul, fie aerul, fie cercul stelelor, fie apa verde, fie corpurile cerești, credeau că ziditorii lumii erau zei. Și, deși se desfătau în frumusețe, credeau că aceștia sunt zei, ca să știe că Stăpânul lor era mai bun; și dacă erau uimiți de puterea și lucrarea lor, să înțeleagă din ele cât de mult mai puternic este cel ce a făcut aceasta” (Înțelepciunea 13:1-4).

Capitolul II. În Scriptură se spune că trebuie să ne închinăm numai lui Dumnezeu: Să te temi de Domnul Dumnezeu și numai Lui să-I slujești (Deuteronom 6:13). De asemenea, în cartea Exodului: Să nu ai dumnezei afară de Mine (Exod 20:3). Și în alt loc: Vedeți, vedeți că Eu sunt și nu este Dumnezeu

afară de Mine; Eu voi ucide și voi face să vii; Eu voi lovi și Eu voi vindeca și nimeni nu poate izbăvi din mâna Mea (Deuteronom 32:39). De asemenea, în Apocalipsa: Și am văzut un alt înger plutind prin mijlocul cerului, având o Evanghelie veșnică, ca s-o vestească locuitorilor pământului și oricărui neam, oricărei limbi, oricărei semințiii și oricărui popor, zicând cu glas tare: „Temeți-vă de Dumnezeu și dați-I slavă, căci a venit ceasul judecății Lui! Și închinați-vă Celui ce a făcut cerul și pământul, marea și tot ce este în ele” (Apocalipsa 14:6-7). Astfel, Domnul ne amintește și în Evanghelie de prima și a doua poruncă, zicând: Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeul tău este un singur Domn. Și să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Aceasta este prima poruncă și a doua este asemenea ei: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți (Marcu 12:29-31). În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și proorocii (Matei 22:10). Și iarăși: Aceasta este viața veșnică, ca să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe care L-ai trimis Tu (Ioan 17:3).

Capitolul III . Așa îi amenință Dumnezeu pe cei ce jertfesc idolilor. În cartea Exodului: Cine jertfește dumnezeilor să fie mistuit, dar numai Domnului (Exod 22:20). De asemenea, în Deuteronom: El a jertfit demonilor, și nu lui Dumnezeu (Deuteronom 32:17). De asemenea, în Isaia: Și s-au închinat la ceea ce au făcut degetele lor; și omul s-a plecat și omul s-a smerit și Eu nu-i voi suporta (Isaia 2:8-9). Și iarăși: Și le-ai turnat jertfe de băutură și le-ai adus jertfe: nu se vor mânia oamenii pentru aceasta?, zice Domnul (Isaia 57:6). În Ieremia: Nu mergeți după dumnezei străini, ca să le slujiți și să vă închinați lor, ca nu cumva să Mă mâniați în lucrările mâinilor voastre și să vă împrăștiați (Ieremia 25:6). De asemenea, în Apocalipsa: Oricine se închină fiarei și icoanei ei și primește semnul ei pe frunte sau pe mână, va bea din vinul mâniei lui Dumnezeu, care este turnat în paharul mâniei Lui și va fi chinuit în foc și pucioasă înaintea sfinților îngeri și înaintea Mielului; și fumul chinului lor se suie în sus în vecii vecilor; și ziua și noaptea n-au odihnă cei ce se închină fiarei și icoanei ei (Apocalipsa 14:9-11).

Capitolul IV. Dumnezeu este reticent în a-i ierta pe idolatri. În cartea Exodului, Moise mijlocește pentru popor și nu reușește. „Mă rog Ție”, spune el, „Doamne, poporul acesta a păcătuit un păcat mare și și-a făcut dumnezei de aur”. Acum, dacă vrei să le ierți păcatul lor, iartă-l; dar dacă nu, șterge-mă din cartea Ta pe care ai scris-o.” Și Domnul a zis lui Moise: „Dacă cineva păcătuiește împotriva Mea, îl voi șterge din cartea Mea” (Exod 32:31-33). De asemenea, când Ieremia s-a rugat pentru popor, Domnul i-a zis: „Dar nu te ruga pentru poporul acesta și nu cere îndurare pentru ei, nici nu te ruga, nici nu te duce la Mine pentru ei, căci nu te voi asculta” (Ieremia 7:16). Ezechiel declară aceeași indignare a lui Dumnezeu împotriva celor care păcătuiesc împotriva Lui. El spune: „Cuvântul Domnului a venit la mine și mi-a zis: «Fiul omului, dacă țara păcătuiește

împotriva Mea, hrănindu-se în păcate, atunci Îmi voi întinde mâna împotriva ei și îi voi nimici temelia pâinii; voi trimite foamete asupra ei și voi lua din ea atât oamenii, cât și animalele. Și dacă ar fi în mijlocul ei acești trei oameni, Noe, Daniel și Iov... nici fiii lor, nici fiicele lor nu ar fi scăpate, ci numai aceștia ar fi scăpați» (Ezechiel 14:12-14; 16). Același lucru este scris în Prima Carte a Regilor: «Dacă un om păcătuiește și păcătuiește, se va ruga Domnului pentru el; dar dacă păcătuiește împotriva Domnului, cine se va ruga pentru el?» (1 Samuel 2:25)?

Capitolul V. Dumnezeu este atât de indignat de idolatrie încât a poruncit să fie omorâți chiar și pe cei care sfătuiau să jertfească și să slujească idolilor. În Deuteronom: Dacă fratele tău, sau fiul tău, sau fiica ta, sau nevasta ta care este la sânul tău, sau prietenul tău care este de partea sufletului tău, te va ruga, zicând: „Haidem să mergem și să slujim altor dumnezei, dintre dumnezeii neamurilor!”, să nu-l aprobi, nici să nu-l asculți; ochiul tău să nu-l cruțe și să nu-l ascundă. Ci să scoți o știre împotriva lui și mâna ta să fie cea dintâi asupra lui ca să-l omoare, și mâna tuturor oamenilor să fie cea din urmă; îl vor ucide cu pietre și va muri, căci a căutat să te îndepărteze de la Domnul Dumnezeul tău. (Deuteronom 13:6-10) Și iarăși Domnul spune clar că nu trebuie să cruțăm nici măcar o cetate dacă toată s-ar fi îndurat idolatria: Și dacă auzi în una din cetățile tale pe care ți le dă Domnul Dumnezeu ca să locuiești acolo, zicând: «Haidem să mergem și să slujim altor dumnezei pe care nu-i cunoști!», să ucizi cu sabia pe toți cei ce locuiesc în cetatea aceea și să dai foc cetății, și ea va fi pustie pentru totdeauna și nu va mai fi zidită niciodată după ea. Ca să se întoarcă Dumnezeu de la apriga mânie a Lui și să-ți arate milă, să aibă milă de tine și să te înmulțească, dacă vei asculta de glasul Domnului Dumnezeului tău și vei păzi toate poruncile Lui (Deuteronom 13:12, 15-18). Amintindu-și de această poruncă strictă, Matatia l-a ucis pe omul care venise să aducă jertfe în templu (1 Macabei 2:23-24). Dacă aceste porunci referitoare la închinarea la Dumnezeu și la disprețul față de idoli au fost păzite înainte de venirea lui Hristos, cu atât mai mult tot ce privește închinarea la Dumnezeu trebuie păzit după arătarea lui Hristos, Care ne-a învățat nu numai prin cuvinte, ci și prin fapte: după toată amărăciunea și hula pe care a suferit-o și a fost răstignit, ca să ne învețe prin exemplul Său să pătimim și să murim. Nu este de scuzat ca omul să nu pătimească pentru sine, când El a pătimit pentru noi: dacă El a pătimit pentru păcatele altora, cu atât mai mult fiecare ar trebui să sufere pentru păcatele sale. Și de aceea El amenință în Evanghelie, zicând: Oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri; dar oricine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, îl voi lepăda și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri (Matei 10:32-33). Apostolul Pavel spune același lucru: Căci dacă murim împreună cu El, vom și trăi împreună cu El; dacă pătimim, vom și împărăți împreună cu El; dacă ne lepădăm de El, El se va lepăda de noi (2 Timotei 2:11-12). Același Ioan: Cine neagă pe Fiul, nici pe Tatăl nu are, dar cine mărturisește

pe Fiul, are și pe Tatăl (1 Ioan 2:23). De aceea Domnul ne îndeamnă și ne încurajează să disprețuim moartea, zicând: Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, dar nu pot pierde sufletul; ci mai degrabă temeți-vă de Cel ce poate să piardă și sufletul și trupul în gheenă (Matei 10:28). Și iarăși: Cine își iubește viața o va pierde, iar cine își urăște viața în lumea aceasta o va păstra spre viața veșnică (Ioan 12:25).

Capitolul VI. Că, fiind răscumpărați și înviați prin sânge, să nu punem nimic mai presus de Hristos, despre aceasta Domnul spune așa în Evanghelie: Cine iubește pe tatăl sau pe mama mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; și cine iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine (Matei 10:37). Și în Deuteronom este scris: Cine zice tatălui său și mamei sale: Nu te-am văzut și nu i-a văzut pe fiii lui, a păzit cuvintele Tale și a păzit legământul Tău (Deuteronom 33:9). De asemenea, Apostolul Pavel spune: Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Dumnezeu [Hristos]? Necazul sau strâmtorarea sau prigonirea sau foametea sau îmbrăcămintea sau primejdia sau sabia? După cum este scris: Pentru Tine suntem uciși toată ziua; suntem socotiți ca oi de junghiere; totuși, în toate acestea suntem mai mult decât biruitori, prin Cel ce ne-a iubit (Romani 8:35-37). Și iarăși: Voi nu sunteți ai voștri, căci ați fost cumpărați cu un preț. Proslăviți, dar, pe Dumnezeu în trupurile voastre (1 Corinteni 6:19-20). Și iarăși: Hristos a murit pentru toți, pentru ca cei ce trăiesc să nu mai trăiască ei înșiși, ci Cel ce a murit și a înviat pentru ei (2 Corinteni 5:15).

Capitolul VII. Cei care au fost smulși din ghearele diavolului și din mrejele lumii nu trebuie să se mai abată spre lume și să piardă astfel ceea ce au dobândit. În cartea Exodului citim că poporul evreu, care ne reprezenta în umbră și chip, fiind eliberați de Dumnezeu, protectorul și răzbunătorul, din cea mai grea robie a faraonului și a Egiptului, adică a diavolului și a lumii, perfizi și nerecunoscători față de Dumnezeu, murmură împotriva lui Moise, observând inconvenientele deșertului și ale muncii și neînțelegând binecuvântările divine ale libertății și mântuirii: vor să devină din nou robii Egiptului, adică ai lumii din care au fost smulși, în timp ce cu atât mai mult ar trebui să se încreadă în Dumnezeu și să creadă, pentru că Cel ce Își eliberează poporul de diavol și de lume, El îi protejează și pe cei ce sunt eliberați. Ce este aceasta, spune el, ai făcut pentru noi, scoțându-ne din Egipt? Căci mai bine ne-ar fi fost să slujim egiptenilor decât să murim în acest pustiu. Și a zis Moise poporului: „Îndrăzniți, stați tari și vedeți mântuirea Domnului, pe care o va face nouă astăzi. Domnul Se va lupta pentru voi, dar taceți.” (Exod 14:11-14) Domnul, avertizându-ne împotriva acesteia și învățându-ne că nu trebuie să ne întoarcem iarăși la diavol și la lume, de care ne-am lepădat și ne-am izbăvit, spune în Evanghelia Sa: „Nimeni, punând mâna pe plug și privind înapoi, nu este potrivit pentru Împărăția lui Dumnezeu” (Luca 9:62). Și iarăși: „Cine este la câmp să nu se întoarcă înapoi; aduceți-vă aminte

de femeia lui Lot” (Luca 17:31-32). Și ca nimeni să nu fie împiedicat să urmeze pe Hristos, nici prin lăcomia de avere, nici prin plăcerea rudelor. El adaugă la aceasta următoarele: „Cine nu se leapădă de toate câte are, nu poate fi ucenicul Meu” (Luca 14:33).

Capitolul VIII. Este necesar să stăm neclintiți și să rămânem în credință, în virtute, în împlinirea harului ceresc și spiritual, pentru ca cineva să poată dobândi cinste și cunună. În cartea Cronicilor: Domnul este cu voi, precum și voi ați fost cu El; dar dacă-L părăsiți, El vă va părăsi (2 Cronici 15:2). Și în Ezechiel: Dreptatea celui drept nu-l va izbăvi în ziua în care va fi amăgit (Ezechiel 33:12). De asemenea, Domnul spune în Evanghelie: Cel ce va răbda până la sfârșit va fi mântuit (Matei 10:22). Și iarăși: Dacă rămâneți în cuvântul Meu, veți fi cu adevărat ucenicii Mei; și veți înțelege adevărul, și adevărul vă va slobozi (Ioan 8:31-32). Ne avertizează că trebuie să fim întotdeauna gata și, după ce ne-am pregătit pentru campanie, să stăm neclintiți. El adaugă la acestea următoarele cuvinte: Să fie mijlocul vostru încins și candelele voastre aprinse și să fiți ca oamenii care așteaptă pe Domnul lor, când va veni de la nuntă; „...ca, venind și împingând, îndată i se va deschide.” Fericiți sunt slujitorii aceia, pe care, venind Domnul, îi va găsi vegheând (Luca 12:35-37). Același fericit Apostol Pavel, îndemnându-ne să înaintăm, să ne întoarcem și să ajungem la cea mai înaltă desăvârșire a credinței noastre, spune: „Nu știți că cine aleargă la spectacol, toți aleargă, dar numai el primește cinste? Așadar, alergați ca să dobândiți; și ei primesc o cunună nestricăcioasă, iar noi una nestricăcioasă” (1 Corinteni 9:24-25). De asemenea: „Nimeni, care este războinic, nu se leagă de lucrurile vieții acesteia, ca să fie plăcut comandantului. Și chiar dacă cineva suferă, nu este încoronat, dacă nu se luptă după dreptate” (2 Timotei 2:4-5). Și iarăși: „Vă îndemn, fraților, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să aduceți trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă, plăcută lui Dumnezeu, Și nu vă potriviți chipului veacului acestuia, ci prefaceți-vă prin înnoirea minții voastre, ca să descoperiți bine care este voia lui Dumnezeu, cea bună, plăcută și desăvârșită (Romani 12:1-2). Și iarăși: Suntem copii ai lui Dumnezeu; și dacă suntem copii, suntem și moștenitori: într-adevăr, moștenitori ai lui Dumnezeu și moștenitori ai lui Hristos, fiindcă suntem oglinzi cu El, ca să fim și noi proslăviți împreună cu El (Romani 8:16-17). Aceeași îndemn este conținută în predica divină a Apocalipsei: Ține tare ce ai, ca să nu-ți ia nimeni cununa (Apocalipsa 3:11). Un exemplu despre cum trebuie să fim fermi și statornici se găsește în cartea Exodului: Moise, pentru a obține victoria asupra lui Amalec, care îl reprezenta pe diavol, și-a ridicat mâinile în semnul și Taina Crucii și l-a biruit pe vrăjmaș doar atunci când a rămas neobosit în acest semn cu mâinile ridicate. Și s-a întâmplat, se spune, când și-a ridicat Moise mâinile, a biruit Israel; dar când și-a lăsat mâinile în jos, a biruit Amalec. „Au luat o piatră și au pus-o sub el și s-au așezat pe ea. Aaron și Hur i-au ținut mâinile, unul de o parte și celălalt de alta. Mâinile lui Moise au fost întărite până la apusul soarelui. Iosua a biruit pe Amalec și pe tot poporul lui.

Domnul a zis lui Moise: «Scrie aceasta într-o carte ca aducere aminte și mănâncă-o în auzul lui Iosua, căci voi stârni amintirea lui Amalec de sub ceruri.»” (Exod 17:11-14)

Capitolul IX. Adversitățile și persecuțiile vin să ne încerce. În Deuteronom: Domnul Dumnezeul tău vă va încerca, ca să știe dacă iubiți pe Domnul Dumnezeul vostru cu toată inima voastră, cu tot sufletul vostru și cu toată puterea voastră (Deut. 13:3). Și din nou în Isus, fiul lui Sirah: Cuptorul încearcă vasele olarului, dar încercarea strâmtorării îi încearcă pe oamenii drepți (Sir. 27:5). Pavel mărturisește același lucru, spunând: Ne bucurăm în nădejdea slavei lui Dumnezeu; și nu numai atât, dar ne lăudăm și în necazuri, știind că necazul lucrează răbdare; și răbdarea este o lucrare, și lucrarea, nădejdea. Și nădejdea nu va rușina, pentru că dragostea lui Dumnezeu este turnată în inimile noastre prin Duhul Sfânt, care ne-a fost dat (Romani 5:2-5). Iar Petru sugerează următoarele în Epistola sa: Preaiubiților, nu vă mirați de necazul care vă întristează, ca și cum ar fi străin pentru voi; ci, fiindcă creșteți în lucrurile lui Hristos, bucurați-vă, pentru ca, atunci când Se va descoperi slava Lui, El să se bucure nespus de mult. Dacă sunteți batjocoriți pentru Numele lui Hristos, fericiți sunteți voi, căci Numele slavei și puterii Domnului locuiește peste voi. Într-adevăr, este hulit de ei, dar este proslăvit de voi. (1 Petru 4:12-14)

Capitolul X. Că nu trebuie să ne temem de amărăciune și de execuții în timpul persecuțiilor, pentru că Dumnezeu are mai multă putere să protejeze decât are diavolul să învingă, este dovedit de următoarele cuvinte ale lui Ioan în Epistola sa: Mai mare este cel ce este între voi decât cel ce este în lume (1 Ioan 4:4). De asemenea, în Psalm: Domnul este ajutorul meu și nu mă voi teme de ce-mi va face omul (Ps. 118:6). Și iarăși: Unii în care, alții pe cai, dar noi vom chema numele Domnului Dumnezeului nostru. Ei rătăcesc și căzuc, iar noi ne-am ridicat și suntem îndreptați (Ps. 19:8-9).

Duhul Sfânt ne învață și ne arată și mai puternic că nu trebuie să ne temem de oastea diavolului și că, dacă vrăjmașul ridică un război împotriva noastră, atunci nădejdea noastră stă în primul rând în războiul în sine, iar în această încăierare cei drepți dobândesc răsplata locuinței divine și a mântuirii veșnice. Se spune în Psalm: Chiar dacă se va ridica o altă oștire, inima mea nu se va teme, chiar dacă se va ridica fratele meu împotriva mea, căci în el mă încred. Un lucru am cerut de la Domnul și îl voi căuta: să locuiesc în casa Domnului în toate zilele vieții mele (Ps. 27, 3-4). De asemenea, în cartea Exodului, Sfânta Scriptură declară că prin asuprire ne înmulțim și ne facem mai puternici. Pentru că, se spune, i-au smerit, așa mulți s-au întărit și s-au întărit nespus de mult (Exod 1, 12). Apocalipsa promite și ea ocrotire divină în suferințele noastre. Nu te teme, spune ea, de nimic din ce vei suferi (Apoc. 2, 10). Și această ocrotire și siguranță ne este promisă de Cel care vorbește prin profetul Isaia: Nu te teme, căci te-am

izbăvit; Te-am chemat pe numele tău: Tu ești al Meu. Când vei trece prin ape, Eu voi fi cu tine; râurile nu te vor acoperi; când vei trece prin foc, nu vei fi ars și flacăra nu te va aprinde, căci Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, Sfântul lui Israel, care te-am mântuit (Isaia 43:1-3). De asemenea, El promite în Evanghelie că slujitorii lui Dumnezeu nu vor fi lipsiți de ajutorul divin în timpul persecuției: „Când veți fi dați în mâinile Domnului, nu vă îngrijorați cum sau ce veți vorbi, căci vi se va da chiar în ceasul acela ce veți vorbi. Căci nu voi sunteți cei ce vorbiți, ci Duhul Tatălui vostru, care vorbește în voi” (Matei 10:19-20). Și iarăși: „Puneți-vă la punct în inimile voastre să nu răspundeți înainte de a fi învățat; căci vă voi da gură și înțelepciune, căreia nimeni nu va putea să se împotrivească... tuturor potrivnicilor voștri” (Luca 21:14-15). De aceea, în Exod, când Moise a ezitat și s-a temut să meargă la popor, Dumnezeu a zis așa: Cine a dat omului gură și cine l-a făcut mut și surd, văzător și orb? Nu sunt Eu Domnul Dumnezeu? Acum, du-te și-ți voi deschide gura și-ți voi da ce vei spune (Exod 4:11-12). Și nu este greu pentru Dumnezeu să deschidă gura unui om devotat Lui, să inspire mărturisitorului Său fermitate și îndrăzneală să vorbească – nu este greu pentru Cel ce a făcut măgărița să vorbească înaintea profetului Balaam, așa cum citim în cartea Numeri (22:30). Și de aceea, în vremuri de prigoană, nimeni să nu se gândească la nenorocirea pricinuită de diavol, ci mai degrabă fiecare să se gândească la ajutorul acordat de Dumnezeu; Nu lăsați ca nenorocirea omenească să slăbească mintea, ci ocrotirea divină să întărească credința, căci fiecare, după făgăduințele Domnului și după meritele credinței sale, trebuie să primească ajutorul lui Dumnezeu atât cât merită, și nu există nimic ce Cel Atotputernic să nu poată acorda, decât dacă credința fragilă a celui care primește nu cedează.

Capitolul XI.S-a prezis mai înainte că lumea ne va urî și va stârni prigoane împotriva noastră și că nimic nou nu se va întâmpla creștinilor, întrucât de la începutul lumii cei buni au fost supuși nenorocirilor, cei drepți au fost asupriți și uciși de cei nedrepți. Aceasta este ceea ce proclamă Domnul în Evanghelie ca un avertisment pentru noi: Dacă vă urăște lumea, să știți că M-a urât pe Mine înaintea voastră. Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei, pentru că nu ați fi din lume, și Eu v-am ales din lume; de aceea vă urăște lumea. Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: „Răzbunarea robului este mai mare decât stăpânul lui. Dacă M-au izgonit pe Mine, vă vor pierde și pe voi dintre femei” (Ioan 15:18-20). Și iarăși: „Vine ceasul când oricine vă va ucide va crede că slujește lui Dumnezeu; și aceasta o vor face, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine.” „V-am spus aceste lucruri, pentru ca atunci când va veni ceasul acela, să vă aduceți aminte de lucrurile pe care vi le-am spus.” (Ioan 16:2-4) Și iarăși: „Adevărat, adevărat vă spun că voi veți tângui și veți plânge, iar lumea se va bucura; dar voi vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.” (Ioan 16:20) De asemenea: „V-am spus aceste lucruri, ca să aveți pace în Mine. Necaz veți avea în lume; dar îndrăzniți, căci Eu am biruit lumea.”

(Ioan 16:33) Ucenicii L-au întrebat pe Domnul despre semnul venirii Lui și al sfârșitului lumii. El a răspuns: „Luați seama să nu vă amăgească nimeni. Căci mulți vor veni în Numele Meu, zicând: «Eu sunt Hristosul!» Și pe mulți îi vor amăgi. Veți auzi de războaie și veți auzi de războaie. Nu vă temeți, căci toate aceste lucruri trebuie să se întâmple; dar atunci nu va veni sfârșitul.” Căci se va scula un neam împotriva unui neam, și o împărăție împotriva unei împărății; și va fi foamete, prăbușiri și cutremure în apropiere. Dar toate acestea sunt începutul necazurilor. Atunci vă vor da în necaz și vă vor ucide; și veți fi urâți de toate neamurile pentru Numele Meu. Și atunci mulți se vor poticni, se vor trăda unii pe alții și se vor urî unii pe alții. Și se vor scula mulți proroci mincinoși și vor înșela pe mulți. Și din cauza înmulțirii nelegiuirii, dragostea multora va pieri. Dar cine răbd până la sfârșit va fi mântuit; și această Evanghelie a Împărăției se va propovădui în toată lumea ca mărturie tuturor neamurilor. Și atunci va veni sfârșitul. Așadar, când veți vedea urâciunea pustiirii, despre care a vorbit prorocul Daniel, stând în locul sfânt, atunci cine este în Iudeea să fugă la munți; și cine este sub adăpostul casei să nu se coboare și să ia lucrurile din casa lui; și cine este la țară să nu se întoarcă înapoi și să-și ia hainele. Vai de cei ce nu lenevesc și de cei ce alăptează în zilele acelea! Rugați-vă, dar, ca fuga voastră să nu fie iarna, nici în ziua Sabatului. Căci atunci va fi un necaz mare, cum n-a fost de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi. Și dacă nu s-ar sfârși zilele acelea, n-ar fi mântuit niciun om; dar, din pricina celor aleși, zilele acelea se vor sfârși. Atunci, dacă vă va zice cineva: „Iată, Hristosul este aici sau acolo”, să nu credeți. Căci se vor scula Hristoși mincinoși și proroci mincinoși, vor face semne mari și minuni, ca să înșele, dacă este cu putință, chiar și pe cei aleși. (Matei 24:4-24) Dar luați aminte; iată, v-am spus toate lucrurile mai dinainte. (Matei 13:23) Așadar, dacă vă vor zice: „Iată, este în pustie!”, să nu ieșiți; iată, este în comori, să nu credeți. Căci, cum iese fulgerul de la răsărit și se vede până la apus, așa va fi și venirea Fiului omului. Căci oriunde va fi trupul mort, acolo se vor aduna vulturii. Îndată după necazul acelor zile, soarele se va întuneca.„Și luna nu-și va mai da lumina, stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor se vor clătina. Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului; atunci toate semințiile pământului se vor boci și vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și cu mare slavă. El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbiță puternică și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerului până la cealaltă.” (Matei 24:26-31)

Nu este nici nou, nici neașteptat ceea ce li se întâmplă creștinilor de astăzi: cei buni, drepții, care își exprimă devotamentul față de Dumnezeu printr-o viață fără prihană și o frică pioasă, merg mereu pe cărările dificile ale căii înguste, fiind supuși persecuției, insultelor, amărăciunilor grave și felurite. Astfel, chiar la începutul lumii, primul om drept, Abel, a fost ucis de fratele său, Iacov a fost alungat, Iosif a fost vândut, blândul David a fost persecutat de regele Saul; Ilie, care proclama constant și curajos măreția lui Dumnezeu, a fost încercat să fie

asuprit de regele Ahab; Zaharia, preotul, a fost ucis între templu și altar, pentru ca el însuși să devină victimă acolo, unde aducea jertfe lui Dumnezeu. În sfârșit, atâtea martirii ale celor drepți, adesea lăudați! Atâtea exemple de credință și vitejie arătate ulterior! Trei tineri: Anania, Azaria și Misael, de aceeași vârstă, armonioși în dragoste, statornici în credință, neclintiți în virtute, mai puternici decât flăcările și urgiile aprinse, strigă cu voce tare că Îi slujesc numai lui Dumnezeu, Îl cunosc numai pe El, Îl cinstesc numai pe El. Ei i-au zis împăratului Nebucadnețar: „Nu trebuie să-ți răspundem la cuvântul acesta. Căci este un Dumnezeu căruia Îi slujim și care poate să ne izbăvească din cuptorul aprins și să ne izbăvească din mâna ta, împărate. Dar dacă nu, să știe ție, împărate, că nu slujim zeilor tăi și nu ne închinăm trupului de aur pe care l-ai întemeiat.” (Daniel 3:16-18) Iar Daniel, devotat lui Dumnezeu și plin de Duhul Sfânt, strigă așa: „Nu se vor închina idolilor, ci Dumnezeului celui viu, care a făcut cerul și pământul.” (Daniel 14:5) Tobie, fiind în robia unui împărat tiran, liber în gând și în duh, își păstrează mărturisirea față de Dumnezeu și vestește cu voce tare puterea și măreția Dumnezeiești lor, zicând: „Îi voi mărturisi Lui în țara robiei mele și voi vesti puterea și mărirea Lui limbii păcătoșilor.” (Tobie 13:6) Și ce putem spune despre cei șapte frați pomeniți în cărțile Macabeilor (2 Mac. 7), care, fiind din același pântece și la fel de viteji, exprimă plinătatea numărului septupl prin taina unei morți desăvârșite? În chinuri, cei șapte frați au fost uniți precum în iconomia divină primele șapte zile, care cuprind șapte mii de ani, ca șapte duhuri și șapte îngeri care stăteau și vorbeau înaintea feței lui Dumnezeu. În cortul mărturiei era o candelă cu șapte brațe; în Apocalipsă - șapte candele de aur, în Solomon - șapte stâlpi pe care Înțelepciunea a zidit casa; În mod similar, acolo numărul septupl al fraților exprimă șapte biserici, conform a ceea ce citim în Prima Carte a Regilor: Căci cea stearpă a născut șapte (1 Samuel 2:5) - și în Isaia, unde șapte femei iau un singur soț, cerând ca numele lui să fie chemat peste ele (Isaia 4:1). Apostolul Pavel, amintindu-și de acest număr semnificativ și potrivit, scrie la șapte biserici, iar în Apocalipsa Domnul adresează poruncile Sale divine și poruncile cerești celor șapte biserici și îngerilor lor: în același fel, și acolo, același număr se găsește în șapte frați pentru a exprima plinătatea perfecțiunii legale. Mama - începutul și rădăcina - este limpede unită cu cei șapte copii, care, ea însăși cea dintâi și singura, fiind întemeiată pe stâncă după cuvântul Domnului, a dat apoi naștere la șapte biserici.Și nu fără motiv doar mama este alături de copiii ei în suferință, căci mucenicii, mărturisind în suferințele lor că sunt fii ai lui Dumnezeu, au un singur tată - Dumnezeu, așa cum învață Domnul în Evanghelie, zicând: Și nu vă numiți pe voi înșivă tată pe pământ, căci unul este Tatăl vostru, care nu este în ceruri (Matei 23, 9). Ce vestire de mărturisire au făcut ei? Ce dovezi glorioase și mari de credință au prezentat ei? Împăratul vrăjmaș Antioh, sau mai degrabă Antihristul în chipul lui Antioh, a vrut să pângărească buzele glorioase și nebiruite ale mucenicilor în duhul mărturisirii, atingându-se de carne de porc, iar când, după chinuri aspre cu biciuri, nu a putut deloc să izbucnească în aceasta, a poruncit să se încingă

tigăile - au fost încinse și aprinse; Apoi, cel care a vorbit primul și a arătat cea mai mare rezistență împăratului prin statornicia virtuții și credinței sale, împăratul a poruncit să fie aruncat peste ele și fript, după ce mai întâi i-a scos și i-a tăiat limba, care mărturisise pe Dumnezeu. Aceasta a slujit la sporirea gloriei martirului, deoarece limba care mărturisea numele lui Dumnezeu era ea însăși prima care se înfățișa înaintea lui Dumnezeu. Apoi, cele mai crude pedepse au fost născocite pentru celălalt și, înainte de a-i chinui celelalte mădulare, i-au jupuit pielea și părul de pe cap, exprimând astfel o anumită ură: căci, din moment ce capul omului este Hristos, iar capul lui Hristos este Dumnezeu, atunci cel care a chinuit capul în martir L-a prigonit pe Dumnezeu și pe Hristos în cap. Dar martirul, credincios în suferința sa și nădăjduind să primească răsplata Învierii din răsplata divină, a strigat tare și a zis: Tu, prea ticălosule, ne nimicești din viața aceasta, dar Împăratul păcii, murind pentru legile Sale, ne va învia la Învierea vieții veșnice (2 Macabei 7:9). Limba celui de-al treilea a fost cerută și el a scos-o imediat, pentru că învățase deja de la fratele său să disprețuiască pedeapsa tăierii limbii. Mai mult, își ținea mâinile neîncetat întinse pentru tăiere, găsind o mare fericire în acest fel de execuție, întrucât trebuia să imite suferințele Domnului cu mâinile întinse pentru execuție. Iar al patrulea, cu aceeași vitejie, socotind chinurile ca nimic și împotrivindu-l regelui cuvântului ceresc, a proclamat astfel: Mai bine este pentru cei ce sunt uciși de oameni să nădăjduiască în Dumnezeu și să fie înviați de El; dar pentru voi învierea nu va fi spre viață (2 Mac. 7:14). Al cincilea, pe lângă faptul că a călcat în picioare prin puterea credinței chinurile regelui și felurite chinuri grele, insuflat de Duhul Dumnezeiesc să prevadă și să cunoască viitorul, a prezis regelui mânia lui Dumnezeu și răzbunarea care avea să urmeze în curând. Având putere, spune el, printre oameni, fiind stricăcioși, faceți ce vreți; de aceea, să nu credeți că generația noastră este rămasă de Dumnezeu; ci fiți răbdători și vedeți marea Lui putere, cum vă va chinui pe voi și pe sămânța voastră (2 Mac. 7:16-17). Ce ușurare a fost pentru martir, ce mare și importantă mângâiere - să nu se gândească în suferințele sale la propriile chinuri, ci să prezică execuția chinuitorului său! În al șaselea rând, este necesar să lăudăm nu numai vitejia, ci și smerenia: martirul nu și-a însușit nimic, nu a preamărit onoarea mărturisirii sale cu cuvinte mândre,Dar el a atribuit persecuția pe care a suferit-o din partea regelui mai mult propriei sale și a lăsat răzbunarea viitoare în seama lui Dumnezeu, învățând prin aceasta că martirii ar trebui să fie modești, încrezători în răzbunare și deloc vanitoși în suferință. „Nu vă amăgiți”, spune el, „în deșertăciune: căci noi înșine suferim pentru aceasta, păcătuind împotriva Dumnezeului nostru. Dar să nu te socotești fără prihană, după ce ai început să lupți împotriva lui Dumnezeu” (2 Mac. 7:18-19). Mamă minunată și ea: nici slăbiciunea nu o zdruncinase încă, nici pierderea semnificativă nu o zdruncinase; privea cu bunăvoință la copiii ei care mureau și considera aceasta nu o pedeapsă pentru ei, ci glorie, prezentându-i astfel lui Dumnezeu, prin vitejia ochilor ei, un martiriu la fel de glorios precum fiii ei i l-au prezentat prin chinurile

și suferința mădularelor lor! Când, după execuția și uciderea a șase frați, a mai rămas doar unul dintre ei, atunci regele, dorind să-i potolească cruzimea și brutalitatea corupând cel puțin unul, i-a promis bogăție, putere și multe altele; mai mult, a îndemnat-o pe mamă ca și ea, împreună cu el, să-și implore fiul să corupă. Și ea a implorat, dar într-un mod potrivit unei mame de martiri, ca potrivit uneia care își amintește de lege și de Dumnezeu, ca potrivit uneia care își iubește copiii nu cu blândețe, ci cu tărie. L-a implorat pe fiul ei să-L mărturisească pe Dumnezeu, l-a implorat să nu rămână în urma fraților săi în laudă și slavă, recunoscându-se pe sine ca mamă a șapte copii doar în cazul în care va reuși să nască șapte pentru Dumnezeu, și nu pentru lume. Și de aceea, încurajându-l, încurajându-l și dând naștere unei nașteri mai bune, i-a zis: Fiule, miluiește-mă pe mine, care te-am purtat în pântecele meu nouă luni și te-am hrănit cu lapte trei ani și te-am hrănit și te-am adus la această vârstă. Te rog, copilule, să privești spre cer și spre pământ și spre tot ce este în ele și să înțelegi că Dumnezeu a creat aceste lucruri din lucruri care nu existau și astfel a fost făcut neamul omenesc. Nu vă temeți de acest nimicitor al trupului, ci, fiind vrednici de frații voștri, primiți moartea, ca în milă să vă primesc împreună cu frații voștri (2 Mac. 7:27-29). Mama merită mari laude pentru îndemnul ei la vitejie, dar și mai mult pentru frica de Dumnezeu și credința adevărată, după care nu și-a făgăduit nimic nici ei, nici fiului ei în cinstea celor șase mucenici și, negândind că rugăciunea fraților va sluji la mântuirea celui care se lepăda de el, l-a sfătuit să se facă părtaș la suferințele lor, pentru ca în ziua judecății să fie găsit împreună cu frații săi. Apoi, după copii, moare și mama, căci nimic nu rămâne atât de potrivit ca cea care i-a născut și a făcut mucenici să se împărtășească la slava lor și, trimițându-i înaintea lui Dumnezeu, să-i urmeze ea însăși. Nici nu trebuie să tăcem despre Eleazar, ca nu cumva să creadă cineva că profită de darul rău al înșelătorilor, atunci când se ivește o ocazie de a primi o notă sau alt lucru cu care cineva poate înșela. Slujitorii regelui i-au oferit lui Eleazar să guste carnea permisă spre consum, dar numai pentru a se preface că mănâncă din jertfele aduse și din mâncărurile neîngăduite, și astfel să-l înșele pe rege. Dar el nu a vrut să fie de acord cu o astfel de înșelăciune, spunând că nu este potrivit vârstei sale sau demnității sale să se prefacă că face ceva ce ar putea ispiti și induce în eroare pe alții, făcându-i să creadă:ca și cum Eleazar, în vârstă de nouăzeci de ani, după ce a părăsit cu trădare legea lui Dumnezeu, s-ar fi îndreptat spre obiceiurile străinilor și nici măcar o scurtă continuare a vieții nu ar merita, pentru a ofensa pe Dumnezeu, apoi a fi supus chinurilor veșnice. Apoi, fiind chinuit mult timp, fiind deja la ultima suflare și murind în mijlocul biciuirii și torturii, el - gemând - a zis: Domnului, Care are în mod clar rațiune sfântă, ca fiind capabil să fie izbăvit de moarte, sufăr boli crude în trup, rănit, dar sufletul meu cu dulceață suferă acestea pentru frica Lui (2 Mac. 6:30). Cu adevărat, credința lui era autentică, vitejia lui neîntinată și curată, când nu se gândea la regele Antioh, ci la Dumnezeu-Judecătorul și își dădea seama că nu-i va servi deloc pentru mântuire să batjocorească pe un om și să-l înșele, pe când

Dumnezeu, Judecătorul conștiinței noastre, Care singur trebuie să fie temut, nu poate fi în niciun fel batjocorit sau înșelat.

Așadar, dacă ne-am dedicat și ne-am predat viața lui Dumnezeu, dacă mergem pe căile străvechi și sfinte ale celor drepți, să nu evităm pe această cale aceleași torturi, aceleași martirii, recunoscând că timpul nostru are mai multă glorie prin faptul că, deși exemplele străvechi pot fi numărate, este imposibil să numărăm martirii creștini din cauza abundenței extraordinare de vitejie și credință care a urmat. Iată cum mărturisește Apocalipsa despre aceasta: După acestea, m-am uitat și iată o mare mulțime, pe care nimeni nu o poate număra, de orice limbă, semințe, popor și neam, stând în picioare înaintea tronului și înaintea Mielului, îmbrăcați în haine albe și cu palmieri în mâini. Și au strigat cu glas tare, zicând: Dumnezeului nostru, care șade pe tron și Mielului... Și unul dintre bătrâni a răspuns, zicându-mi: „Aceștia, îmbrăcați în haine albe, cine sunt și de unde au venit?” Și eu I-am zis: „Doamne, Tu știi.” Și mi-a zis: „Aceștia sunt cei ce au ieșit din necaz și și-au spălat hainele în sângele Mielului; de aceea sunt înaintea scaunului de domnie al lui Dumnezeu și-I slujesc zi și noapte în biserica Lui.” (Apocalipsa 7:9-10; 13-15) Dacă o astfel de mulțime de martiri creștini este indicată în mod decisiv, atunci nimeni să nu considere că este dificil sau incomod să devină martir, când vede că mulțimea martirilor nu poate fi numărată.

Capitolul XII. Ce nădejde și răsplată îi așteaptă pe drepți și pe martiri după necazuri și suferințe trecătoare este descoperită și proclamată de Duhul Sfânt prin Solomon, zicând: Chiar dacă sunt chinuiți înaintea feței oamenilor, nădejdea lor de nemurire se împlinește: și fiind pedepsiți puțin, vor primi mari beneficii, căci Dumnezeu i-a încercat și i-a găsit vrednici de Sine. I-a încercat ca aurul într-un cuptor și i-a primit ca rod al unei jertfe. Și în vremea cercetării lor vor străluci și vor curge ca niște scântei pe tulpină: vor judeca cu limba și vor stăpâni peste oameni, iar Domnul va domni în ei pentru totdeauna (Înțelepciunea 3:4-8). Solomon descrie răzbunarea pentru noi și proclamă pocăința prigonitorilor și persecutorilor noștri. Atunci, se spune, omul drept va sta cu mare îndrăzneală înaintea feței celor care l-au insultat și i-au lepădat ostenelile. Cei ce-L vor vedea vor fi tulburați de o frică cumplită și se vor îngrozi de slava Lui mântuire și vor zice în sinea lor, pocăindu-se și suspinând în chinul duhului: aceasta era ceea ce odinioară aveam ca o batjocură și o batjocură. În mod nebunesc, socoteam viața Lui ca o nebunie și sfârșitul Lui necinstit. Cum a fost el numărat printre fiii lui Dumnezeu și soarta Lui printre sfinți? Căci ne-am abătut de la calea cea dreaptă și lumina dreptății nu a strălucit peste noi și soarele nu a răsărit peste noi: am umplut calea celor răi și a pieirii și am umblat în pustiuri netrecute și n-am cunoscut calea Domnului. Ce folos ne-a adus mândria? Și ce ne-a dat în schimb bogăția cu mândrie? Toate au trecut ca umbra (Înțelepciunea 5:1-9). Valoarea suferinței și răsplata pentru ea sunt arătate în Psalmul 115 (v. 6). Prețuită, se spune, este înaintea Domnului moartea sfinților Săi. Tristețea luptei și bucuria

răsplătirii sunt exprimate în Psalmul 125 (v. 5-6). Cel ce seamănă, se spune, va secera cu bucurie. Cel ce umblă, au umblat și au plâns, aruncându-și sămânța; dar când vor veni, vor veni bucurându-se și își vor lua mâinile. Și iarăși în Psalmul 119 (v. 1-2): Fericiți cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului. Fericiți cei ce cercetează mărturiile Lui [ale martiriului]; Îl vor căuta din toată inima lor. De asemenea, Domnul, răzbunătorul prigonirii noastre și răsplătitorul suferințelor, spune în Evanghelie: Fericiți cei ce sunt prigoniți pentru dreptate, căci a lor este Împărăția cerurilor (Matei 5:10). Și iarăși: Fericiți veți fi când vă vor urî oamenii și vă vor dezbina și vă vor ocărî și vă vor lua numele ca fiind rău, din pricina Fiului omului. „Bucurați-vă în ziua aceea și săltați de bucurie, căci iată, răsplata voastră mare este în ceruri." (Luca 6:22-23) Și iarăși: „Cine își va pierde viața pentru Mine, o va mântui." (Luca 9:24)

Totuși, răsplata făgăduinței divine nu îi așteaptă doar pe cei care au suferit execuția și moartea. Deși credincioșii nu au fost supuși suferinței în sine, dar dacă credința lor a rămas curată și neclintită, dacă un creștin a arătat prin dispreț și abandonarea a tot ceea ce îi aparține că va urma pe Hristos, atunci și el va fi onorat printre martirii lui Hristos, Care, promițând aceasta, Însuși spune: Nu este nimeni care să fi lăsat casă, sau părinți, sau frați, sau surori, sau soție, sau copii, pentru Împărăția lui Dumnezeu, care să nu primească mult în vremea aceasta, iar în veacul viitor viața veșnică (Luca 18:29-30). Același lucru este spus de scriitorul Apocalipsei. Și am văzut - spune el - sufletele celor ce au fost tăiați pentru mărturia [numele] lui Isus și pentru cuvântul lui Dumnezeu. După ce a pus astfel pe primul loc pe cei ce au fost tăiați, adică pe cei ce au fost uciși, a adăugat apoi: Cei ce nu s-au închinat icoanei fiarei și n-au primit semnul ei pe frunțile și pe mâinile lor; Și după ce i-a adunat pe toți cei văzuți în același loc, el remarcă: Și au trăit și au împărățit împreună cu Hristos (Apocalipsa 20:4). El spune că toți trăiesc și împărătesc împreună cu Hristos, nu numai cei care au fost uciși, ci și în general cei care, rămânând ferm în credința lor și în frica de Dumnezeu, nu s-au închinat icoanei fiarei și nu au împlinit poruncile ei păgâne și sacrilegice. Și că primim mai mult în răsplată pentru suferințe decât îndurăm în suferința însăși, este dovedit de fericitul Apostol Pavel - acel Pavel care mărturisește că el, fiind învrednicit de Dumnezeu să fie răpit până în al treilea cer și în rai, a auzit ceea ce este cu neputință de spus, care se laudă că a văzut cu ochii lui Iisus Hristos prin credință și care, cu deplină conștiință a adevărului, exprimă ceea ce a învățat și ceea ce a văzut. El spune: Suferințele vremii de acum nu sunt vrednice de slava care va fi descoperită nouă (Romani 8:18).

Cine nu se va strădui atunci cu toată puterea să dobândească o asemenea glorie încât să devină prieten cu Dumnezeu, să se bucure imediat împreună cu Hristos și, după chinurile și torturile pământești, să primească răsplătiri divine? Dacă este glorios pentru războinicii lumești, după ce l-au învins pe vrăjmaș, să se întoarcă triumfători în patria lor, atunci cu cât mai multă și mai bună este gloria

de a-l fi învins pe diavol, de a se întoarce triumfător în rai, de a purta trofeele victoriei acolo, de unde a fost izgonit Adam păcătosul, după ce l-a doborât pe cel care odinioară a fost cauza izgonirii, să aducă darul cel mai plăcut lui Dumnezeu - credință imaculată, vitejie a minții, laudă neclintită și glorioasă a devoțiunii; să-L însoțească când vine să se răzbune pe vrăjmași; să fie cu El când stă să judece; să devină împreună-moștenitor cu Hristos; să fie egal cu îngerii; să se bucure de stăpânirea împărăției cerești împreună cu patriarhii, cu apostolii, cu profeții? Ce persecuție poate birui aceste gânduri? Ce chinuri le pot birui? Puternică și statornică rămâne mintea, întemeiată pe meditații pioase; Neclintit împotriva tuturor amenințărilor și atacurilor diavolului, spiritul, întărit de o credință de încredere și fermă. Ochii sunt închiși în persecuție, dar cerul este deschis; Anticristul amenință, dar Hristos apără; moartea este alungată, dar urmează nemurirea: lumea este luată de la cei uciși, dar paradisul este acordat celor restaurați; viața vremelnică este stinse, dar viața veșnică vine. Ce demnitate și ce curaj - să ieși de aici bucuros, să ieși glorios din asuprire și chin, să închizi pentru o clipă ochii care priveau la oameni și la lume și să-i deschizi imediat pentru a-L contempla pe Dumnezeu și pe Hristos! Și ce viteză a unei astfel de tranziții fericite: ești luat brusc, pentru a fi așezat în împărăția cerească! Aceasta este ceea ce trebuie să îmbrățișăm cu mintea și gândurile noastre; trebuie să ne gândim la aceasta zi și noapte. Dacă ziua persecuției ajunge la un astfel de războinic, atunci vitejia pregătită de luptă nu poate fi învinsă. Dar dacă chemarea vine mai devreme, atunci credința care era gata de martiriu nu va rămâne fără răsplată. Dumnezeul Judecător va da răsplata fără pierdere de timp: în vremuri de persecuție, militantismul este încoronat, în vremuri de pace - conștiința.

O carte despre binele răbdării

Intenționând să vă vorbesc, preaiubiților frați, despre răbdare și dorind să vă arăt utilitatea și avantajul ei, de unde aș putea începe mai bine decât prin a arăta necesitatea răbdării din partea voastră în prezent, pentru a mă asculta, astfel încât răbdarea să însoțească atât ceea ce veți auzi acum, cât și ceea ce veți învăța, pentru că învățătura și cuvântul mântuitor al împlinitorului se însușesc numai atunci când ceea ce se spune este ascultat cu răbdare. Și printre feluritele măsuri ale disciplinei cerești, prin care se va da direcția corectă a învățăturii, ducând la dobândirea răsplăților divine ale nădejdii și credinței noastre, nu găsesc, preaiubiților frați, nimic atât de important și de folositor pentru viață, atât de necesar pentru dobândirea slavei, precum cerința ca cu evlavie și devotament, bazându-ne pe ascultarea de poruncile Domnului, în special cu toată sârguința să păstrăm răbdarea. Și filozofii se preocupau de aceasta, după cum ei înșiși recunosc. Doar că răbdarea lor era la fel de falsă pe cât era falsă înțelepciunea lor. Căci cum putea fi înțelept și răbdător cel care nu avea nicio idee nici despre înțelepciunea, nici despre răbdarea lui Dumnezeu? Cu atât mai mult cu cât Dumnezeu Însuși face următoarea observație despre cei care se

socotesc înțelepți în lumea aceasta: *Voi nimici înțelepciunea înțelepților și voi ascunde priceperea celor pricepuți* (Isaia 29, 14). Dumnezeiescul Apostol Pavel, plin de Duhul Sfânt, trimis să cheme și să învețe pe neamuri, spune și el pentru învățătura noastră: *Luați seama ca nimeni să nu vă amăgească prin filozofie și prin amăgire deșartă, după datina oamenilor, după învățăturile începătoare ale lumii, și nu după Hristos, căci în El locuiește toată plinătatea Dumnezeirii trupește* (Coloseni 2, 8-9). Și în alt loc: *Nimeni să nu se amăgească pe sine însuși! Dacă cineva se crede înțelept între voi în lumea aceasta, să se facă nebun, ca să fie înțelept. Căci înțelepciunea lumii acesteia este nebunie la Dumnezeu, căci este scris: „Cel ce ține înțelepciunea în amăgirea lui”* (1 Corinteni 3, 18-19). Și iarăși: *Domnul cunoaște gândurile oamenilor că sunt deșarte* (Ps. 94, 11). Așadar, dacă acolo nu există adevărată înțelepciune, atunci nu poate exista și adevărată răbdare. Dacă înțeleptul este în același timp smerit și blând - și nu-i vedem pe filosofi nici umili, nici blânzi, dimpotrivă, visând mereu mult despre ei înșiși și, pentru că se gândesc mult la ei înșiși, îi displac lui Dumnezeu - atunci este clar că nu există adevărată răbdare acolo unde există îndrăzneala nemăsurată a unei libertăți prefăcute și vanitatea fără răspuns a unei inimi lăudăroase și pe jumătate deschise.

Cât despre noi, preaiubiții frați, noi, care suntem filozofi nu în cuvânt, ci în faptă, prețuind înțelepciunea nu prin îmbrăcăminte, ci prin adevăr, noi, care punem conștiința virtuților mai presus de deșertăciune, vorbind puțin, ci trăind ca slujitori și închinători ai lui Dumnezeu, trebuie să exercităm în ascultare duhovnicească acea răbdare pe care o învățăm din învățăturile divine. Această virtute este comună cu noi cu Dumnezeu; de la El începe răbdarea; de la El își primește originea slava și demnitatea răbdării. Începutul și măreția răbdării sunt de la Dumnezeu. Omul trebuie să iubească ceea ce este plăcut lui Dumnezeu, iar măreția lui Dumnezeu îi oferă acel bine pe care El Însuși îl iubește. Dar dacă Dumnezeu este Stăpânul și Tatăl nostru, atunci să imităm răbdarea Stăpânului și, de asemenea, a Tatălui, căci, așa cum slujitorii trebuie să fie supuși, tot așa este nepotrivit ca și copiii să fie degenerați. Și ce și cât de mare este răbdarea în Dumnezeu! Permițând cu o îndelungă răbdare extraordinară existența templelor păgâne construite de oameni pentru a-l necinsti măreția și slava, permițând născociri pământești și sacrificii sacrilegii, El ridică ziua, iar soarele strălucește în mod egal atât pentru cei buni, cât și pentru cei răi, iar când udă pământul cu ploaie, nimeni nu este exclus de binecuvântările Sale, astfel încât ploile curg indiferent atât pentru cei drepți, cât și pentru cei nedrepți. Cu îndelunga Sa răbdare constantă, egală, chiar și îndelungă, vedem că, la încuviințarea Sa, cei răi și cei buni, cei pioși și cei răi, cei recunoscători și cei nerecunoscători sunt supuși vremurilor, stihiile slujesc, vânturile bat, izvoarele curg, recoltele se îngrașă, ciorchinii de struguri se coc, grădinile abundă de roade, crângurile înverzesc, pajiștile înfloresc. Și deși Îl întristează pe Dumnezeu cu insulte frecvente, sau mai degrabă constante, El Își moderează indignarea și așteaptă

cu răbdare singura și predestinata pedeapsă. Având deplină putere de a se răzbuna, El dorește mai degrabă să continue răbdarea, adică îndură cu har mult timp și amână până altă dată, pentru ca, dacă este cu putință, răutatea care s-a răspândit prea mult să se schimbe în cele din urmă și pentru ca omul infectat cu vicii și fapte rele, chiar dacă târziu, să se întoarcă la Dumnezeu, așa cum El Însuși ne amintește de aceasta, zicând: *Nu voiesc moartea păcătosului care moare..., ci să se întoarcă... și să trăiască* (Ezechiel 18:32). Și iarăși: *Întoarceți-vă la Domnul Dumnezeul vostru, căci El este milostiv și plin de îndurare, încet la mânie și multă bunătate și se pocăiește de rău* (Ioel 2:13). Dumnezeiescul Apostol Pavel, având în minte aceste cuvinte despre chemarea unui păcătos la pocăință, i se adresează cu următoarele cuvinte: *Sau nesocotești bogățiile bunătății și blândeții și îndelungii răbdări a Lui, neștiind că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință? Dar, din cauza cruzimii și a inimii tale nepocăite, care îți aduni o comoară de mânie în ziua mâniei și a arătării dreptei judecăți a lui Dumnezeu, El va răsplăti fiecăruia după faptele lui.*(Romani 2:4-6) Judecata lui Dumnezeu este numită dreaptă pentru că este întârziată, pentru că este amânată mult timp și de multe ori, pentru ca îndelunga răbdare a lui Dumnezeu să slujească omului pe viață: pedeapsa se abate asupra celui rău și a păcătosului numai atunci când pocăința nu mai poate aduce niciun folos păcătosului.

Pentru o mai deplină înțelegere, preaiubiți frați, că răbdarea este lucrarea lui Dumnezeu și că fiecare persoană blândă, răbdătoare și smerită Îl imită pe Dumnezeu Tatăl, Însuși Domnul, atunci când a dat poruncile mântuitoare și, rostind învățături divine, i-a condus pe ucenici la desăvârșire, a spus afirmativ în Evanghelia Sa: *Ați auzit că s-a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău. Dar Eu vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri... și rugați-vă pentru cei ce vă încearcă,... ca să fiți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri, așa cum soarele Lui strălucește peste cei răi și peste cei buni și plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți. Căci dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată aveți? Nu fac oare și vameșii la fel? Și dacă sărutați numai terciul prietenilor voștri, ce faceți mai mult decât atât? Nu fac oare și neamurile la fel? Fiți, dar, desăvârșiți, precum și Tatăl vostru care este în ceruri este desăvârșit.*(Matei 5:43-48). Astfel, copiii lui Dumnezeu, după cuvintele Domnului, devin desăvârșiți și, restaurați prin nașterea cerească, ajung la maturitate după îndrumarea și învățătura Lui, dacă răbdarea lui Dumnezeu Tatăl rămâne în voi și dacă asemănarea lui Dumnezeu, pierdută de Adam prin păcat, este descoperită și manifestată în faptele noastre. Ce slavă să devenim asemenea lui Dumnezeu! Ce și cât de mare fericire este să avem astfel de virtuți care pot fi egale cu meritele divine! Și aceasta, preaiubiți frați, Iisus Hristos, Dumnezeul și Domnul nostru, nu a învățat doar în cuvinte, ci a împlinit totul prin însăși faptele Sale. Venind, așa cum a spus El Însuși, să împlinească voia Tatălui, El, printre celelalte virtuți ale Sale admirabile, în care se exprima măreția Sa divină, cu răbdare constantă a arătat răbdarea Tatălui. Toate

acțiunile Sale din chiar momentul nașterii sunt însoțite de răbdare. În primul rând, coborând din înălțimile cerești pe pământ, Fiul lui Dumnezeu nu disprețuiește să Se îmbrace în trup omenesc - și Cel fără de păcat Însuși nu disprețuiește să poarte păcatele altora. Apoi, după ce a lăsat deoparte nemurirea, El binevoiește să se facă muritor, pentru ca, fiind nevinovat, să moară pentru mântuirea celor vinovați. Domnul primește botezul de la un slujitor și, având puterea de a acorda iertarea păcatelor, nu disprețuiește să-Și spele trupul în izvorul nașterii din nou (Matei 3:15). Cel ce hrănește pe alții postește patruzeci de zile, flămândește și simte foame, pentru ca cei ce au simțit foamea de cuvânt și har să se sature cu pâine cerească. Intră în luptă cu ispititorul diavol și, mulțumindu-se doar să arate victoria asupra vrăjmașului, i se împotrivește numai cu cuvintele (Matei 4:2). Nu-Și arată domnia asupra ucenicilor ca asupra sclavilor, ci, fiind binevoitor și blând, i-a iubit cu dragoste frățească; S-a binevoit chiar să spele picioarele apostolilor, pentru a învăța prin exemplul Său cum trebuie să fie un sclav față de egalii Săi, când Stăpânul s-a arătat a fi așa în raport cu sclavii Săi (Ioan 13:5). Și nu este nimic surprinzător că S-a purtat astfel cu cei ascultători de El, Care, în îndelunga Sa răbdare, l-a răbdat pe Iuda cu Sine până la ultima extremă, a mâncat cu vrăjmașul, l-a cunoscut pe vrăjmașul casei Sale și, cu toate acestea, nu l-a declarat, nu a respins sărutarea trădătorului (Matei 26:25). Și ce bunătate și ce răbdare în condescendența față de iudei? El îi convinge pe necredincioși la credință, arată favoare celor nerecunoscători, răspunde cu blândețe celor care contrazic, îi îndură cu bunătate pe cei mândri, îi îngăduie pe cei care prigonesc și chiar până la ultimul ceas al crucii El dorește să-i convertească pe ucigașii profocilor, care se împotrivesc neîncetat lui Dumnezeu. În timpul chiar suferințelor și purtării crucii, înainte de a începe uciderea neomenească și vărsarea de sânge, câte insulte a ascultat cu răbdare, câte batjocuri jignitoare a îndurat? Cel care cu puțin timp înainte a deschis ochii orbilor prin scuipatul Său este supus scuipării batjocoritorilor; al cărui nume, pentru slujitorii Săi, slujește acum ca un bici asupra diavolului și a îngerilor săi,El Însuși suferă biciuiri - Cel ce încununează martirii cu flori neofilite este încoronat cu spini; Cel ce dă biruitorilor adevăratele ramuri ale victoriei (palmas) este lovit în față cu palmele (palmis) [Palma înseamnă palmierul și ramura de palmier a victoriei. Aici, evident, un joc de cuvinte]; Cel ce îi îmbracă pe alții în haina nemuririi este dezbrăcat de hainele pământești; Cel ce ne-a dat pâine cerească drept hrană este hrănit cu fiere - Cel ce ne-a oferit paharul mântuitor să bem este udat cu oțet (Ioan 19:6; Matei 27:29). El, nevinovat și drept, ba mai mult - Adevărata nevinovăție și adevăr, este pus printre cei fără de lege; adevărul este înăbușit prin mărturii mincinoase; Cel ce Însuși trebuie să execute judecata este judecat; Cuvântul lui Dumnezeu este condus în tăcere la măcel. Și în momentul în care, din cauza crucii Domnului, corpurile cerești sunt aruncate în dezordine, când pământul tremură, ziua este înlocuită de noapte, soarele își ascunde razele și privirea, ca să nu fie nevoit să privească răutatea evreilor, El tace, nu Se indignează și nici măcar în suferință nu-Și exprimă măreția; până la sfârșit îndură totul continuu și neîncetat, pentru

ca răbdarea să se descopere pe deplin și cel mai desăvârșit în Hristos. Și după toate acestea, El este gata să-i primească pe ucigașii Săi, dacă s-ar întoarce la El: plin de răbdare binevoitoare și bun la suflet pentru mântuirea tuturor. Nu-Și închide Biserica pentru nimeni; - chiar și pe adversarii Săi, blasfemiatorii, dușmanii perpetui ai numelui Său îi onorează nu numai cu iertare, ci și cu o răsplată în Împărăția Cerurilor, dacă se pocăiesc de crima lor, dacă recunosc fapta rea pe care au săvârșit-o? Ce răbdare, ce bunătate poate fi mai mare? Prin Sângele lui Hristos este înviat chiar și cel care a vărsat Sângele lui Hristos. Atât de mare este răbdarea lui Hristos; și dacă n-ar fi așa, Biserica nu l-ar fi avut pe Apostolul Pavel. Așadar, dacă noi, preaiubiții frați, suntem în Hristos și ne îmbrăcăm în El; dacă El este calea mântuirii noastre; atunci, urmându-L pe Hristos pe cărările mântuirii, să imităm virtuțile lui Hristos, precum ne învață sfântul Apostol Ioan, zicând:ca răbdarea să se manifeste pe deplin și cel mai desăvârșit în Hristos. Și după toate acestea, El este gata să-i primească chiar și pe ucigașii Săi, dacă s-ar întoarce la El: plin de răbdare binevoitoare și bun la suflet pentru mântuirea tuturor. Nu-Și închide Biserica pentru nimeni; - chiar și adversarii Săi, blasfemiatorii, dușmanii neîncetați ai numelui Său, El le încredințează nu numai iertare, ci și o răsplată în Împărăția Cerurilor, dacă se vor pocăi de crima lor, dacă își recunosc fapta rea pe care au săvârșit-o? Ce răbdare, ce condescendență poate fi mai mare? Chiar și cel care a vărsat Sângele lui Hristos este înviat de Sângele lui Hristos. Atât de mare este răbdarea lui Hristos; și dacă n-ar fi așa, Biserica n-ar fi avut un Apostol Pavel. Așadar, dacă și noi, frați preaiubiți, suntem în Hristos și suntem îmbrăcați în El; dacă El este calea mântuirii noastre; - atunci, urmându-L pe Hristos pe cărările mântuirii, vom imita virtuțile lui Hristos, așa cum ne învață Sfântul Apostol Ioan, zicând:ca răbdarea să se manifeste pe deplin și cel mai desăvârșit în Hristos. Și după toate acestea, El este gata să-i primească chiar și pe ucigașii Săi, dacă s-ar întoarce la El: plin de răbdare binevoitoare și bun la suflet pentru mântuirea tuturor. Nu-Și închide Biserica pentru nimeni; - chiar și adversarii Săi, blasfemiatorii, dușmanii neîncetați ai numelui Său, El le încredințează nu numai iertare, ci și o răsplată în Împărăția Cerurilor, dacă se vor pocăi de crima lor, dacă își recunosc fapta rea pe care au săvârșit-o? Ce răbdare, ce condescendență poate fi mai mare? Chiar și cel care a vărsat Sângele lui Hristos este înviat de Sângele lui Hristos. Atât de mare este răbdarea lui Hristos; și dacă n-ar fi așa, Biserica n-ar fi avut un Apostol Pavel. Așadar, dacă și noi, frați preaiubiți, suntem în Hristos și suntem îmbrăcați în El; dacă El este calea mântuirii noastre; - atunci, urmându-L pe Hristos pe cărările mântuirii, vom imita virtuțile lui Hristos, așa cum ne învață Sfântul Apostol Ioan, zicând:*Cel ce zice: „Rămâneți în El”, așa cum a umblat El, trebuie să mănânce și el așa* (1 Ioan 2:6). De asemenea, Apostolul Petru spune în Epistola sa: *Hristos a suferit pentru noi, lăsându-ne o pildă, ca să călcăm pe urmele Lui. El n-a făcut păcat, nici nu s-a găsit viclenie în gura Lui. El a fost mustrat, n-a fost răsplătit, când a suferit, n-a pierit, ci S-a încredințat celui ce L-a judecat nedrept* (1 Petru 2:21-23).

În cele din urmă, știm că patriarhii, profeții și toți sfinții care au transformat chipul lui Hristos, atunci când erau lăudați pentru virtuțile lor, prețuiau în mod special laudele pentru faptul că au păstrat răbdarea cu o calmă fermă și constantă a spiritului. Astfel, Abel, primul care a inițiat și a sfințit martiriul și suferințele oamenilor drepți, nu se opune, nu se confruntă cu ucigașul fratelui său, ci blând și smerit, cu răbdare primește moartea (Gen. 4). Astfel, Avraam, care crede în Dumnezeu, primul care a pus începutul și temelia credinței, ispitit în fiul său, nu cade în îndoială, nu ezită, ci cu răbdare deplină și bunăvoință ascultă de poruncile lui Dumnezeu (Gen. 21). Iar Isaac, care a prefigurat jertfa Domnului, este răbdător când tatăl său îl pune pe altar pentru junghiere (Gen. 18 și 33). Iacov, alungat de fratele său, își părăsește cu răbdare țara și apoi cu dublă răbdare, cerere supusă și daruri împăciuitoare îl împacă cu sine pe prigonitorul său, care nutrea o mare răutate față de el (Gen. 33). Iosif, vândut și respins de frații săi, nu numai că îi iartă cu răbdare, dar și, când au venit la el, le dăruiește cu generozitate și har grâu gratuit (Gen. 45). Moise este adesea disprețuit de un popor nerecunoscător și trădător, aproape ucis cu pietre, între timp el este blând și răbdător și mijlocește pentru ei înaintea lui Dumnezeu (Exod 32). Și ce mare, uimitoare și pur creștină răbdare are David, strămoșul lui Hristos după trup! A avut adesea ocazia să-l omoare pe regele Saul, care îl urmărea și voia să-l omoare; totuși, în ciuda tuturor acestora, când el însuși a fost prins și când a fost trădat, a vrut mai degrabă să-l salveze și nu numai că nu i-a răsplătit dușmanului său cu rău pentru rău, ci chiar l-a marcat pentru moarte (2 Samuel 20). În cele din urmă, toți profeții uciși, toți martirii, faimoși pentru moartea lor glorioasă, au ajuns la cununile cerului prin răbdare; căci este imposibil să primești o cunună pentru boli și suferințe, dacă răbdarea nu precede bolile și suferințele. Dar ca să înțelegem mai limpede și mai bine, preaiubiților frați, cât de folositoare și necesară este răbdarea, trebuie să ne gândim la acea sentință a lui Dumnezeu, care, chiar la începutul lumii și al neamului omenesc, a fost rostită asupra lui Adam, care a uitat porunca și a călcat legea; atunci vom ști cât de răbdători trebuie să fim în această viață, noi, cei născuți tocmai pentru acest scop, să îndurăm necazurile și suferințele. Scris este: *Pentru că ai ascultat de glasul nevestei tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit, din acesta să nu mănânci, ai mâncat. Blestemat este pământul în faptele tale; cu durere îl vei mânca în toate zilele vieții tale. Spini și mărăcini îți va rodi și vei mânca iarba care se găsește în pământ. În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea, până te vei întoarce în pământul din care ai fost luat. Ești ca țărâna și în pământ te vei întoarce.*(Gen. 3:17-19). Toți suntem supuși acestei sentințe până când plecăm din lumea aceasta prin moarte. Trebuie să ne petrecem toate zilele vieții în întristare și gemete; trebuie să mâncăm pâine în sudoare și trudă. De aceea, fiecare dintre noi, când se naște și intră în această lume, începe cu lacrimi și, neștiind nimic la naștere, știe doar să plângă. Sufletul tânăr, imediat după apariția sa, prin preștiință naturală, deja jelește nenorocirile acestei vieți trecătoare și, prin plâns și gemete, mărturisește despre ostenelile și necazurile

lumii în care intră; pentru că este necesar să verse sudoare și trudă cât durează această viață. Dar cei care varsă sudoare și trudă doar în răbdare își pot găsi cel mai probabil mângâierea. Această mângâiere este potrivită și necesară pentru toți cei care trăiesc în această lume, dar este mai ales necesară pentru noi, asupra cărora diavolul atacator își îndreaptă în primul rând loviturile, pentru noi, care, stând zilnic în luptă, ne epuizăm din cauza confruntării cu un dușman înrăit și experimentat și care, după învățătura Domnului, pe lângă diverse și constante lupte cu ispitele, și în lupta cu prigonirile trebuie să părăsim moștenirea părintească, să ajungem în închisoare, să purtăm lanțuri, să petrecem viața și, cu ajutorul unei răbdări vitejene, să îndurăm sabia, fiarele, focul, crucile și, în sfârșit, tot felul de chinuri și execuții, după cuvântul Domnului, care a spus spre învățătura noastră: *Acestea vă spun ca în Mine pace să aveți; în lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți, căci Eu am biruit lumea* (Ioan 16:33). Dacă noi, după ce am lepădat lumea și pe diavolul, suntem foarte adesea supuși insultelor și atacurilor dușmănoase din partea lumii și a diavolului, atunci nu ar trebui să prețuim și mai mult răbdarea, cu ajutorul și sprijinul căreia putem îndura toată vrăjmășia! Porunca Domnului și Învățătorului este mântuitoare: „Cine va răbda până la sfârșit, acela se va mântui” (Matei 10:22); și iarăși: „ *Dacă rămâneți în cuvântul Meu, veți fi cu adevărat ucenicii Mei. Și veți cunoaște adevărul, și adevărul vă va slobozi”* (Ioan 8:31-32).

Este necesar, iubiți frați, să ne străduim cu toată răbdarea și osteneala ca noi, după ce am primit dreptul de a aștepta adevărul și libertatea, să dobândim însăși adevărul și libertatea, întrucât însuși faptul că suntem creștini este o chestiune de credință și nădejde; dar pentru ca credința și nădejdea să aducă roade, este necesară răbdarea pentru aceasta. Nu căutăm slava de acum, ci pe cea viitoare, așa cum ne amintește Apostolul Pavel, zicând: Căci prin nădejde am fost mântuiți, dar nădejdea care se vede nu este nădejde. *Căci ceea ce nădăjduiește omul, nu vede; și ceea ce nădăjduim cu răbdare așteptăm* (Romani 8:24-25). De aceea, așteptarea și răbdarea sunt necesare pentru a împlini ceea ce am început și pentru a primi, cu bunăvoința lui Dumnezeu, ceea ce credem și ceea ce nădăjduim. În sfârșit, într-un alt loc, același apostol, învățând pe oameni drepți și milostivi care, dând lui Dumnezeu averea lor spre sporire, își ascund comori în ceruri, ca și ei să fie răbdători, spune spre învățătură: *De aceea, cât avem vreme, să facem bine tuturor, mai ales celor ce sunt aproape de credință. „Dar, când facem binele, să nu obosim, căci la vremea cuvenită vom secera”* (Galateni 6:10 și 9). El îndeamnă ca nimeni să nu slăbească în dragoste prin lipsă de răbdare, ca nimeni, dus sau biruit de ispite, să nu se oprească la jumătatea drumului laudei și slavei, și astfel încât, atunci când cele începute încetează să fie desăvârșite, cele dinainte să nu piară, după Scriptură: „ *Dreptatea celui drept nu-l va izbăvi în ziua în care va fi amăgit”* (Ezechiel 33:12). Și iarăși: „ *Ține tare ce ai, ca să nu-ți ia nimeni cununa”* (Apocalipsa 3:11). Aceste cuvinte conțin un

îndemn la păstrarea răbdării și a curajului, pentru ca prin răbdare neobosită să fie încoronat cel ce, în lupta sa vitejească, s-a apropiat deja de cunună.

Răbdarea, iubiții mei frați, nu numai că păstrează binele, ci previne și răul: fiind plăcută Duhului Sfânt și aderând la cele cerești și dumnezeiești, ea, întărită de virtuțile sale, respinge faptele firii și trupului, prin care sufletul, biruitor, este dus. Dintre mulți, să luăm aminte la puțini, ca din puțini să le putem înțelege pe celelalte. Adulterul, minciuna, crima - acestea sunt păcate de moarte. Dar să fie în inimă o răbdare curajoasă și neobosită; atunci nici trupul sfințit - templul lui Dumnezeu - nu va fi pângărit de adulter, nici inocența devotată adevărului nu va fi infectată de minciună, nici mâna, după jertfa Euharistiei, nu va fi pângărită de sabie și sânge. Dragostea este legătura frăției, temelia păcii, tăria și întărirea unității: este mai mare decât credința și nădejdea, precede binefacerea și martiriul, va rămâne pentru totdeauna cu noi cu Dumnezeu în Împărăția Cerurilor. Luați-i răbdarea și ea, ca pustiită, va înceta să mai existe. Luați-i puterea de a suporta și de a îndura și va rămâne fără rădăcini și putere. Apostolul, vorbind despre dragoste, a asociat cu ea răbdarea și îndelunga răbdare. *Dragostea,* spune el, *este îndelung răbdătoare, este bună, dragostea nu pizmuiește, nu se înalță pe sine... nu se mânie, nu gândește răul...; iubește toate lucrurile, crede toate lucrurile, nădăjduiește toate lucrurile, îndură toate lucrurile* (1 Corinteni 13:4-7). Astfel, el arată că dragostea poate rămâne neschimbată și neclintită, pentru că știe să îndure toate lucrurile. Și în alt loc: *se îngăduie unii pe alții, spune el, în dragoste, străduindu-se să păstreze unitatea Duhului în legătura păcii* (Efeseni 4:2-3). Prin aceasta, el a confirmat că nici unitate, nici pace nu pot exista, dacă frații nu se întăresc unii pe alții prin îndelunga răbdare reciprocă și dacă, cu participarea răbdării, nu păstrează legătura armoniei. Mai mult, dacă nu ai fi statornic în răbdare și răbdare, nu ai putea jura, nu calomnia, nu cere înapoi ceea ce ți s-a furat, nu întoarce și celălalt obraz ucigașului când ai primit o palmă de la el, nu ierta fratele tău care greșește împotriva ta, nu numai de șaptezeci de ori șapte, ci și greutatea păcatului său? Știm că Ștefan a făcut exact asta când, fiind lovit cu pietre de evrei, nu a cerut răzbunare pentru sine, ci iertare pentru ucigași. El a zis: Doamne, nu le ține în seamă păcatul acesta (Faptele Apostolilor 7:60). Într-adevăr, un astfel de mucenic trebuie să fi fost primul mucenic al lui Hristos, pentru că, anticipând moartea glorioasă a mucenicilor următori, el nu a fost doar un predicator al suferințelor Domnului, ci și un imitator al Lui, plin de cea mai mare răbdare și blândețe. Ce putem spune despre mânie, discordie și prefăcătorie, care nu ar trebui să fie într-un creștin? Să fie răbdare în inimă, și ele nu pot avea loc în ea - și dacă ar încerca să se înalțe în ea, fug imediat, negăsind acolo un refugiu pentru ei înșiși, astfel încât acea locuință din inimă să rămână pașnică, în care este binevoitor pentru Dumnezeu să locuiască. În cele din urmă, Apostolul, îndemnând, spune pentru învățătura noastră:*„Nu întristați pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, prin care ați fost pecetluiți pentru ziua răscumpărării. Să se*

depărteze de la voi orice amărăciune, orice mânie, orice iuțime, orice strigăt și orice hulă." (Efeseni 4:30-31) Astfel, un creștin, după ce s-a eliberat de mânia și de cearta trupească, ca și de tulburările lumii, și după ce a început să locuiască liniștit și în pace în limanul lui Hristos, nu trebuie să permită nici mâniei, nici discordiei să intre în inima sa; nu-i este îngăduit nici să răsplătească răul cu rău, nici să urască.

Răbdarea este necesară și în feluritele răni ale firii și în bolile frecvente și grave ale trupului, de care neamul omenesc este chinuit și suferă zilnic. Căci, din moment ce, ca urmare a primei călcări a poruncii, puterea trupească a pierit odată cu nemurirea, iar slăbiciunea a apărut odată cu moartea, iar puterea nu poate fi restabilită decât odată cu întoarcerea nemuririi, a devenit necesar să luptăm cu această neputință și slăbiciune, iar această luptă nu poate fi susținută decât prin răbdare. Pentru ispita și încercarea noastră, sunt trimise și felurite necazuri, iar calitatea ispitelor este variată, cum ar fi pagubele aduse proprietății, febrele severe, suferința din cauza rănilor, pierderea celor dragi inimii. Cei drepți se deosebesc de cei răi prin aceasta, că cei răi, din nerăbdare, se plâng și hulesc în nenorociri, dar omul drept, prin răbdare, câștigă laudă, după cum este scris: „Fii răbdător în bolile tale și fii răbdător în smerenia ta, *cum se lămuresc aurul și argintul în foc"* (Sir 2:4). Așa a fost ispitit și încercat Iov - și prin virtutea răbdării a dobândit cea mai mare laudă. Câte săgeți i-a tras diavolul? Câte torturi i-a fost aplicat? Este lovit de pierderea averii, familia sa numeroasă îi este luată; stăpânul, bogat în averi, și mai mult decât atât - tatăl, bogat în copii, încetează brusc să mai fie atât stăpân, cât și tată: este acoperit peste tot de răni, iar viermi nesățioși îi rod încheieturile putrede și în descompunere. Și ca să nu rămână nimic ce Iov să nu sufere în încercările sale, diavolul își înarmează și soția împotriva lui, folosind vechiul plan al răutății sale, ca și cum ar putea ispiti și înșela pe toată lumea prin soția sa, așa cum a făcut la începutul lumii; și totuși Iov, lovit de atacuri severe și frecvente, nu obosește atât de mult încât, în ciuda calamităților și necazurilor sale, cu ajutorul răbdării victorioase, să nu-L binecuvânteze pe Dumnezeu cu voce tare (Iov, cap. 1 și 2). În același fel, Tobie, după isprăvile glorioase ale adevărului și milei sale, încercat prin pierderea vederii, cu aceeași răbdare cu care a îndurat orbirea, a meritat la fel de multă laudă din partea lui Dumnezeu pentru răbdarea sa (Tob. 2).

Dar ca binele răbdării să ni se pară și mai evident, să ne gândim, preaiubiților frați, cât de mult rău este cauzat de lipsa de răbdare. Căci, așa cum răbdarea este un bine al lui Hristos, tot așa, dimpotrivă, nerăbdarea este un rău al diavolului; și așa cum cel în care trăiește și locuiește Hristos este răbdător, tot așa, dimpotrivă, cel a cărui minte este stăpânită de desfrânarea diavolului este întotdeauna nerăbdător. Să ne îndreptăm atenția chiar către început. Diavolul nu a putut suporta că omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu; drept urmare, el însuși a fost primul care a pierit și l-a nimicit. Adam, care prin nerăbdare nu s-a

putut abține de la otrava mortală, împotriva poruncii divine, a fost supus morții și, neavând răbdarea ca păzitor, nu a păstrat harul primit de sus. Cain și-a ucis fratele pentru că nu a putut suporta jertfa și darul său; Esau, neînvingându-și patima pentru linte, și-a pierdut dreptul de întâi născut și a căzut de la înălțime la pământ. Ce mai poate fi? Poporul evreu, perfid în toate binecuvântările lui Dumnezeu și nerecunoscător, nu s-a îndepărtat oare mai întâi de Dumnezeu pentru că avea viciul nerăbdării? Neputând suporta lungimea conversației lui Moise cu Dumnezeu, a îndrăznit să-și ceară zei păgâni, pentru a numi un cap de bou și un idol pământesc drept călăuzitori în călătoria lor! Acest popor a avut întotdeauna o astfel de nerăbdare, încât, nerăbdători în permanență față de învățătura și îndemnul divin, a trecut de la uciderea profeților și a drepților lor la răstignire și vărsare a Sângelui Domnului. Nerăbdarea produce și eretici în Biserică și, asemenea evreilor, îi incită pe cei care se răzvrătesc împotriva păcii și iubirii lui Hristos la o ură dușmănoasă și furioasă. Ar dura mult timp să enumărăm detaliile: în general, tot ceea ce răbdarea prin faptele sale zidește spre slavă, nerăbdarea o aruncă spre nimicire. Așadar, preaiubiți frați, după ce am examinat cu atenție atât beneficiile răbdării, cât și răul nerăbdării, să păstrăm cu toată sârguința răbdarea, prin care rămânem în Hristos, pentru ca împreună cu El să ajungem la Dumnezeu; să păstrăm răbdarea, care, fiind atotcuprinzătoare și multifațetată, nu se închid în granițe înguste și nu se mărginește la limite mici.

Astfel, virtutea răbdării se întinde departe; abundentă și roditoare, deși își are originea dintr-o singură sursă, totuși, prin abundența venelor, se dezvoltă pe multe căi care duc la glorie, astfel încât prin niciuna dintre acțiunile noastre nu putem merita laude desăvârșite, dacă nu primește de aici fermitatea împlinirii sale. Răbdarea ne face atât plăcuți lui Dumnezeu, cât și păstrează o parte pentru Dumnezeu. Ea moderează mânia, înfrânează limba, guvernează mintea, păstrează pacea, susține evlavia, îmblânzește impulsul poftei, înmoaie puterea mâniei, stinge flacăra răutății, oprește violența bogaților, inspiră pe săraci în sărăcie, păstrează puritatea binecuvântată în fecioare, - puritatea mult trudită în văduve, - dragostea reciprocă între cei uniți prin legăturile căsătoriei. Ne smerește în fericire, întărește în nenorociri, face blânzi sub insulte și ocări. Ne învață să iertăm repede pe păcătoși, să cerșim mult și cu ardoare dacă păcătuim noi înșine. Ea învinge ispitele, îndură persecuția, împlinește suferința și martiriul. Ea stabilește ferm temeliile credinței noastre și ridică sus vlăstarele speranței. Ea dă direcții procesiunii noastre, astfel încât, mergând pe cărările răbdării lui Hristos, să putem și noi să ținem calea lui Hristos. Ea face ca, imitând răbdarea Tatălui, să rămânem invariabil copii ai lui Dumnezeu.

Între timp, știu, preaiubiților frați, că foarte mulți, fie din cauza gravității rănilor crude, fie din cauza amărăciunii lor față de cei care îi jignesc și îi tratează cu cruzime, doresc răzbunare imediată. De aceea, la sfârșitul discursului nostru, nu

putem să nu spunem că, în aceste necazuri ale lumii agitate, noi, supuși persecuției atât din partea evreilor, cât și din partea păgânilor și ereticilor, trebuie să așteptăm cu răbdare ziua răzbunării și să nu grăbim pedeapsa printr-o plângere pripită, mai ales că se spune în Scriptură: „ *Fiți răbdători cu Mine", zice Domnul, „în ziua învierii Mele, spre mărturie; căci judecata Mea este în adunarea neamurilor, ca să primesc împărați, ca să vărs mânia Mea peste ei"* (Țefania 3:8). Domnul ne poruncește să fim răbdători și cu răbdare curajoasă așteptăm ziua răzbunării viitoare. Și El spune în Apocalipsa: „Nu pecetlui cuvintele proorociei cărții acesteia, *căci vremea este aproape. Cine a nedreptățit, să nedreptățească iarăși; și cine este spurcat, să se spurce și mai departe; și cine este drept, să facă dreptate și mai departe." „Și cine este sfânt, să fie sfânt în continuare. Și iată, Eu vin curând și răsplata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după faptele lui."* (Apocalipsa 22:10-12) În același fel, martirilor, strigând și cu o durere evidentă cerând răzbunare imediată, li se poruncește să aștepte și să răbde până când se vor împlini vremurile și se va împlini numărul martirilor. Și când, se spune, *El a deschis a cincea pecete, am văzut sub altar sufletele celor ce au fost junghiați pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia pe care o țineau? Și au strigat cu glas tare, zicând: „Până când, Doamne, Tu, care ești sfânt și adevărat, nu vei judeca și nu vei răzbuna sângele nostru față de cei ce locuiesc pe pământ?" Și fiecăruia dintre ei li s-au dat haine albe și li s-a spus: „Lăsați-i să se odihnească încă puțină vreme, până când vor sfârși și tovarășii lor și frații lor, care urmau să fie junghiați ca și ei."* (Apocalipsa 6:9-11) Duhul Sfânt vestește venirea răzbunării divine pentru sângele celor drepți prin profetul Maleahi, zicând: *Iată, vine ziua (a Domnului), aprinsă ca un cuptor... și vei fi ca o strună și le vei aprinde în ziua Domnului care vine, zice Domnul* (Malahi 4:1). Citim același lucru și în psalmi, unde este prevestită venirea Domnului Judecător, glorificat prin măreția judecății Sale: *Dumnezeu va veni pe față, Dumnezeul nostru, și nu va tăcea; foc va arde înaintea Lui și furtună mare va fi de jur împrejurul Lui. El va chema cerurile de sus și pământul, ca să judece pe poporul Său. Adunați pentru El pe sfinții Lui, care mărturisesc legământul Său de jertfe. Și cerurile vor vesti dreptatea Lui, căci Dumnezeu este Judecător* (Ps. 50:3-6). Și Isaia prevestește, zicând: „ *Iată, Domnul vine ca focul și carele Lui ca o furtună, ca să se răzbune după mânie… Căci prin focul Domnului vor fi judecați și prin sabia Lui vor fi răniți."* (Isaia 66:15-16) Și iarăși: „ *Domnul Dumnezeu Însuși va ieși și va sfărâma oștirea, va stârni râvna și va striga tare împotriva vrăjmașilor Săi. „Am tăcut și voi tăcea pururea?"* (Isaia 42:13-14) Cine este acesta care zice că înainte tăcea, dar nu va tăcea pururea? Acesta este Cel care*El este dus ca un miel la junghiere și ca o oaie tace înaintea celor ce o tund, așa nu-Și deschide gura* (Isaia 53:7); Acesta este El care *nu va striga... nici glasul Lui nu se va auzi afară* (Isaia 42:2). Acesta este El care nu S-a împotrivit, nu a vorbit împotriva Lui, când Și-a dat umerii la răni și obrajii la lovituri, dar nu Și-a întors fața de la rușinea scuipării (Isaia 50:5-6); Acesta este El care nu a răspuns nimic când a fost judecat de preoți și bătrâni și care, spre uimirea lui Pilat, a păstrat cea mai

răbdătoare tăcere. Da, Acesta este El care, după ce a tăcut în timpul suferinței Sale, nu va tăcea mai târziu în timpul răzbunării. Acesta este Dumnezeul nostru, adică nu al tuturor, ci Dumnezeul celor credincioși și al celor care cred, Care nu va tăcea când va veni pe față a doua oară; pentru că, fiind ascuns în umilință, va veni pe față cu putere. El, Judecătorul și Răzbunătorul Său. Pe Cel ce are de răzbunat în mod egal atât poporul Bisericii Sale, cât și pe toți drepții de la începutul lumii, pe Acela să-L așteptăm, preaiubiți frați. Cine își dorește prea multă răzbunare pentru sine, să considere că Cel ce se răzbună nu a fost încă răzbunat. Dumnezeu Tatăl a poruncit să fie cinstit Fiul Său, iar Apostolul Pavel, amintindu-și de porunca divină, o exprimă astfel: *Dumnezeu L-a înălțat preaspre sus și I-a dat un nume care este mai presus de orice nume, pentru ca în numele lui Isus să se plece orice genunchi al celor din ceruri, de pe pământ și de sub pământ* (Filipeni 2:9). Iar în Apocalipsă, Îngerul Domnului l-a oprit pe Ioan când a vrut să-i aducă închinare divină, zicând: Iată *, nici robul tău și frații tăi nu se închină lui Dumnezeu* (Apocalipsa 22:9). Așa este Domnul Isus! Și ce este răbdarea Lui, când El, fiind închinat în ceruri, nu S-a răzbunat încă pe pământ. Să avem în vedere răbdarea Lui, preaiubiți frați, în necazurile și patimile noastre. Să așteptăm venirea Lui cu deplină supunere. Și să nu insistăm, cu o grabă nelegiuită și nerușinată, ca noi, robii, să primim ocrotire înaintea Stăpânului nostru. Mai degrabă să fim statornici și sârguincioși în ostenelile noastre, neobosit de veghe și, stăruind cu toată răbdarea, să păzim poruncile dumnezeiești, pentru ca atunci când va veni ziua rânduită a mâniei și a răzbunării, să nu primim pedeapsa împreună cu cei răi și păcătoși, ci slăvirea împreună cu cei drepți și cei ce se tem de Dumnezeu.

Carte despre unitatea Bisericii

Când Domnul spune pentru învățătura noastră: *Voi sunteți sarea pământului* (Matei 5:13), când ne poruncește să fim simpli în răutate și să unim înțelepciunea cu simplitatea (Matei 10:16), atunci nu este oare cel mai potrivit pentru noi, preaiubiții frați, să prevedem uneltirile vrăjmașului viclean, să le prevedem și să le evităm cu grijă și trezvie din inimă, pentru ca, îmbrăcați în Hristos, Înțelepciunea lui Dumnezeu Tatăl, să nu ne dovedim nebuni în păzirea mântuirii noastre? Astfel, ar trebui să ne temem nu numai de acea prigoană care, prin atac deschis, se străduiește să lovească și să doboare pe slujitorii lui Dumnezeu: este mai ușor să ne apărăm acolo, unde pericolul este evident și duhul este pregătit de luptă dinainte, când vrăjmașul se face cunoscut; cu atât mai mult ar trebui să ne temem și să ne ferim de vrăjmaș când se strecoară pe ascuns, când, înșelând cu chipul lumii, se strecoară neobservat prin pasaje ascunse, de unde a primit numele de „târâtor” sau șarpe. Așa este viclenia lui constantă! Așa este pretenția lui ascunsă și vicleană în a-i înșela pe oameni! Așa a înșelat el chiar la începutul lumii, stârnind cu cuvinte lingușitoare și mincinoase credulitatea nepăsătoare a sufletelor simple! El a încercat să-L ispitească și pe

Domnul Însuși și din acest motiv s-a apropiat pe ascuns, ca să atace și să înșele din întâmplare; însă, a fost recunoscut și respins, și respins pentru că a fost recunoscut și descoperit. În aceasta ni se dă un exemplu - să evităm calea omului bătrân și să călcăm cu statornicie pe urmele lui Hristos, Dătătorul de viață, pentru ca din nou, prin nepăsare, să nu cădem în plasa morții, ci, prevăzând primejdia, să dobândim nemurirea. Dar cum putem ajunge la dobândirea nemuririi dacă nu păzim poruncile lui Hristos, prin care moartea este învinsă și biruită? Domnul spune spre învățătură: *Dacă voiești să intri în viață, păzește poruncile* (Matei 19:17); și iarăși: *Dacă faceți câte vă poruncesc, nu vă mai numesc robi, ci prieteni* (Ioan 15:14-15). El îi numește, de asemenea, pe astfel de oameni curajoși și statornici, întemeiați pe o stâncă tare și grea, protejați de o cetate neclintită și indestructibilă împotriva tuturor furtunilor și necazurilor veacului: „ *Pe oricine* , zice El, *aude aceste cuvinte ale Mele și le face, îl voi asemăna cu un om înțelept, care și-a zidit casa pe stâncă; și a căzut ploaia, au venit șanțurile, au suflat vânturile și au bătut peste casa aceea, și ea nu s-a prăbușit, pentru că era întemeiată pe stâncă”* (Matei 7:24-25). Așadar, trebuie să ne ținem de cuvintele Lui; trebuie să învățăm și să facem ceea ce El a învățat și a făcut. Și cum se poate numi cineva credincios în Hristos, dacă nu împlinește ceea ce a poruncit Hristos? Sau cum va dobândi răsplata credinței cineva care nu vrea să păzească credința în poruncă? Din necesitate, va șovăi, va șovăi și, dus de duhul rătăcirii, va fi dus ca pleava împrăștiată de vânt: neținându-se de adevărul căii mântuitoare, nu va dobândi mântuirea.

Trebuie să ne ferim, preaiubiților frați, de înșelăciune nu numai de cea evidentă și manifestă, ci și de cea ascunsă prin viclenie și viclenie. Și după ce vrăjmașul a fost descoperit și înfrânt prin venirea lui Hristos, în care a venit lumină pentru neamuri și a strălucit lumina mântuitoare pentru fericirea oamenilor, așa că au început să audă mai adânc harul duhovnicesc, orbii și-au deschis ochii către Dumnezeu, bolnavii au primit vindecare veșnică, șchiopii s-au grăbit la biserică, muții au început să-și rostească rugăciunile cu voce tare; după ce a văzut idolii părăsiți, locuințele și templele sale, din cauza mulțimii credincioșilor, pustii - în ce stă o viclenie și o viclenie mai subtilă decât în născocirea unei noi înșelăciuni de către vrăjmaș: să-i înșele pe cei neatenți chiar prin numele de creștin? El a inventat erezii și schisme pentru a răsturna credința, a perverti adevărul și a desface unitatea. Pe cei pe care nu-i poate păstra orbindu-i față de calea veche, îi duce în rătăcire și îi înșeală printr-o cale nouă. El smulge oamenii din Biserică însăși și, când se apropiau vizibil de lumină și erau izbăviți de noaptea acestei lumi, răspândește din nou peste ei, fără să le fie cunoscut, un întuneric nou, astfel încât ei, neținând de Evanghelie și nepăzind legea, se numesc totuși creștini și, rătăcind în întuneric, cred că umblă în lumină. Așa sunt șiretlicurile lingușitoare ale vrăjmașului, care, după cuvântul apostolului, *se preface într-un înger al luminii* (2 Corinteni 11:14) și le dă slujitorilor săi înfățișarea unor slujitori ai dreptății. Între timp, ei vestesc noaptea în loc de zi, distrugerea în loc de

mântuire, disperarea sub acoperirea nădejdii, trădarea sub pretextul credinței, Antihrist sub numele lui Hristos și, acoperind minciunile cu plauzibilitate, distrug adevărul cu viclenie subtilă.

Aceasta se întâmplă, preaiubiților frați, pentru că nu se îndreaptă spre începutul adevărului, nu caută capul, nu păstrează învățătura Învățătorului ceresc. Nu este nevoie de raționamente și dovezi lungi aici: trebuie doar să aprofundezi problema și să o examinezi, apoi te poți convinge ușor de ea printr-o scurtă expunere a adevărului. Domnul îi spune lui Petru: *Îți spun că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat în ceruri și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat în ceruri* (Matei 16:18-19). Și iarăși îi spune după învierea Sa: *Paște oile Mele* (Ioan 21:16). Astfel, El își întemeiază Biserica pe un singur lucru. Și deși după învierea Sa, El îi înzestrează pe toți apostolii cu autoritate egală, zicând: „ *Cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi… Luați Duhul Sfânt: ale căror păcate le iertați, li se iertă; și ale căror păcate le țineți, li se țin”* (Ioan 20:21-23); totuși, pentru a arăta unitatea [Bisericii], I-a plăcut să înceapă această unitate cu unul singur. Desigur, ceilalți apostoli erau aceiași ca Petru și aveau aceeași demnitate și autoritate ca el; dar la început este indicat unul singur, pentru a desemna singura Biserică. Această singură Biserică este desemnată și de Duhul Sfânt în Cântarea Cântărilor, vorbind în numele Domnului: „ *Una este porumbița Mea, cea desăvârșită a Mea, aleasă de mama Sa, cea care a născut-o”* (6:8).

Poate cineva care nu aderă la această unitate a Bisericii să creadă că păstrează credința? Poate cineva care se împotrivește și acționează împotriva Bisericii să nădăjduiască că este în Biserică, când fericitul Apostol Pavel, discutând același subiect și arătând taina unității, spune: *un trup, un Duh, precum ați fost chemați întru o nădejde a chemării voastre; un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu* (Efeseni 4, 4-6)? Această unitate trebuie să fie ferm susținută și apărată de noi, mai ales de episcopii care prezidează Biserica, pentru a arăta că episcopatul însuși este unul și indivizibil. Nimeni să nu înșele frăția cu minciuni! Nimeni să nu submineze adevărul credinței cu trădare perfidă! Episcopatul este unul, și fiecare dintre episcopi participă la el ca un întreg. La fel, Biserica este una, deși, odată cu creșterea rodniciei, extinzându-se, se împarte în multe. Căci soarele are multe raze, dar o singură lumină; multe ramuri pe un copac, dar un singur trunchi, strâns ținut de rădăcină; Multe pâraie curg dintr-o singură sursă, dar deși revărsarea, care vine din abundența apelor, prezintă o multiplicitate, totuși la sursa însăși există totuși unitate. Desparte o rază de soare de sursa sa, unitatea nu va permite existența unei lumini separate; rupe o ramură dintr-un copac, și cea ruptă va pierde puterea de a crește; desparte un pârâu de sursa sa, și cea separată se va usca. Tot așa, Biserica, luminată de lumina Domnului, își răspândește razele în întreaga lume; dar lumina care se răspândește

pretutindeni este una, iar unitatea trupului rămâne neîmpărțită. Peste tot pământul își întinde ramurile, încărcate de roade; râurile ei abundente curg peste un spațiu îndepărtat - cu toate acestea, capul rămâne unul, un singur început, o singură mamă, bogată în abundența rodirii.

Din ea ne naștem, suntem hrăniți cu laptele ei, suntem animați de duhul ei. Mireasa lui Hristos nu poate fi distorsionată: este curată și nestricăcioasă, cunoaște o singură casă și păstrează cu castitate sfințenia unui singur pat. Ea veghează asupra noastră pentru Dumnezeu, pregătește pentru împărăția celor născuți din ea. Oricine se desparte de Biserică se alătură unei adultere și devine străin de făgăduințele Bisericii; cel care părăsește Biserica lui Hristos se lipește de răsplătirile predeterminate de Hristos: este străin de ea, nefolositor, dușmanul ei. Nu-L mai poate avea pe Dumnezeu ca Tată cel care nu are Biserica ca mamă. Cel care este în afara Bisericii s-ar putea mântui numai dacă s-ar mântui cineva care era în afara arca lui Noe. Domnul vorbește astfel pentru învățătura noastră: *Cine nu este cu Mine este împotriva Mea; și cine nu adună cu Mine risipește* (Matei 12:30). Cine strică pacea și armonia lui Hristos acționează împotriva lui Hristos. Cine adună în alt loc, și nu în Biserică, risipește Biserica lui Hristos; Domnul zice: *Eu și Tatăl una suntem* (Ioan 10:30). Și iarăși este scris despre Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt: *și aceștia trei una sunt* (1 Ioan 5:7). Cine va crede că această unitate, întemeiată pe neschimbarea divinului și unită cu tainele cerești, poate fi destrămată în Biserică și destrămată de discordia dorințelor conflictuale? Nu, cel ce nu păzește o astfel de unitate nu păzește legea lui Dumnezeu, nu păzește credința în Tatăl și în Fiul, nu ține de adevărata cale spre mântuire.

Această taină a unității, această unire a consimțământului indisolubil este indicată în povestea evanghelică despre tunica Domnului Iisus Hristos. Tunica nu era împărțită și ruptă, ci era dată întreagă celui căruia i-a căzut la sorți și intra în stăpânire nestricată și neîmpărțită. Scriptura divină spune următoarele despre aceasta: *Tunica era fără cusătură, țesută de sus, de toate: și ne-am hotărât: Să n-o despărțim, ci să tragem la sorți pentru ea, cui va fi* (Ioan 19:23-24). Avea o unitate *de sus,* venind din cer de la Tatăl și de aceea nu putea fi ruptă de cei care o primeau în stăpânire; dar întreagă, odată pentru totdeauna, își păstra legătura puternică și nedespărțită. Prin urmare, cel care rupe Biserica lui Hristos nu poate poseda haina lui Hristos. Dimpotrivă, când, după moartea lui Solomon, împărăția și poporul său urmau să fie împărțiți, profetul Ahia, întâlnindu-l pe regele Ieroboam pe câmp, și-a rupt haina în douăsprezece bucăți și a zis: „ *Ia zece sorți, căci așa vorbește Domnul: «Iată, eu rup împărăția din mâna lui Solomon și-ți voi da zece steaguri; și două steaguri vor fi ale lui, din pricina robului Meu David și din pricina Ierusalimului, cetății pe care am ales-o ca să pun numele Meu acolo»* (1 Regi 11:31-32; 36). Astfel, când cele douăsprezece semințiile ale lui Israel urmau să fie împărțite, profetul Ahia își rupe haina. Dar,

întrucât poporul lui Hristos nu trebuie împărțit, tunica lui Hristos, țesută coerent în întregime, nu a fost ruptă de cei care au luat-o în stăpânire: prin puterea indivizibilă a legăturii sale, indică acordul indivizibil al tuturor celor care ne-am îmbrăcat în Hristos. Astfel, prin semnul misterios al îmbrăcămintei sale, Domnul a prefigurat unitatea Bisericii.

Cine este atât de nelegiuit și trădător, cine este atât de molipsit de patima discordiei, încât socotește cu putință sau îndrăznește să rupă unitatea lui Dumnezeu - haina Domnului - Biserica lui Hristos? Însuși Domnul ne amintește în Evanghelia Sa și ne învață, zicând: *și va fi o turmă și un Păstor* (Ioan 10:16). Cine va crede că într-un loc pot fi sau mai mulți Păstori, sau mai multe turme? Apostolul Pavel, insuflându-ne aceeași unitate, ne roagă și ne îndeamnă, zicând: *Vă îndemn, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, să spuneți toți același lucru și să nu fie dezbinare între voi, ci să vă întăriți în același gând și judecată* (1 Corinteni 1:10). Și în alt loc spune: *îngăduindu-vă unii pe alții în dragoste, străduindu-vă să păstrați unitatea Duhului în legătura păcii* (Efeseni 4:2-3). Credeți voi că este cu putință să stați și să trăiți departe de Biserică, aranjându-vă felurite alte locuințe? Însă Rahavei, care a prefigurat Biserica, i s-a spus în mod special: *pe tatăl tău, pe mama ta, pe frații tăi și toată casa tatălui tău să aduni la tine în casa ta; și oricine va ieși din ușa casei tale va fi vinovat* (Iosua 2:18-19). Și sacramentul Paștelui, conform legii exprimate în cartea Exodului, cerea, de asemenea, ca mielul, junghiat după chipul lui Hristos, să fie mâncat într-o singură casă. Dumnezeu spune așa: *se va mânca într-o singură casă; să nu scoateți carnea din casă* (Exod 12:46). Trupul lui Hristos - sfințenia Domnului - nu poate fi scos din casă; și pentru credincioși nu există altă casă decât Biserica cea unică. Această casă, acest lăcaș al unanimității, Duhul Sfânt o desemnează în psalmi, zicând: *Dumnezeu locuiește cei cu aceeași gânduri în casa Lui* (Ps. 67:7). Astfel, numai cei cu gânduri similare, cei armonioși și cei simpli trăiesc și rămân în casa lui Dumnezeu, în Biserica lui Hristos.

În acest scop, Duhul Sfânt S-a arătat și în chip de porumbel. Acest animal simplu și blând, fără fiere amară, care nu rănește, nu sfâșie cu cruzime cu ghearele, iubește locuințele omenești și cunoaște un singur cuib comun; în timpul nașterii, cuplurile cresc copii împreună; în timpul fugii nu se despart unul de celălalt; își petrec viața **în** conviețuire reciprocă; cu sărutări își mărturisesc acordul și pacea; în toate respectă legea unanimității. Și în Biserică trebuie să se cunoască aceeași simplitate a inimii, trebuie să se realizeze aceeași dragoste: frăția trebuie să imite porumbeii în dragoste, iar în blândețe și liniște să egaleze mieii și oile. Ce produce în inima unui creștin ferocitatea lupilor, turbarea câinilor, otrava mortală a șerpilor și, în general, ferocitatea sângeroasă a fiarelor? Trebuie să ne bucurăm când oameni ca ei se despart de Biserică, ca nu cumva să distrugă porumbeii și oile lui Hristos cu infecția lor feroce și veninoasă. Amărăciunea nu poate fi combinată și amestecată cu dulceața, întunericul cu lumina, vremea rea

cu vremea bună, războiul cu pacea, sterilitatea cu fertilitatea, uscăciunea cu un izvor de apă, furtuna cu calmul.

Să nu creadă nimeni că cei buni se pot despărți de Biserică. Vântul nu împrăștie grâul, iar furtuna nu smulge din rădăcini copacul care crește cu rădăcină tare. Doar neghina goală este luată de vârtej; doar copacii slabi cad din vâltoarea furtunii. Aceștia sunt cei pe care Apostolul Ioan îi blestemă și îi lovește, zicând: *Dintre noi au ieșit, dar nu erau dintre noi; căci dacă ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi* (Ioan 2:19). Ereziile au apărut și adesea se întâmplă pentru că mintea încăpățânată nu are pace în sine, iar trădarea care seamănă discordie nu ține de unitate. Domnul, păzind liberul nostru arbitru, îngăduie să se întâmple aceasta, pentru ca, prin ispita inimilor și gândurilor noastre prin lupta pentru adevăr, credința curată a celor vrednici să fie prezentată într-o lumină clară. Aceasta o vestește Duhul Sfânt prin apostol, zicând: *Trebuie să fie și printre voi erezii, ca să fie printre voi descoperirea celor mincinoși* (1 Corinteni 11:19). Astfel, credincioșii sunt încercați și perfidii descoperiți; astfel, chiar înainte de ziua judecății, sufletele drepților sunt separate de cei nedrepți și neghina este separată de grâu! Sunt separați cei care, fără poruncă divină, își asumă în mod arbitrar conducerea unor mulțimi nerezonabile, fără o consacrare legitimă se fac conducători și își însușesc numele de episcop atunci când nimeni nu le dă episcopatul. Duhul Sfânt în psalmi îi numește pe cei ce stau pe scaunul nimicitorilor (Ps. 1:1), o ciumă și o ciumă pentru credință; oameni care înșală cu gura șerpilor, pricepuți în a răstălmăci adevărul; cu o limbă vătămătoare care scuipă otravă mortală; oameni al căror cuvânt se răspândește ca o rană (2 Timotei 2:17), iar conversația toarnă o infecție mortală în inima fiecăruia. Împotriva lor strigă Domnul, de la ei Se oprește și își întoarce poporul Său rătăcit, zicând: *Nu ascultați cuvintele proorocilor, care vă proorocesc și vă amăgesc; ei spun vedenii din inima lor și nu din gura Domnului. Ei zic celor ce Mă leapădă de Mine: «Pace vouă! Și tuturor celor ce umblă în poftele lor! Și oricui umblă în încăpățânarea inimii lui zic: «Niciun rău nu va veni peste voi!» Nu le-am vorbit, nici nu au prorocit. Dacă ar fi stat în sfatul Meu, cuvintele Mele ar fi fost ascultate și poporul Meu s-ar fi întors de la calea lui cea rea și de la începuturile lui cele rele.»* (Ieremia 23:16-17; 21-22). Domnul îi descrie și îi desemnează, zicând: « *Mă părăsesc pe Mine, izvorul apei vii, și și-au săpat fântâni crăpate, în care nu pot ține apa.»* (Ieremia 2:13). Deși nu poate exista alt botez în afară de unul singur, ei cred că pot boteza. După ce au părăsit izvorul vieții, ei promit harul apei dătătoare de viață și mântuitoare. Oamenii nu sunt spălați acolo, ci doar se întipăresc mai mult; păcatele nu sunt curățite, ci doar se agravează. O astfel de naștere produce copii nu pentru Dumnezeu, ci pentru diavol. Cei născuți din minciună nu sunt considerați vrednici de făgăduințele adevărului. Cei născuți din trădare distrug harul credinței. Cei care au rupt pacea Domnului prin discordie violentă nu pot dobândi răsplata păcii.

Să nu se amăgească unii cu cuvintele rostite de Domnul: *Unde sunt doi sau trei* adunați în *numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor* (Matei 18:20). Pervertitorii Evangheliei și falșii tălmăcitori citează aceste cuvinte, dar acestea sunt cuvintele care urmează și le omit pe cele precedente; amintind o parte, dar păstrând cu viclenie tăcerea despre cealaltă; așa cum ei înșiși s-au despărțit de Biserică, așa taie integritatea unuia și aceluiași loc. Domnul, învățându-i pe ucenicii Săi să păstreze unanimitatea și pacea între ei, le spune: *Vă spun că, dacă doi dintre voi se vor sfătui pe pământ cu privire la orice vor cere, li se va da de la Tatăl Meu care este în ceruri. Căci unde sunt doi sau trei* adunați *în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor* (Matei 18:19-20) - și arată prin aceasta că mult nu se dă mulțimii, ci unanimității celor care se roagă. *Dacă doi dintre voi se înțeleg pe pământ* , spune El. Așa. Domnul a poruncit mai întâi unanimitatea, a arătat acordul și ne-a învățat să fim de acord cu credință și hotărâre unii cu alții. Cum poate cineva să fie de acord cu cineva care nu este de acord cu trupul Bisericii în sine și cu întreaga frățietate? Cum se pot aduna doi sau trei în numele lui Hristos, care sunt cunoscuți ca despărțindu-se de Hristos și de Evanghelia Lui? La urma urmei, nu noi am fost cei care s-au îndepărtat de ei, ci ei de noi. După ce au apărut erezii și schisme printre ei prin înființarea diferitelor adunări, au abandonat capul și începutul adevărului. Dar Domnul vorbește despre Biserica Sa, vorbește celor care sunt în Biserică, că dacă vor fi de acord, dacă, conform amintirii și îndrumării Sale, doi sau trei se vor aduna și se vor ruga într-un acord, atunci, în ciuda faptului că sunt doar doi sau trei dintre ei, pot primi ceea ce cer de la maiestatea lui Dumnezeu. Unde sunt adunați *doi sau trei în numele Meu,* acolo sunt și Eu în mijlocul lor, adică în mijlocul celor simpli și iubitori de pace, care se tem de Dumnezeu și păzesc poruncile Lui. În mijlocul unora ca aceștia El a făgăduit să fie, așa cum a fost cu cei trei tineri în cuptorul aprins și în mijlocul flăcărilor care îi înconjurau i-a încurajat cu duhul rouei, pentru că erau devotați lui Dumnezeu și unanimi între ei (Daniel 3:50); așa cum a fost cu cei doi apostoli care erau închiși și pentru că erau simpli și de un gând, le-a deschis ușile temniței și i-a scos de acolo, ca să poată duce oamenilor cuvântul pe care îl propovăduiseră cu credință (Faptele Apostolilor 5:19). Așadar, când Domnul în poruncile Sale afirmă și spune: Unde sunt adunați *doi sau trei în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor,* atunci Cel ce a creat și a întemeiat Biserica nu desparte oamenii de Biserică, ci, mustrând pe cei ce s-au îndepărtat de credință și îndemnând pe credincioși la pace, arată prin cuvintele Sale că este mai dispus să fie cu doi sau trei care se roagă la unison decât cu un număr mare de cei ce gândesc diferit și că se poate cere mai mult prin rugăciunea armonioasă a câtorva decât prin rugăciunea discordantă a multora. Prin urmare, prescriind legea rugăciunii, El a adăugat:*„Și când stați în picioare de vă rugați, iertați dacă aveți ceva împotriva cuiva, pentru ca și Tatăl vostru, care este în ceruri, să vă ierte vouă greșelile voastre.”* (Matei 11:25) „Dar pe cine vine la altar să aducă jertfă cu vrăjmășie împotriva cuiva, nu-l lasă să-l vadă, ci îi poruncește mai întâi să se împace cu fratele său și apoi, întorcându-se în pace,

să aducă darul lui Dumnezeu.” (Matei 5:23-24) „Dumnezeu nu a privit la jertfele lui Cain, pentru că nu putea avea ca Dumnezeu să fie milostiv cu sine, el, care din invidie și vrăjmășie nu avea pace cu fratele său.”

Ce fel de pace își promit dușmanii fraților? Ce sacrificii se gândesc să ofere cei care îi invidioși pe preoți? Chiar cred ei că Hristos este cu ei când se adună în afara Bisericii lui Hristos? Chiar dacă astfel de oameni ar suferi moartea pentru că au mărturisit numele, pata lor nu va fi spălată nici măcar cu sânge. Vina de neșters și gravă a discordiei nu este curățită nici măcar prin suferință. Nu poate fi martir cine nu este în Biserică; nu poate ajunge la împărăție cine părăsește Biserica care urmează să domnească. Hristos ne-a dat pace; ne-a poruncit să fim de un gând și cu un gând, ne-a poruncit să păstrăm neîncetat și ferm legătura afecțiunii și a iubirii, iar cine nu a păzit iubirea frățească nu poate fi martir. Aceasta este ceea ce Apostolul Pavel ne învață și confirmă, zicând: *Chiar dacă aș avea toată credința, așa încât să mut munții, și n-aș avea dragoste, nu sunt nimic. Și chiar dacă aș împărți toate averile mele pentru a hrăni săracii și chiar dacă mi-aș da trupul să fie ars, și n-aș avea dragoste, nu-mi folosește la nimic. Dragostea este răbdătoare și bună; Dragostea nu se înalță pe sine, nu se umflă, nu se poartă necuviincios, nu se mângâie ușor, nu gândește răul; iubește toate lucrurile, crede toate lucrurile, nădăjduiește toate lucrurile, îndură toate lucrurile; dragostea niciodată nu cade* (1 Corinteni 13:2-5; 7-8). *Dragostea,* spune el, *niciodată nu cade:* va rămâne pentru totdeauna în Împărăția [Cerurilor] și va continua acolo pentru totdeauna în unitatea uniunii frățești. Discordia nu poate fi vrednică de Împărăția Cerurilor și de o răsplată de la Hristos, Care a zis: *Aceasta este porunca Mea, să vă iubiți unii pe alții, cum v-am iubit Eu pe voi* (Ioan 15:12). Cine a încălcat dragostea lui Hristos prin ceartă trădătoare nu va fi al lui Hristos: cine nu are dragoste, nu-L are pe Dumnezeu. Fericitul apostol spune: *Dumnezeu este dragoste și cine rămâne în dragoste rămâne în Dumnezeu, și Dumnezeu rămâne în el* (1 Ioan 4:16). Astfel, cei care nu vor să fie de un gând în Biserica lui Dumnezeu nu pot rămâne cu Dumnezeu, chiar dacă, fiind trădați, sunt arși în flăcări și foc sau își dau duhul, fiind aruncați să fie mâncați de fiare sălbatice; însă, aceasta nu va fi o cunună a credinței pentru ei, ci va fi o pedeapsă pentru trădare, nu va fi un sfârșit glorios al unei lupte pioase, ci un rezultat al disperării. Cineva ca ei poate fi ucis, dar nu poate fi încoronat. Da, el se numește creștin la fel de fals cum diavolul se numește adesea fals Hristos, după spusa Domnului Însuși: *Mulți vor veni în numele Meu, zicând: Eu sunt [Hristos] și vor amăgi pe mulți* (Matei 13:6). Precum diavolul nu este Hristos, deși înșală cu numele Său, tot așa nu poate fi considerat creștin cel care nu rămâne în adevărul Evangheliei și al credinței Sale. Este, desigur, un lucru mare și vrednic de minune să proorocești, să scoți demoni și să faci minuni mari pe pământ; dar cel ce face toate acestea nu va ajunge în Împărăția Cerurilor dacă nu merge pe calea cea dreaptă. Domnul, proclamând aceasta, spune:*Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: «Doamne, n-am proorocit noi în Numele Tău și n-am scos noi draci în Numele*

Tău și n-am făcut noi multe puteri în Numele Tău? Și atunci le voi mărturisi: «Niciodată nu v-am cunoscut: depărtați-vă de la Mine, voi, cei ce lucrați fărădelegea» (Matei 7:22-23). Adevărul este necesar pentru a fi favorizați de Dumnezeu Judecătorul; trebuie să ascultăm de poruncile și instrucțiunile Lui, pentru ca meritele noastre să fie răsplătite. Domnul, arătând pe scurt în Evanghelie calea credinței și nădejdii noastre, spune: *Domnul Dumnezeul vostru. Domnul este unul singur; și să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Aceasta este prima poruncă. Și a doua este asemenea ei: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. De aceste două porunci se cuvine toată Legea și Prorocii* (Matei 12:29-31; 22:37-40). În această învățătură a Sa, El a învățat unitatea și, în același timp, dragostea; în două porunci El a cuprins Legea și pe toți Prorocii. Ce fel de unitate observă, ce fel de iubire păstrează sau la ce fel de iubire se gândește cel care, dedicându-se izbucnirilor discordiei, dezbină Biserica, distruge credința, tulbură lumea, dezrădăcinează iubirea, profanează sacramentul? Demult, preaiubiții frați, acest rău a început; dar efectul devastator al acestui rău distructiv a crescut acum, iar distrugerea otrăvitoare a corupției eretice și a schismelor a devenit din ce în ce mai evidentă și mai răspândită. Totuși, Duhul Sfânt a prezis prin apostol și a anunțat mai dinainte că așa trebuie să fie la sfârșitul veacului. *În zilele din urmă* , spune El, *vor veni vremuri rele. 6 Vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de bani, grandilocvenți, mândri, blasfemiatori, împotrivitori părinților, nerecunoscători, nedrepți, neiubitori, neiertători, calomniatori, neînfrânați, neglijenți, neiubitori, trădători, obraznici, umflați de mândrie, iubitori de plăceri mai mult decât iubitori de Dumnezeu, având o formă de evlavie, dar tăgăduind puterea ei. „Dintre aceștia sunt cei ce se strecoară în case și iau pe mire captiv, încărcați de păcate, duși de felurite pofte, învățând mereu și niciodată neputând ajunge la cunoașterea adevărului. După cum Iane și Iambre s-au împotrivit lui Moise, tot așa și aceștia se împotrivesc adevărului, oameni stricați la minte și nepricepuți în ceea ce privește credința. Dar ei nu vor mai prospăi. Nebunia lor se va arăta tuturor oamenilor, așa cum a fost și a lor."* (2 Timotei 3:1-9)

Ceea ce a fost prezis se împlinește, iar odată cu apropierea sfârșitului veacului, astfel de oameni apar deja și astfel de vremuri vin. Odată cu creșterea ferocității vrăjmașului, rătăcirea înșeală, silnicia umflă, invidia înfierbântă, pofta orbește, răutatea corupe, mândria umflă, discordia întărește, mânia distruge. Dar să nu ne clătine sau să ne tulbure trădarea extremă și neașteptată a multora; ci mai degrabă să ne întărească credința adevărul celor prezise. Precum unii au devenit astfel pentru că a fost prezis, așa și ceilalți frați să se ferească de ei, pentru că și aceasta a fost prezisă în învățătura Domnului: „ *Dar luați aminte: iată, v-am spus toate lucrurile mai dinainte"* (Matei 13:23). Fugiți, vă rog, de astfel de oameni și, ca de o infecție mortală, depărtați-vă de la voi și de la auzul vostru vorbele lor vătămătoare **,** după Scriptură: *îngrădiți-vă urechile cu spini și nu ascultați limba celor răi* (Sir 28:28), căci *vorbele rele strică obiceiurile bune* (1 Cor 15:33). Înșuși

Domnul ne învață și ne poruncește să ne îndepărtăm de aceștia: „ *Călăuzitorii sunt orbi pentru orbi”* , spune El, „și *dacă orbul călăuzește pe orb, amândoi vor cădea în groapă”* (Matei 15:14). Trebuie să ne întoarcem spatele și să fugim de oricine s-a despărțit de Biserică, *căci un astfel de om este răstălmăcit, păcătuiește și este osândit în sine însuși* (Tit 3:11). Este posibil să ne imaginăm că este cu Hristos cel care acționează împotriva preoților lui Hristos, separându-se de comuniunea cu clerul și poporul Său? Căci se înarmează împotriva Bisericii, se opune dispensației divine, este un dușman al altarului, un răzvrătit împotriva jertfei lui Hristos, un trădător în ceea ce privește credința, un sacrileg în ceea ce privește evlavia; Un slujitor neascultător, un fiu fărădelegit, un frate neînduplecat: disprețuind episcopii și părăsind preoții lui Dumnezeu, îndrăznește să zidească un alt altar, să compună o altă rugăciune din cuvinte nepermise, să pângărească adevărul jertfei Domnului cu jertfe mincinoase și nici nu vrea să știe că cel ce acționează împotriva rânduielii lui Dumnezeu este pedepsit pentru îndrăzneala sa nesăbuită după judecata divină.

Astfel, Core, Datan și Abiram, care s-au răzvrătit împotriva lui Moise și a preotului Aaron și au încercat să-și însușească dreptul de jertfă, au fost pedepsiți imediat pentru încercarea lor: pământul, rupându-și legătura, a deschis un abis adânc și i-a înghițit cu căscatul său larg în timp ce stăteau în picioare și erau vii; și nu numai că conducătorii au fost loviți de mânia lui Dumnezeu, dar focul venit de la Domnul nu a ezitat să-i incinereze pe ceilalți două sute cincizeci care li se alăturaseră, participanți și complici la aceeași nebunie (Numeri 16), amintind și arătând că toate încercările întreprinse de cei răi de bunăvoie pentru a distruge ordinea divină sunt făcute împotriva lui Dumnezeu. Tot așa și regele Ozia, când a luat cădelnița în mâini și, împotriva legii lui Dumnezeu, și-a asumat dreptul jertfei și nu a vrut să asculte și să se supună preotului Azaria, care i-a interzis acest lucru, a fost rușinat de mânia lui Dumnezeu și lovit de lepră pe frunte - marcat de Dumnezeu ca jignit pe acea parte a corpului pe care cei care sunt plăcuți Domnului primesc un semn (2 Cronici 26). La fel, fiii lui Aaron, care au pus foc străin pe altar, pe care Domnul nu poruncise să fie pus, au fost arși îndată înaintea feței Dumnezeului Pedepsitor (Lev. 10). Ei sunt imitați și urmați de cei care, disprețuind poruncile divine, se lasă duși de învățături străine și introduc statute stabilite de oameni. Domnul mustră și mustră astfel de oameni în Evanghelia Sa, zicând: *lăsând porunca lui Dumnezeu, țineți datinele oamenilor* (Matei 7:8).

Această crimă este mai rea decât cea pe care aparent au comis-o cei căzuți, care ulterior, pocăindu-se de păcatul lor, îl imploră pe Dumnezeu cu o pocăință pe deplin satisfăcătoare. Aici caută Biserica și se roagă la ea; acolo se împotrivesc Bisericii. Aici necesitatea a putut duce la nelegiuire; acolo, la liberul arbitru. Aici, cel căzut și-a făcut rău doar sieși; dar acolo, cel care s-a străduit să producă erezie sau schismă a atras mulți după el prin înșelăciune. Aici, pierderea

unui suflet; acolo, pericolul a foarte mulți. Unul înțelege că a păcătuit cu adevărat, plânge și este tulburat; dar celălalt, mândru în păcatul său și desfătându-se chiar în nelegiuirile sale, desparte fiii de mama lor, atrage oile de la Păstor, distruge sacramentele lui Dumnezeu; și în timp ce cel căzut a păcătuit o dată, celălalt păcătuiește zilnic. În cele din urmă, cel căzut, fiind considerat vrednic de martiriu, poate fi considerat și vrednic de făgăduința împărăției; și el, dacă suferă moartea în afara Bisericii, nu poate obține răsplata Bisericii.

Să nu se mire nimeni, preaiubiților frați, că și unii dintre mărturisitori ajung în același punct și, prin urmare, păcătuiesc la fel de rău și grav. Spovedania nu eliberează pe cineva de uneltirile diavolului și nu oferă celui care este încă în această lume o protecție constantă împotriva ispitelor, primejdiilor, atacurilor și loviturilor veacului. Totuși, nu am văzut niciodată astfel de amăgiri, ultraje și curvii printre mărturisitori mai târziu, așa cum vedem acum la unii oameni, de care ne întristăm și suntem dureroși. Oricine ar fi mărturisitorul, tot nu este mai înalt, mai bun sau mai plăcut lui Dumnezeu decât Solomon. Dar Solomon, atâta timp cât a umblat în căile Domnului, până atunci a posedat harul primit de la Dumnezeu; dar apoi, când a părăsit calea Domnului, atunci a pierdut harul Domnului, după cum este scris: *Și a ridicat Domnul un vrăjmaș împotriva lui Solomon* (1 Regi 11:14). Și de aceea se spune în Scriptură: *Ține tare ce ai, ca să nu-ți ia nimeni cununa* (Apocalipsa 3:11). Domnul nu ar fi amenințat cu posibilitatea luării cununii dreptății, dacă pierderea dreptății nu ar fi urmată neapărat de pierderea cununii. Mărturisirea este doar o apropiere de slavă, nu dobândirea cununii: nu desăvârșește isprava, ci doar începe demnitatea. În Scriptură se spune: Cine *va răbda până la sfârșit va fi mântuit* (Matei 10:22): prin urmare, tot ce se întâmplă înainte de sfârșit este doar o treaptă prin care se urcă la înălțimea mântuirii, nu limita, unde chiar vârful este deja atins. El este un mărturisitor; dar după mărturisire există o primejdie mai mare, pentru că aici vrăjmașul este mai iritat. El este un mărturisitor; de aceea trebuie să se țină cu atât mai ferm de Evanghelia Domnului, pentru că prin Evanghelie a dobândit slavă de la Domnul. Domnul spune: *oricui i se va da mult, i se va cere mult; și cui i s-a dat mai mult, i se va cere mai mult de la el* (Luca 12:48). Nimeni să nu piară prin exemplul mărturisitorilor! Nimeni să nu învețe neadevărul, mândria, trădarea din faptele unui duhovnic! El este duhovnic; să fie blând și liniștit; orânduindu-și faptele cu cuviință, să fie modest și, numindu-se duhovnic al lui Hristos, să-L imite pe Hristos, pe Care Îl mărturisește. Hristos spune: *cine se înalță pe sine se va smeri: și cine se smerește pe sine se va înălța.*(Matei 23:12); și El Însuși este înălțat de Tatăl, pentru că, fiind Cuvântul, Puterea și Înțelepciunea lui Dumnezeu Tatăl, S-a smerit pe pământ (Filipeni 2:8-9) - cum poate El să iubească aroganța, Care ne-a poruncit și nouă smerenia în legea Sa și El Însuși a primit de la Tatăl un nume preaslăvit ca răsplată pentru smerenie? El este un mărturisitor al lui Hristos; dar numai într-un astfel de caz, dacă prin el nu este hulită după aceea măreția și demnitatea lui Hristos. Limba care L-a mărturisit pe Hristos nu trebuie

să fie calomnioasă și certăreață; nu trebuie să rostească calomnii și insulte; nu trebuie, după cuvinte de laudă, să vomite otravă de șarpe asupra fraților și preoților lui Dumnezeu. Și dacă mărturisitorul devine ulterior vicios și necinstit; dacă își necinstește mărturisirea prin comportamentul său, își pângărește viața cu fapte rușinoase; Dacă, în cele din urmă, după ce a părăsit Biserica în care a devenit mărturisitor și după ce a rupt legătura unității, își înlocuiește credința anterioară cu trădarea ulterioară, atunci un astfel de om nu se poate amăgi pe sine din cauza mărturisirii sale că a fost ales pentru o răsplată glorioasă; Dimpotrivă, tocmai din acest fapt a meritat o pedeapsă și mai mare. Domnul l-a ales și pe Iuda printre apostoli; însă, Iuda L-a trădat mai târziu pe Domnul. Totuși, așa cum credința și statornicia apostolilor nu s-au clătinat pentru că trădătorul Iuda s-a despărțit de comunitatea lor, tot așa și aici demnitatea și sfințenia mărturisitorilor nu au fost diminuate pentru că unii dintre ei au devenit trădători. Fericitul apostol spune în Epistola sa: „ *Dacă unii n-au crezut? Necredința lor va zădărnici oare credința lui Dumnezeu? Ferească de Dumnezeu! Dumnezeu să fie adevărat și orice om mincinos”* (Romani 3:3-4). Cei mai mari și mai buni dintre mărturisitori stau tari în credința și adevărul legii și al bunei rânduieli a Domnului. Cei care își amintesc că în Biserică au primit har, prin bunăvoința lui Dumnezeu, nu se depărtează de pacea Bisericii; și merită o laudă mai mare pentru credința lor, pentru că, retrăgându-se de perfidia celor cu care erau uniți prin comuniunea mărturisirii, au scăpat astfel de infecția păcatului. Luminați de adevărata lumină a Evangheliei, luminați de strălucirea pură și clară a Domnului, ei - biruitorii diavolului în lupta cu el - sunt deopotrivă vrednici de laudă pentru păstrarea păcii lui Hristos.

Doresc, preaiubiților frați, sfătuiesc și îndemn ca niciunul dintre frați, dacă este cu putință, să nu piară, ci ca mama, bucurându-se, să îmbrățișeze un singur trup, alcătuit dintr-un singur popor armonios. Dacă sfatul mântuitor nu poate întoarce pe calea mântuirii pe unii dintre conducătorii schismei și începătorii discordiei, care rămân în nebunie oarbă și încăpățânată, atunci măcar voi, prinși de simplitate, sau ademeniți de înșelăciune, sau seduși de vreun șiretlic viclean, rupeți mrejele cele viclene, eliberați-vă pașii șovăielnici de rătăcire și învățați calea cea dreaptă a căii cerești. Apostolul spune: *Vă poruncim, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă despărțiți de orice frate care umblă în neorânduială și nu după învățătura pe care au primit-o de la noi* (2 Tesaloniceni 3:6). Și în alt loc: *Nimeni să nu vă atace cu vorbe deșarte; 6Pentru acestea vine mânia lui Dumnezeu peste copiii neascultării; de aceea, nu vă împărtășiți la acestea* (Efeseni 5:6-7). Este necesar să ne ferim de cei ce păcătuiesc cu voia, este necesar chiar să fugim de ei, ca nu cumva cineva, alăturându-se celor *ce umblă în dezordine* și mergând cu ei pe cărările rătăcirii și viciului, abătându-se de la calea cea dreaptă, să devină el însuși vinovat de același păcat. Este un singur Dumnezeu și un singur Hristos, o singură Biserică a Lui și o singură credință și un singur popor, uniți în unitatea trupului prin legătura armoniei.

Unitatea nu trebuie fragmentată; așa cum un singur trup nu trebuie fragmentat printr-o ruptură a legăturii - nu trebuie sfâșiat de chinul măruntaielor smulse: tot ceea ce s-a separat doar de principiul vital nu poate, odată cu pierderea esenței mântuitoare, să trăiască și să respire o viață specială. Duhul Sfânt, îndemnându-ne, spune: *cine este omul care dorește viața și iubește zilele ca să vadă binele? Păzește-ți limba de rău și buzele tale ca să nu grăiască viclenie; depărtează-te de rău și fă binele; caută pacea și urmărește-o* (Psalmul 34:13-15). Fiul păcii trebuie să dorească și să caute pacea; Cel ce a ajuns să cunoască și să iubească unirea iubirii trebuie să-și stăpânească limba de la discordia rea. Domnul, apropiindu-se deja de suferința Sa, printre celelalte îndrumări și sugestii mântuitoare ale Sale, a împărtășit și următoarele: *Vă las pacea, vă dau pacea Mea* (Ioan 14:27). Aceasta este moștenirea pe care ne-a dat-o Hristos! În păstrarea păcii, El a încheiat toate darurile și răsplățile făgăduințelor Sale. Așadar, dacă suntem moștenitori ai lui Hristos, atunci trebuie să rămânem în pacea lui Hristos; dacă suntem fii ai lui Dumnezeu, atunci trebuie să fim făcători de pace: *fericiți sunt* făcătorii de pace , spune El, *căci ei vor fi chemați fii ai lui Dumnezeu* (Matei 5:9). Fiii lui Dumnezeu trebuie să fie făcători de pace, blânzi cu inima, simpli la vorbire, armonioși în firea reciprocă, uniți cu credință unii cu alții prin unirea unanimității. O astfel de unanimitate era odată sub apostoli: primii creștini, respectând îndrumările Domnului, se țineau de iubirea reciprocă. Acest lucru este confirmat de Scriptura divină, care spune: *oamenii credinței erau o inimă și un suflet.*(Faptele Apostolilor 4:32). Și în alt loc: *Toți aceștia, cu un gând, au stăruit în rugăciuni și cereri, împreună cu femeile, cu Maria, mama lui Isus, și cu frații Lui* (Faptele Apostolilor 1:14). De aceea rugăciunea lor a fost eficientă; de aceea puteau nădăjdui să primească tot ce cereau de la Domnul cel milostiv.

Dar la noi, chiar și unanimitatea a devenit rară și generozitatea în dărnicie s-a diminuat. Apoi au vândut case și sate și, adunându-și comori în ceruri, au dat câștigurile apostolilor ca să le împartă săracilor. Dar noi acum nu dăm nici măcar a zecea parte din achizițiile noastre și, când Domnul ne poruncește să le vindem, le cumpărăm și le sporim cu atât mai mult. Astfel, puterea credinței s-a diminuat printre noi! Astfel, tăria credincioșilor s-a diminuat! Și de aceea Domnul, prevăzând vremurile noastre, spune în Evanghelia Sa: *Când va veni Fiul omului, va găsi El credință pe pământ* (Luca 18:8)? Vedem că ceea ce a prezis El se împlinește. Noi nu avem credință deloc, nici în frica de Dumnezeu, nici în legea dreptății, nici în dragoste, nici în fapte. Nimeni nu se gândește cu frică de viitor la ziua Domnului și la mânia lui Dumnezeu; nimeni nu se gândește la pedepsele viitoare pentru necredincioși și la chinurile veșnice destinate celor perfizi. Conștiința noastră s-ar teme de aceasta dacă ar crede; dar, din moment ce nu crede, nu se teme. Dacă ar crede, ar fi atent; și fiind atent, ar evita pericolul.

Să ne trezim, așadar, preaiubiților frați, cât putem și, scuturându-ne de somnul leneverii noastre de odinioară, să veghem în păzirea poruncilor Domnului. Să fim

așa cum ne-a poruncit Însuși Domnul să fim, zicând: „ *Să fie mijlocul vostru încins și candelele voastre aprinse și să fiți ca niște oameni care așteaptă pe Domnul lor, când Se va întoarce de la nuntă; pentru ca, venind El și împingând, să-I deschidă îndată!”. Fericiți sunt acei slujitori pe care, când va veni Domnul, îi va găsi vegheând* (Luca 12:35-37). Așa trebuie să fim încinși, ca nu cumva ziua judecății care va veni să ne găsească în necaz și nepregătire. Lumina noastră să fie luminată și să strălucească în fapte bune, care să ne conducă din noaptea veacului acestuia la lumina slavei veșnice. Să așteptăm întotdeauna cu grijă și precauție venirea năprasnică a Domnului, pentru ca atunci când va bate El, credința noastră să fie trează în așteptarea primirii răsplătirii de la Dumnezeu pentru privegherea noastră. Dacă păzim aceste porunci, respectăm aceste instrucțiuni și porunci, atunci nu vom fi adormiți din întâmplare de farmecul diavolului și - slujitori treji - vom începe să domnim împreună cu Stăpânul Hristos.

Cartea Spectacolelor [3]

Ciprian urează sănătate oamenilor care rămân statornici în Evanghelie.

Așa cum sunt foarte întristat și tulburat în sufletul meu în momentul în care nu mi se prezintă nicio ocazie să-ți scriu (căci consider o pierdere pentru mine să nu vorbesc cu tine): tot așa, pe de altă parte, nimic nu-mi face atâta plăcere și nu-mi redă din nou buna dispoziție ca ocazia care se deschide pentru aceasta. Mi se pare că sunt printre tine când vorbesc cu tine prin scrisoare. Așadar, deși tu, după cum știu, ești conștient că este într-adevăr așa, așa cum spun, și nu te îndoiești deloc de adevărul cuvintelor mele; totuși, iată o nouă dovadă pentru tine a sincerității celor spuse. (Când nu ratează nici cea mai mică ocazie (de a scrie), își dovedesc astfel firea.) Astfel, deși sunt sigur că ești la fel de strict în viață pe cât ești de ferm în jurământul pe care l-ai făcut; dar tocmai pentru că există apărători și admiratori lingușitori ai viciilor, care le apără și, ceea ce este mai rău, îndreaptă studiul scripturilor divine spre apărarea crimelor, recunoscând ca nevinovată desfătarea spectacolelor, în care sufletul se așază liniștit (căci strictețea disciplinei bisericești a slăbit deja într-o asemenea măsură, iar răul provenit din îngăduința completă față de vicii a ajuns la un asemenea nivel încât nu se mai gândesc la scuzabilitatea viciilor, ci la demnitatea lor), tocmai pentru că mi s-a părut o bună judecată în acest moment, pe scurt, nu să vă dau instrucțiuni, ci să vă reamintesc de ceea ce ați fost învățați, ca nu cumva, din cauza unei pansări proaste a rănilor, să izbucnească ulcere vindecate. Căci nicio boală nu este atât de greu de eradicat ca una a cărei revenire este ușoară, atunci când este susținută de simpatia mulțimii și înmuiată de o scuză.

Nu le este rușine credincioșilor care își arogă dreptul de a fi numiți creștini, nu le este rușine, zic eu, să apere împotriva scripturilor divine rituri deșarte, păgâne,

superstițioase, amestecate cu idei și să atribuie idolatriei o importanță divină! Într-adevăr, când creștinii credincioși frecventează spectacolul săvârșit de păgâni în cinstea vreunui idol, nu apără ei prin aceasta idolatria păgână și nu calcă în picioare în mod necinstit religia adevărată și divină? Mi-e rușine să le ofer scuzele și apărarea în această privință. „Unde”, spun ei, „este scris acest lucru? Unde este interzis?” Căci Ilie este reprezentat ca fiind conducătorul carului lui Israel, iar David însuși călărea înaintea chivotului. Citim și despre harpe, trâmbițe, tamburine, fluiere, harpe și coruri. Iar Apostolul, când ne îndeamnă la luptă, oferă împotriva duhurilor răului armele folosite de obicei de luptători; și când ia exemple din turniruri, pune coroane printre premii. De ce atunci un om credincios, un creștin, să nu se uite la ceea ce a fost permis să fie scris în scripturile divine? La aceasta aș spune că este mult mai bine pentru astfel de oameni să nu cunoască deloc scripturile decât să le înțeleagă în acest fel; deoarece expresiile și exemplele care sunt prezentate pentru a încuraja virtutea evanghelică sunt folosite de ei pentru a apăra viciile - în timp ce acestea sunt prezentate în Scriptură nu pentru a incita la spectacole, ci pentru ca prin ele sufletul nostru să fie aprins de o dorință mai mare pentru lucruri utile, amintind de dorințe similare la păgâni pentru lucruri inutile. Așadar, esența dovezii este o incitare la virtute și nu permisiunea sau libertatea în contemplarea viciilor păgâne - esența este că, în urma acestei incitări, sufletul devine mai înflăcărat pentru virtutea evanghelică, având în minte răsplata divină, deoarece prin severitatea muncilor și bolilor se pot obține beneficii veșnice. Și faptul că Ilie este reprezentat ca și conducătorul carului lui Israel nu este un motiv pentru a vizita circuri; căci el nu a concurat la niciun circ. Și faptul că David a dansat înaintea feței lui Dumnezeu nu îi justifică deloc pe creștinii credincioși prezenți în teatru; căci el nu a folosit mișcări corporale nerușinate, iar dansul său nu a fost un dans voluptuos grecesc. Harpa, trâmbițele, fluierele și harpele (în David) cântau despre Dumnezeu, nu despre un idol.

De aceea nu este prescris să privim la ceea ce nu este permis; ci sacrul a fost schimbat în ceea ce nu este permis prin viclenia diavolului. Să-i învețe rușinea, dacă Sfânta Scriptură nu poate învăța. Scriptura, când învață, oferă ceva mai mult de înțeles; din milă, interzice mai ales ceva pentru că tace complet despre el. Dacă adevărul ar binevoi în cele din urmă să explice totul, ar avea o părere foarte proastă despre credincioșii săi. În porunci, spre mai mare folos, este necesar să se tacă despre unele lucruri; altfel, oamenii sunt adesea duși de ceea ce este interzis. De aceea, când este expus ceva în Scriptură, se tace despre altceva, iar despre ceea ce este tăcut, vorbesc rațiunea și o viziune strictă asupra problemei, în loc de porunci. Fiecare să reflecteze doar cu sine însuși, să vorbească cu fratele său în credință; și nu va face niciodată nimic necuvenit, pentru că propria sa opinie va avea atunci mai multă greutate. Ce este interzis în Scriptură? Este interzis să privim la ceea ce este interzis să facem. Zic eu, Scriptura a condamnat tot felul de spectacole atunci când a respins mama tuturor

jocurilor - idolatria, din care provin toți acești monștri ai vanității și frivolității. Căci ce este un spectacol fără idol? Ce joc fără jertfă? Ce concurs nu este dedicat unuia dintre morți? Ce face un creștin adevărat când este prezent la ele? Dacă fuge de idolatrie; atunci de ce, fiind sfânt, își găsește plăcere în lucruri interzise? De ce, împotriva lui Dumnezeu, aprobă superstițiile, pe care le iubește când le privește? Să știe că toate acestea sunt o invenție demonică, și nu a lui Dumnezeu.

El invocă în mod nechibzuit demoni în biserică, cei care le laudă distracțiile la spectacole; oricine, după ce s-a lepădat de diavol o dată pentru totdeauna și după ce a ispășit totul prin botez, trece de la Hristos la vederea diavolului, îl respinge pe Hristos, așa cum acesta l-a respins pe diavol. Idolatria, așa cum am mai spus, este mama tuturor jocurilor; pentru a-i atrage pe creștini la sine, îi înșeală cu plăcerile văzului și auzului. Romulus a fost primul, când a pornit să răpească femeile sabine, a dedicat jocurile lui Konzu - ca și cum ar fi zeului sfaturilor. După aceasta, când a venit foametea peste Roma, alții au inventat jocuri publice pentru a aduce oamenii înapoi, pe care le-au dedicat apoi lui Ceres, lui Bachus și altor idoli, precum și morților. Concursurile grecilor de cântat, de cântat la instrumente muzicale, de elocvență sau de forță, au ca patroni diverși demoni; și dacă căutăm originea și motivul instituirii a ceea ce fie atrage privirea, fie măgulește auzul, cauza se va dovedi a fi fie un idol, fie un demon, fie o persoană moartă. Astfel, diavolul viclean, știind că idolatria în sine poate părea dezgustătoare, a asociat-o cu spectacolele, pentru a-i face pe oameni să o iubească de dragul plăcerii.

Este necesar să mergem mai departe? Sau este necesar să descriem acele oribile tipuri de sacrificii, în care uneori, prin înșelăciunea preotului, chiar și un om devine victimă - în care sânge cald, ca să spunem așa, clocotit, luat din gât într-o cupă și stropit în fața idolului, ca și cum i-ar fi sete, este oferit barbar spre băut - în care, în cele din urmă, printre plăcerile spectatorilor, se oferă moartea unora, pentru ca prin intermediul unui spectacol sângeros să învețe cruzimea, ca și cum omul nu ar avea suficientă furie, dacă nu a învățat-o public? Pentru execuția unui om, se hrănește o fiară sălbatică, astfel încât să se înfurie cât mai feroce posibil sub ochii spectatorilor: artistul învață fiara, care, poate, ar fi mult mai docilă, dacă maestrul nu ar învăța-o să se înfurie. Nu voi spune nimic despre celelalte lucruri pe care le laudă idolatria. Dar câtă goliciune există în însăși luptele? A te certa pentru flori, a te certa în curse de care, a cere onoruri, a te bucura că un cal era rapid, a te plânge că era foarte leneș, a număra anii vitelor după vremurile consulilor, a le studia vârstele, a marca generațiile, a-i aminti chiar pe bunici și străbunici - ce ocupație zadarnică este toate acestea? Sau mai degrabă - cât de josnic și necinstit este, zic eu, să asculți pe cineva enumerând din memorie întreaga generație a curselor de cai și repovestind totul cu mare viteză, fără greșeală! Dar întreabă-l mai întâi despre strămoșii lui Hristos: nu-i

cunoaște și ar fi o mare nenorocire pentru el să-i cunoască. Din nou, dacă îl întreb pe ce cale a ajuns la spectacol, va recunoaște că a trecut printr-un bordel, prin trupurile goale ale prostituatelor, prin desfrâu public, prin necinste publică, prin poftă josnică, prin lipsă de glorie universală. Să presupunem că a făcut asta din întâmplare; dar a văzut ce nu ar fi trebuit să facă și totuși și-a îndreptat privirea spre spectacolul idolatric din cauza poftei: a îndrăznit, dacă ar fi fost posibil, să aducă cu el în bordel tot ce era sfânt în el; Grăbindu-se la spectacol după ce a părăsit biserica și, ca de obicei, purtând încă Euharistia cu el, acest necredincios a adus sfântul trup al lui Hristos în mijlocul trupurilor rușinoase ale desfrânatelor, meritând pentru calea prin care a trecut o condamnare mai rea decât pentru că s-a bucurat de spectacol.

Dar când ating glumele nerușinate ale scenei, mi-e rușine chiar și să relatez ce se spune acolo, mi-e rușine chiar și să condamn ceea ce se face acolo - să condamn strofele fabulelor, viclenia adulterilor, nerușinarea femeilor, bufoneria jocurilor, bufonii josnici, chiar și cei mai onorabili tați de familie, când căzând în stupoare, când arătând poftă - în tot ce e prostesc, în tot ce e nerușinat. Și în ciuda faptului că ticăloșii, neacordând atenție nici originii, nici poziției, nu arată nimănui milă în cuvintele lor, în ciuda acestui fapt, toată lumea se grăbește la spectacol. Ei găsesc plăcere să vadă urâțenia generală, să se familiarizeze cu trândăvia și să se obișnuiască cu ea. Se adună în această casă a nerușinării publice, în această școală a indecenței, astfel încât doar ceea ce se studiază public să se poată face în secret; chiar în mijlocul legilor învață ce este interzis de legi. Ce face un creștin, un credincios, la aceste spectacole, pentru care nu este permis nici măcar să se gândească la vicii? Ce plăcere găsește el în imaginile poftei, care îl pot duce la punctul în care el însuși, pierzându-și rușinea aici, va deveni mai curajos în crime? Învățând să privească, învață să facă. Chiar și acele femei pe care nenorocirea le-a adus în sclavia desfrânării, își ascund desfrânarea în locuri publice și se dedau plăcerilor poftei doar în secret: chiar și cele care și-au vândut rușinea se rușinează să se arate deschis! Între timp, această rușine publică se săvârșește sub ochii tuturor, iar cei care o comit întrec desfrânarea femeilor necinstite. Au întrebat chiar și cum să comită adulter în ochii altora!..

Rușinii menționate mai sus îi aparține o alta de același merit. Iată un om ale cărui membre sunt toate zdrobite, iată un bărbat, mai efeminat și mai slăbit decât o femeie, un maestru în a se face înțeles prin gesturi; și numai din cauza lui, fie bărbatul, fie femeia, întregul oraș este agitat: el va juca pe scenă desfrâurile fabuloase ale antichității. Așa iubesc ei nelegiuitul, le place să li se aducă din nou în fața ochilor chiar și ceea ce a fost ascuns de timp! Nu este de ajuns ca pofta să se bucure de răul prezent, nu, ea vrea să-și însușească prin spectacol și ceea ce a fost păcătuit în vremurile străvechi.

Eu zic: nu este permis creștinilor credincioși, nu este absolut permis nici să fie prezenți la spectacole, nici să fie împreună cu cei pe care Grecia, pentru amuzamentul auzului, îi trimite peste tot, învățându-i diverse arte deșarte. Iată-l pe unul dintre ei imitând zgomotul militar grosolan al unei trompete; altul, suflând într-un flaut, extrage din el sunete triste; și el, cu un efort de a-și trage respirația în plămâni și concurând cu corurile și vocea sonoră a oamenilor, sortează găurile orgii și, uneori ținându-și respirația, alteori trăgând-o și apoi eliberând-o în aer prin anumite crăpături ale instrumentului, apoi întrerupând sunetul la un anumit genunchi - nerecunoscător față de artistul care i-a dat o limbă - încearcă să vorbească cu degetele! Și ce putem spune despre eforturile comice inutile - despre marile frenezii ale vorbirii tragice - despre tensiunea nervilor în timpul unui țipăt? Chiar dacă toate acestea nu ar fi dedicate idolilor, chiar și atunci creștinii credincioși nu ar trebui să asiste la aceste spectacole și nici să se uite la ele: pentru că, chiar dacă nu ar exista nicio crimă directă în toate acestea, totuși există aici cea mai mare și cu totul indecentă goliciune pentru credincioși. Nu este oare nebunia evidentă a celor care le oferă oamenilor leneși ocupația de a se bate singuri și a căror primă victorie constă în a arăta o lăcomie nefirească stomacului uman, ca și cum ar arăta onoare lăcomiei încoronate a desfrânatei Nundine? [4] O față nefericită este expusă loviturilor doar pentru a satisface un stomac și mai nefericit! În afară de aceasta, ce rușine există în competițiile în sine? Omul zace sub om, îmbrățișându-se și luptându-se fără rușine unul cu celălalt. Ei privesc să vadă cine va câștiga; dar mai întâi, rușinea este deja învinsă. Aici unul sare gol în fața ta, altul cu un efort încordat aruncă în sus o minge de cupru: aceasta nu este glorie, ci nebunie! Îndepărtează spectatorul - și vei prezenta doar goliciune. Prin urmare, credincioșii, creștinii, așa cum am spus deja de mai multe ori, trebuie să fugă de aceste spectacole atât de goale, dăunătoare și impie: trebuie să ne păzim de ele atât vederea, cât și auzul. Ne obișnuim repede cu ceea ce auzim și ceea ce vedem. Mintea omenească în sine este înclinată spre vicii; ce își va face el dacă are exemple alunecoase de natură trupească care se deda ușor viciului, ce va face dacă este încurajată în continuare să facă acest lucru? Da, sufletul trebuie îndepărtat de toate acestea.

Creștinul, dacă își dorește, are priveliști mult mai bune, are plăceri adevărate și pe deplin utile, dacă se recunoaște pe sine. Nu voi menționa ceea ce nu poate fi încă contemplat; dar are înaintea lui acea frumusețe a lumii pe care o poate vedea și admira. Să privească răsăritul și apusul soarelui, care restabilesc alternativ zilele și nopțile; cercul lunii, care prin creșterea și descreșterea sa marchează trecerea timpului; oștirile de stele strălucitoare, care revarsă continuu lumină de sus cu o mobilitate extraordinară; Să contemple succesiv părțile separate ale întregului an și zilele și nopțile însele, distribuite după timpurile orelor - să contemple grosimea echilibrată a pământului cu munții săi și râurile care curg continuu cu izvoarele lor - mările vaste cu valurile și țărmurile lor - aerul constant, cu cea mai mare proporționalitate, răspândit pretutindeni, înviorând

totul cu buna sa dizolvare și, când revărsând ploaie din nori condensați, apoi, după rarefierea norilor, revenind din nou vreme senină - și în toate aceste părți ale naturii să contemple locuitorii proprii fiecărei părți: în aer - păsări, în apă - pești și pe pământ - omul. Acestea, zic eu, și alte lucrări ale lui Dumnezeu ar trebui să formeze un spectacol pentru creștinii credincioși. Ce teatru construit de mâini omenești se poate compara cu aceste lucrări? Să fie construit din grămezi mari de pietre, dar crestele munților să fie mai înalte decât el; tavanele sale să strălucească cu aur, dar strălucirea stelelor să le întunece complet. Astfel, cel care se recunoaște pe sine fiul lui Dumnezeu nu va fi niciodată surprins de lucrările omenești!

Cel care se poate mira de orice altceva decât de Domnul se aruncă de pe înălțimile nobleții sale. Un creștin credincios, zic eu, trebuie să fie sârguincios în dumnezeiești Scripturi: în ele va găsi spectacole vrednice de credință. Îl va vedea acolo pe Dumnezeu creând lumea sa și, după crearea tuturor animalelor, creând omul într-un mod minunat și cel mai excelent. Va vedea lumea în păcatele ei și apoi înecarerea dreaptă a tuturor: răsplata celor pioși și pedeapsa celor răi. Va vedea mările secate pentru oameni și apele țâșnind din stâncă pentru aceiași oameni. Va vedea pâine coborând din cer, și nu din grânare; va vedea râuri, după ce curgerea apei a fost oprită, oferind pasaje uscate pentru mulțimi. Va vedea într-o credință care învinge flacăra focului; animale îmblânzite prin credință și îmblânzite. Va contempla, de asemenea, suflete vindecate din legăturile morții; va vedea chiar cum viața a fost redată în mod miraculos celor mai descompuse trupuri; și, în încheiere, va vedea un alt spectacol special: același diavol, care a triumfat în întreaga lume, doborât sub picioarele lui Hristos. Cât de potrivit este, fraților, acest spectacol! Cât de plăcut și cât de necesar este să contemplăm mereu nădejdea noastră și să ne deschidem ochii spre mântuirea noastră! Nici un pretor, nici un consul nu va oferi un astfel de spectacol; ci numai El, care este înaintea tuturor, care este mai presus de toate și de la care sunt toate lucrurile, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, căruia i se cuvine lauda și slava în vecii vecilor. Vă doresc, fraților, să fiți mereu sănătoși. Amin.

Cartea Rugăciunii Domnești

Poruncile Evangheliei nu sunt altceva, iubiții mei frați, decât învățături divine, temelii pentru zidirea speranței, sprijinuri pentru întărirea credinței, hrană pentru întărirea inimii, cârmă pentru îndreptarea drumului, ajutoare pentru dobândirea mântuirii: instruind mințile receptive ale credincioșilor de pe pământ, ele conduc spre împărăția cerurilor. Dumnezeu a binevoit să vestească și să propună multe lucruri prin slujitorii Săi, prorocii: cu cât mai important este ceea ce spune Fiul, ceea ce mărturisește cu glasul Său, Cuvântul lui Dumnezeu, care era în proroci, nemaiporuncind să fie pregătită calea pentru Cel ce are să vină, ci El Însuși

venind să ne deschidă și să ne arate calea, pentru ca noi, care rătăceam în întuneric, neatenți și orbi înainte, fiind luminați de lumina harului, să ținem calea vieții sub călăuzirea și îndrumarea Domnului! El, printre celelalte învățături mântuitoare și porunci divine ale Sale, care ajută oamenii la mântuire, El Însuși ne-a dat și un model de rugăciune, El Însuși ne-a instruit și ne-a învățat ce trebuie să cerem. El, care a dat viață, după bunătatea cu care a binevoit să ne dăruiască și alte daruri, ne-a învățat și pe noi să ne rugăm, pentru ca, întorcându-ne către Tatăl cu acea rugăciune de cerere pe care Fiul ne-a învățat-o, să fim ascultați mai ușor. El a prezis venirea timpului când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și adevăr și a împlinit ceea ce a prezis, pentru ca noi, primind Duhul și adevărul din sfințirea Lui, să ne închinăm cu adevărat și duhovnicește, ținând de tradiția Lui. Căci ce rugăciune poate fi mai duhovnicească decât cea care ne-a fost dată de Hristos, care ni L-a trimis pe Duhul Sfânt? Ce rugăciune poate fi mai adevărată la Tatăl decât rugăciunea care iese din gura Fiului, care este Adevărul? Prin urmare, a te ruga altfel decât a învățat El nu este doar ignoranță, ci și o crimă, mai ales că El Însuși a spus odată: Ați stricat porunca lui Dumnezeu din cauza tradiției voastre (Matei 15:6).

Să ne rugăm, așadar, preaiubiții mei frați, așa cum ne-a învățat Învățătorul nostru Dumnezeu. Să ne rugăm lui Dumnezeu după îndrumările Sale, să ajungem la urechile Lui cu rugăciunea lui Hristos – aceasta este rugăciunea plăcută și accesibilă Lui! Când ne rugăm, să-I cunoaștem Tatălui cuvintele Fiului Său. Cel ce locuiește în noi, în inimă, să fie și El în vorbirea noastră. Întrucât El este Avocatul la Tatăl pentru păcatele noastre, atunci, rugându-ne pentru păcatele noastre, să folosim și noi, păcătoșii, cuvintele Avocatului nostru. El spune că orice vom cere de la Tatăl, în numele Lui, ne va da (Ioan 16:23); de aceea, nu vom primi mai sigur ceea ce cerem în numele lui Hristos, dacă vom cere cu rugăciunea lui Hristos? În timpul rugăciunii, vorbirea și cererea noastră să fie unite cu bunătate, calm și modestie, să nu ne gândim la faptul că stăm înaintea feței lui Dumnezeu și că trebuie să mulțumim ochilor lui Dumnezeu cu poziția trupului nostru și cu sunetul vocii noastre. A face gălăgie strigând este un semn al celor nerușinați: dimpotrivă, se cuvine ca cei modești să se roage cu rugăciune smerită. În cele din urmă, Domnul ne-a dat porunca să ne rugăm în taină, în locuri ascunse și retrase, chiar și în paturile noastre, ceea ce este caracteristic în mod special credinței - ca să știm că Dumnezeu este prezent pretutindeni, aude și vede pe toată lumea, cu plinătatea măreției Sale pătrunde în cele mai tainice și ascunse locuri, așa cum se spune în Scriptură: Eu sunt un Dumnezeu care se apropie... și nu un Dumnezeu de departe. Dacă se ascunde cineva în locuri ascunse, nu-L voi vedea? .. De ce nu umplu cerul și pământul (Ieremia 23:23-24)? Și iarăși: Ochii Domnului privesc în orice loc, atât pe cei răi, cât și pe cei buni (Proverbe 15:3). Și când ne adunăm cu frații pentru aducerea solemnă a jertfelor divine cu preotul lui Dumnezeu, trebuie să ne amintim și de modestie și de bunăcuviință: să nu aruncăm în vânt și oricum cererile noastre cu voci

discordante și să nu exprimăm cu vorbărie zgomotoasă rugăciunea care trebuie adusă lui Dumnezeu cu smerenie, întrucât Dumnezeu nu ascultă glasul, ci inima. Nu trebuie să-I amintim de noi înșine strigând, Care vede gândurile oamenilor, după asigurarea Domnului, care a zis: De ce gândiți răul în inimile voastre (Matei 9:4)? Și în alt loc: Și vor ști toate bisericile că Eu sunt Cel ce cercetez inimile și rărunchii (Apocalipsa 2:23). Aceasta, după cum citim în Prima Carte a Regilor, a fost înțeleasă și observată de Ana, care a prefigurat Biserica: ea nu a adus Domnului o rugăciune cu glas tare, ci L-a cerut în liniște și cu smerenie în taina inimii sale; a adus o rugăciune tainică, dar cu credință vădită; Ea nu se ruga cu buzele, ci cu inima, încrezătoare că Dumnezeu o va auzi oricum, și a primit cu adevărat ceea ce a cerut, pentru că a cerut cu credință. Scriptura spune aceasta despre aceasta: Și ea vorbea în inima ei; numai buzele ei se mișcau, dar glasul ei nu se auzea (1 Samuel 1:13), dar Dumnezeu a auzit-o. Citim și în Psalmi: Voi vorbiți în inimile voastre, în paturile voastre vă veți smeri (Psalmul 4:5). Duhul Sfânt inspiră același lucru prin Ieremia, învățând: Spune, deci, în gândul tău: Cuvine să ne închinăm Ție, Doamne (Ieremia 5).

Închinătorul ar trebui să știe și el, preaiubiților frați, cum se ruga vameșul în templu împreună cu fariseul: nu cu ochii ridicați cu obraznicie spre cer, nu cu mâinile ridicate cu mândrie, ci bătându-se în piept și conștient în sinea lui de păcatul său, cerea ajutor de la mila lui Dumnezeu. Și în timp ce fariseul se desfăta în sine, vameșul, care se ruga astfel, care își punea nădejdea mântuirii nu în încrederea propriei sale curății, deoarece nu este nimeni fără de păcat, ci se ruga cu smerenie, mărturisindu-și păcatele, a fost socotit vrednic de o mai mare sfințire: Cel ce are milă de cei smeriți i-a ascultat rugăciunea. Domnul o prezintă astfel în Evanghelia Sa: Doi bărbați au intrat în biserică să se roage: unul fariseu și altul vameș. Atunci fariseul stând în picioare și se ruga în sinea lui așa: „Dumnezeule, Te laud, căci nu sunt ca ceilalți oameni, răzbunător, femeie nedreaptă, adulter sau chiar ca acest vameș: postesc de două ori în ziua de Sabat și dau zeciuială din tot ce datorez. Vameșul, care stătea departe, nu voia să-și ridice ochii spre cer, ci își bătea în piept și zicea: „Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul! Vă spun că omul acesta este mai neprihănit decât el în casa lui; căci oricine se înalță pe sine va fi smerit, iar cine se smerește pe sine se va înălța pe sine.” (Luca 18:10-14)

Învățând astfel din lectura divină și cum trebuie să ne abordăm rugăciunea, învățăm, preaiubiților frați, din învățătura Domnului nostru și pentru ce trebuie să ne rugăm. De aceea, zice El, rugați-vă: Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău. Vie Împărăția Ta. Facă-se voia Ta, precum în cer și pe pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi. Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește pe noi de cel rău. Amin. (Matei 6:9-13)

Învățătorul păcii și Instructorul unității nu a vrut ca rugăciunea să fie săvârșită separat și în particular, astfel încât cel care se roagă să se roage doar pentru sine. Într-adevăr, noi nu spunem: Tatăl Meu, care ești în ceruri, dă-mi astăzi pâinea mea; fiecare dintre noi nu cere iertarea doar a propriei sale datorii, nu se roagă doar pentru sine, ca să nu fie dus în ispită și izbăvit de cel rău. Rugăciunea noastră este o rugăciune națională și comună, iar când ne rugăm, nu ne rugăm doar pentru cineva, ci pentru întregul popor, pentru că noi, întregul popor, suntem una. Dumnezeu, Învățătorul păcii și al armoniei, care a învățat unitatea, a vrut să se roage pentru toți, așa cum El singur ne-a purtat pe toți. Această lege a rugăciunii a fost respectată de cei trei tineri care au fost aruncați în cuptorul aprins: erau de acord în rugăciune și unanimi în spiritul acordului. Acest lucru este confirmat de Dumnezeiasca Scriptură, care, arătând cum se rugau, ne dă un exemplu de urmat, pentru ca și noi să devenim asemenea lor. Se spune: Atunci aceștia trei cântau ca cu o gură și binecuvântau pe Dumnezeu (Dan. 3:51). Vorbeau ca cu o gură, deși Hristos nu i-a învățat să se roage așa. Și de aceea vorbirea lor - cei care se rugau - era convingătoare și eficientă: rugăciunea pașnică, simplă și spirituală era plăcută Domnului. După înălțarea Domnului, îi găsim pe apostoli cu ucenicii rugându-se în mod similar. Toți aceștia, se spune, erau răbdători în rugăciune și cereri cu un gând, cu femeile și cu Maria, mama lui Isus, și cu frații Lui (Faptele Apostolilor 1:14). Au rămas în rugăciune, în unanimitate, arătând atât urgența rugăciunii lor, cât și acordul lor reciproc, pentru că Dumnezeu, care așează într-o casă pe cei cu gânduri similare, primește în casa Sa divină și veșnică numai pe cei a căror rugăciune este unanimă. O, ce taine sunt Rugăciunea Domnească, preaiubiților frați! Cât de mult și cât de mare este conținut într-o rugăciune scurtă în cuvinte, dar bogată în putere spirituală! În lista învățăturilor cerești nimic necesar cererilor și rugăciunilor noastre nu este omis!

Așa se spune: rugați-vă: „Tatăl nostru, Care ești în ceruri!” Noul om, născut din nou și restaurat de Dumnezeul său, prin harul Său, spune mai întâi: Tată, pentru că a devenit deja fiul Său. „A venit la ai Săi”, se spune, „și ai Săi nu L-au primit. Dar tuturor celor ce L-au primit, le-a dat putere să se facă copii ai lui Dumnezeu, adică celor ce cred în Numele Lui” (Ioan 1:11-12). Așadar, cel ce a crezut în Numele Lui și s-a făcut fiu al lui Dumnezeu trebuie să înceapă prin a mulțumi și a se mărturisi pe sine ca fiu al lui Dumnezeu, numindu-L pe Dumnezeu Tatăl; trebuie chiar de la începutul nașterii Sale din nou să mărturisească cu cuvinte că s-a lepădat de tatăl său pământesc și trupesc și a ajuns să cunoască și să aibă un singur Tată, Care este în ceruri, după Scriptură: Cine zice tatălui său și mamei sale: «Nu v-am văzut...» și nu-și cunoaște fiii, a păzit cuvintele Tale și a păzit legământul Tău (Deuteronom 33:9). Și Domnul în Evanghelia Sa ne poruncește să nu-L numim pe Tatăl nostru pe pământ, pentru că avem un singur Tată în ceruri (Matei 23:9). De asemenea, ucenicul care l-a pomenit pe tatăl său mort, Domnul i-a zis ca răspuns: Lasă morții să-și îngroape morții (Matei 8:22). El

a spus că tatăl său a murit, pe când tatăl credincioșilor este viu. Și nu numai atât, preaiubiților frați, ar trebui să observăm și să înțelegem că Îl numim Tatăl Cel ce este în ceruri; ci și să spunem împreună: Tatăl nostru, adică credincioșii, cei care, fiind sfințiți și restaurați prin harul nașterii duhovnicești, s-au făcut fii ai lui Dumnezeu. Această vorbă slujește ca o ocară și rușine pentru evrei, care nu numai că în necredința lor L-au respins, ci și în cruzimea lor L-au ucis pe Hristos, vestit lor prin proroci și trimis lor mai înainte: nu-L mai pot numi pe Dumnezeu Tată, când Domnul îi rușinează și îi demască, zicând: voi sunteți de tatăl vostru, diavolul, și poftele tatălui vostru vreți să faceți; El a fost ucigaș de la început și nu stă în adevăr, căci nu este adevăr în el (Ioan 8:44). De asemenea, Dumnezeu, mâniat, proclamă prin prorocul Isaia: Am născut și am înălțat fii, dar ei M-au lepădat. El a cunoscut voia Celui ce-L posedă și măgarul ieslea stăpânului său; dar Israel nu M-a cunoscut și poporul Meu nu a înțeles. Vai de limbă păcătoasă, popor plin de păcate, sămânță vicleană, copii fărădelegii! Ați părăsit pe Domnul și ați mâniat pe Sfântul lui Israel (Isaia 1:2-4). Lor, ca o ocară, noi, creștinii, când ne rugăm, le spunem: Tatăl nostru, pentru că El a devenit Tatăl nostru și a încetat să mai fie tatăl iudeilor care L-au părăsit. Un neam păcătos nu poate fi fiu; ci numele de fii este atribuit celor cărora li se acordă iertarea păcatelor și li se făgăduiește veșnicia, după cuvântul Domnului Însuși, care a spus: Oricine păcătuiește este rob al păcatului. „Dar slujitorul nu rămâne în casă în veac, ci fiul rămâne în veac.” (Ioan 8:34-35) O, ce bunăvoință față de noi, ce belșug de har și bunătate a Domnului, când ne-a îngăduit, atunci când ne rugăm înaintea feței lui Dumnezeu, să-L numim pe Dumnezeu Tată și să ne numim pe noi înșine fii ai lui Dumnezeu, așa cum Hristos este Fiul lui Dumnezeu! Niciunul dintre noi nu ar îndrăzni să folosească acest nume în rugăciune, dacă El Însuși nu ne-ar fi îngăduit să ne rugăm astfel. Și numindu-L pe Dumnezeu Tată, trebuie să ne amintim și să știm, preaiubiți frați,că trebuie să ne comportăm și noi ca fii ai lui Dumnezeu, pentru ca, precum noi înșine ne bucurăm de Dumnezeu Tatăl, așa și El să se bucure de noi. Să rămânem ca temple ale lui Dumnezeu, ca să se vadă că Dumnezeu locuiește în noi. Să nu fie faptele noastre nevrednice de duh: după ce am început să fim cerești și duhovnicești, să gândim și să facem numai lucruri duhovnicești și cerești, având în minte ceea ce a zis Dumnezeu: pe cea ce Mă slăvește, o voi slăvi, iar cel ce Mă disprețuiește va fi necinstit (1 Samuel 2:30) - și ceea ce a scris fericitul Apostol în Epistola sa: voi nu sunteți ai voștri, căci ați fost cumpărați cu un preț; slăviți, deci, pe Dumnezeu (și purtați-L pe Dumnezeu în trupurile voastre) (1 Corinteni 6:19-20).

După aceasta zicem: „Sfințească-se numele Tău”, nu în sensul că am dori ca Dumnezeu să fie sfințit prin rugăciunile noastre, ci Îl rugăm ca numele Lui să fie sfințit în noi. Căci prin cine va fi sfințit Dumnezeu, Care Însuși sfințește? Ci pentru că a zis: „Fiți sfinți, precum Eu sunt sfânt” (Lev. 20:7), cerem și ne rugăm ca, fiind sfințiți prin botez, să rămânem și noi așa cum am început să fim. Și ne rugăm pentru aceasta în fiecare zi, pentru că avem nevoie de sfințirea zilnică,

pentru ca păcatele noastre zilnice să fie curățite prin sfințirea neîncetată. Ce fel de sfințire este aceasta pe care ne-o dă Dumnezeu după bunătatea Sa, explică Apostolul, zicând: „Nici desfrânatele, nici închinătorii la idoli, nici adulterinii, nici necinstiții, nici femeile adulte, nici homosexualii, nici hoții, nici lacomii, nici bețivii, nici clemeții, nici răpitorii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu". Și prin acestea ați fost unii: dar ați fost spălați, dar ați fost sfințiți, dar ați fost îndreptățiți, în numele Domnului nostru Iisus Hristos și prin Duhul Dumnezeului nostru (1 Corinteni 6:9-11). El ne numește sfințiți în numele Domnului nostru Iisus Hristos și prin Duhul Dumnezeului nostru; și ne rugăm ca o astfel de sfințire să rămână în noi. Și întrucât Domnul și Judecătorul nostru, care a fost vindecat și înviat de El, a poruncit cu o amenințare să nu mai păcătuim, ca să nu-i fie mai rău (Ioan 5:14), atunci implorăm cu rugăciune neîncetată, zi și noapte cerem ca sfințirea și învierea primite de noi din harul lui Dumnezeu să fie păstrate în noi prin ocrotire divină.

Urmează apoi rugăciunea: Vie Împărăția Ta. Cerem venirea Împărăției lui Dumnezeu la noi în același sens în care ne rugăm lui Dumnezeu ca numele Lui să fie sfințelit în noi. Căci când nu domnește Dumnezeu sau când va fi început Împărăția Lui, care a fost întotdeauna cu El și nu încetează niciodată? Cerem să vină Împărăția noastră, făgăduită nouă de Dumnezeu, cumpărată prin sângele și pătimirile lui Hristos; cerem ca noi, cei care am slujit în această lume, să putem apoi domni împreună cu Domnul Hristos, așa cum El Însuși făgăduiește, zicând: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii (Matei 25:34). Și Împărăția lui Dumnezeu, preaiubiților frați, să fie Însuși Hristos; dorim prezența Lui zilnică și Îl rugăm să ne arate curând venirea Lui. După cum El este Învierea noastră, pentru că suntem înviați în El, tot așa El poate fi înțeles ca Împărăția lui Dumnezeu, pentru că vom domni în El. Și pe bună dreptate cerem Împărăția lui Dumnezeu, adică Împărăția Cerurilor; căci există și o împărăție pământească. Dar cel ce s-a lepădat deja de lume este mai presus de onorurile și împărățiile lumești. Astfel, cel ce se dedică lui Dumnezeu și lui Hristos nu dorește Împărăția pământească, ci Împărăția cerească. Și pentru aceasta, sunt necesare rugăciuni și cereri neîncetate, ca să nu cădem de Împărăția cerească așa cum au căzut iudeii, cărora le-a fost făgăduită mai dinainte. Domnul spune lămurit: Mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor ședea la masă cu Avraam, Isaac și Iacov în Împărăția Cerurilor; iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul din afară: acolo va fi plânsul și scrâșnirea dinților (Matei 8:11-12). El arată că iudeii erau odinioară fii ai Împărăției, până când au încetat să mai fie fii ai lui Dumnezeu; apoi, odată cu desființarea numelui Tatălui, a fost desființată și Împărăția. De aceea, noi, creștinii, care am început să-L numim pe Dumnezeu Tată în rugăciune, cerem ca Împărăția lui Dumnezeu să vină la noi.

Apoi adăugăm următoarele cuvinte: „Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ, nu ca Dumnezeu să facă ce vrea El din cauza rugăciunii noastre, ci ca noi să facem ce-I place Lui. Căci cine Îl va împiedica pe Dumnezeu să facă ce-I place? Dar, întrucât diavolul ne pune piedici în calea ascultării depline de Dumnezeu în duh și trup, cerem și ne rugăm ca voia lui Dumnezeu să se facă în noi. Și pentru ca aceasta să fie, este necesară voia lui Dumnezeu, adică ajutorul și ocrotirea lui Dumnezeu; pentru că nimeni nu este puternic în puterea sa, ci fiecare găsește siguranță numai în bunăvoința și mila lui Dumnezeu. Și Domnul, arătând slăbiciunea omenească pe care o purta în Sine, a zis: „Tatăl Meu, dacă este cu putință, depărtează de la Mine paharul acesta!” Și apoi, dând ucenicilor o pildă să nu facă voia lor, ci voia lui Dumnezeu, a adăugat: „Totuși, nu cum voiesc Eu, ci cum voiești Tu” (Matei 26:39). Și în alt loc El spune: „M-am pogorât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia Tatălui, care M-a trimis” (Ioan 6:38). Dacă Fiul a ascultat și a făcut voia Tatălui, atunci nu ar trebui slujitorul Domnului Său să asculte și să facă voia Sa cu atât mai mult? Ioan în Epistola sa ne îndeamnă și ne învață astfel să împlinim voia lui Dumnezeu: „Nu iubiți lumea, nici cele din lume. Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el. Căci tot ce este în lume, pofta firii pământești și pofta ochilor și lăudăroșia vieții, nu este de la Tatăl, ci este din lume. Și lumea trece și pofta ei, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (Ioan 2:15-17), precum Dumnezeu rămâne în veac. De aceea, dorind să rămânem în veac, trebuie să facem voia lui Dumnezeu, Care este veșnică. Voia lui Dumnezeu ni se arată în lucrările și învățăturile lui Hristos. Smerenie în adresare, statornicie în credință, modestie în cuvinte, adevăr în fapte; în fapte - milă, în morală - decență; incapacitatea de a ofensa, capacitatea de a îndura ofensa care ne este adusă; a păstra pacea cu frații; a-L iubi pe Dumnezeu din toată inima noastră, a-L iubi ca pe un Tată, a ne teme de El ca pe Dumnezeu; a nu prefera nimic lui Hristos, așa cum El nu ne-a preferat nimic nouă; a sta cu curaj și credință la crucea Lui atunci când numele și onoarea Lui sunt contestate, a exprima în vorbire statornicia mărturisirii, în interogatoriu curajul cu care intrăm în luptă, răbdarea în moarte cu care suntem încoronați - aceasta înseamnă a dori să fim împreună-moștenitori cu Hristos! Aceasta înseamnă - a împlini porunca lui Dumnezeu, a împlini voia Tatălui!

Cerem, așadar, ca voia lui Dumnezeu să se facă atât pe pământ, cât și în cer, deoarece ambele sunt preocupate de realizarea siguranței și mântuirii noastre. Având un trup pământesc și un spirit ceresc și fiind noi înșine pământești și cerești, ne rugăm ca voia lui Dumnezeu să se facă în ambele, adică în trup și în spirit. Căci trupul și duhul sunt în conflict, iar în opoziția lor reciprocă există o luptă zilnică între ele, astfel încât nu facem ce vrem; căci în timp ce duhul caută lucruri cerești și divine, trupul este atras de dorință spre lucrurile pământești și lumești. De aceea, cerem cu stăruință ca, prin ajutorul și cooperarea lui Dumnezeu, să existe un acord între amândouă și ca, prin împlinirea voii lui Dumnezeu în duh și în trup, sufletul, regenerat de Dumnezeu, să fie mântuit.

Apostolul Pavel vorbește deschis și clar despre luptă. Carnea, spune el, poftește împotriva duhului, iar duhul împotriva firii; Și acestea sunt potrivnice unele altora, așa că voi nu faceți ce voiți. ... Și faptele firii pământești se arată, și anume adulterul, curvia, necurăția, pofta, idolatria, vrăjitoria, ura, gelozia, izbucnirile de mânie, mâniile de mânie, poftele de poftă, amăgirile, ereziile, zavismele, uciderile, bețiile, chefurile și lucruri asemenea acestora, pe care vi le spun mai dinainte, așa cum am și prorocit mai înainte, că cei ce fac astfel de lucruri nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu. Dar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioșia, blândețea, înfrânarea poftelor. (Galateni 5:17:19-23) De aceea, în fiecare zi și neîncetat, ne rugăm în rugăciuni ca voia lui Dumnezeu să se facă în noi, precum în cer, așa și pe pământ; și voia lui Dumnezeu este ca lucrurile pământești să dea locul celor cerești și ca lucrurile duhovnicești și divine să învingă.

Însă, preaiubiților frați, putem aborda această chestiune și în felul următor. Întrucât Domnul ne poruncește să iubim chiar și pe vrăjmașii noștri și să ne rugăm pentru cei ce ne prigonesc (Matei 5:44), atunci cerem și pentru cei ce sunt încă pe pământ și nu au început încă să fie cerești, ca să se facă voia lui Dumnezeu, pe care Hristos a împlinit-o mântuind și restaurând omul, cu privire la ei. Mai mult, El nu-i mai numește pe ucenici pământ, ci sarea pământului (Matei 5:13), iar Apostolul îl numește pe primul om pământesc, iar pe al doilea ceresc (1 Corinteni 15:47); Așadar, noi, care trebuie să fim asemenea Tatălui nostru Dumnezeu, care face ca soarele Său să strălucească peste cei răi și peste cei buni și plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți (Matei 5, 45), urmând învățătura lui Hristos și rugându-ne pentru mântuirea tuturor, ne rugăm și cerem în mod corect ca, precum în cer, adică în noi, să se împlinească voia lui Dumnezeu după credința noastră și ne facem cerești, așa și pe pământ, adică în ei – cei necredincioși – să se facă voia lui Dumnezeu, pentru ca ei, pământești prin prima naștere, fiind născuți din nou prin apă și duh, să înceapă să fie cerești.

Continuând rugăciunea, rostim următoarea cerere: Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi. Aceasta poate fi înțeleasă atât în sens duhovnicesc, cât și în sens simplu, deoarece ambele, prin dar divin, sunt în egală măsură dăunătoare mântuirii. Hristos este pâinea vieții, iar această pâine nu este pentru toți, ci numai pentru noi. După cum zicem: Tatăl nostru, pentru că Dumnezeu este Tatăl celor ce-L cunosc și cred, așa Îl numim pe Hristos pâinea noastră, pentru că El este pâinea celor ce se ating de Trupul Lui. Cerem zilnic ca această pâine să ni se dea, pentru ca noi, cei ce rămânem în Hristos și primim zilnic Euharistia ca hrană pentru mântuire, fiind prin vreun păcat grav excomunicați de la împărtășanie și lipsiți de pâinea cerească, să nu fim despărțiți de Trupul lui Hristos, după cum spune Domnul spre învățătura noastră: Eu sunt pâinea vieții care s-a pogorât din cer. Dacă mănâncă cineva din pâinea aceasta, va trăi în veac; și pâinea pe care o voi da Eu este trupul Meu, pe care îl voi da pentru viața

lumii (Ioan 6, 51). Când spune că cel ce mănâncă din pâinea Lui va trăi în veac, arată că cei ce se ating de Trupul Lui și primesc Euharistia prin dreptul împărtășaniei trăiesc. De aceea, trebuie să ne temem și să ne rugăm ca nimeni să nu fie despărțit de Trupul lui Hristos, supus interdicției și să nu fie îndepărtat de mântuire, așa cum amenință Domnul, zicând: Dacă nu mâncați trupul Fiului omului și nu beți sângele Lui, nu aveți viață în voi înșivă (Ioan 6, 53). De aceea, cerem în fiecare zi ca pâinea noastră să ni se dea nouă, pentru ca noi, cei ce rămânem și trăim în Hristos, să nu fim îndepărtați de sfințire și de Trupul Lui.

Aceasta se poate înțelege și așa: după ce am lepădat acest veac și, prin credința în harul duhovnicesc, după ce am lepădat bogățiile și cinstele lui, aducându-ne aminte de învățătura Domnului, Care zice: cine nu se leapădă de toate averile sale, nu poate fi ucenicul Meu (Luca 14:33), cerem doar hrană și hrană. Cel ce s-a făcut ucenicul lui Hristos, după cuvântul Învățătorului, lepădând de toate, trebuie să ceară doar hrana de toate zilele și în rugăciune să nu-și întindă poftele mai departe, având în minte porunca Domnului, Care a zis: Nu vă îngrijorați de dimineață, căci dimineața își îngrijește de ea însăși: suficientă este grija zilei pentru ziua aceea (Matei 6:34). Așadar, ucenicul lui Hristos, căruia i se oprește să se îngrijoreze de ziua de mâine, pe bună dreptate cere hrana sa de toate zilele: ar fi o contradicție și o incongruență dacă am căuta în acest veac hrană mult timp, când cerem venirea grabnică a Împărăției lui Dumnezeu. Fericitul apostol, învățând și întărind tăria nădejdii și credinței noastre, ne face următoarea aducere aminte: N-am adus nimic în lumea aceasta; Evident, nu putem duce nimic afară. Dar având hrană și îmbrăcăminte, cu acestea ne va fi de ajuns. Dar cei ce vor să se îmbogățească cad în nenorociri și în curse și în multe pofte nesăbuite și vătămătoare, care îi cufundă pe oameni în pieire și în pierzare. Căci iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor: prin care unii, poftindu-i, s-au rătăcit de la credință și s-au prins în multe necazuri (1 Timotei 6:7-10). Aceasta ne învață că nu numai că trebuie să disprețuim bogățiile, ci că sunt și primejdioase: în ele este rădăcina relelor înșelătoare, care înșală orbirea minții omenești cu viclenie ascunsă. De aceea Dumnezeu îl mustră pe bogatul nechibzuit, care se gândea la bogățiile lumești și se lăuda cu abundența extraordinară a roadelor. Nebunie, îi zice El, în noaptea aceasta îți vor cere sufletul; și cele ce ai pregătit cui li se vor da (Luca 12:20)? Nebunul s-a bucurat de câștig în noaptea în care era sortit să moară; cel căruia îi mai rămăsese puțin timp de trăit s-a gândit la abundența roadelor.

Dimpotrivă, Domnul ne învață că este complet desăvârșit cel care, după ce și-a vândut toată averea și a dat-o săracilor, își pregătește comoară în cer; acela, după cuvintele Domnului, poate să-L urmeze și să imite slava suferințelor Domnului, cel care, în promptitudinea și bunăvoința sa, nu este ținut în loc de vreo mrejele economiei gospodărești, ci, după ce și-a trimis averea înaintea lui Dumnezeu, detașat și liber, merge el însuși acolo (Matei 19:21). Așa să învețe

fiecare să se roage, pentru a se pregăti pentru aceasta; din legea rugăciunii să înțeleagă fiecare ce ar trebui să fie rugăciunea! Între timp, pentru cel drept nu poate duce lipsă niciodată de hrana cea de toate zilele, după Scriptură: Domnul nu va ucide sufletul dreptului de foame (Prov. 10:3). Și iarăși: Am ajuns tânăr și am îmbătrânit, dar n-am văzut pe cel drept părăsit, nici pe urma lui cerșind pâine (Psalmul 37:25). Și Domnul promite același lucru, zicând: Nu vă îngrijorați, zicând: Ce vom mânca, sau ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca? Toate aceste lucruri le caută neamurile, căci Tatăl vostru știe că aveți nevoie de toate aceste lucruri. Ci căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra (Matei 6:31-33). El promite că celor ce caută Împărăția și dreptatea lui Dumnezeu, toate lucrurile li se vor da pe deasupra, căci toate lucrurile sunt ale lui Dumnezeu; prin urmare, cel ce are pe Dumnezeu nu va duce lipsă de nimic, cu condiția să nu se depărteze de Dumnezeu. Astfel, când Daniel a fost aruncat în groapa cu lei, din porunca împăratului, i s-a pregătit o cină. Prin providența lui Dumnezeu, chiar și omul lui Dumnezeu este săturat printre fiarele flămânde, dar cruțați-l (Daniel 14:30-39). Astfel, Ilie este hrănit în timpul fugii sale: persecutat, el primește hrană în deșert de la corbii care Îi slujesc, de la păsările care Îi aduc hrană. O, cruzimea urâtă a răutății omenești! Fiarele cruță, păsările hrănesc, iar oamenii își construiesc bârloguri și se înfurie.

După aceasta ne rugăm și pentru păcatele noastre, zicând: și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. După ce cerem hrană, se cere iertarea păcatelor, pentru ca omul hrănit de Dumnezeu să trăiască în Dumnezeu și să se îngrijească nu numai de viața vremelnică, ci și de cea veșnică - și aceasta se poate realiza dacă sunt iertate păcatele, ceea ce Domnul în Evanghelia Sa numește datorii, zicând: Ți-am iertat toată greșeala ta, pentru că te-ai rugat Mie (Matei 18:32). Și cât de necesară, cât de perspicace și mântuitoare este aducere aminte prin care noi, păcătoșii, suntem îndemnați să ne rugăm pentru păcate, pentru ca, cerând milă de la Dumnezeu, duhul să ajungă la conștiință de sine! Pentru a elimina mulțumirea de sine, ca și cum ar fi nevinovați, pentru a evita pericolul de a pieri prin aroganță, ni se poruncește să ne rugăm zilnic pentru păcate și prin aceasta ni se dă o aducere aminte și o îndrumare că păcătuim zilnic. Ioan arată același lucru în Epistola sa, zicând: Dacă zicem că n-avem păcat, ne amăgim pe noi înșine și adevărul este în noi. Dacă ne mărturisim păcatele, Domnul este credincios și drept ca să ne ierte păcatele (1 Ioan 1:8-9). În Epistola Sa, El a îmbrățișat atât faptul că trebuie să cerem pentru păcate, cât și faptul că vom primi iertare dacă le cerem. Căci L-a numit pe Domnul credincios, adică, care Își îndeplinește cu credință promisiunea; iar Cel care ne-a învățat să ne rugăm pentru păcatele și datoriile noastre ne-a promis mila Tatălui și iertarea ulterioară. La aceasta, Domnul a adăugat și a anexat în mod clar legea, limitându-ne la o anumită condiție și jurământ, conform căruia trebuie să cerem ca datoriile noastre să ni se ierte, așa cum iertăm

greșiților noștri, știind că nu putem primi iertarea păcatelor dacă nu facem același lucru față de greșitorii noștri. De aceea, El spune în alt loc: Cu ce măsură măsurați, vi se va măsura și vouă (Matei 7:2). De exemplu, sluga care nu voia să-și ierte tovarășul, când stăpânul său iertase toată datoria, a fost aruncat în închisoare; El a pierdut îngăduința arătată de Domnul față de el, pentru că nu a vrut să arate îngăduință față de celălalt slujitor al său (Matei 18:27-34). Domnul arată acest lucru și mai puternic și cu o mai mare severitate a judecății Sale în poruncile Sale. Și când stați de vă rugați, El zice: „Iertați dacă aveți ceva împotriva cuiva, pentru ca și Tatăl vostru, care este în ceruri, să vă ierte greșelile voastre. Dar dacă nu iertați, nici Tatăl vostru, care este în ceruri, nu vă va ierta greșelile voastre.” (Matei 11:25-26) Așadar, nu veți avea nicio scuză în ziua judecății: veți fi judecați după judecata voastră și veți fi tratați așa cum îi tratați pe alții.

Dumnezeu poruncește ca în casa Lui să locuiască doar cei pașnici, în armonie și cu un singur gând. El dorește ca cei care au fost regenerați să rămână așa cum i-a făcut El prin a doua lor naștere; ca cei care au devenit fii ai lui Dumnezeu să locuiască în pacea lui Dumnezeu; ca noi, care avem un singur duh, să avem o singură inimă și un singur sentiment. El nu acceptă jertfa cuiva care este în vrăjmășie, ci îi poruncește unui astfel de om să se întoarcă de la altar și să se împace mai întâi cu fratele său, pentru ca apoi să-L poată ispăși pe Dumnezeu cu rugăciuni pașnice. O mare jertfă adusă lui Dumnezeu este pacea și armonia noastră frățească, un popor unit în unitatea Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh. În primele jertfe ale lui Abel și Cain, Dumnezeu nu s-a uitat la darurile lor, ci la inimile lor, astfel încât L-a mulțumit cu darurile sale pe Cel ce L-a mulțumit cu inima sa. Abel, cel pașnic și drept, după ce a adus o jertfă lui Dumnezeu în nevinovăție, i-a învățat pe alții care aduceau un dar la altar să vină acolo cu frica de Dumnezeu, cu o inimă simplă, cu legea adevărului, cu pacea armoniei. După ce a adus o jertfă lui Dumnezeu cu o astfel de dispoziție, el însuși s-a făcut apoi o jertfă lui Dumnezeu: păzitor al adevărului Domnului și al păcii, el a fost primul, suferind mucenicia, care a început patimile Domnului cu slava sângelui său. Aceștia sunt în sfârșit încoronați de Domnul! Aceștia vor judeca împreună cu Domnul în ziua judecății! Dimpotrivă, oricine este în vrăjmășie și discordie, oricine nu are pace cu frații săi, acela, după mărturia fericitului apostol și a Sfintei Scripturi, chiar dacă ar suferi moartea pentru numele lui Hristos, va rămâne totuși vinovat de vrăjmășie frățească (1 Corinteni 13:3); și în Scriptură se spune: oricine urăște pe fratele său este ucigaș (1 Ioan 3:15), și ucigașul nu poate ajunge în Împărăția Cerurilor, nici nu poate trăi cu Dumnezeu. Cine vrea mai degrabă să fie urmaș al lui Iuda decât al lui Hristos, nu poate fi cu Hristos. Ce fel de păcat este acesta, care nu este spălat nici măcar prin botezul sângelui? Ce fel de crimă este aceasta, care nu poate fi ispășită nici măcar prin mucenicie?

Mai departe, Domnul ne dă ca o poruncă necesară să spunem în rugăciune: și nu ne duce pe noi în ispită. Aceasta arată că vrăjmașul nu are nicio putere asupra noastră decât dacă există în prealabil permisiunea lui Dumnezeu. Prin urmare, toată frica noastră, toată reverența și atenția noastră trebuie îndreptate către Dumnezeu, deoarece cel rău nu ne poate ispiti decât dacă i se dă putere de sus. Cuvintele Dumnezeiești Scripturi slujesc ca dovadă: Nebucadnețar, împăratul Babilonului, a venit la Ierusalim și a luptat împotriva lui, și Domnul l-a dat în mâinile lui (Daniel 1:1-2). Cel rău este dat putere asupra noastră după păcatele noastre, după cum se spune în Scriptură: Cine a dat pe Iacov pradă și pe Israel celor ce-l iau în robie? Nu a fost Dumnezeu, împotriva căruia au păcătuit și n-au umblat în căile Lui și n-au ascultat de Legea Lui? Și a adus asupra lui urgia mâniei Sale (Isaia 42:24-25). De asemenea, despre Solomon, când a trădat și s-a abătut de la poruncile și căile Domnului, se spune: Și a ridicat Domnul un vrăjmaș împotriva lui Solomon (1 Regi 11:23). Totuși, puterea asupra noastră este dată pentru un dublu scop: fie pentru pedeapsă, când păcătuim, fie pentru slavă, când suntem încercați, așa cum s-a făcut cu privire la Iov, după indicația clară a lui Dumnezeu, zicând: Iată, dau în mâna ta toate câte sunt ale lui, dar să nu te atingi de Mine (Iov 1:12). Tot așa, Domnul în timpul suferinței Sale spune în Evanghelia Sa: Nu vei avea nicio putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi dată de sus (Ioan 19:11). Între timp, când cerem să nu fim supuși ispitei, atunci printr-o astfel de cerere suntem aduși la conștiința slăbiciunii și neputinței noastre, pentru ca nimeni să nu aibă o părere înaltă despre sine, pentru ca nimeni cu mândrie și aroganță să nu-și însușească ceva și să-și atribuie slava mărturisirii sau a suferinței, atunci, precum Însuși Domnul, învățând smerenia, a spus: Vegheați și rugați-vă, ca să nu cădeți în ispită; duhul este plin de voie, dar trupul este neputincios (Marcu 14:38). Astfel, este necesară în prealabil o conștiință smerită și supusă și o supunere a tuturor lucrurilor față de Dumnezeu, pentru ca ceea ce I se cere cu smerenie, cu frică de Dumnezeu și evlavie, să fie împlinit prin bunătatea Lui.

La urma urmei, la sfârșitul rugăciunii vine încheierea, exprimând pe scurt toate rugăciunile și cererile noastre. La sfârșit spunem: ci izbăvește-ne de cel rău, înțelegând prin aceasta toate necazurile pe care vrăjmașul le plănuiește împotriva noastră în lumea aceasta și împotriva cărora vom avea o apărare adevărată și puternică, dacă Dumnezeu ne izbăvește de ele, dacă la cererea și rugăciunea noastră ne acordă ajutorul Său. Apoi, după cuvintele: izbăvește-ne de cel rău, nu mai este nimic de cerut: cerem ocrotirea lui Dumnezeu împotriva celui rău și, primind o astfel de ocrotire, suntem deja în siguranță și protejați de toate vicleșugurile diavolului și ale lumii. Într-adevăr, de ce să se teamă cineva de lume, care în lumea aceasta Îl are pe Dumnezeu ca ocrotitor al său?

Nu este de mirare, preaiubiților frați, că aceasta este rugăciunea pe care ne-o dă Dumnezeu, Care în învățătura Sa a exprimat toată rugăciunea noastră într-un

cuvânt scurt, dar mântuitor. Aceasta a fost prezisă de mult de profetul Isaia; vorbind despre măreția și dragostea lui Dumnezeu, el, plin de Duhul Sfânt, a zis: Ca să desăvârșiți și să prescurtați cuvântul în dreptate, precum va prescurta Domnul cuvântul în toată lumea (Isaia 10, 23). Așadar, când Domnul nostru Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, a venit pentru toți și, adunând pe cei învățați și pe cei neînvățați, a explicat poruncile mântuitoare pentru fiecare sex și vârstă, apoi Și-a încheiat poruncile într-un discurs concis, ca să nu împovăreze memoria studenților în studiul lucrurilor cerești și pentru ca cele necesare pentru credința simplă să fie repede învățate. Astfel, oferind învățătura despre viața veșnică, El a exprimat taina vieții cu scurtimea cuvenită măreției și dumnezeirii Sale în următoarele cuvinte: Aceasta este viața veșnică, ca să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Acela pe care L-ai trimis Tu, Iisus Hristos (Ioan 17:3). Extragând cele dintâi și cele mai importante porunci din Lege și din Proroci, El zice: Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeul tău este un singur Domn. Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta: aceasta este prima poruncă. Și a doua este asemenea ei: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți (Marcu 12:29-31). De aceste două porunci se cuvine toată Legea și Profeții (Matei 22:40). Și iarăși: Să vă facă oamenii ce voiți, faceți-le și voi lor. Căci aceasta este Legea și Profeții (Matei 7:12).

Nu numai prin cuvinte, ci și prin fapte ne-a învățat Domnul să ne rugăm: El Însuși a trimis adesea rugăciuni și cereri către Dumnezeu, arătându-ne prin exemplul Său ce trebuie să facem. Scriptura spune: Și S-a dus în pustie și S-a rugat (Luca 5:16). Și iarăși: S-a dus în munte să se roage și a înnoptat rugându-se către Dumnezeu (Luca 6:12). Dacă El, Cel fără de păcat, S-a rugat, atunci nu ar trebui păcătoșii să se roage cu atât mai mult? Dacă El, veghind toată noaptea, a trimis rugăciuni neîncetate, atunci nu ar trebui și noi să veghem cu atât mai mult noaptea, rugându-ne dese? Domnul S-a rugat și nu a cerut pentru Sine, căci ce ar trebui să ceară un om nevinovat pentru Sine? S-a rugat pentru păcatele noastre, așa cum El Însuși explică, zicându-i lui Petru: Iată, Satana vă vrea ca să vă cearnă ca grâul. Dar Eu M-am rugat pentru voi, ca să nu piardă credința voastră (Luca 22:31-32). Apoi S-a rugat Tatălui pentru toți, zicând: „Nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor, ca toți să fie una; precum Tu, Tată, ești în Mine și Eu în Tine, ca și ei să fie una în Noi.” (Ioan 17:20-21) Mare este bunătatea și dragostea Domnului în rânduiala mântuirii noastre! Nemulțumindu-Se că ne-a răscumpărat cu Sângele Său, El a cerut și pentru noi. Și, cerând, vedeți ce dorință avea: ca și noi să rămânem în aceeași unitate în care Tatăl și Fiul sunt una. Din aceasta putem înțelege cum păcătuiesc cei ce distrug unitatea și pacea, distrugând ceea ce a cerut Domnul, voind ca poporul Său să fie mântuit, trăind în pace, deoarece știa că vrăjmășia nu intră în Împărăția lui Dumnezeu.

Iubiților frați! Când stăm în rugăciune, trebuie să fim treji și să ne dedicăm rugăciunii din toată inima. Să se îndepărteze de la noi orice gând trupesc și lumesc și să lase duhul să se gândească doar la ceea ce cere. Iar preotul, după ce a trimis o prefață la rugăciune, pregătește mintea fraților pentru aceasta, strigând: Avem inimile întristate; iar poporul în răspunsul său: Avem întristare pentru Domnul - primește o aducere aminte că nu trebuie să se gândească la nimic altceva decât la Domnul. Inima să fie închisă față de potrivnic; să fie deschisă numai lui Dumnezeu și să nu permită vrăjmașului lui Dumnezeu să intre în ea în timpul rugăciunii! Dar el adesea se strecoară și pătrunde și, prin înșelăciuni viclene, distrage rugăciunile noastre de la Dumnezeu, forțându-ne să avem un lucru în inimă și să exprimăm altul cu glasul, în timp ce este necesar să ne rugăm Domnului cu atenție sinceră și să implorăm nu cu sunetul vocii, ci cu inima și cu simțirea. Ce fel de nepăsare este aceasta, atunci când te rogi Domnului, să te înstrăinezi și să te lași dus de gânduri absurde și josnice, ca și cum ai avea ceva mai important la care să te gândești decât faptul că vorbești cu Dumnezeu? Și cum ceri ca Dumnezeu să te audă, când tu nu te auzi pe tine însuți? Cum vrei ca Dumnezeu să te pomenească în timpul rugăciunii tale, când tu nu te pomenești pe tine însuți? Aceasta înseamnă să nu fii deloc în gardă împotriva vrăjmașului. Aceasta înseamnă, atunci când te rogi lui Dumnezeu, să jignești măreția lui Dumnezeu prin nepăsarea în rugăciune. Aceasta înseamnă să fii treaz cu ochii, dar dormind cu inima, pe când un creștin trebuie să fie treaz cu inima chiar și atunci când doarme cu ochii. În Scriptură, în cartea Cântarea Cântărilor, se spune în numele Bisericii: Eu dorm, dar inima mea veghează (Cânt. 5:2). De aceea apostolul ne îndeamnă cu atâta grijă și prudență, zicând: Fiți răbdători în rugăciune și vegheați în ea (Col. 4:2). Prin aceasta el învață și arată că numai aceia primesc ceea ce cer de la Dumnezeu, pe care Dumnezeu îi vede ca veghetori în rugăciune.

Mai mult, cei ce se roagă să nu vină la Dumnezeu cu rugăciuni fără rod și deșarte. Cererea care se exprimă prin rugăciune fără faptă este zadarnică. Dacă orice pom care nu aduce rod este tăiat și aruncat în foc, atunci, desigur, un cuvânt care nu are rod nu poate fi plăcut lui Dumnezeu, deoarece este lipsit de orice faptă. De aceea, Sfânta Scriptură spune spre învățătura noastră: rugăciunea cu post și milostenie este bună (Tob. 12:8). Domnul, care în ziua judecății va răsplăti faptele și milostenia, chiar acum ascultă cu bunăvoință pe cel ce vine cu faptă. Așa s-a rugat Corneliu, sutașul, și a fost vrednic de a fi ascultat. El dădea multe milostenii oamenilor și se ruga întotdeauna lui Dumnezeu. Pe la ceasul al nouălea, în timpul rugăciunii, i s-a arătat un înger și, mărturisind despre fapta sa, a zis: Corneliu, rugăciunile tale și milostenia ta sunt o aducere aminte înaintea lui Dumnezeu (Faptele Apostolilor 10:3-4). Îngerul Rafael a mărturisit despre rugăciunea neîncetată și lucrarea neîncetată a lui Tobie, zicând: Slăvit este să descoperi lucrările lui Dumnezeu. Și acum, când v-ați rugat, tu și nora ta Sara, am adus aducere aminte a rugăciunii voastre înaintea Celui Sfânt: și când

ați îngropat morții și când nu ați întârziat să vă ridicați și să vă lăsați masa, ca să plecați și să acoperiți morții, Eu am fost cu voi. Și acum Dumnezeu m-a trimis să te vindec pe tine și pe nora ta Sara. Eu sunt Rafael, unul dintre cei șapte sfinți îngeri care stau și intră înaintea slavei Celui Sfânt (Tob. 12:11-15). Domnul inspiră și poruncește ceva similar prin Isaia. „Dezlegați", spune el, „orice legătură a nedreptății, distrugeți obligațiile scrierilor silite, eliberați pe cei zdrobiți și sfâșiați orice scriere nedreaptă.

Frânge-ți pâinea celui flămând și adu în casa ta pe săracul fără adăpost. Dacă vezi pe cineva gol, îmbracă-l și nu disprețui pe cei din rudele tale. Atunci lumina ta va răsări dimineața și vindecările tale (hainele) vor străluci; dreptatea ta va merge înaintea ta și slava lui Dumnezeu te va înconjura. Atunci vei chema și Dumnezeu te va auzi; și când vei vorbi din nou, El va zice: „Iată, vin." (Isaia 58:6-9) Dumnezeu făgăduiește să se arate, spunând că îi va auzi și îi va apăra pe cei care, desfăcând legăturile nedreptății din inimile lor și dând milostenie casei lui Dumnezeu, după porunca Lui, merită să fie auziți de Dumnezeu, deoarece ei înșiși ascultă de poruncile lui Dumnezeu. Fericitul Apostol Pavel, primind ajutor de la frații săi în nevoia sa, a numit fapta bună pe care au făcut-o o jertfă lui Dumnezeu. „Primirea lui Epafrodit s-a împlinit", spune el, „ceea ce ați trimis de la voi este o mireasmă plăcută, o jertfă bine primită și plăcută lui Dumnezeu" (Filipeni 4:18). Cine are milă de săraci, împrumută lui Dumnezeu; cine dăruiește celui mai mic dintre frații săi aduce un dar lui Dumnezeu, aducând în mod spiritual lui Dumnezeu o jertfă de tămâie cu miros plăcut.

Cât despre timpurile pentru săvârșirea solemnă a rugăciunii, aflăm că Daniel și cei trei tineri, tari în credință și biruitori în captivitate, le-au dedicat ceasul al treilea, al șaselea și al noulea, prefigurând astfel Treimea care urma să fie descoperită în vremurile de pe urmă. De fapt, numărând de la primul ceas până la trei, avem un număr complet trinitar. De asemenea, de la al patrulea ceas, ajungând la șase, avem din nou o treime. De la al șaptelea la al nouălea sunt din nou trei ore. Astfel, numărătoarea cu trei ore exprimă Treimea perfectă. Aceste timpuri orare au fost respectate de mult timp de închinătorii lui Dumnezeu, recunoscându-le spiritual ca timpuri stabilite și îngăduite pentru rugăciune. Mai târziu a devenit clar că astfel de timpuri, dedicate de cei drepți rugăciunii, conțineau taine. Astfel, la al treilea ceas, Duhul Sfânt S-a pogorât peste ucenici și a împlinit harul făgăduinței Domnului (Faptele Apostolilor 2:4-15). În ceasul al șaselea, Petru, suit în camera de sus și având îndoieli cu privire la botezul neamurilor, a văzut un semn și a auzit glasul lui Dumnezeu, care i-a poruncit să-i primească pe toți la harul mântuirii (Faptele Apostolilor 10:9-16). În ceasul al șaselea, Domnul a fost răstignit, iar în ceasul al nouălea a spălat păcatele noastre cu sângele Său și a realizat victoria Sa prin suferințele Sale, pentru a ne mântui și a ne învia.

Însă, pe lângă orele rânduite odinioară pentru rugăciune, preaiubiții noștri frați, odată cu creșterea sacramentelor, au mărit și vremurile. Astfel, este necesar să ne rugăm dimineața pentru a slăvi Învierea lui Hristos cu rugăciunea de dimineață. Duhul Sfânt a arătat și el acest lucru odinioară în psalmi, zicând: Împăratul meu și Dumnezeul meu, căci către Tine, Doamne, mă rog. Dimineața auzi glasul meu, dimineața voi sta înaintea Ta și mă vei vedea (Ps. 5, 3-4). Domnul spune și prin profet: Vor veni la Mine dimineața, zicând: Să mergem și să ne întoarcem la Domnul Dumnezeul nostru (Osea 6, 1). Din nou, este necesar să ne rugăm la apusul soarelui, spre sfârșitul zilei. Rugându-ne la sfârșitul zilei și cerând la apusul soarelui ca lumina să vină din nou peste noi, cerem venirea lui Hristos, care trebuie să ne dea harul luminii veșnice, pentru că Hristos este soarele cel adevărat și ziua cea adevărată. Duhul Sfânt Îl numește pe Hristos zi în psalmi. Piatra pe care au nepăsat-o zidarii, aceasta a ajuns să fie pusă în capul unghiului: de la Domnul a venit și este minunată în ochii noștri. Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul: să ne bucurăm și să ne veselim (Ps. 118:22-24). El este numit soare de proorocul Maleahi: „Și vouă, cei ce vă temeți de Numele Meu, va răsări soarele dreptății și va avea vindecarea sub aripile Lui” (Mal. 4:2). Dacă însă, după Sfânta Scriptură, Hristos este soarele adevărat și ziua adevărată, atunci un creștin nu numai că ar trebui să se închine adesea lui Dumnezeu, ci întotdeauna, astfel încât niciun ceas să nu fie o excepție pentru el. Fiind în Hristos, care este soarele și ziua adevărată, trebuie să fim sârguincioși în cereri și rugăciuni toată ziua. Și când, după legea lumii, alternând cu schimbări succesive, vine noaptea, atunci întunericul nopții nu poate fi o piedică pentru cei care se roagă, pentru că pentru fiii luminii - chiar și noaptea este zi. Într-adevăr, când rămâne fără lumină cel ce are lumină în inimă? Sau când este lipsit de soare și zi, cel pentru care Hristos este soarele și ziua?

Noi, cei care suntem pururea în Hristos, adică în lumină, să nu rămânem fără rugăciune nici noaptea. Să luăm ca exemplu pe văduva Ana, care se ruga neîncetat și era pururea trezitoare ca să fie plăcută lui Dumnezeu, după cum este scris în Evanghelie: Nu se depărta de Biserică, ci slujea cu posturi și rugăciuni ziua și noaptea (Luca 2, 37). Să vadă aceasta păgânii, care nu sunt încă luminați, și iudeii, care, părăsind lumina, au rămas în întuneric. Dar noi, frații preaiubiți, care suntem pururea în lumina Domnului, care ne aducem aminte și păstrăm ceea ce am devenit prin primirea harului, să socotim și noi noaptea drept zi. Crezând că umblăm pururea în lumină, să nu ne lăsăm înghițiți de întunericul pe care l-am părăsit: și să nu lipsească rugăciunile în ceasurile nopții și atunci să nu fie părăsite rugăciunile prin lene și neglijență. Prin harul lui Dumnezeu, recreați și renăscuți duhovnicește, să acționăm după scopul nostru viitor. Destinați Împărăției, unde va fi mereu zi, nu înlocuită de noapte, să fim treji noaptea ca și cum ar fi zi. Destinați rugăciunii și mulțumirii neîncetate lui Dumnezeu acolo, să nu încetăm să ne rugăm și să mulțumim aici.

Cartea celor căzuți

Iată, pacea a fost redată Bisericii, preaiubiții mei frați, și ceea ce nu demult părea dificil pentru cei slabi de credință și imposibil pentru cei necredincioși, ne-a fost din nou dăruită pace cu ajutorul și răsplata Domnului! Din nou bucuria este în suflet: furtuna și norul persecuției au fost risipite - a venit vremea calmă și senină. Trebuie să-L lăudăm și să-I mulțumim solemn lui Dumnezeu pentru binele și darurile Sale (deși nici în timpul persecuției buzele noastre nu au încetat să-I trimită mulțumiri, căci vrăjmașului nu i s-a dat atâta putere încât să ne ia prilejul de a-L binecuvânta și slăvi pe Domnul întotdeauna și pretutindeni - de la noi, cei care Îl iubim din toată inima noastră, din tot sufletul și puterea noastră). Ziua mult dorită de toți a sosit, iar după întunericul cumplit și înfricoșător al nopții lungi, lumea a strălucit, luminată de lumina Domnului.

Cu ochi bucuroși îi privim pe mărturisitori, glorioși în mărturisirea unui nume bun, vrednici de laudă în vitejia și credința lor; agățându-ne de sfânta îmbrățișare, cu o dragoste nesățioasă îi îmbrățișăm pe cei mult doriți. Înaintea noastră este o oaste strălucitoare de ostași ai lui Hristos, care, fiind gata să îndure închisoarea, înarmați să îndure moartea, prin statornicia lor au potolit furtuna persecuției care s-a abătut asupra lor. Cu bărbăție ai rezistat lumii; un spectacol strălucit ai prezentat lui Dumnezeu; ai fost un exemplu pentru frații următori. Un glas pios L-a vestit pe Hristos, în care, după mărturisirea ta, ai crezut odată pentru totdeauna. Mâini glorioase, obișnuite doar cu acțiunile divine, au refuzat să slujească la jertfe sacrilegii. Buzele, sfințite de hrana cerească, după Trupul și Sângele Domnului nu au vrut să atingă nimic păgân - au scuipat pe rămășițele idolilor. Capul tău a rămas liber de vălul nelegiuit și fărădelegit cu care erau acoperite acolo capetele captive ale celor care aduceau jertfe; fruntea curată, cu semnul lui Dumnezeu, nu a putut purta coroana diavolului - a fost păstrată pentru coroana Domnului. O, cu ce extaz vă primește în brațele ei Maica Biserică, întorcându-vă din luptă! Cu ce fericire și cu ce bucurie își deschide porțile, pentru ca voi să puteți intra în detașamente unite, purtând monumente ale victoriei asupra dușmanului învins! Cu bărbații triumfători vin și femeile, care, în chipul păcii, și-au învins chiar și sexul; vin și fecioarele cu dubla glorie a războiniciei lor și tinerii, a căror vitejie le întrece anii. După gloria voastră urmează restul mulțimii „celor care au stat neclintiți”; cu distincții foarte apropiate de ale voastre și aproape aceleași laude, și ei calcă pe urmele voastre; și în ei este aceeași sinceritate a inimii, aceeași integritate a unei credințe neclintite. Întemeiați pe temeliile neclintite ale poruncilor cerești și întăriți de tradițiile Evangheliei, nu se temeau nici de exilurile prescrise, nici de chinurile rânduite pentru ei: nici de pierderea averii, nici de torturile trupului. Timpurile au fost rânduite pentru încercarea credinței; Dar cel care își amintește că a renunțat la lume nu cunoaște timpul lumesc: cel care așteaptă veșnicia de la Dumnezeu nu se mai gândește la vremurile pământești. Nimeni, preaiubiți frați, să nu micșoreze această glorie;

nimeni să nu implore fermitatea neatinsă a „celor care au stat tari” prin calomnii răuvoitoare. Când a trecut timpul rânduit pentru renunțarea la credință, atunci cel care nu s-a renunțat la timp, mărturisea prin aceasta că era creștin. A cădea în mâinile păgânilor și acolo a mărturisi pe Domnul este prima distincție a victoriei; a te ascunde cu grijă, pentru a te păstra astfel pentru Domnul, este al doilea pas către glorie. Acolo mărturisirea este publică; aici este secretă. El învinge judecătorul lumesc; iar acesta, mulțumit de Dumnezeul său judecător, își păstrează conștiința curată în puritatea inimii sale. Acolo curajul este mai vizibil; aici îngrijorarea însăși este mai calmă. Celălalt, odată cu apropierea ceasului său, este găsit deja copt; dar pentru acesta, poate, este doar amânată: după ce și-a lăsat moștenirea, s-a ascuns pentru că nu a vrut să se lepede, și el, desigur, L-ar fi mărturisit pe Hristos,dacă ar fi fost capturat.

Aceste cununi cerești de martiri, aceste distincții spirituale de mărturisitori, aceste virtuți mai mari și mai excelente ale fraților statornici sunt umbrite de o singură durere - durerea că dușmanul cel crud, cu înfrângerea sa devastatoare, a răsturnat partea smulsă din interiorul nostru. Ce să fac eu în aceasta, frați preaiubiți? Ce să fac eu, copleșit de felurite gânduri, și cum să spun? Lacrimi mai mult decât cuvinte sunt necesare pentru a exprima durerea cu care trebuie să jelim rana trupului nostru - distrugerea multiplă a unui popor odinioară numeros. Și cine ar fi atât de nesimțitor și de împietrit, atât de străin de dragostea frățească, încât, văzând ruinele multiple ale vecinilor săi, aflându-se printre rămășițele lor jalnice și extrem de desfigurate, să-și poată ține ochii uscați și, cu suspinele care izbucneau involuntar, să nu-și arate condoleanțe cu lacrimi înainte cu glasul său? Sunt bolnav, fraților, sunt bolnav de voi, iar boala mea nu este deloc alinată de propria mea integritate sau de sănătatea mea privată: rana provocată turmei îl lovește mai presus de toate pe păstor. Inima mea este unită cu fiecare dintre voi; cu fiecare împărtășesc povara durerii și a lipsurilor: cu cei ce plâng plâng, cu cei ce suspină plâng, cu cei ce mint mă consider a minți. Și mădularele mele, împreună cu ale tale, sunt străpunse de aceleași săgeți ale vrăjmașului furios: aceleași săbii furioase au trecut prin pântecele meu. Duhul meu n-a putut fi îndepărtat și eliberat de biciul persecuției: în frații căzuți, dragostea a căzut asupra mea.

Însă, preaiubiți frați, trebuie să fim sinceri; întunericul întunecat al persecuției dușmane nu ar fi trebuit să orbiască mintea și simțul atât de mult încât să nu mai rămână nicio lumină, nicio torță cu care să deslușim destinele divine. Dacă vom afla cauza înfrângerii, atunci se va găsi un leac pentru rană. Domnul a vrut să-și încerce familia și, întrucât lunga pace a afectat învățătura transmisă nouă de sus, însăși Providența cerească a restaurat credința care zăcea și, dacă pot spune așa, aproape latentă. Mai mult, în timp ce noi meritam mai mult, Domnul atotmilostiv a orânduit totul astfel încât ceea ce s-a întâmplat să pară mai mult o încercare decât o persecuție. Căci toată lumea a început să se preocupe de

sporirea averii lor moștenite și, uitând cum se comportau credincioșii sub apostoli și cum ar trebui să se comporte întotdeauna, cu o dorință nestăvilită s-au grăbit să-și sporească averea. Evlavia sinceră la preoți, credința curată la slujitori, mila în fapte și bunăcuvântarea în moravuri nu se mai observă. Bărbații și-au desfigurat bărbile, femeile și-au vopsit fețele. Ochii lor, lucrarea mâinilor lui Dumnezeu, sunt distorsionați; părul lor este împodobit cu minciuni. Recurg la trucuri viclene pentru a prinde inimile oamenilor simpli, ademenesc frații cu momeli seducătoare. Intră în uniuni conjugale cu necredincioși, oferă mădularele lui Hristos păgânilor. Nu numai că jură cu nechibzuință, dar comit și mărturie mincinoasă. Cu o aroganță mândră îi disprețuiesc pe capii bisericii, cu buze otrăvite se calomniază unii pe alții și cu ură încăpățânată provoacă discordie reciprocă. Foarte mulți episcopi, care ar trebui să-i îndemne pe alții și să le fie un exemplu, încetând să se mai preocupe de lucrurile dumnezeiești, au început să se preocupe de lucrurile lumești: părăsind scaunul, părăsind poporul, rătăcesc prin regiuni străine, încercând să nu rateze zilele de negoț pentru câștig egoist, iar când frații din Biserică sunt flămânzi, ei, duși de lăcomie, acaparează cu viclenie veniturile fraților și, împrumutând mai des, le sporesc profiturile. Ce n-am meritat noi să suferim pentru astfel de păcate, când chiar mai înainte, ca o avertizare pentru noi, s-a exprimat următoarea hotărâre divină: Dacă părăsesc legea Mea și nu umblu în judecățile Mele; „Dacă vor pângări legile Mele și nu vor păzi poruncile Mele, voi pedepsi fărădelegile lor cu nuiaua și nelegiuirea lor cu lovituri” (Ps. 89:31-33)? Toate acestea ne sunt prevestite și prezise dinainte. Noi însă, nepăsând de legea dată nouă și de împlinirea ei, nesocotind poruncile Domnului, am făcut din păcatele noastre ca pentru îndreptarea crimei și pentru judecata divină să fie nevoie de mijloace mai aspre. Și atunci, chiar dacă ar fi fost prea târziu, ar fi trebuit să ne îndreptăm spre frica de Domnul, ca să ne supunem cu răbdare și curaj acestei îndreptări a noastră și încercării divine - dar nu! Îndată, la primele cuvinte ale vrăjmașului amenințător, un număr mare de frați și-au vândut credința și, nefiind răsturnați de furtuna prigoanei, s-au răsturnat cu o cădere de bunăvoie.

Ce s-a întâmplat, spuneți-mi, ce este nemaiauzit, ce este nou, de trădăm taina lui Hristos cu atâta grabă, ca și cum s-ar fi întâmplat ceva necunoscut și neașteptat? Nu au vestit mai întâi profocii aceasta, iar apoi apostolii? Nu au prezis oamenii umpluți de Duhul Sfânt că drepții vor fi mereu prigoniți și asupriți de păgâni? Nu spune oare Scriptura divină, care întotdeauna ne întărește credința și îi inspiră pe slujitorii lui Dumnezeu cu un glas ceresc, mai întâi: Să vă temeți de Domnul Dumnezeul vostru și numai Lui să-I slujiți (Deuteronom 6, 13)? Și apoi nu arată ea oare spre mânia și indignarea lui Dumnezeu și ne înspăimântă cu pedeapsă, zicând: Și s-au închinat la lucrurile pe care le-au făcut degetele lor; și omul s-a închinat și omul s-a smerit, nu-i voi răbda (Isaia 2, 8-9)? Și iarăși Dumnezeu spune: Oricine jertfește zeilor va fi mistuit de moarte, afară numai de Domnul (Exod 22, 20). Mai departe. Domnul, Învățătorul în cuvânt și

Desăvârșitorul în faptă, învățând ce trebuie făcut și făcând ceea ce a învățat, nu a prezis El în Evanghelie tot ce se împlinește acum și se va împlini? Nu a predestinat El chinuri veșnice pentru cei care Îl resping și răsplătiri salvatoare pentru cei care Îl mărturisesc? O, impietate! Toate acestea sunt uitate, toate au trecut din memoria unora. Nici măcar nu au așteptat să plece, cel puțin când au fost prinși; să se tăgăduiască când au fost interogați. Mulți au fost învinși înainte de luptă, doborâți fără luptă și nici măcar nu și-au lăsat un pretext vizibil că au jertfit idolilor sub constrângere. Aleargă cu nerăbdare la piață, se grăbesc de bunăvoie spre moarte, ca și cum s-ar fi bucurat de ocazia care li s-a prezentat, pe care o așteptaseră întotdeauna cu nerăbdare! Câți conducători au acordat o amânare din cauza serii și câți au cerut chiar ca nimicirea lor să nu fie amânată! Ce putere poate arăta pentru a-și purifica nelegiuirea, care și-a folosit toată puterea pentru a pieri? Și când s-a dus la Capitoliu, când a început să comită o crimă gravă, nu i-au cedat picioarele, nu i s-au întunecat ochii, nu i-a tremurat stomacul, nu i-au slăbit mușchii? Nu i s-a întunecat simțul, nu i-a amorțit limba, nu i-au epuizat cuvintele? Și putea slujitorul lui Dumnezeu să stea acolo, să vorbească și să se lepede de Hristos, care deja se lepădase de diavol și de lume? Nu era altarul de care se apropia pentru el un foc mortal? Nu ar fi trebuit să se teamă de altarul diavolului, pe care îl vedea fumegând și emanând un miros urât, și să fugă de el ca de un rug funerar care îi amenința viața? Ce, atunci, nefericitule, proclami o altă victimă pentru măcel? Tu însuți ești o victimă pe acest altar, tu însuți ai venit pentru propriul tău măcel. Ți-ai măcelărit mântuirea, speranța ta acolo, cu acele focuri fatale ți-ai ars credința.

Pentru mulți, propria lor distrugere nu a fost de ajuns - oamenii au fost mișcați spre distrugere prin îndemnuri reciproce: își ofereau reciproc să bea moartea din vasul mortal. Mai mult, pentru a desăvârși crima, chiar și pruncii aduși sau atrași de mâinile părinților lor - minori - au pierdut și ceea ce au primit la scurt timp după naștere. Nu vor spune ei când va veni Ziua Judecății: „Nu am greșit cu nimic, lăsând mâncarea și paharul Domnului, nu ne-am grăbit de bunăvoie la ospățul păgân. Am fost distruși de trădarea altora; îi considerăm pe părinții noștri ucigașii noștri: ne-au smuls de la Biserica Maică, de la Dumnezeu Tatăl, iar noi, mici, proști, neînțelegând importanța unei crime atât de grave, ne-am făcut complici la fărădelegi prin intermediul altora - prinși de viclenia altcuiva. Și vai! Nu există niciun motiv drept și adevărat care să justifice o astfel de crimă.

Era necesar să părăsească patria, să părăsească proprietatea moștenită: căci cine dintre cei ce se nasc și apoi mor nu va trebui să se despartă de patria și să-și lase moștenirea? Numai Hristos nu trebuie părăsit; trebuie să se teamă doar de pierderea mântuirii și de pierderea locuinței veșnice. Aici Duhul Sfânt strigă prin profet: Plecați, plecați-vă, ieșiți de aici și nu vă atingeți de necurăție, ieșiți din mijlocul ei, despărțiți-vă, voi care purtați vasele Domnului (Isaia 52:11). Dar aici cei care sunt ei înșiși vasele Domnului și templul lui Dumnezeu nu părăsesc

mijlocul și nu se îndepărtează, ca să evite atingerea necurăției și să nu fie siliți să se spurce cu mâncare jertfită idolilor! Din nou se aude un glas din cer, instruindu-i pe slujitorii lui Dumnezeu cum să se comporte: Ieșiți din mijlocul ei, poporul Meu, ca să nu fiți părtași la păcatul ei și să nu fiți vătămați de urgiile ei (Apocalipsa 18:4). Cine iese și se retrage, evită participarea la păcat; dar cel care devine complice la o crimă, se expune loviturilor. De aceea Domnul a poruncit să ne ascundem și să fugim în timpul persecuției: așa a învățat El și așa a acționat El Însuși. Coroana este dată după favoarea lui Dumnezeu și nu poate fi primită până nu vine ceasul primirii ei. Și de aceea, oricine, rămânând în Hristos, se retrage pentru o vreme, nu se leapădă de credință, ci doar își așteaptă momentul. Dar dacă cineva, fără să se ascundă, a căzut, înseamnă că a rămas cu intenția de a renunța. Nu trebuie, preaiubiți frați, să ascundem adevărul, nu trebuie să tăcem cu privire la motivul și cauza înfrângerii noastre. Mulți au fost înșelați de dragostea oarbă pentru averea lor moștenită: cei care erau legați de bogățiile lor ca niște lanțuri nu erau pregătiți și nu se puteau retrage. Pentru cei care au rămas, acestea erau legături, acestea erau lanțuri care le înfrânau vitejia, le înăbușeau credința, le cucereau mințile, le înlănțuiau sufletele și, legați de cele pământești, au devenit prada și hrana șarpelui, devorând, după judecata lui Dumnezeu, pământul. De aceea, Domnul, învățându-ne în bunătate și avertizându-ne pentru viitor, a zis: Dacă vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde ce ai și dă săracilor și vei avea comoară în ceruri și vino și urmează-Mie (Matei 19:21). Dacă bogații ar fi făcut aceasta, n-ar fi pierit prin bogăția lor; dacă și-ar fi strâns comoară în ceruri, n-ar mai avea niciun dușman și biruitor domestic: inima, sufletul și simțul ar fi în ceruri, dacă ar fi comoară în ceruri, iar lumea n-ar putea să-l cucerească pe cel ce nu avea nimic de cucerit în lume. Detașat și liber, el L-ar urma pe Domnul, așa cum au făcut apostolii și mulți sub apostoli, așa cum au făcut adesea și alții care, lăsându-și averea și rudele, s-au lipit de Hristos printr-o uniune indisolubilă. Dar cum pot urma pe Hristos cei care sunt ținuți înapoi de legăturile moștenirii? Cum pot ajunge la ceruri, se pot înălța la înălțimile și locurile cerești cei care sunt împovărați de dorințe pământești? Robi ai bogățiilor lor, se consideră posesori, în timp ce în realitate sunt posedați; nu, nu sunt stăpâni, ci sclavi ai banilor lor!

Apostolul desemnează acest timp și acești oameni, zicând: „Dar cei ce voiesc să se îmbogățească cad în nenorociri, în curse și în multe pofte nebunești și vătămătoare, care îi cufundă pe oameni în pieire și în pierzare. Iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor; prin care unii, poftindu-i, s-au rătăcit de la credință și s-au prins în multe necazuri” (1 Timotei 6:9-10). Între timp, ce răsplătiri ne făgăduiește Domnul pentru disprețuirea noastră față de avere? Cu ce foloase răsplătește El aceste pierderi trecătoare mici și neînsemnate? Nu este nimeni, spune el, care să fi lăsat casa sau părinții sau frații sau surorile sau soția sau copiii pentru Împărăția lui Dumnezeu, care să nu primească viață veșnică din belșug în vremea aceasta și în veacul viitor (Luca 18:29-30). Știind aceasta și

având o adevărată înțelegere a adevărului făgăduințelor Domnului, nu numai că nu ar trebui să ne temem, ci să și dorim o astfel de pierdere, mai ales că Domnul proclamă și îndeamnă din nou: Fericiți veți fi când vă vor urî oamenii și vă vor dezbina și vă vor batjocori și vor lepăda numele vostru ca fiind rău, din pricina Fiului omului. Bucurați-vă în ziua aceea și săltați de bucurie, căci iată, plata voastră mare este în ceruri (Luca 6:22-23).

„Dar apoi au venit torturile, iar cei care s-au împotrivit au fost amenințați cu chinuri grele." Poate cel biruit de tortură să apeleze la tortură? Poate cel biruit de durere să găsească o scuză în durere? El nu poate decât să implore, spunând: „Am vrut să lupt cu vitejie și, amintindu-mi de jurământul meu, m-am înarmat cu armura devoțiunii și a credinței, dar în luptă eu, luptătorul, am fost biruit de felurite chinuri și torturi prelungite. Mintea mea a rămas neclintită, credința mea a fost puternică, iar sufletul meu neînduplecat s-a luptat mult timp cu execuții dureroase. Dar când cruzimea judecătorului crud a crescut, iar eu, deja epuizat, am început să fiu biciuit cu nuiele, bătut cu bețe, întins pe un cal de lemn, zgâriat cu gheare, prăjit la foc, atunci carnea mea m-a părăsit în luptă, slăbiciunea pântecelui a cedat și nu duhul a fost slăbit de boală, ci trupul." O astfel de împrejurare poate contribui la iertare. O astfel de scuză poate merita compasiune. Așadar, odată ajunși aici, Domnul le-a acordat iertare lui Castus și lui Emilius: i-a făcut pe cei învinși în prima bătălie victorioși în a doua, iar cei care mai înainte s-au predat focului au devenit mai târziu mai puternici decât focul și au obținut victoria asupra a ceea ce ei înșiși fuseseră mai înainte învinși. Dar ei au cerut milă nu cu lacrimi, ci cu răni, nu numai cu un glas trist, ci cu ulcere și boli ale trupului - în loc de suspine, sângele curgea din ei, icor curgea din măruntaiele pe jumătate arse. Ce răni pot arăta acum cei învinși, ce ulcere ale măruntaielor căscate, ce răni ale membrelor, când credința nu a căzut în luptă, ci trădarea a împiedicat bătălia? Nu poate exista nicio scuză pentru necesitatea crimei, acolo unde crima a fost voluntară.

Totuși, nu spun aceasta ca să sporesc vina fraților, ci ca să-i incit și mai mult la rugăciune satisfăcătoare. În Scriptură se spune: Cei ce te binecuvântează te lingușesc și îți tulbură calea picioarelor (Isaia 3:12). Cel ce răsfață pe păcătos cu mângâieri lingușitoare nu face decât să-l dispună mai mult la păcat și nu-i înăbușă fărădelegile, ci le hrănește. Dar cel ce mustră și, în același timp, instruiește pe frate cu sfaturi stricte, contribuie la mântuirea lui. Chiar dacă îi iubesc, zice Domnul, eu mustru și pedepsesc (Apocalipsa 3:19). Așadar, se cuvine preotului lui Dumnezeu să nu înșele cu slujbe lingușitoare, ci să prevadă medicamente mântuitoare. Medicul care doar sondează ușor circumvoluțiunile umflate ale rănilor nu este iscusit: păstrând otrava închisă înăuntru, în scobituri adânci, nu face decât să-i sporească puterea. Rana trebuie deschisă, tăiată și, după ce a fost curățată de puroi, aplicată pe ea cel mai puternic plasture. Să țipe pacientul, să țipe, să se plângă de dureri insuportabile - atunci îți va mulțumi

când se va simți bine. Altfel, preaiubiților frați, a apărut un nou fel de necaz și, ca și cum furtuna persecuției nu ar fi dezlănțuit îndeajuns, pentru a o compensa, s-a născut un rău înșelător și o distrugere sub masca compasiunii. Unii, împotriva esenței Evangheliei, împotriva legii Domnului și a lui Dumnezeu, în nebunia lor, permit celor neatenți să se împărtășească, le dau o pace invalidă și falsă, dăunătoare celor ce dau și deloc utilă celor ce primesc. Nu caută vindecarea în răbdare și adevăratul leac în satisfacție. Pocăința este alungată din inimi, amintirea celei mai grave și extreme fărădelegi este ștersă. Rănile celor muribunzi sunt închise, iar ulcerul mortal, adânc înfipt în interior, este acoperit de o milă prefăcută. Cei care se întorc de la altarele diavolului, cu mâini necurate și infectate de fum, se apropie de sanctuarul Domnului. Cei care vărsă delicatesele idolești cu buze care chiar acum expiră nelegiuirea lor și miros de infecție fatală, primesc Trupul Domnului, în ciuda faptului că Dumnezeiasca Scriptură interzice acest lucru, strigând cu voce tare: Orice om curat va mânca carne; Dar sufletul care mănâncă din trupul jertfei de mântuire, care este pentru Domnul, și necurăția lui este peste el, acela va pieri din mijlocul poporului său (Lev. 7:19-20). Apostolul mărturisește și el același lucru, zicând: Nu puteți bea paharul Domnului și paharul dracilor; nu puteți lua parte la masa Domnului și la masa dracilor (1 Cor. 10:21). De asemenea, el face următoarea amenințare celor încăpățânați și neascultători: Oricine va mânca pâinea aceasta și va bea paharul acesta al Domnului, în mod nevrednic, va fi vinovat de trupul și sângele Domnului (1 Cor. 11:27). După ce au considerat acest lucru ca nimic și au disprețuit toate acestea, înainte de a-și ispăși păcatele, de a-și mărturisi nelegiuirea, de a-și curăța conștiința cu Sacramentul Pocăinței și, prin punerea mâinii preotului, pentru a-L ispăși pe Domnul, care este indignat și amenințător pentru insulta adusă Lui, ei încalcă Trupul și Sângele Lui și, astfel, cu mâinile și buzele lor păcătuiesc acum împotriva Domnului mai mult decât atunci când L-au respins pe Domnul. Ei consideră acea pace pe care unii le-o oferă prin cuvinte mincinoase drept pace. Nu, aceasta nu este pace, ci război.De ce să numim nedreptatea o binecuvântare? De ce să dăm impietății numele de evlavie? De ce, după ce am împiedicat plânsul de pocăință, ne prefacem că intrăm în comuniune cu cei care ar trebui să plângă neîncetat și să-L implore pe Domnul lor? Pentru cei căzuți, aceasta este același lucru cu grindina pentru fructe, furtuna pentru copaci, ciuma pentru turme, uraganul pentru corăbii. Ei iau mângâierea unei răsplătiri veșnice, dezrădăcinează copacul, atrag contagiunea mortală printr-un discurs vătămător, îndreaptă corabia spre stânci, ca să nu poată intra în port. Această îngăduință nu aduce pace, ci distruge; nu dă comuniune, ci slujește ca un obstacol în calea mântuirii. Aceasta este o altă persecuție, o altă ispită, în care vrăjmașul viclean, continuându-și atacul asupra celor căzuți, produce devastări secrete prin faptul că plânsul încetează, boala devine tăcută, suspinele din inimă sunt înăbușite, lacrimile se opresc, iar cei căzuți încetează să-L mai împace pe Domnul ofensat cu o pocăință prelungită și

deplină, în timp ce în Scriptură se spune: adu-ți aminte de unde ai căzut și te pocăiești (Apocalipsa 2:5).

Nimeni să nu se amăgească pe sine, nimeni să nu se amăgească pe sine. Numai Domnul poate avea milă; El singur poate acorda iertarea păcatelor săvârșite împotriva Lui, deoarece El a purtat păcatele noastre și a suferit pentru noi, iar Dumnezeu L-a dat pentru păcatele noastre. Omul nu poate fi mai presus de Dumnezeu, iar un rob nu poate ierta prin îngăduința sa sau acorda ceea ce, ca păcat grav, a fost săvârșit împotriva Domnului. Să nu se adauge la nelegiuirea celui căzut necunoașterea a ceea ce se spune în Scriptură: Blestemat este omul care se încrede în om (Ieremia 17:5). Este necesar să-L implorăm pe Domnul; Domnul trebuie să fie ispășit prin pocăința noastră. Care a spus că îl respinge pe cel ce respinge și Care singur a primit toată judecata de la Tatăl. Noi credem că meritele martirilor și faptele drepților pot conta foarte mult la Judecător, dar aceasta se referă la timpul când, odată cu sfârșitul acestui veac și al lumii, poporul Său se va înfățișa înaintea scaunului de judecată al lui Hristos. Între timp, dacă cineva crede că el, cel nebun, prin graba sa nepotrivită, poate acorda tuturor iertarea păcatelor sau îndrăznește să anuleze poruncile Domnului, atunci nu numai că nu ajută, ci și face rău celor căzuți. A nu se supune osândei, a crede că nu este potrivit să se roage lui Dumnezeu pentru milă și, după ce L-a disprețuit pe Domnul, să se bazeze pe propria putere - înseamnă a atrage mânia asupra sa.

Sub altarul lui Dumnezeu, sufletele mucenicilor uciși strigă cu glas tare: Până când, Doamne, tu, sfântul și adevăratul, nu judeci și nu răzbuni sângele nostru asupra celor ce locuiesc pe pământ? (Apocalipsa 6:10). Și totuși li se poruncește să se liniștească și să mai răbde puțin. Este oare bine, așadar, să dorești ca cineva să poată, în sfidarea Judecătorului, să ierte fără discernământ și să absolve păcatele, să-i apere pe alții, fără să fie mai întâi răzbunat el însuși? Poruncesc mucenicii ceva să se facă? Dacă acest lucru este drept, îngăduit, nu contrar Domnului Însuși, atunci preotul lui Dumnezeu trebuie să o facă: să fie ușor și convenabil de acord cu împlinirea, atunci când se respectă moderația în cerere. Poruncesc mucenicii ceva să se facă? Dacă ceea ce este poruncit nu este scris în legea Domnului, atunci mai întâi trebuie să afli dacă au cerut Domnului ceea ce cer și apoi să faci ceea ce este poruncit: căci ceea ce este făgăduit de om nu este întotdeauna îngăduit de maiestatea lui Dumnezeu. Și Moise a cerut odată pentru păcatele poporului, dar nu a cerut iertare pentru cei care păcătuiesc. „Te rog”, a zis el, „Doamne, poporul acesta a păcătuit un mare păcat și și-a făcut dumnezei de aur. Acum, dacă vrei să le ierți păcatul lor, iartă-l; dar dacă nu, șterge-mă din cartea Ta pe care ai scris-o.” Și Domnul a zis lui Moise: „Dacă va păcătui cineva împotriva Mea, îl voi șterge din cartea Mea.” (Exod 32:31-33) El, prietenul lui Dumnezeu, care vorbea adesea față în față cu Domnul, nu a putut obține ceea ce a cerut și, prin rugăciunea sa, nu a ispășit

pentru jignirea care adusese indignarea lui Dumnezeu! Dumnezeu îl laudă pe Ieremia și vorbește despre destinul său: „Mai înainte să te fi întocmit în pântecele mamei tale, te-am cunoscut și mai înainte să fi ieșit din pântecele mamei tale, te-am sfințit și te-am rânduit prooroc printre neamuri (Ieremia 1:5); Și totuși, când se ruga adesea și cerea pentru păcatele poporului, Dumnezeu i-a spus: „Dar tu nu te ruga pentru poporul acesta și nu cere îndurare pentru ei, nici nu te ruga, nici nu veni la Mine pentru ei, căci nu te voi asculta” (Ieremia 7:16). Cine este mai drept decât Noe, singurul care a fost găsit drept când tot pământul era plin de păcate? Cine este mai glorios decât Daniel, mai statornic în tăria credinței sale în chinurile îndurate? Pe cine a favorizat Dumnezeu mai mult decât pe el, care de atâtea ori a triumfat în luptă și a rămas viu în victorie? Cine a fost mai activ decât Iov, mai statornic în ispite, mai răbdător în boală, mai supus în frică, mai credincios în credință? Și totuși, când profetul Ezechiel a pledat pentru fărădelegea poporului, Dumnezeu a spus că, chiar dacă ar fi implorat, El nu le-ar fi respectat rugăciunea. „Dacă țara păcătuiește împotriva Mea”, spune El, „hrănindu-se în păcat, atunci Îmi voi întinde mâna asupra ei și voi nimici temelia pâinii și voi trimite foamete asupra ei și voi lua din ea atât oamenii, cât și animalele.” Și chiar dacă acești trei oameni s-ar afla în mijlocul ei, Noe, Daniel și Iov... nici fiii lor, nici fiicele lor nu vor fi scăpați, ci numai aceștia vor fi scăpați (Ezechiel 14:13-14; 16). Așadar, tot ce se cere nu depinde de raționamentul celui care cere, ci de voința celui care dăruiește, iar o decizie omenească nu are niciun sens sau putere dacă nu este confirmată de judecata lui Dumnezeu. Dar Domnul spune în Evanghelie: pe oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri; pe oricine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, de acela îl voi lepăda și Eu (Matei 14:13-14; 16).10:32–33). Dar dacă El nu-l respinge pe cel ce respinge, atunci nu-l va mărturisi pe cel ce mărturisește. Evanghelia nu poate fi statornică într-un lucru și cedând în altul; fie ambele trebuie să rămână în vigoare, fie ambele trebuie să-și piardă puterea adevărului. Dacă cei care resping nu sunt vinovați de vreo crimă, atunci cei care mărturisesc nu vor primi răsplată pentru vitejia lor. Mai mult, dacă credința care a biruit este încoronată, atunci este necesar ca perfidia care a fost învinsă să fie pedepsită. Prin urmare, fie martirii nu pot face nimic, dacă Evanghelia poate fi încălcată; fie dacă nu poate fi încălcată, atunci cei care devin martiri conform Evangheliei nu pot face nimic contrar Evangheliei.

Nimeni, preaiubiților frați, să nu necinstească demnitatea martirilor, nimeni să nu le ia slava și cununile. Ei au tăria neclintită a credinței nevătămate, iar cel ce are toată nădejdea, credința și vitejia în Hristos nu poate nici să spună, nici să facă nimic împotriva lui Hristos. Cei ce au împlinit ei înșiși poruncile lui Dumnezeu nu pot cere nimic de la episcopi împotriva poruncii lui Dumnezeu. Și cine este mai mare decât Dumnezeu, întrecând bunătatea Lui în mila Lui, care ar vrea să distrugă ceea ce Dumnezeu a îngăduit sau ar ajunge la gândul că ne poate sprijini cu ajutorul Lui, ca și cum Dumnezeu ar avea puțină putere să-Și apere

Biserica? S-a făcut aceasta fără știrea lui Dumnezeu? S-au întâmplat toate acestea fără îngăduința Lui? Dumnezeiasca Scriptură îi mustră pe cei nebuni și spune ca o aducere aminte celor ce uită: Cine a dat pe Iacov pradă și pe Israel celor ce l-au luat în robie? Nu a fost Dumnezeu? Pe cine au păcătuit și n-au umblat în căile Lui și n-au ascultat de El? Și a adus asupra lor mânia Lui cea urgie (Isaia 42, 24-25). Și în alt loc mărturisește astfel: Nu poate mâna Domnului să mântuiască? Sau ți-ai împietrit urechea, ca să nu asculți? Dar păcatele voastre au pus despărțire între voi și Dumnezeu; și păcatul vostru l-a întors fața de la voi, ca să nu aibă milă (Isaia 59:1-2). Să acordăm deci o atenție deosebită păcatelor noastre și, după ce ne-am examinat faptele și tainele spirituale, să cântărim meritele conștiinței noastre. Să ne amintim că nu am umblat pe căile Domnului, am lepădat legea lui Dumnezeu și niciodată nu am vrut să păzim poruncile și rânduielile Sale mântuitoare. Și ce bine veți spune despre ce frică sau ce credință veți atribui cuiva pe care pericolul nu l-a putut îndrepta și prigoana însăși nu l-a transformat? Gâtul mândru și drept nu s-a îndoit, deși a căzut; duhul trufaș și arogant nu a fost îmblânzit, deși a fost învins. Cel ce se întinde îi amenință pe cei care stau în picioare, pe cei răniți – pe cei nevătămați, iar sacrilegul este indignat pe preoții lui Dumnezeu pentru că nu-i permit imediat să primească Trupul Domnului cu mâini necurate și să bea Sângele Domnului cu buze întinate. O, nebunia ta extremă, mâniosule! Ești indignat pe cel care încearcă să îndepărteze mânia lui Dumnezeu de la tine; îl amenințI pe cel care imploră mila lui Dumnezeu pentru tine, care îți simte rana pe care tu nu o simți, care varsă lacrimi pentru tine pe care tu însuți, poate, nu le verși. Prin aceasta nu faci decât să-ți agravezi și să-ți sporești crima și, fiind tu însuți implacabil față de prelații și preoții lui Dumnezeu, crezi cu adevărat că Domnul poate fi milostiv cu tine? Mai degrabă, acceptă și admite-ți ceea ce spunem. De ce urechile tale surde nu aud poruncile mântuitoare pe care le rostim? De ce ochii tăi orbi nu văd pocăința pe care o arătăm? De ce mintea ta uimită și înstrăinată nu înțelege ajutoarele de viață pe care le extragem și le oferim din Scripturile cerești?

Dar dacă necredincioșii nu au credință în viitor, să fie măcar îngroziți de prezent. Iată, înaintea ochilor noștri, pedepsele care s-au abătut asupra celor care s-au lepădat de Hristos, al căror sfârșit trist îl plângem. Ei nu pot rămâne fără pedeapsă aici, deși ziua pedepsei nu a venit încă: unii sunt pedepsiți temporar, pentru ca alții să se îndrepte; chinurile câtorva sunt exemple pentru toți. Astfel, unul care s-a dus la capitoliu să se lepede de Hristos, de îndată ce s-a lepădat de Hristos, a mut. Pedeapsa a început acolo unde a început crima, astfel încât, lipsit de darul vorbirii pentru a cere iertare, nu a mai putut cere. Altul, fiind în baie (căci crimei și păcatelor sale îi lipsea doar acest lucru, să meargă imediat la baie, de îndată ce pierduse harul izvorului vieții), necurat, fiind cuprins de un duh necurat, și-a mușcat limba, cu care fie mâncase, fie vorbise cu nelegiuire. După ce s-a împărtășit cu mâncarea nelegiuită, buzele înfuriate s-au înarmat pentru propria lor pierzare. Ea însăși și-a devenit propria călău și, după aceea, nu a mai

putut rămâne mult timp în viață: a murit, epuizată de boli ale pântecelui și intestinelor. Dar ascultați ce s-a întâmplat în prezența mea, la care eu însumi am fost martor. Niște părinți, fugind, îngroziți și confuzi, și-au lăsat fiica mică în grija unei doici. Ea a dus-o la conducători; iar aceștia - întrucât micuța nu putea, din cauza tinereții sale, să mănânce carne - i-au dat pâine amestecată cu vin rămas de la jertfele idolești ca să mănânce înaintea idolului, unde se adunau oamenii. După aceea, fiica a fost predată mamei sale. Dar fata nu a putut nici să descopere, nici să exprime nelegiuirea care fusese săvârșită, așa cum nici nu a putut să o înțeleagă, nici să i se împotrivească înainte. Așadar, din neștiință, s-a întâmplat ca mama să o aducă cu ea când sărbătoream slujba divină. Micuța, aflându-se printre sfinți și neputând suporta rugăciunile și cererile noastre, a început să plângă și să alerge în toate direcțiile ca și cum ar fi nebună: un suflet tânăr la o vârstă atât de fragedă, ca și cum ar fi fost torturat de un călău, arăta prin toate semnele posibile conștiința nelegiuirii sale. Când, la sfârșitul slujbei divine, diaconul a început să ofere paharul celor prezenți și, după ce ceilalți l-au acceptat, a venit rândul ei, micuța, inspirată de sus, și-a întors fața, și-a strâns buzele, și-a acoperit gura și a refuzat paharul. Diaconul însă a insistat și, în ciuda rezistenței, i-a turnat puțin din sacrament în gură. Apoi au urmat sughițuri și vărsături: Euharistia nu putea rămâne în trupul și buzele măruntaielor rănite. Așa este puterea, așa este măreția Domnului! Înaintea luminii Sale, cele mai întunecate secrete sunt dezvăluite, iar crimele ascunse nu l-au înșelat pe preotul lui Dumnezeu. Cazul descris se referă la un copil care, din cauza tinereții sale, nu putea declare crima altcuiva împotriva sa. Dar iată un alt caz: în timpul ritului nostru sacru, o femeie de vârstă deplină și deja matură s-a apropiat în secret și, luând nu mâncare, ci o sabie pentru ea, înghițind o otravă mortală, a început să sufere și să se zvârcolească ca și cum ar fi avut febră, și apoi,Suferind nu boala persecuției, ci a propriului păcat, a murit în convulsii și spasme. Crima ascunsă a unei conștiințe prefăcute nu a rămas nepedepsită mult timp: cea care înșelase un bărbat a găsit un răzbunător în Dumnezeu. O altă femeie, care a încercat cu mâini nevrednice să-și deschidă chivotul, în care se păstra sfințenia Domnului, a fost îngrozită de focul care ieșea din el și nu a îndrăznit să-l atingă. La fel, cineva, de asemenea pângărit, care a îndrăznit, după ce preotul a săvârșit slujba divină, să primească o parte din sacrament împreună cu ceilalți, nu a putut nici gusta sfințenia Domnului, nici să o atingă: deschizându-și mâinile, a văzut că purta cenușă în ele. Această întâmplare arată că Domnul se retrage atunci când este lepădat și că ceea ce este acceptat nu slujește deloc la mântuirea celor nevrednici, deoarece harul mântuitor, după îndepărtarea sfințeniei, se transformă în cenușă. Și câți dintre cei care nu se pocăiesc și nu ajung la conștiința păcatului lor sunt posedați zilnic de duhuri rele! Câți, pierzându-și complet mințile, sunt chinuiți de o posedare demonică frenetică! Totuși, nu este nevoie să urmărim rezultatul fiecăruia: cu varietatea nenorocirilor din lume, pedeapsa pentru păcate este la fel de variată ca numărul păcătoșilor. Este mai bine ca fiecare să nu se gândească la ceea ce a suferit altul, ci la ceea ce merită el

însuși să sufere. Nimeni nu crede că a scăpat de pedeapsă dacă aceasta este amânată pentru o vreme; cu atât mai mult ar trebui să se teamă de acea pedeapsă pe care mânia Judecătorului Dumnezeu a rezervat-o pentru sine.

Să nu se lingușească și cei care, deși nu și-au pângărit mâinile cu jertfe nelegiuite, totuși și-au pătat conștiința cu înregistrări (libellis), că nu trebuie să se pocăiască. Căci și aceasta este mărturisirea celui care se leapădă; ceea ce s-a întâmplat mărturisește pentru creștinul care se leapădă: el a recunoscut că a făcut ceea ce altul a făcut de fapt la porunca lui. Și, după cum se spune în Scriptură: Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni (Matei 6:24), el a slujit unui stăpân lumesc care și-a împlinit porunca și a ascultat porunca omului mai mult decât pe Dumnezeu. Să creadă că ceea ce a făcut trebuie să apară în ochii oamenilor mai puțin urât și criminal. Totuși, nu se putea ascunde și fugi de Dumnezeu Judecătorul, când Duhul Sfânt spune în Psalmi: Ochii Tăi au văzut ce n-am făcut (Ps. 139:16); și iarăși: Omul vede la față. Dumnezeu se uită la inimă (1 Samuel 16:7). Domnul Însuși amintește și prefigurează acest lucru, zicând: Și toate bisericile vor ști că Eu sunt; „Au cercetat inima și rărunchii” (Apocalipsa 2:23). El vede chiar și cele ascunse, El descoperă taina și tainuirea. Nimeni nu se poate ascunde de ochii lui Dumnezeu, Care zice: „Eu sunt un Dumnezeu care vine aproape și nu un Dumnezeu de departe”. Dacă se ascunde cineva în locuri ascunse, nu-L voi vedea? Nu umplu Eu cerul și pământul? (Ieremia 23:23-24)? El vede înclinațiile fiecărei inimi; El va judeca nu numai după faptele noastre, ci și după cuvintele și gândurile noastre; gândurile și dorințele care s-au născut în adâncurile inimii Îi sunt clare. În cele din urmă, cu cât mai înalți în credință, cu cât mai buni în frică sunt cei care, deși nu au săvârșit o crimă nici prin jertfe idolilor, nici prin scris, totuși, pentru singurul motiv că s-au gândit la ea, o mărturisesc cu durere și sinceritate înaintea preoților lui Dumnezeu, își curăță conștiința prin spovedanie, își lasă povara duhului, caută un leac mântuitor pentru rănile lor mici și ușoare, amintindu-și de ceea ce se spune în Scriptură: „Dumnezeu nu se lasă batjocorit” (Galateni 6:7). Este imposibil să-L batjocorești și să-L batjocorești pe Dumnezeu, este imposibil să-L înșeli prin vreo înșelăciune vicleană. Și mai mult păcătuiește cel ce, gândindu-se despre Dumnezeu ca om, crede că va scăpa de pedeapsă pentru o crimă, când crima a fost săvârșită de el în secret. Hristos spune în poruncile Sale: oricui îi va fi rușine de Mine, chiar și Fiul omului îi va fi rușine de El (Matei 8:38). Și se consideră creștin cel ce îi este rușine sau se teme să fie creștin? Cum poate fi cu Hristos cel ce i-a fost rușine sau se teme să aparțină lui Hristos? Desigur, a păcătuit mai puțin, nevăzând idoli, netăgăduind sfințenia credinței în ochii oamenilor care stăteau înaintea lui și îl disprețuiau, neîntinându-și mâinile cu jertfe de idoli, neîntinându-și buzele cu mâncare necurată. Toate acestea contribuie la diminuarea vinovăției, dar nu și la nevinovăția conștiinței sale. Îi este mai ușor să obțină iertare pentru crimă, dar nu este deloc liber de crimă. Să nu înceteze să se pocăiască și să ceară milă

Domnului, pentru ca ceea ce pare mic ca un păcat să nu devină mare prin neglijarea pocăinței.

Vă îndemn, preaiubiților frați! Fiecare să-și mărturisească păcatul cât timp păcătosul este încă în această lume, cât timp mărturisirea lui poate fi primită, cât timp satisfacția și dezlegarea, prin mijlocirea preoților, sunt plăcute Domnului. Să ne întoarcem către Domnul cu toate gândurile noastre și, exprimând pocăința pentru crimă cu adevărată întristare, să implorăm mila lui Dumnezeu. Să cadă sufletul înaintea Lui, El să-i potolească întristarea, toată nădejdea să fie pusă în El! Și cum ar trebui să ne rugăm, El Însuși ne învață. Întoarceți-vă, spune El, la Mine cu toată inima voastră, cu post, cu plâns și cu tânguire și sfâșiați-vă inimile, iar nu hainele voastre (Ioel 2:12). Să ne întoarcem către Domnul cu toată inima noastră, să potolim mânia și indignarea Lui, așa cum El Însuși ne inspiră, cu post, plâns și tânguire! Dar oare se poate considera pe cel care, încă de la începutul crimei sale, se spală zilnic în baie cu femei, care, după ce s-a îndopat cu ospețe îmbelșugate, îngrășându-se cu mâncăruri grase, a doua zi vomită mâncare nedigerată și nu-și împarte mâncarea și băutura cu săracii nevoiași, ca fiind un bocit din inimă, care imploră pe Domnul cu post, plâns și vaiete? Cum își jelește cineva moartea, care iese cu bucurie și bucurie și, când se spune în Scriptură: Nu vă radeți barba (Lev. 19:27), își rade barba și își înfrumusețează fața? Sau încearcă să placă cuiva acum, că s-a făcut scârbos lui Dumnezeu? Geme și se tânguiește și ea, care se îmbracă în haine scumpe și nu se gândește la haina lui Hristos pe care a pierdut-o? Care își pune bijuterii scumpe și coliere artistice și nu se tânguiește de pierderea podoabei divine și cerești? Chiar dacă te-ai îmbrăca în haine străine și rochii de mătase, ești gol. Chiar dacă te-ai împodobi cu aur, perle și pietre prețioase, fără podoaba lui Hristos ești hidos. Tu, care îți aranjezi părul, măcar încetează să o faci acum în necazurile tale! Tu, care îți freci sprâncenele cu pudră neagră, măcar spală-ți ochii cu lacrimi acum! Căci dacă ai fi pierdut prin moarte pe cineva dintre cei dragi, cu siguranță te-ai fi tânguit și ai fi plâns și ți-ai fi exprimat durerea cu o față neîngrijită, o schimbare de haine, păr nepieptănat, o privire posomorâtă și buze căzute. Dar tu, nefericitule, ți-ai pierdut sufletul; murind spiritual, te-ai supraviețuit aici și, mergând, îți porți cadavrul; și totuși nu plângi amarnic, nu te întristezi neîncetat, nu te retragi în singurătate, fie ca să ascunzi rușinea crimei tale, fie ca să-ți continui jalea! Aceasta este cea mai grea rană păcătoasă, aceasta este cea mai mare crimă - să păcătuiești și să nu te pocăiești, să comiți o crimă și să nu o jelești! Tinerii cei glorioși și nobili, Anania, Azaria și Misael, nu au considerat că este inutil să mărturisească lui Dumnezeu, chiar și în mijlocul flăcărilor și focului cuptorului aprins; fiind împăcați în conștiința lor, fiindcă Îi plăcuseră Domnului de mai multe ori mărturisind despre credința și frica lor în El, ei, însă, chiar și în mijlocul dovezilor strălucite ale virtuților lor, nu au încetat să-L păstreze pe Domnul smerenia și să-L mulțumească. Dumnezeiasca Scriptură spune că Azaria, stând în picioare, s-a rugat și, deschizându-și gura,împreună cu tovarășii

săi s-a mărturisit lui Dumnezeu în mijlocul focului (Daniel 3:25-45). La fel, Daniel, în ciuda aprobării repetate a credinței și integrității sale, în ciuda faptului că Domnul i-a arătat adesea favoarea Sa pentru virtuțile și calitățile sale vrednice de laudă, încearcă totuși să-l placă lui Dumnezeu prin post, este supus sacului și cenușii, aducând mărturisire și zicând: Doamne, Dumnezeule mare și minunat, care păzești legământul Tău și mila Ta față de cei ce Te iubesc și păzesc poruncile Tale! Am păcătuit, am săvârșit nelegiuire, am săvârșit nelegiuire și ne-am abătut și ne-am abătut de la poruncile Tale și de la judecățile Tale și n-am ascultat de slujitorii Tăi prorocii, care au grăit în Numele Tău împăraților noștri și tuturor popoarelor pământului. A Ta, Doamne, este dreptatea, iar a noastră este rușinea (Daniel 9:4-7). Așa au acționat oamenii blânzi, simpli și fără prihană pentru a mulțumi măreției lui Dumnezeu; dar acum cei ce L-au lepădat pe Domnul refuză să-L satisfacă pe Domnul și să-L implore!

Vă îndemn, fraților, să apelați la mijloace mântuitoare, să ascultați sfaturile sănătoase: uniți lacrimile voastre cu lacrimile noastre, adăugați tânguirile voastre la gemetele noastre! Vă rugăm ca să putem mijloci pentru voi. Vouă ne adresăm mai întâi acele rugăciuni cu care Îl implorăm pe Domnul pentru mila voastră. Aduceți pocăință deplină, dovediți întristarea unui duh bolnav și îndurerat! Nu vă tulburați de greșeala pripită sau de nebunia deșartă a unora care, fiind stăpâniți de o crimă atât de gravă, sunt în același timp loviți de orbirea minții, încât nu înțeleg și nu se tânguiesc pentru păcatele lor. Aceasta este cea mai mare pedeapsă a unui Dumnezeu mânios, așa cum se spune în Scriptură: Domnul să vă dea să beți duhul căinței (Isaia 29:10); și iarăși: Ei n-au primit dragostea adevărului, ca să fie mântuiți; și pentru aceasta Dumnezeu le va trimite o putere puternică ca să creadă o minciună, pentru ca toți cei ce n-au crezut adevărul, ci au găsit plăcere în nedreptate, să primească osânda (2 Tesaloniceni 2:10-12). Mulțumiți cu ei înșiși în nedreptate, înnebuniți de perversiunea unei minți lovite, disprețuiesc poruncile Domnului, neglijează vindecarea rănii și nu vor să aducă pocăință. Nejustificați înainte de a săvârși o greșeală, sunt încăpățânați chiar și după greșeală; nestatornici înainte, sunt și neascultători după aceea. Când ar fi trebuit să stea în picioare, se culcă; când ar fi trebuit să cadă și să se prosterneze înaintea lui Dumnezeu, consideră necesar să stea în picioare. Și-au însușit o pace pe care nimeni nu le-o dă. Înșelați de o promisiune mincinoasă și uniți cu apostați și oameni trădători, acceptă o minciună drept adevăr; consideră că este indispensabil să comunice cu cei care nu au părtășie cu ei; credeți-i pe oameni în ciuda lui Dumnezeu, când ei nu au crezut pe Dumnezeu în ciuda oamenilor. Evitați pe cât puteți astfel de oameni! Cu prudență mântuitoare, retrageți-vă de cei care se agață de unirea lor dăunătoare! Cuvântul lor se răspândește ca o rană (2 Timotei 2:17); conversația lor se răspândește ca o molipsire; o încredere vătămătoare și otrăvitoare ucide mai rău decât orice persecuție. Rămâne pocăința, care ar putea satisface, dar cei care resping pocăința pentru crimă blochează calea spre satisfacție. Astfel, când unii promit în

mod nechibzuit o mântuire falsă, iar alții o cred, speranța adevăratei mântuiri este luată.

Dar voi, frați preaiubiți, care hrăniți în voi însivă frica de Dumnezeu, al căror duh, deși căzut, își amintește totuși de nenorocirea sa, - cu atenție, cu pocăință și căință, examinați-vă păcatele, recunoașteți întreaga gravitate a crimei conștiinței, deschideți ochii inimii voastre pentru înțelegerea păcatului vostru, fără să disperați, totuși, de mila Domnului, dar fără să vă arogați iertarea. Dumnezeu este întotdeauna iubitor și bun ca un Tată; dar este și teribil în măreția Sa ca Judecător. Pe cât am păcătuit, pe atât de mult ar trebui să plângem. O rană adâncă trebuie vindecată cu sârguință și pentru mult timp. Pocăința nu ar trebui să fie mai mică decât crima. Credeți că este posibil în curând să-L împăcați pe Dumnezeu, pe care L-ați lepădat cu cuvinte trădătoare, Căruia i-ați preferat moștenirea, al cărui templu l-ați pângărit cu o infecție sacrilegică? Credeți că este ușor pentru voi să primiți milă de la Acela pe care nu L-ați recunoscut ca fiind al vostru? Trebuie să vă rugați mai fierbinte și să cerșiți; Trebuie să petreci ziua în plâns, nopțile în priveghere și lacrimi, să umpli tot timpul cu tânguiri pline de jale, să te prosternezi, să te agăți de pământ, să te tăvălești în cenușă, în sac și în țărână, după haina pierdută a lui Hristos să nu mai dorești nicio podoabă, după hrana diavolului să iubești postul, să fii sârguincios în faptele bune prin care se curăță păcatele, să dai des milostenie prin care sufletele sunt eliberate de moarte. Ceea ce a furat vrăjmașul, să primească Hristos. Nu trebuie să prețuiești și nici să iubești o moștenire prin care ai fost înșelat și învins. Trebuie să te retragi de la proprietate ca de la un dușman, fugind de ea ca de un tâlhar, temându-te de ea ca de sabie și otravă pentru cei ce o posedă. Ceea ce rămâne să slujească doar la ispășirea crimei și a vinovăției tale. Să fie folosit neabătut și generos pentru faptele bune, toate veniturile să fie cheltuite pentru vindecarea rănii, toate averile și proprietățile noastre să fie date spre sporire Domnului, Care ne va judeca. Așa a înflorit credința sub apostoli! Așa au împlinit primii creștini poruncile lui Hristos! Ei au dat de bunăvoie și cu generozitate totul apostolilor pentru împărțire și astfel au ispășit pentru astfel de păcate.

Dacă cineva se roagă din toată inima, dacă își exprimă pocăința cu adevărată tânguire și lacrimi, dacă prin fapte drepte și statornice Îl înclină pe Domnul spre iertarea păcatelor, atunci Cel ce a făgăduit mila Sa poate avea milă de el, zicând: Când te vei întoarce și vei suspina, atunci vei fi mântuit și vei ști unde ai fost (Isaia 30:15); și iarăși: Nu voiesc moartea celui rău [care moare], ci să se întoarcă și să trăiască (Ezechiel 33:11). Tot așa, profetul Ioel proclamă mila Domnului la inspirația Domnului Însuși: Întoarceți-vă, spune el, la Domnul Dumnezeul vostru, căci El este milostiv și plin de îndurare, încet la mânie și multă bunătate; și pocăiți-vă de relele voastre (Ioel 2:13). El poate acorda iertare, El poate respinge sentința Sa. El poate ierta cu îndurare pe cel pocăit, pe cel care face bine, pe cel care se roagă; El poate să-i atribuie ceea ce au cerut

mucenicii și preoții. Și oricine Îl mișcă în mod special prin satisfacția sa, oricine Îi potolește mânia și insulta care a devenit cauza indignării Sale, prin rugăciune dreaptă, lui El îi dă din nou arma cu care cei învinși se pot îmbrăca, reînnoiește și întărește forțele pentru încurajarea credinței restaurate. Războinicul va intra din nou în lupta sa, va repeta din nou bătălia, îl va provoca pe inamic, dar devenind mai puternic pentru luptă prin boală. Oricine Îl satisface astfel pe Dumnezeu, care, pocăindu-se de ofensa sa și rușinându-se de păcatul său, prin însăși boala căderii, va dobândi mai multă vitejie și credință, acela, ascultat și ajutat de Domnul, pe care L-a întristat recent, va bucura Biserica și va merita de la Dumnezeu nu numai iertare, ci și o cunună.

O carte despre gelozie și invidie

Gelozia vi se pare un lucru bun, dar unii consideră că este un păcat ușor și neînsemnat să-i invidiați pe acei frați, cei mai iubiți, care sunt mai buni decât ei. Și considerând-o un păcat ușor și neînsemnat, nu se tem de ea; netemându-se de ea, o neglijează; neglijând-o, nu o evită și astfel se săvârșește o distrugere invizibilă și secretă: fiind abia vizibilă, astfel încât cei prevăzători să se poată proteja de ea, dăunează în secret minților celor neatenți. Între timp, Domnul ne-a poruncit să fim înțelepți, ne-a poruncit să fim extrem de „atenți, ca nu cumva vrăjmașul, care este mereu treaz și ne pândește neîncetat, după ce a invadat inima, să aprindă scânteile unui foc, să transforme un lucru mic într-unul mare și, adormind pe cei nepăsători și neatenți cu o suflare ușoară și o briză liniștită, să stârnească vârtejuri și furtuni și prin aceasta să distrugă credința și mântuirea și să rupă viața însăși.

De aceea, trebuie să fim veghetori, preaiubiților frați; trebuie să ne străduim din toate puterile să opunem o veghe atentă și deplină vrăjmașului, care, mânios, își îndreaptă săgețile spre toate părțile trupului, capabile să ne lovească și să ne rănească. Îndemnându-ne la aceasta și învățându-ne, Apostolul Petru spune în Epistola sa: Fiți treji, fiți vegheatori, căci potrivnicul vostru, diavolul, umblă ca un leu care răcnește, căutând pe cine să înghită (1 Petru 5:8). El împrejmuiește pe fiecare dintre noi și, ca un vrăjmaș care a asediat o cetate, examinează zidurile și verifică dacă nu cumva există vreo parte în ele care să nu fie atât de întărită și puternică, prin care să se poată pătrunde. El prezintă imagini ispititoare și amuzamente ușoare ochilor, pentru a submina castitatea prin intermediul văzului; ademenește urechea cu cântece vesele, pentru a zdruncina și a slăbi puterea creștină prin auzirea de sunete dulci; provoacă limba la calomnie și, iritând cu insulte, incită mâna la omor obraznic; expune profituri nedrepte, pentru a ne obișnui cu profitul; introduce economii dăunătoare, pentru a îndrăzni sufletul să se dedice banilor; promite onoruri pământești, pentru a le lua pe cele cerești; etalează falsul, pentru a fura adevăratul. Mereu îngrijorat de înfrângerea slujitorilor lui Dumnezeu, mereu dușman, trădător în timp de pace, crud în timp

de prigoană, el, când nu poate înșela pe ascuns, amenință deschis și pe față, înspăimântător cu ororile prigoanei. De aceea, preaiubiților frați, tăria este necesară spiritului nostru: trebuie să fie dispus și înarmat atât împotriva tuturor uneltirilor secrete ale diavolului, cât și împotriva amenințărilor sale fățișe, trebuie să fie gata să le respingă așa cum vrăjmașul este întotdeauna gata să atace. Și întrucât săgețile trase în ascuns sunt mai numeroase, iar o înfrângere ascunsă și disimulată este mai gravă și adesea provoacă răni, cu cât este mai puțin prevăzută, cu atât trebuie să fim veghetori pentru a înțelege și a respinge toate aceste lucruri, și aici intervine răul geloziei și al invidiei.

Oricine va analiza problema va descoperi că un creștin trebuie să fie deosebit de atent și mai ales precaut să nu se lase dus de răutate și invidie, ca nu cumva un frate, prins în mrejele ascunse ale unui dușman tainic, după ce a luat vrăjmășie împotriva fratelui său din gelozie, să se lovească pe sine, fără să știe, cu propria sa sabie. Pentru a imagina acest lucru mai pe deplin și a-l înțelege mai clar, să ne întoarcem la început și la sursă și să vedem de unde și cum a început gelozia; căci ne va fi mai ușor să evităm un astfel de rău dăunător dacă îi cunoaștem originea și măreția. Chiar la începutul lumii, diavolul a fost primul care a pierit din cauza acestui rău și a devenit un distrugător. El, împodobit cu o măreție îngerească, plăcut și iubit de Dumnezeu, a devenit gelos și s-a predat invidiei dușmane, văzând omul creat după chipul lui Dumnezeu, și apoi, îndemnat de gelozie, el însuși a fost doborât de gelozie înainte de a doborî pe altul, capturat înainte de a captura, a pierit înainte de a distruge și, dorind prin invidie să ia de la om harul nemuririi acordat lui, el însuși a pierdut ceea ce fusese înainte. Ce este atunci acest rău, preaiubiții frați, din care a căzut un înger, care a putut încurca și răsturna o făptură atât de înaltă și excelentă, care l-a înșelat pe înșelătorul însuși? De atunci invidia a mâniat pe pământ, și cel ce ascultă de învățătorul pierzării, îl imită pe diavol, oricine este gelos, după cum spune Scriptura, piere din invidie; și prin invidie moartea a intrat în lume prin voia lui Dumnezeu; și toți cei ce sunt de partea lui îl imită (Înțelepciunea 2:24). În cele din urmă, prima vrăjmășie dintre primii frați și fratricizii cei răi a început cu faptul că nedreptul Cain era gelos pe dreptul Abel, că cel rău ura pe cel bun, îl invidia; gelozia furioasă avea atâta putere să comită o crimă încât dragostea frățească, și gravitatea păcatului, și frica de Dumnezeu, și pedeapsa pentru crimă au fost uitate: cel ce a arătat primul dreptate a fost înăbușit pe nedrept, cel ce nu a știut să urască a fost supus urii, cel ce nu a rezistat nici măcar când a murit a fost ucis pe nedrept. Din gelozie, Esau a devenit și dușmanul fratelui său Iacov: întrucât acesta din urmă a primit o binecuvântare de la tatăl său, invidia l-a împins pe Esau la dușmănie și persecuție. Gelozia este și motivul pentru care Iosif a fost vândut de frații săi: în simplitatea sa le-a povestit, ca un frate fraților săi, viziunile sale, care i-au profețit înălțarea, iar spiritul lor dușman s-a umplut de invidie. Și ce, dacă nu gelozia, a stârnit în regele Saul ura față de David, încât acesta, adesea persecutând pe cei nevinovați, milostivi, blânzi, răbdători și smeriți, și-a

dorit moartea? Când Goliat a fost ucis și după moarte, cu ajutorul și asistența lui Dumnezeu, un astfel de dușman, poporul și-a exprimat surpriza cu cântece triumfătoare în cinstea lui David, atunci Saul l-a invidiat și a fost cuprins de furia răutății și a persecuției. Dar, fără a stărui mult asupra exemplelor individuale, să ne îndreptăm atenția asupra distrugerii poporului, pierdut odată pentru totdeauna. Nu au pierit evreii pentru că au preferat să-L invidieze pe Hristos decât să creadă? Defăimând faptele Sale mărețe,Ei au fost înșelați de o gelozie oarbă și nu și-au putut deschide ochii inimilor pentru a contempla faptele divine.

Având în vedere aceasta, preaiubiți frați, să ne păzim inimile dedicate lui Dumnezeu cu trezvie și curaj de un rău atât de vătămător. Moartea altora să ne slujească mântuirii; executarea celor imprudenți să aducă sănătate celor chibzuiți.

Părerea celor care cred că acest rău are un singur fel sau că este de scurtă durată și închis în limite înguste este greșită. Distrugerea geloziei se întinde departe: este multiplă și rodnică. Este rădăcina tuturor relelor, sursa pustiirii, focarul păcatelor, cauza crimelor. De aici izvorăște ura, de aici vine ardoarea. Gelozia aprinde lăcomia, când cineva nu se poate mulțumi cu ale sale, văzându-l pe altul mai bogat. Gelozia stârnește ambiția, când vezi pe altul în onoruri mai înalte decât ale tale. Ori de câte ori gelozia ne-a orbit simțurile și a pus stăpânire pe gândurile noastre secrete, frica de Dumnezeu este imediat disprețuită, învățătura lui Hristos este nesocotită, nu se gândește la ziua judecății, mândria este umflată, cruzimea crește, trădarea crește, nerăbdarea chinuie, discordia se dezlănțuie, mânia fierbe, iar cel care a căzut sub puterea altcuiva nu se mai poate stăpâni sau guverna. De aici vine ruperea legăturii păcii Domnului, încălcarea iubirii frățești, perversiunea adevărului, dezmembrarea unității; de aici trecerea la erezii și schisme, când cineva îi hulește pe preoți, îi invidiază pe episcopi, se plânge că nu a fost numit sau nu vrea să recunoască pe altul drept conducător. De aici vine faptul că omul nelegiuit se ridică și persistă din gelozie, dușmanul din ardoare și invidie - dușmanul nu al omului, ci al onoarei.

Și ce vierme este pentru suflet, ce otravă pentru gânduri, ce rugină pentru inimă - să fii gelos pe virtutea sau fericirea altuia, adică să urăști în el fie propriile merite, fie binecuvântările lui Dumnezeu, să întorci binecuvântările altora în propriul rău, să fii chinuit de bunăstarea oamenilor nobili, să faci din gloria altora o pedeapsă pentru tine și să pui ca să zic așa un fel de călăi la inimă, să aduci chinuitori la gândurile și sentimentele tale, care le-ar sfâșia cu chinuri lăuntrice, ar sfâșia locurile tainice ale inimii cu ghearele rea-voinței! Căci o astfel de mâncare nu este veselă, iar băutura nu poate fi plăcută; ei oftează, gem, se întristează neîncetat; și cum gelozia nu-i părăsește niciodată pe cei care invidiază, inima, stăpânită de ea zi și noapte, este chinuită neîncetat. Orice alt rău are limita sa, și fiecare păcat se termină prin săvârșirea unui păcat: la un adulter, crima

încetează odată cu săvârșirea desfrânării; la un tâlhar, crima se potolește după ce a fost comisă crima; La un tâlhar, jaful se oprește odată cu furtul prăzii; la un mincinos, măsura este stabilită de împlinirea unei minciuni. Dar gelozia nu are limită - este un rău care rămâne neîncetat, este un păcat fără sfârșit! Și cu cât împrejurările îl favorizează mai mult pe cel către care se îndreaptă invidia, cu atât cel invidios este mai aprins de flacăra invidiei. De aici - o privire posomorâtă, o privire aspră, o față palidă, buze tremurânde, scrâșnirea dinților, cuvinte aprige, blesteme furioase, mâini gata să ucidă și, deși libere pentru o vreme de sabie, dar înarmate cu o ură furioasă. De aceea Duhul Sfânt spune în Psalmi: Nu te supăra pe cel ce izbutește în calea lui (Ps. 37:7); și iarăși: Păcătosul privește spre cel drept și scrâșnește dinții împotriva lui: dar Domnul râde de el, pentru că îl disprețuiește, pentru că vine ziua lui (Ps. 37:12-13). Pe aceștia îi arată și îi desemnează Apostolul Pavel, zicând: Venin de aspide este sub buzele lor; a căror gură este plină de blestem și de amărăciune. Picioarele lor sunt grabnice să verse sânge. Amărăciune și amărăciune sunt în căile lor și calea păcii n-au cunoscut-o. Nu este frică de Dumnezeu înaintea ochilor lor (Romani 3:13-18).

Răul este mult mai ușor și pericolul mai mic atunci când membrele sunt rănite cu o sabie. O rană deschisă se vindecă ușor și se vindecă rapid vizibil prin medicamente. Dar rănile cauzate de gelozie sunt impenetrabile și ascunse; boala invizibilă, închisă în adâncurile conștiinței, nu acceptă ajutorul medicamentelor. Oricine ai fi, invidios și rău intenționat, vezi cât de rău ești față de cei pe care îi urăști, cât de rău intenționat și dușman! Între timp, tu ești mai ales dușmanul mântuirii tale. Pe oricine urmărești cu gelozia ta poate să te evite și să scape de tine, dar tu nu poți scăpa de tine însuți. Oriunde te-ai afla, adversarul tău este cu tine, dușmanul tău este întotdeauna în inima ta, distrugerea este închisă înăuntru; ești încurcat și legat cu lanțuri invincibile, ai devenit prizonier al geloziei care te-a cuprins și nu există nicio ușurare pentru tine. A persecuta un om care aparține harului divin este un rău constant; a urî un om fericit este o boală incurabilă.

De aceea, preaiubiților frați, ca nimeni să nu cadă în mrejele morții, prin pizmă față de fratele său, Domnul, când L-au întrebat ucenicii care dintre ei este mai mare, a zis, ca să alunge o astfel de primejdie: Căci cel mai mic între voi, acela este mare (Luca 9:48). Prin răspunsul Său, El a nimicit toată pizma, a smuls și a tăiat orice pricină și prilej de pizmă moralizatoare. Ucenicul lui Hristos nu are voie să fie pizmănos, nu are voie să invidieze. Nu putem avea dispute despre înălțare: suntem înălțați prin smerenie, suntem învățați prin care putem plăcea.

În sfârșit, Apostolul Pavel, învățându-ne și îndemnându-ne, luminați de lumina lui Hristos și eliberați de întunericul vieții nopții, să acționăm și să arătăm prin faptele noastre că umblăm în lumină, spune aceasta în Epistolă: Noaptea, deci, a trecut și ziua s-a apropiat. Să lepădăm, deci, faptele întunericului și să ne

îmbrăcăm cu armele luminii. Să umblăm cuviincios, ca în timpul zilei, nu în grai și beție, nu în curvie și poftă, nu în râvnă și pizmă (Romani 13:12-13). Dacă s-a ridicat întunericul din inima ta, dacă noaptea a fost izgonită de acolo și întunericul s-a risipit, dacă lumina zilei ți-a luminat simțurile și te-ai făcut om al luminii, fă lucrările lui Hristos, pentru că Hristos este lumina și ziua. De ce te cufunzi în întunericul pizmei, te înconjori cu un nor de pizmă, stingi cu ură oarbă orice lumină a păcii și a iubirii? De ce te întorci la diavolul, pe care l-ai lepădat, de ce te faci ca Cain? Căci Apostolul Ioan îl acuză direct de crimă pe cel care era gelos și ura pe fratele său. El spune în Epistola sa: „Oricine urăște pe fratele său este ucigaș; și știți că niciun ucigaș n-are viață veșnică rămânând în el însuși” (1 Ioan 3:15). Și iarăși: „Cine zice că este în lumină și urăște pe fratele său este în întuneric până acum... și umblă în întuneric și nu știe încotro merge, pentru că întunericul i-a orbit ochii” (1 Ioan 2:9; 11). După cuvintele Apostolului, cine urăște pe fratele său umblă în întuneric și nu știe încotro merge. Fără să-și dea seama, merge în Gheenă; neștiutor și orb, se grăbește spre execuție, îndepărtându-se de lumina lui Hristos și, prin urmare, de Hristos, care a spus pentru învățătura noastră: „Eu sunt lumina lumii; cine umblă după Mine nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8:12). Iar cel ce păzește poruncile Lui, cel ce umblă pe calea învățăturii Lui, cel ce calcă pe urmele și pașii Lui, cel ce imită învățătura și faptele lui Hristos, după aducere aminte și învățătura lui Petru, care zice: Hristos a pătimit pentru noi, lăsându-ne o pildă, ca să călcăm pe urmele Lui (1 Petru 2, 21), va urma lui Hristos.

Trebuie să ne amintim prin ce nume își numește Hristos poporul, ce nume dă turmei sale. Le numește oi, pentru a asemăna blândețea creștină cu oile; le numește miei, astfel încât simplitatea minții să fie o imitație a naturii simple a mieilor. De ce se ascunde lupul sub blana oilor? De ce cel care se numește pe nedrept creștin necinstește turma lui Hristos?

A pune numele lui Hristos și a nu merge pe calea lui Hristos - nu este aceasta o trădare a numelui lui Hristos, o abandonare a căii mântuirii, când El Însuși învață și spune că numai cel care păzește poruncile va veni la viață, că înțelept este cel care, ascultând cuvintele Sale, acționează conform lor, că va fi numit mare învățător în Împărăția Cerurilor cel care el însuși va acționa conform celor pe care le învață, că ceea ce este vestit spre bine și folos este benefic doar pentru cel care îl vestește, când ceea ce este propovăduit prin cuvânt este justificat prin fapte ulterioare? Dar ce a insuflat Domnul cel mai adesea ucenicilor Săi? Dintre toate învățăturile și poruncile cerești, ce a poruncit El să respecte și să păzească cel mai mult, dacă nu să ne iubim unii pe alții cu dragostea cu care El i-a iubit pe ucenicii Săi? Cum va adera atunci la pacea Domnului și la dragostea cel care, din cauza geloziei, nu poate fi nici pașnic, nici prietenos? De aceea, Apostolul Pavel, aducând în discuție beneficiile păcii și ale iubirii și dovedind și învățând cu tărie că nici credința, nici milostenia, nici suferința mărturisirii și a muceniciei în

sine nu-i vor aduce vreun folos, dacă nu păstrează legătura iubirii întreagă și nevătămată, adaugă la aceasta: Iubirea este îndelung răbdătoare, milostivă, iubirea nu zavisește (1 Corinteni 13, 4); adică învață și arată că numai acela poate adera la iubire cel ce va fi îndelung răbdător, milostiv, străin de gelozie și invidie. De asemenea, în alt loc, îndemnând ca un om, deja plin de Duhul Sfânt și prin nașterea cerească devenit fiu al lui Dumnezeu, să împlinească numai cele duhovnicești și dumnezeiești, explică și spune următoarele: Și eu, fraților, n-am putut să vă vorbesc ca unor oameni duhovnicești, ci ca unor oameni trupești, ca unor prunci în Hristos. V-am dat lapte să beți, nu mâncare, căci n-ați putut și nici acum nu puteți. Căci sunteți încă trupești. „Căci acolo unde sunt între voi pizme, certuri și partide, nu sunteți voi fiincioși și nu umblați după oameni?” (1 Corinteni 3:1-3)

Este necesar, preaiubiților frați, să călcăm în picioare viciile și păcatele trupului; este necesar să ștergem pata vătămătoare a trupului pământesc, ca nu cumva, întorcându-ne din nou la viața omului vechi, să ne încurcăm în mreje ucigătoare. De data aceasta, apostolul ne dă un sfat înțelept și mântuitor: Așadar, fraților, noi nu suntem legați de trup ca să trăim după îndemnurile trupului; căci dacă trăiți după îndemnurile trupului, veți muri; dar dacă, prin Duhul, desființați faptele trupului, veți trăi. Căci toți cei ce sunt călăuziți de Duhul lui Dumnezeu, aceștia sunt fii ai lui Dumnezeu (Romani 8:12-14). Dacă suntem fii ai lui Dumnezeu, dacă ne-am făcut temple ale lui Dumnezeu, dacă, primind Duhul Sfânt, am început să trăim vieți sfinte și duhovnicești, ne-am ridicat ochii de la pământ spre cer, ne-am îndreptat inimile, pline de Dumnezeu și de Hristos, spre cele înălțimi și spre cele duhovnicești, atunci să facem cele vrednice de Dumnezeu și de Hristos, așa cum ne îndeamnă și ne îndeamnă apostolul, zicând: Dacă deci ați înviat împreună cu Hristos, căutați cele de sus, unde Hristos este la dreapta lui Dumnezeu; gândiți-vă la cele de sus, nu la cele de pe pământ. Căci sunteți morți și viața voastră este ascunsă împreună cu Hristos în Dumnezeu. Dar când Se va arăta Hristos, viața voastră, atunci vă veți arăta și voi împreună cu El în slavă (Coloseni 3, 1-4). Așadar, fiind morți și îngropați prin botez pentru păcatele trupești ale omului vechi și fiind înviați de Hristos prin nașterea din nou cerească, să gândim și să facem faptele lui Hristos, așa cum ne învață și ne convinge același apostol, zicând: Omul dintâi a fost pământesc, pământesc; iar omul al doilea, Domnul, este din cer. Cum este pământesc, așa sunt și cei pământești; și cum este ceresc, așa este și cel ceresc. Și precum ne-am îmbrăcat cu chipul celui pământesc, să ne îmbrăcăm și noi cu chipul celui ceresc (1 Corinteni 15:47-49). Și este cu neputință pentru noi să purtăm chipul celui ceresc, dacă nu ne asemănăm cu Hristos în ceea ce am început să fim. Schimbarea vieții de dinainte și începutul uneia noi cere ca nașterea divină să fie vădită în tine, ca disciplina divină să corespundă lui Dumnezeu Tatăl, ca Dumnezeu să fie proslăvit în om printr-o viață cinstită și vrednică de laudă, așa cum El Însuși ne convinge și ne îndeamnă la aceasta, făgăduind să-i proslăvească reciproc pe cei

ce-L proslăvesc. „Pe cei ce Mă înalță, zice El, Îi voi slăvi, iar cei ce Mă disprețuiesc vor fi batjocoriți.” (1 Samuel 2:30)

Pregătindu-ne și îndreptându-ne spre o astfel de glorificare și inspirându-ne în acest scop să devenim asemenea Tatălui, Domnul, Fiul lui Dumnezeu, spune în Evanghelia Sa: Ați auzit că s-a zis: «Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău». Dar Eu vă spun: «Iubiți pe vrăjmașii voștri și rugați-vă pentru cei ce vă necazează și vă prigonesc, ca să fiți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri. Căci soarele strălucește peste cei răi și peste cei buni și plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți» (Matei 5:43-45). Dacă este plăcut și slăvit pentru oameni să aibă fii ca ei, dacă se bucură când copilul care se naște seamănă cu tatăl său în trăsături, atunci nu este oare cu mult mai bucuros pentru Dumnezeu Tatăl când cineva se naște spiritual în așa fel încât prin faptele și calitățile sale vrednice de laudă exprimă nașterea divină? Ce onoare și ce cunună să fii un astfel de om căruia următorul cuvânt al lui Dumnezeu nu i s-ar aplica: «Am născut și am înălțat fii, dar ei M-au lepădat» (Isaia 1:2)! Mai degrabă, Hristos să te laude și să te cheme la răsplată când zice: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția care a fost pregătită vouă de la întemeierea lumii (Matei 25:34).

Cu aceste reflecții trebuie să se întărească duhul, preaiubiților frați; cu aceste exerciții trebuie să se sprijine împotriva săgeților diavolului. Să fie citire divină în mâini și gânduri ale Domnului în concepte. Rugăciunea neîncetată să nu înceteze niciodată, lucrarea mântuitoare să continue mereu. Să ne ocupăm neîncetat de treburile duhovnicești, astfel încât diavolul, de fiecare dată când începe să se apropie de noi și să încerce să intre, să ne găsească inima închisă și înarmată pentru el.

Nu numai coroana primită în vreme de persecuție este destinată unui creștin. Și lumea are coroanele ei, cu care sunt încoronați învingătorii, după ce au învins dușmanul în multe și repetate bătălii. Celui care a îmblânzit pofta - semnul victoriei abstinenței; celui care s-a ridicat deasupra mâniei și resentimentului - coroana răbdării. Triumful asupra lăcomiei - celui care disprețuiește banii; lauda credinței - celui care îndură greutățile lumești din speranța viitorului. Cel care nu este mândru în fericire - dobândește slava smereniei; cel care, în milă, este gata să ajute pe săraci - primește comori cerești drept răsplată; cel care, fără a hrăni gelozia, unanim și blând, își iubește frații - acela este vrednic de răsplata iubirii și a păcii. Zilnic alergăm pe acest câmp al virtuților, fără nicio pauză de timp ne străduim să obținem aceste trofee ale adevărului și coroane. Și ca și voi, care erați în puterea geloziei și a invidiei, să le atingeți, să lepădați toată răutatea cu care erați posedați și să vă străduiți pe căile mântuitoare spre calea vieții veșnice. Smulgeți din inima voastră mărăcinii și spinii, pentru ca semănatul divin și spiritual să aducă roade îmbelșugate la vremea secerișului. Vărsați otrava bilioasă, vărsați otrava vrăjmașă - pentru ca mintea întinată de invidia șarpelui să

se curețe; toată amărăciunea care se cuibărește înăuntru să se înmoaie prin dulceața lui Hristos. Dacă primiți atât mâncare, cât și băutură din Sacramentul Crucii, atunci pomul, care prin chipul său a îndulcit odinioară apele din Mara, fie ca el să slujească acum ca însuși adevărul pentru a înmuia și a încânta inima - și nu veți duce lipsă de leac pentru a vă reda sănătatea. Leacul vine din același loc de unde vi s-au pricinuit rănile.

Iubește-i pe cei pe care i-ai urât odinioară, fii disprețuit față de cei pe care i-ai persecutat cu calomnii nedrepte din invidie. Imită-i pe cei buni, dacă poți să-i urmezi; și dacă nu poți, măcar bucură-te cu ei și salută-i pe cei mai vrednici. Unește-te cu ei în dragoste, devino complicele lor prin afecțiune reciprocă și legătura frăției. Datoriile tale vor fi iertate când tu însuți îi vei părăsi; jertfele tale vor fi acceptate când te vei apropia de Dumnezeu cu o dispoziție pașnică. Conceptele și faptele tale vor fi îndreptate spre cele cerești, când te vei gândi doar la lucruri divine și drepte, după Scriptură: Inima omului să gândească ce este drept, ca Domnul să-i îndrepte cărările (Prov. 1:1). Și multe sunt la care ar trebui să meditezi.

Gândește-te la paradis, unde Cain, care din gelozie și-a ucis fratele, nu intră. Gândește-te la Împărăția Cerurilor, în care Domnul îi primește doar pe cei care sunt de acord și au un singur gând. Gândește-te la faptul că doar împăciuitorii pot fi numiți fii ai lui Dumnezeu, care, uniți prin naștere cerească și lege divină, devin asemenea lui Dumnezeu Tatăl și lui Hristos. Gândește-te la faptul că stăm înaintea ochilor lui Dumnezeu, că Dumnezeu Însuși privește și judecă trecerea noastră prin viață; că putem fi vrednici să-L contemplăm numai dacă Îi fim plăcuți Lui, Care acum ne privește, cu faptele noastre, dacă ne facem vrednici de harul și mila Lui, dacă, meniți să-I fim plăcuți veșnic în Împărăție, Îi fim plăcuți mai întâi Lui în această lume.

Carte despre mortalitate

Deși foarte mulți dintre voi, preaiubiților frați, aveți o minte neclintită, o credință puternică și un suflet pios, astfel încât în prezentul mortalitate extremă nu numai că nu se clatină, ci, asemenea unei stânci puternice și de nezdruncinat, fără a fi zdrobită ea însăși, zdrobește aspirațiile furtunoase ale lumii și valurile aprige ale acestui veac - nu sunt atât de mult învinși de ispite, cât sunt încercați de ele; totuși, observ printre oameni pe cei care, fie prin lașitate, fie prin credință rea, fie prin atașament față de viața trecătoare, fie prin tandrețe sexuală, sau, ceea ce este mult mai rău, prin abatere de la adevăr, nu stau atât de curajos și nu dezvăluie în inimile lor puterea divină neînvinsă. Această împrejurare nu trebuie ascunsă sau trecută cu tăcere, ci este necesar, pe cât posibil pentru cumpătarea noastră, cu toată puterea și cuvântul, extras din lectura divină, să punem capăt nepăsării celor slabi de inimă, astfel încât cel care a început să fie om al lui

Dumnezeu și al lui Hristos, să rămână vrednic de Dumnezeu și de Hristos. Luptând pentru Dumnezeu, preaiubiți frați, așezați în tabăra cerească și așteptând deja doar Divinul, trebuie să ne cunoaștem pe noi înșine, pentru ca furtunile și necazurile lumii să nu ne tulbure sau să ne tulbure câtuși de puțin. Căci Domnul a mai prevestit că toate acestea se vor întâmpla; convingând, învățând, pregătind și încurajând în mod providențial oamenii Bisericii Sale să îndure pe deplin relele viitoare, El a prezis clar că vor fi războaie, foamete, cutremure și ciumă pe alocuri, iar pentru a alunga frica bruscă și neașteptată din cauza Necazurilor, ne-a inspirat mai dinainte că nenorocirile din vremurile din urmă se vor înmulți tot mai mult. Și iată, cele spuse se împlinesc! Când se vor împlini cele spuse, atunci vor urma cele făgăduite; și Domnul Însuși a dat următoarea făgăduință: *Când veți vedea acestea făcându-se, să știți că Împărăția lui Dumnezeu este aproape* (Luca 21:31).

Așadar, preaiubiților frați, *Împărăția lui Dumnezeu este aproape: odată cu* trecerea lumii va veni răsplata vieții, bucuria mântuirii veșnice, siguranța veșnică și stăpânirea paradisului, odată pierdute; pământul este înlocuit de ceresc, mic de mare, trecător de veșnic. Ce loc mai are melancolia și anxietatea? Cine va fi neliniștit și trist de aceasta, dacă nu cel căruia îi lipsește nădejdea și credința? Numai cel care nu vrea să meargă la Hristos se poate teme de moarte; iar a nu vrea să meargă la Hristos este caracteristic numai celui care nu crede că va începe să domnească împreună cu Hristos. În Scriptură se spune: „Cel drept trăiește prin credință” (Romani 1:17). Dacă ești drept și trăiești prin credință; dacă crezi cu adevărat în Hristos, de ce tu, care ești sortit să fii cu Hristos, cu încredere în făgăduința Domnului, să nu primești cu dragoste chemarea către Hristos și să nu te întâmpini cu eliberarea de diavol? Dreptului Simeon, un om cu adevărat drept care a împlinit poruncile lui Dumnezeu cu deplină credință, i s-a spus de sus că nu va muri până nu-L va vedea pe Hristos, până când pruncul Hristos nu va fi adus la templu de către Mamă. Și astfel, aflând în duh că Hristosul cel vestit lui se născuse deja și că tot ce-i mai rămânea era să-L vadă pe Cel Născut și apoi să moară în curând, el, bucurându-se de apropierea morții și încrezător în chemarea sa iminentă, a luat pruncul în brațe și, binecuvântând pe Domnul, a strigat: *Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace; căci ochii mei au văzut mântuirea Ta* (Luca 2:29-30). Cu aceste cuvinte a arătat și a mărturisit că pentru noi, slujitorii lui Dumnezeu, numai atunci va veni pacea, o odihnă senină și liniștită, când, eliberați de tulburările acestei lumi, vom intra în limanul veșnicului lăcaș și al siguranței - când, trecând prin moarte, vom dobândi nemurirea. Aici este adevărata pace, adevărata odihnă, siguranța statornică, puternică și veșnică! Însă în lumea aceasta este necesar să ducem război zilnic cu diavolul - în încăierări neîncetate pentru a respinge sulițele și săgețile lui: aici avem o luptă cu iubirea de bani, cu desfrânarea, cu mânia, cu vanitatea; aici este o luptă constantă și dificilă cu viciile carnale și farmecele secolului. Mintea, asediată și înconjurată din toate părțile de diavolul

care atacă, cu greu poate rezista și îndura toate acestea. Dacă iubirea de bani este doborâtă, atunci apare pofta; dacă pofta este înăbușită, apare ambiția; dacă ambiția este lovită, mânia ne împietrește, mândria ne umflă, beția ne ademenește, vrăjmășia tulbură armonia, gelozia distruge prietenia. Suntem siliți să calomniem, deși acest lucru este interzis de legea divină, să jurăm, deși acest lucru nu este permis. Atâtea persecuții îndură duhul nostru zilnic! Atâtea pericole constrâng inima! Și cât de plăcut este să rămânem mult timp aici, în mijlocul săbiilor diavolului, când, cu moartea răspândindu-se rapid, ar trebui să ne grăbim cu cu atât mai multă bunăvoință și dorință către Hristos, Care spune pentru învățătura noastră:*Amin, amin vă spun că voi vă veți tângui și veți plânge, iar lumea se va bucura; dar voi vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie* (Ioan 16:20)! Cine n-ar vrea să scape de întristare? Cine n-ar grăbi să se bucure de bucurie? Domnul Însuși explică condițiile în care întristarea noastră se va preface în bucurie: El spune: *Dar Mă voi vedea iarăși și inima voastră se va bucura, și nimeni nu vă va lua bucuria* (Ioan 16:22).

Dacă deci a-L vedea pe Hristos înseamnă a te bucura; dacă nu poate exista bucurie pentru noi fără a-L privi pe Hristos, atunci ce orbire a minții, ce nebunie este să iubești poverile, necazurile și necazurile lumii și să nu te grăbești spre bucuria pe care nimeni nu ne-o poate lua? Și aceasta, preaiubiți frați, vine din lipsa de credință - din faptul că nimeni nu crede în adevărul a ceea ce a fost făgăduit de Dumnezeu, Care este adevărat și al cărui cuvânt este veșnic și ferm pentru cei ce cred. Dacă un om nobil și important ți-ar promite ceva, atunci cu siguranță ai crede promisiunea lui și nu ai crede că vei fi înșelat de unul pe care l-ai știut întotdeauna statornic în cuvintele și faptele sale. Dar acum Dumnezeu Însuși îți vorbește - și tu, perfidulule, te clatini cu un gând neîncrezător? După plecarea ta din această lume, Dumnezeu îți promite nemurirea - și te îndoiești? Aceasta înseamnă - să nu-L cunoști deloc pe Dumnezeu; Aceasta înseamnă să-L insulti pe Hristos, Domnul și Învățătorul credincioșilor, cu necredință; aceasta înseamnă să fii în Biserică, în casa credinței și să nu ai credință! Între timp, conducătorul mântuirii și binelui nostru, Hristos, arată tot folosul părăsirii acestui veac; ucenicilor, care erau întristați de vestea iminentei lor despărțiri de El, le-a spus: *Dacă M-ați fi iubit, v-ați fi bucurat de aceea, pentru că am zis: Mă duc la Tatăl* (Ioan 14:28), învățând și arătând prin aceasta că trebuie să ne bucurăm mai mult decât să ne întristăm când persoanele pe care le iubim pleacă din acest veac. Amintindu-și de aceasta, fericitul Apostol Pavel se exprimă astfel în Epistola sa: *Căci pentru mine a trăi este Hristos și a muri este câștig* (Filipeni 1:21); adică, consideră că este cel mai mare câștig al său să nu mai fie ținut de mrejele lumii, să nu mai fie supus vreunui păcat și viciu trupesc, să fie eliberat de necazuri grele, să fie eliberat de fălcile otrăvite ale diavolului și, la chemarea lui Hristos, să tindă spre bucuria mântuirii veșnice.

Adevărat, unii sunt tulburați de faptul că ulcerația dureroasă actuală lovește poporul nostru în egală măsură ca și păgânii: ca și cum un creștin ar crede doar pentru ca nenorocirile să nu-l atingă și, în timp ce se bucură de fericirea lumească trecătoare, liber de toate relele, să fie păstrat pentru bucuria viitoare! Unii sunt tulburați de faptul că mortalitatea prezentă ne este comună cu ceilalți: dar ce anume în lumea aceasta, în timp ce conform legii primei nașteri mai rămâne un trup comun între noi, nu ne este comun cu ceilalți? Atâta timp cât suntem aici în lume, suntem legați de neamul uman prin asemănarea cărnii, dar suntem despărțiți prin duh. Și de aceea, până când acest trup stricăcios nu se va îmbrăca în nestricăciune și acest trup muritor nu se va îmbrăca în nemurire (1 Corinteni 15:53); până când Hristos ne va aduce la Dumnezeu Tatăl: până atunci, toate neputințele trupului ne vor fi comune cu întregul neam uman. Astfel, un pământ sărac, care nu aduce recoltă, produce o foamete generală; astfel, când un oraș este cucerit de un dușman, toți cetățenii sunt supuși captivității. În timpul unei secete lungi, lipsa apei este resimțită în mod egal de toți; când o corabie se prăbușește pe stânci, toți cei care navighează pe ea, fără excepție, suferă naufragii. În mod similar, bolile de ochi, atacurile febrile, paralizia tuturor membrelor nu pot decât să fie comune nouă și altor oameni, atâta timp cât în această epocă purtăm aceeași carne cu ele.

Mai mult, dacă un creștin știe și își amintește în ce condiție și obligație a crezut, atunci va ști și că trebuie să sufere mai mult în acest veac decât alții, întrucât se confruntă cu o mare luptă împotriva clemeților diavolului. Dumnezeiasca Scriptură vorbește astfel spre învățătura și avertizarea noastră: *Copilule, când vei veni să slujești Domnului Dumnezeu, pregătește-ți sufletul pentru ispită. Primește orice ți se întâmplă și schimbă-ți smerenia cu răbdare; căci aurul se lămurește în foc și oamenii sunt primiți în cuptorul smereniei* (Sir. 2:1:4-5). Astfel, Iov, lipsit de avere și de copii, acoperit de răni și de legături, nu a fost învins de aceasta, ci doar ispitit: arătând o răbdare pioasă în mijlocul lipsurilor și bolilor, a zis: *Gol am ieșit din pântecele maicii mele, gol voi merge acolo. Domnul a dat, Domnul ia: căci Domnului i s-a părut bine, așa a fost: binecuvântat fie numele Domnului* (Iov 1:21). Și când soția sa l-a ispitit, chinuit de boală, să se plângă și să murmure împotriva lui Dumnezeu, el i-a răspuns: „ *Știu că ai vorbit numai despre femeile nechibzuite? Dacă am primit lucruri bune din mâna Domnului, nu vom îndura noi răul? În toate aceste lucruri care i s-au întâmplat, Iov n-a păcătuit cu gura lui înaintea lui Dumnezeu”* (Iov 2:10). De aceea, Domnul Dumnezeu mărturisește astfel despre el: „ *Ai luat aminte la gândul tău cu privire la robul meu Iov? Nu este nimeni ca el pe pământ: un om fără prihană, credincios și cucernic”* (Iov 1:8). Tot așa și Tobie, când, după faptele sale strălucite, după multe isprăvi glorioase de milostenie, a fost supus orbirii, nu a încetat să hrănească în sine frica de Dumnezeu și să-L binecuvânteze pe Dumnezeu în nenorocire, încât boala lui trupească i-a înălțat și mai mult meritele. Soția lui a încercat să-l tulbure, zicând: „ *Unde sunt milostenia și dreptatea ta? Iată, toate ți*

se cunosc” (Tob 2:14); Însă el, statornic și neclintit în frica de Dumnezeu, întărit prin credință pioasă să îndure suferințe grele, nu s-a lăsat pradă clemeților unei soții slabe nici măcar în nenorocire și cu atât mai mult a meritat mila lui Dumnezeu, cu cât a arătat mai multă răbdare. Și lăudându-l, Îngerul Rafael spune: *slavă este să descoperi lucrările lui Dumnezeu. Și când v-ați rugat, tu și nora ta Sara, am adus amintirea rugăciunii voastre înaintea Celui Sfânt; și când ați îngropat morții... și când nu ați fost leneși să vă sculați și să vă lăsați cina, așa că, plecând, acoperind morții, nu m-ați ascuns făcând bine, ci am fost cu voi. Și acum Dumnezeu m-a trimis să te vindec pe tine și pe nora ta Sara. Eu sunt Rafael, unul dintre cei șapte sfinți îngeri care... intru în prezența slavei Celui Sfânt* (Tob. 12:11-15).

În general, cei drepți s-au distins întotdeauna prin răbdare, iar apostolii au fost învățați prin porunca Domnului să nu cârtească în nenorocire, ci să îndure cu curaj și mărinimie tot ce li se întâmplă în acest veac. La urma urmei, poporul evreu a păcătuit în special prin faptul că a cârtit împotriva lui Dumnezeu, așa cum mărturisește Dumnezeu Însuși în cartea Numeri: Să *înceteze,* zice El, *cârtirile lor* de la Mine și să nu se stingă niciodată (17:10). Așadar, preaiubiților frați, nu trebuie să cârtim în vremuri de necaz, ci să îndurăm cu răbdare tot ce se întâmplă! Scriptura spune: *Jertfele lui Dumnezeu sunt un duh zdrobit: o inimă zdrobită și smerită Dumnezeu n-o va disprețui* (Psalmul 50:19). Și în Deuteronom Duhul Sfânt vorbește prin Moise: *Domnul Dumnezeul tău... te va încerca și te va răni și lucrurile din inima ta vor ști dacă vei păzi poruncile Lui sau nu* (8:2). Și în alt loc: *Domnul Dumnezeul tău te va încerca, ca să știe dacă iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău* (13:3). Avraam i-a plăcut lui Dumnezeu prin faptul că, de dragul Lui, nu a regretat pierderea fiului său - nu a refuzat să-l junghie. Ce ai face dacă ți s-ar porunci să-ți junghii fiul, când nu vrei să-l pierzi nici măcar din cauza legii mortalității?

Frica de Dumnezeu și credința ar trebui să te pregătească pentru orice. Nici pierderea averii, nici durerea constantă și dureroasă cauzată de afecțiuni trupești grave, nici despărțirea jalnică de soție, de copii, de prietenii pe moarte - toate acestea nu ar trebui să te ispitească, ci să te îndemne la isprăvi - toate acestea nu ar trebui să-ți zdruncine și să-ți slăbească credința, ci să-ți dezvăluie cu atât mai clar vitejia în luptă: toate nenorocirile prezente trebuie disprețuite, în așteptarea binecuvântărilor viitoare. Fără luptă nu poate exista victorie, iar când victoria este câștigată în luptă, atunci se împart coroane învingătorilor. Cârmaciul este recunoscut în furtună; războinicul este încercat în luptă. Nu este nimic de lăudat când nu există pericol. Adevărul iese la iveală în vremuri de conflict cu necazuri. Un copac adânc înrădăcinat nu este clătinat de vânturi; o corabie solid construită nu este sfărâmată de loviturile valurilor. Când se treierează grâul în arie, boabele mari și pline nu sunt luate de vânt, dar neghina goală zboară la cea mai mică suflare. De aceea, Apostolul Pavel, după naufragii, bătăi, epuizări și

suferințe trupești repetate și grele, spune despre sine că nu a obosit în necazuri, ci s-a întărit, astfel încât, cu cât era mai mult ispitit, cu atât mai sigur atingea desăvârșirea. „ *Mi s-a dat”,* spune el, „ *un om necurat în trup, un înger al Satanei, ca să-mi facă rău, ca să nu mă înalț. Pentru aceasta m-am rugat Domnului de trei ori, ca să se depărteze de la mine. Și mi-a zis: „Harul Meu îți este de ajuns, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune”* (2 Corinteni 12:7-9). Așadar, când ne lovește boala, neputința sau vreo nimicire, atunci virtutea noastră este desăvârșită; atunci credința noastră, rămânând tare în ispite, este încununată, după cuvântul Scripturii: *Cuptorul încearcă vasele olarului și omul este ispitit în gândurile sale* (Sir 27:5). Aceasta este diferența dintre noi și oamenii care nu-L cunosc pe Dumnezeu, că ei se plâng și murmură în nenorociri, în timp ce noi, dimpotrivă, nu suntem îndepărtați de la adevărata credință și virtute prin nenorociri, ci suntem și mai întăriți în ele. Faptul că slăbirea stomacului ne ia puterea trupească, că arșița dinăuntru, trecând în ulcere ale gâtului, le înflamează, că vărsăturile continue zguduie interiorul, năvala sângelui provoacă inflamații în ochi, că unora le sunt tăiate mâinile și alte membre din cauza putrefacției infecțioase, că din cauza slăbirii trupului apare un tremur în picioare, auzul este blocat, vederea este afectată: toate acestea contribuie la progresul credinței. Și ce neînfricare, să înfrunți cu vitejie, cu toată puterea unui spirit indestructibil, toate aceste atacuri ale lipsurilor și morții! Ce înălțime, să stai drept în mijlocul ruinelor neamului omenesc și să nu te închini împreună cu cei care nu au nicio nădejde în Dumnezeu! De ce ar trebui să ne bucurăm și să prețuim darul timpului prezent, în care putem arăta tăria credinței noastre, îndurându-i povara, venind la Hristos pe calea îngustă a lui Hristos și apoi, la judecata Lui, primim răsplata vieții și a credinței.

Numai cel care, nefiind născut din nou prin apă și duh, se pregătește să fie jertfă flăcărilor Gheenei, cel care nu este protejat de crucea și suferința lui Hristos, cel care prin prima moarte este condus la a doua, acela ar trebui să se teamă de moarte. Cel care, după ce va părăsi această lume, va fi chinuit veșnic și pentru care continuarea șederii sale aici servește doar ca o pauză temporară de la suferință și gemete, acela ar trebui să se teamă de moarte. În timpul mortalității prezente, mulți dintre noi murim, adică mulți dintre noi suntem luați din această lume. Dar această mortalitate, care servește drept ruină evreilor, păgânilor și altor dușmani ai lui Hristos, este o plecare mântuitoare din lume pentru slujitorii lui Dumnezeu. Din faptul că și cei drepți mor fără nicio distincție, împreună cu cei nedrepți, nu trebuie în niciun fel să tragem concluzia că sfârșitul este același atât pentru cei buni, cât și pentru cei răi. Nu, cei drepți sunt chemați la bucurie, iar cei răi la chin; slujitorii credincioși sunt hotărâți să primească o răsplată grabnică, iar cei perfizi sunt pedepsiți.

Suntem orbi și nerecunoscători, iubiții mei frați, în ceea ce privește binecuvântările lui Dumnezeu, încât nici măcar nu recunoaștem ca binecuvântări

multe lucruri pe care Dumnezeu ni le trimite. Iată, fecioarele pleacă din această lume liniștite și cu slavă, nemaitemeindu-se de amenințările și întinarea Anticristului care va veni; iată, tinerii scapă de pericolul unei veacuri predispuse la păcat și dobândesc fericit răsplata abstinenței și a nevinovăției; iată, femeia slabă nu se mai teme de persecuție, nici de mâinile și chinurile călăului, preîntâmpinând toate acestea printr-o moarte la timp. Frica de mortalitatea prezentă îi înflăcără pe cei indiferenți, îi reține pe cei desfrânați, îi trezește pe cei nepăsători; îi îndeamnă pe apostați la convertire, îi dispune pe păgâni la credință, îi cheamă pe credincioși la pace; apare o armată nouă și numeroasă, însuflețită de curaj, gata să lupte fără teamă de moarte, în bătălia care vine; pentru că ea iese la luptă chiar în ceasul morții. În cele din urmă, preaiubiților frați, nu este oare întregul beneficiu și necesitate a acestei ciume, care pare atât de cumplită și crudă, evident din faptul că examinează dreptatea fiecăruia și testează gândurile neamului omenesc, dezvăluind: - dacă cei sănătoși slujesc bolnavilor; dacă vecinii își iubesc sincer rudele; dacă stăpânii sunt miloși de sclavii care s-au îmblânzit; dacă medicii nu-i abandonează pe bolnavii care cerșesc ajutor; dacă cei cu inima împietrită le îmblânzesc ferocitatea; dacă extorcătorii, chiar de frica morții, sting în ei înșiși flacăra nestăvilită a iubirii distructive de bani; cei mândri își pleacă gâturile; cei răi își înmoaie insolența; bogații, murind fără moștenitor, refuză ei ceva fraților lor săraci? Dar chiar dacă această mortalitate nu ar fi produs nimic de genul acesta, ea a adus un mare folos creștinilor și slujitorilor lui Dumnezeu, prin faptul că am început de bunăvoie să dorim martiriul, învățând să nu ne temem de moarte. Astfel, această nenorocire ne servește ca exercițiu, și nu ca o ruină. Împodobește spiritul cu slava curajului, învățându-ne să disprețuim moartea și ne pregătește cununi. Dar poate cineva va obiecta: „Ceea ce mă întristează în această mortalitate este că, după ce m-am pregătit pentru spovedanie și am hotărât din toată inima să îndur suferința, sunt lipsit de martiriu, fiind anticipat de moarte.” Dar, în primul rând, martiriul nu este în puterea ta, ci în voia lui Dumnezeu și nu poți spune că ești lipsit de martiriu când încă nu știi dacă ai fi vrednic să-l treci. În al doilea rând, Dumnezeu, care cercetează inimile și părțile interioare, care pătrunde și înțelege secretul, te vede, te laudă și aprobă și, descoperind în tine o pregătire pentru ispravă, te va răsplăti pentru ispravă. Oare Cain și-a ucis deja fratele când a adus jertfă lui Dumnezeu? Totuși, Dumnezeu, prevăzând fratricidul zămislit în inima lui, l-a condamnat dinainte. După cum atunci gândul rău și întreprinderea dăunătoare au fost prevăzute de Dumnezeu, tot așa și acum în slujitorii lui Dumnezeu, care sunt gata să mărturisească și să îndure martiriul. Dumnezeu Judecătorul va încununa cu glorie intenția pioasă. Una este să nu-ți fie pregătirea pentru martiriu și alta este să nu-ți fie martiriul când ești pregătit pentru el.Precum te găsește Domnul când te cheamă la Sine, așa te va judeca, după cum El Însuși mărturisește, zicând:*„și toate bisericile vor ști că Eu sunt, căci ele cercetează inimile și rărunchii* .” (Apocalipsa 2:23) Dumnezeu nu vrea sângele nostru, ci cere credință: nici Avraam, nici Isaac, nici Iacov n-au fost uciși; totuși,

pentru credința și adevărul lor, au fost considerați vrednici să fie cei dintâi dintre patriarhi, în conviețuire cu care intră oricine este găsit credincios, drept și glorios.

Trebuie să ne amintim că suntem datori să facem nu voia noastră, ci voia lui Dumnezeu, pentru care Domnul ne-a poruncit să ne rugăm zilnic. Cât de nechibzuit și de nelegiuit acționăm atunci când, cerându-I lui Dumnezeu să se facă voia Lui, noi, într-un moment în care El se cheamă și se cere de la Sine Însuși, nu ascultăm imediat de cererea voinței Sale! Persistăm, ne împotrivim și suntem aduși înaintea feței Domnului ca niște robi rătăciți, cu tânguire și supărare părăsim această lume după legea necesității, și nu de bunăvoie, și în același timp vrem să primim răsplătiri cerești de la Acela la Care venim sub constrângere! De ce atunci cerem și ne rugăm ca să vină Împărăția Cerurilor, când ne este plăcută robia pământească? De ce, în rugăciuni adesea repetate, cerem venirea grabnică a zilei Împărăției, când dorim mai puternic și mai ardent să lucrăm pentru diavol aici pe pământ decât să domnim în cer cu Hristos?

Iată un caz al celei mai evidente dovezi a Providenței Divine, și anume că Domnul, prevăzând viitorul, are grijă de adevărata mântuire a credincioșilor. Când unul dintre colaboratorii și tovarășii noștri de slujire, fiind epuizat de infirmitate și tulburat de apropierea morții, s-a rugat, aproape pe moarte, pentru continuarea vieții, - înaintea lui a apărut un tânăr, glorios și maiestuos, înalt de statură și strălucitor la înfățișare, a cărui prezență abia putea fi observată de ochiul omenesc și pe care numai cel care se despărțea deja de această lume îl putea vedea; i-a spus muribundului cu oarecare indignare și reproș: „Și ți-e frică să suferi și nu vrei să mori. Ce să fac cu tine?” Aceasta este vocea unui acuzator și, în același timp, a unui prieten, care, grijuliu pentru viitor, nu aprobă starea actuală a oamenilor și a celor care se tem de persecuție și sunt nemulțumiți de chemarea lui Dumnezeu. - Fratele și tovarășul nostru de lucru, care era aproape de moarte, a auzit ceea ce trebuia spus și altora: muribundul a auzit pentru a transmite altora ceea ce auzise - a auzit nu pentru sine, ci pentru noi. Căci de ce ar trebui să afle cine era aproape de plecarea lui? Așa că a învățat aceasta pentru noi, cei care am rămas în viață, pentru ca noi, cunoscând ocara adusă preotului lui Dumnezeu, care s-a rugat pentru continuarea vieții, să știm și ce este spre folosul fiecăruia dintre noi.

Și mie, celui mai mic și mai de jos dintre slujitorii lui Dumnezeu, de câte ori mi s-a descoperit, de câte ori și de câte ori și clar, prin bunăvoința lui Dumnezeu, mi s-a poruncit să inspir și să predic public fără încetare, că nu trebuie să-i jelim pe frații noștri care, la chemarea Domnului, se leapădă de veacul prezent, pentru că ei, după cum știm, nu pier, ci doar ne precedă, și plecând, ne precedă, precum călătorii și marinarii. Trebuie să alergăm după ei cu dragoste, dar în niciun caz să-i tânguim: nu trebuie să ne îmbrăcăm în haine de doliu aici, când ei s-au îmbrăcat deja în haine albe acolo; Altfel, le vom da păgânilor pricină să ne

condamne pe bună dreptate pentru că plângem pe cei care, după cuvintele noastre, trăiesc cu Dumnezeu ca fiind complet pierduți și, astfel, neavând justificat prin mărturie sinceră și din inimă acea credință pe care o proclamăm și o predicăm cu buzele noastre, vom deveni trădători ai credinței și speranței noastre, iar ceea ce spunem va părea prefăcătorie, ficțiune și ipocrizie. La ce bun să arătăm respect pentru virtute în cuvinte și să distrugem adevărul în fapte?

Apostolul Pavel îi mustră și îi acuză pe cei care se întristează după moartea fraților lor. „ *Nu voiesc, fraților”,* spune el, „ *să nu fiți în cunoștință de cauză cu privire la cei ce au adormit, ca să nu vă întristați cum se întristează ceilalți, care n-au nădejde. Căci, dacă credem că Isus a murit și a înviat, tot așa și Dumnezeu va aduce înapoi împreună cu El pe cei ce au adormit în Isus”* (1 Tesaloniceni 4:13-14). El spune că numai cei ce n-au nădejde se întristează pentru cei morți. De ce atunci noi, care trăim în nădejde, care credem în Dumnezeu, care mărturisim că Hristos a murit și a înviat pentru noi, de ce, zic eu, noi, care rămânem în Hristos și prin El și în El înviem, nu vrem să ne despărțim noi înșine de această lume și să-i însoțim pe frații noștri care mor cu plâns și întristare, ca și cum ar pieri, când Hristos Însuși, Domnul și Dumnezeul nostru, spune spre învățătura noastră: *Eu sunt învierea și viața. Cine crede în Mine, chiar dacă ar muri, va trăi; și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri niciodată* (Ioan 11:25-26). Dacă credem în Hristos, dacă, prin credința în cuvintele și făgăduințele Sale, nu vom muri pentru totdeauna; atunci trebuie să mergem cu îndrăzneală și bucurie la Hristos, prin Care vom trăi și vom domni pururea. Căci prin moartea trecătoare trecem la nemurire, iar viața veșnică ne poate veni numai după plecarea noastră de aici. Și aceasta nu este o plecare, ci doar o trecere sau o reașezare în veșnicie, după sfârșitul căii trecătoare. Cine nu s-ar grăbi să treacă la ceva mai bun? Cine nu ar dori să se schimbe și să fie transformat după chipul lui Hristos și să ajungă repede la slava cerească? Apostolul Pavel spune în auzul tuturor *că conversația noastră este în ceruri, de unde și așteptăm pe Mântuitorul, Domnul nostru Iisus Hristos, care va schimba trupul smereniei noastre, ca să fie asemenea trupului Său slavit* (Filipeni 3:20-21). Însuși Hristos Domnul promite că ne va face astfel atunci când Se roagă Tatălui Său ca și noi să fim cu El, ca să trăim cu El în locașurile cele veșnice și să ne bucurăm de fericirea Împărăției Cerești. *„Tată”,* spune El, *„voiesc ca acolo unde sunt Eu să fie cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat Tu, ca să vadă slava Mea, pe care Mi-ai dat-o Tu… mai înainte de întemeierea lumii* .” (Ioan 17:24)

Așadar, cel ce este pe cale să treacă în locașul lui Hristos și în slava Împărăției Cerurilor să nu plângă și să nu se întristeze, ci, având credință adevărată în făgăduința Domnului, să se bucure mai degrabă de o astfel de trecere și de o astfel de așezare. Știm că Enoh, care a plăcut lui Dumnezeu, a fost mutat de aici, după cum mărturisește Sfânta Scriptură în cartea Genezei: *Enoh a plăcut lui Dumnezeu și nu a mai fost găsit, pentru că Dumnezeu l-a mutat* (5:24). Faptul că

a meritat să fie mutat din lumea aceasta însemna că a fost mutat de Dumnezeu. În mod similar, Duhul Sfânt prin Solomon ne inspiră că cei ce sunt plăcuți lui Dumnezeu sunt luați mai dinainte și repede eliberați de aici, pentru ca, rămânând mai mult timp în lumea aceasta, să nu fie infectați cu suflarea ei stricăcioasă. *A fost răpit,* spune el, *ca să nu-i schimbe răutatea... Căci sufletul lui a fost plăcut Domnului; de aceea, grăbește-te din mijlocul celui rău* (Înțelepciunea 4:11 și 14). Și în Psalmi, sufletul, plin de credință vie în Dumnezeu, își exprimă astfel disponibilitatea de a se grăbi către Domnul: *Cât de iubite sunt corturile Tale, Doamne al oștirilor! Sufletul meu tânjește după curțile Domnului* (Ps. 83:2-3). A dori să rămână în lume cât mai mult timp este caracteristic numai celui pe care lumea îl încântă, pe care veacul cel rău și lingușitor îl atrage la sine cu farmecele înșelătoare ale plăcerilor pământești. Dar lumea urăște pe creștin: de ce atunci îl iubiți pe cel ce vă urăște și nu-L urmați mai degrabă pe Hristos, care v-a răscumpărat și vă iubește? Ioan în Epistola sa ne îndeamnă să nu ne lăsăm duși de poftele trupești și să nu ne atașăm de lume. *Nu iubiți lumea,* spune el, *nici lucrurile din lume. Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el. Căci tot ce este în lume, pofta trupului, pofta ochilor și lăudăroșia vieții, nu este de la Tatăl, ci este din lume. Și lumea trece și pofta ei, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac.*(Ioan 2:15-17), căci Dumnezeu rămâne în veac. Așadar, preaiubiților frați, cu minte curată, cu credință neclintită și vitejie neîncetată, să fim mai bine pregătiți să împlinim voia lui Dumnezeu; după ce am îndepărtat de la noi frica de moarte, să ne gândim la nemurirea care o urmează. Să ne arătăm a fi adevărați credincioși; să nu plângem moartea prietenilor noștri și, când va veni ziua chemării noastre, să urmăm cu statornicie și cu bunăvoință glasul Domnului care ne cheamă. Așa trebuie să acționeze întotdeauna slujitorii lui Dumnezeu; cu atât mai mult trebuie să acționăm noi acum, când lumea este deja distrusă, cuprinsă de furtuni de rele vrăjmașe. Văzând începutul unor calamități grave și știind că vor veni altele și mai grave, să socotim cea mai mare binecuvântare pentru noi plecarea grabnică de aici. Dacă pereții casei tale s-ar clătina de dărâmături, acoperișul s-ar cutremura, toată casa, dărăpănată și pe jumătate putrezită, amenințând cu o distrugere iminentă, nu te-ai mișca din ea cât mai repede cu putință? Dacă, în timpul călătoriei tale, furtuna, ridicând valurile, ar prevesti un naufragiu iminent: nu te-ai grăbi spre port? Dar iată, lumea se clatină și se prăbușește, mărturisind distrugerea ei nu atât prin decăderea ei, cât prin sfârșitul ei care se apropie: și nu-I mulțumești lui Dumnezeu și nu te bucuri că, fiind smuls din ea devreme, scapi de consecințele distrugerii, naufragiului și nenorocirilor amenințătoare?

Trebuie să reflectăm, preaiubiți frați, și să ne gândim adesea la faptul că am renunțat la lume și suntem aici, temporar, ca oaspeți și străini. Să binecuvântăm ziua care ne aduce pe fiecare dintre noi la propria casă, care, după ce ne-a luat de pe pământ și ne-a eliberat de legăturile lumești, ne întoarce în rai și în împărăția cerurilor. Cine, aflându-se într-o țară străină, nu s-ar grăbi să se

întoarcă în patria sa? Cine, grăbindu-se spre corabie spre ai săi, nu și-ar dori cu ardoare un vânt prielnic, ca să-și poată îmbrățișa mai repede prietenii? Dar noi considerăm raiul patria noastră, patriarhii ne-au devenit deja rude: de ce nu ne grăbim să ne vedem patria mai devreme, să ne salutăm rudele? O mare mulțime a celor dragi nouă ne așteaptă acolo - o mulțime numeroasă de părinți, frați, copii ne așteaptă, care, nemaitemeindu-se pentru propria lor siguranță, sunt preocupați și de mântuirea noastră. Să-i vedem, să-i îmbrățișăm - o, ce bucurie este aceasta pentru ei - împreună cu noi! Ce bucurie este în Împărăția Cerurilor, unde nu mai este frică de moarte, ce fericire supremă și veșnică în viața veșnică! Există rândurile glorioase ale apostolilor; există cete de profeți bucuroși; există o mulțime nenumărată de martiri, încoronați pentru victorie în luptă și suferință; există fecioare triumfătoare, care prin puterea abstinenței au biruit poftele firii și trupului; există binefăcători răsplătiți, care, aprovizionând săracii cu hrană și milostenii generoase, au transferat comorile moștenirii lor pământești în vistieriile cerului. Să ne grăbim spre ei, frați preaiubiți, cu dragoste nestăvilită, cu o dorință arzătoare de a fi cu ei mai curând, de a veni mai curând la Hristos. Fie ca Dumnezeu să ne vadă gândul așa; fie ca Domnul Hristos să-Și îndrepte privirea spre o astfel de intenție a gândului și credinței noastre, care trebuie să reverse cele mai îmbelșugate răsplătiri ale slavei Sale asupra celor care au arătat o mai mare devotament față de El!

Cartea Deșertăciunii Idolilor

Idolii nu sunt zei. Există un singur Dumnezeu, iar prin Hristos mântuirea este acordată credincioșilor; cei pe care îi venerează gloata nu sunt zei; toate acestea reies din cele ce urmează.

Au fost odată regi pe care cei apropiați în memoria regală au început să-i onoreze chiar și după moarte: le-au întemeiat temple și, pentru a păstra chipurile morților în imagine, au sculptat statui, au măcelărit victime și au celebrat solemn zilele dedicate lor. Ulterior, ceea ce făceau cei mai apropiați pentru propria lor consolare a devenit sacru pentru posteritate. Să vedem, în special, dacă acest lucru a fost valabil peste tot. Melicerte și Leucothea sunt aruncați în mare și apoi devin zei ai mării; Castorii mor pe rând pentru a trăi; Esculap este ars de fulger pentru a deveni zeu; Hercule este prefăcut în cenușă de focurile Muntelui Oeta pentru a înceta să mai fie om; Apollo a păscut turmele lui Admet; Neptun a construit ziduri pentru Laomedon, iar nefericitul constructor nu a primit plată pentru munca sa. Pe insula Creta se poate vedea peștera lui Jupiter, iar mormântul său este arătat acolo. Se știe că l-a alungat pe Saturn de acolo, iar țara unde s-a ascuns se numea Latium. Saturn a învățat scrisul și a fost primul din Italia care a bătut monede, motiv pentru care tezaurul se numește al lui Saturn. El se ocupa și de agricultură și, prin urmare, este înfățișat ca un bătrân care poartă o coasă. El, în exil, a fost adăpostit de Janus, de la care a primit

numele Janiculum și luna Ianuarius, și care este înfățișat ca având două fețe, astfel încât, stând ca și cum ar fi la mijloc, privește, aparent, anul care vine și trece. Dar maurii onorează în mod clar regii și nu ascund acest lucru în niciun fel. Și de aceea cultul zeilor variază în funcție de diferențele de popoare și regiuni, astfel încât nu toată lumea onorează un singur zeu, ci fiecare își respectă propriul cult al strămoșilor săi. Alexandru cel Mare, în faimoasa sa carte, îi scrie mamei sale că un preot, temându-se de puterea lui, i-a dat secretul oamenilor-zei, că păstrarea memoriei strămoșilor și regilor era motivul riturilor de celebrare și sacrificiu. Dar dacă zeii s-au născut vreodată, de ce nu se nasc acum? A îmbătrânit Jupiter sau a devenit Juno stearpă? Și de ce îi considerați pe acei zei puternici pentru romani, care nu și-au putut apăra propriii zei împotriva armelor lor? Căci îi cunoaștem pe zeii nativi ai romanilor. Ei îl au pe Romulus, care a devenit zeu prin sperjurul lui Procod; îi au pe Picus, Tiberinus, Pilumnus și Cone, zeul înșelăciunii, pe care Romulus, după răpirea trădătoare a femeilor sabine, a poruncit să fie onorat ca zeu al consiliilor. Tatius a găsit și a onorat-o pe zeița Cloacina, Hostilius - Pavor și Pallor. Curând, nu știu de cine, Febris, Alca și Flora, femei desfrânate, au fost zeificate. Aceștia sunt zeii romani! Mai departe, Marte din Tracia, Jupiter din Creta, Juno din Argos, Samos și Fenicia, Diana din Tauride și Idaea, mama zeilor, și monștrii egipteni - aceștia nu sunt zeități, pentru că dacă ar fi avut vreo putere, și-ar fi păstrat regatele pentru ale lor. Adevărat, romanii au cucerit și penați, aduși înapoi de fugarul Aeneas; există și o Venus cheală, care este mult mai vinovată decât Venus rănită a lui Homer.

Cât despre regatele, acestea nu trec după merit, ci se schimbă pe rând. Astfel, după cum se știe, asirienii, mezii și perșii au domnit înainte; grecii și egiptenii au domnit; apoi, odată cu succesiunea puterilor, a venit vremea ca romanii să domnească peste ceilalți. Dar începutul domniei lor este rușinos. O mulțime de ticăloși și tâlhari se adună și, după ce au stabilit un refugiu pentru nepedepsirea crimelor, își mărește numărul. Apoi, pentru ca regele să fie primul în crimă, Romulus devine un fratricid și, pentru a introduce căsătoria, începe o poveste de dragoste cu discordia. Răpesc, înfurie, înșeală pentru a crește numărul cetățenilor. Căsătoriile dintre ei sunt încălcări ale drepturilor de ospitalitate și războaie crude cu rudele. Cea mai înaltă demnitate la romani este consulatul; dar consulatul a început în același mod ca și regatul: Brutus și-a ucis fiii, pentru a spori gloria acestei demnități prin faima unei astfel de crime. Astfel, nu prin respectarea riturilor religioase, nu prin semne prevestitoare și profeții și-au sporit romanii puterea, ci pur și simplu au păzit timpul ales până la o anumită dată. Regulus însă a ascultat prevestirile și a fost capturat și învins; Mancinus a ținut și el religie și a căzut sub jug. Paulus a ținut găini pentru a ghici după grâul pe care îl mâncau și, cu toate acestea, a fost ucis la Cannae; iar Caesar, nesocotind oracolele și prevestirile care îi interziceau să navigheze spre Africa înainte de iarnă, a navigat acolo cu atât mai ușor și a cucerit. În orice, viclenia, înșelăciunea și seducția unui popor prost și credul sunt semne care ascund adevărul.

Există duhuri necurate, rătăcitoare, care, afundate în vicii lumești și despărțite de puterea cerească prin patima pentru cele pământești, nu încetează - ei înșiși pierduți - să distrugă, ei înșiși depravați - să răspândească desfrâu. Poeții îi cunosc sub numele de demoni, iar Socrate spunea că primește instrucțiuni de la un demon și este guvernat de arbitrariul acestuia. Cel mai faimos dintre magi (și magii împrumută de la ei puterea pentru acțiunile lor, atât răuvoitoare, cât și amuzante), Gostan, respingând posibilitatea de a vedea chipul adevăratului Dumnezeu, spune că îngerii adevărați stau înaintea tronului Său. Platon este de acord cu aceasta, care, recunoscând un singur Dumnezeu, îi numește pe ceilalți îngeri sau demoni. Hermes Trismegistul vorbește și el despre un singur Dumnezeu și Îl numește de neînțeles și neprețuit. Astfel, aceste duhuri îndumnezeite sunt ascunse sub statui și imagini.

Ei inspiră inimile ghicitorilor prin inspirație, aprind nervii exilaților, îndrumă zborul păsărilor, domnesc peste destine, fac profeții, amestecând mereu minciunile cu adevărul, astfel încât ei înșiși înșală; tulbură viața, tulbură somnul și, invadând în secret trupurile, înspăimântă mințile, desfigurează membrele, strică sănătatea, provoacă boli, pentru a-i forța pe oameni să li se închine; iar când, sătui de mirosul altarelor și al focurilor animalelor, lasă ceea ce au păstrat, atunci par a fi vindecători, pentru că leacul de la ei constă în oprirea calomniei lor. Principala lor preocupare este să-i distragă pe oameni de la Dumnezeu, să-i îndepărteze pe oameni de la înțelegerea adevăratei religii către o închinare superstițioasă la ei înșiși și, din moment ce ei înșiși sunt condamnați la moarte, să caute participanți la execuție în cei pe care reușesc să-i înșele să participe la crima lor. Dar când îi conjurăm pe adevăratul Dumnezeu, ei cedează imediat, mărturisesc și sunt forțați să iasă din trupurile pe care le conțin. Vedeți cum sunt biciuiți de glasul nostru și de acțiunea maiestății ascunse, arși ca de foc, întinși prin adăugarea execuției continue, urlând, gemând, implorând cu voce tare chiar și pe închinătorii lor, mărturisind de unde au venit și încotro vor merge: apoi fie ies imediat, fie dispar treptat, după cum cooperează aici credința celui care suferă sau ajută harul celui care se predă. Pentru aceasta, ei încearcă și să semene ură față de noi în mulțime, astfel încât oamenii să înceapă să ne urască înainte de a ne cunoaște, astfel încât, cunoscându-ne, să nu înceapă să ne imite sau să înceteze să ne condamne. Astfel, unul este Domnul tuturor - Dumnezeu: măreția Lui nu poate avea un partener, pentru că El Însuși este Atotputernic. Pentru suveranitatea lui Dumnezeu, să luăm un exemplu din lucrurile pământești. A început vreodată o domnie comună cu fidelitate sau s-a încheiat fără vărsare de sânge? La tebani, legătura de rudenie este ruptă și nici măcar moartea nu pune capăt discordiei în focurile dușmane. Gemenii romani, care au fost purtați împreună într-un singur pântece, nu puteau fi cuprinși într-un singur regat. Pompei și Cezar erau înrudiți, și totuși nu au păstrat o uniune naturală din cauza geloziei puterii. Și nu este surprinzător să vedem acest lucru la oameni, când același lucru se observă în întreaga natură. Există o singură regină printre albine,

un singur conducător în turme, un singur conducător în cirezi. Cu cât mai mult există un singur conducător al lumii, care ține toate lucrurile prin cuvânt, dispune de rațiune și realizează prin forță. El nu poate fi nici văzut - este prea strălucitor pentru vedere, nici atins - este prea pur pentru atingere, nici apreciat - este deasupra concepției; și atunci Îl onorăm pe deplin, când Îl numim de neprețuit. Ce templu poate avea Dumnezeu, al cărui templu este întreaga lume? Cum poate fi cuprinsă puterea unei asemenea măreții într-o singură clădire mică, când omul trăiește mai luxos? Trebuie să-L venerăm în mintea noastră, să-L onorăm în inimile noastre. Și nu căutați un nume pentru Dumnezeu: Dumnezeu este numele Lui. Cuvintele sunt necesare acolo unde este necesar să uimești gloata cu propriile lor diferențe de nume; dar pentru Dumnezeu, Care este unul singur, totul este conținut în cuvântul „Dumnezeu”. El este unul și pretutindeni prezent, astfel încât chiar și gloata recunoaște un singur Dumnezeu în mulți,când mintea și urechile își amintesc de autorul și stăpânul lor. Auzim adesea oameni spunând: „O, Doamne!”, „Dumnezeu vede”, „Îi încredințez lui Dumnezeu”, „Dumnezeu să vă răsplătească”, „cum vrea Dumnezeu”, „dacă vrea Dumnezeu”. De aceea, cea mai mare crimă este să nu vrei să-L cunoști pe Dumnezeu, pe Care este imposibil să nu-L cunoști.

Acum, în ordine, despre Hristos și cum ne-a fost acordată mântuirea prin El. La început, evreii au avut har la Dumnezeu: atât de drepți erau în vremurile de demult, încât strămoșii lor au respectat rânduielile religiei! De aceea, împărăția lor a ajuns la cea mai înfloritoare stare și a apărut măreția familiei. Dar apoi, când ei, devenind nepăsători, nepedepsiți și mândri, bazându-se prea mult pe strămoșii lor, au disprețuit poruncile divine, au pierdut harul acordat lor. Și cât de necurată a devenit viața lor, cât de jignitor au încălcat religia, ei înșiși mărturisesc acum, dacă nu în cuvânt, atunci în fapt: împrăștiați și palizi, rătăcesc, lipsiți de țara și raiul lor - caută adăpost la străini. Între timp, Dumnezeu prezisese deja că la sfârșitul veacurilor și apropierea sfârșitului lumii, El va aduna pentru Sine din fiecare limbă, popor și loc închinători mai credincioși și mai ascultători, iar aceștia vor lua din darurile divine acel har care a fost acordat evreilor, dar pe care îl pierduseră prin încălcarea rânduielilor religiei. Și astfel, ca administrator al harului și instructor al cuviinței, este trimis Cuvântul, Fiul lui Dumnezeu, luminatorul și învățătorul neamului omenesc, prezis de toți profeții anteriori. El, puterea lui Dumnezeu, mintea, înțelepciunea și slava Lui, locuiește în Fecioară, Duhul Sfânt este îmbrăcat în trup, Dumnezeu se unește cu omul. El, Dumnezeul nostru, Hristos, Mijlocitorul dintre Tatăl și noi, este îmbrăcat în om pentru a-l conduce la Tatăl. Hristos a vrut să fie ceea ce este omul, pentru ca omul să poată fi ceea ce este Hristos.

Evreii știau că Hristos va veni, pentru că profeții, în prezicerile lor, le aminteau mereu de acest lucru. Dar, întrucât profeții indicau o dublă venire a Lui: una în care urma să apară ca om în fapte și formă, și cealaltă în care Îl vor recunoaște

ca Dumnezeu, evreii, neînțelegând prima venire, care a precedat în secret în suferință, cred doar în cea care se va revela în putere. O astfel de lipsă de înțelegere din partea evreilor a fost o consecință meritată a păcatelor lor; au fost pedepsiți cu orbire în înțelepciune și pricepere, astfel încât, fiind nevrednici de viață, nu au văzut viața, deși o aveau înaintea ochilor. Și de aceea, când Iisus Hristos, așa cum profeții preziseseră mai înainte, prin cuvântul și porunca Sa a scos demoni din oameni, a vindecat paralitic, a dat vedere orbilor, șchiopilor capacitatea de a merge, a înviat morții, a forțat elementele să-I asculte, vânturile să slujească, mările să asculte, iadul să cedeze, evreii, considerându-L, prin smerenia cărnii și a trupului, doar un om, L-au recunoscut prin libertatea puterii ca un vrăjitor. Învățătorii și bătrânii lor, pe care El i-a făcut de rușine prin învățătură și înțelepciune, s-au aprins de mânie și indignare, L-au persecutat și, în cele din urmă, după ce L-a prins, L-a predat guvernatorului roman al Siriei, Pontius Pilat, cerând cu forța și încăpățânarea răstignirea și moartea. El Însuși a prezis că vor face aceasta; și toți profeții mărturisiseră mai înainte că El trebuie să sufere, nu pentru a suferi moartea, ci pentru a birui și că după suferința Sa trebuie să se întoarcă din nou la cele de sus, pentru a arăta puterea măreției divine. Astfel, cursul evenimentelor a împlinit credința. Fiind răstignit de călău, El a dat duhul de bunăvoie, iar a treia zi a înviat de bunăvoie. S-a arătat ucenicilor Săi așa cum era, astfel încât, atunci când L-au văzut, L-au recunoscut. Rămânând cu ei, vizibil în ființa Sa trupească. A rămas cu ei patruzeci de zile, instruindu-i în poruncile vieții și învățându-i ceea ce aveau să-i învețe mai târziu. Apoi a fost înălțat la cer de norul care Îl înconjura, ca să-l conducă la Tatăl ca biruitor pe omul pe care L-a iubit, cu care S-a îmbrăcat, pe care L-a eliberat din moarte. El va veni din nou din ceruri, dar cu puterea unui pedepsitor și cu autoritatea unui Judecător, ca să pedepsească pe diavol și să judece neamul omenesc. Între timp, ucenicii Săi, după porunca Învățătorului și a lui Dumnezeu, s-au răspândit în toată lumea ca să învețe poruncile spre mântuire, să-i conducă pe oameni din întunericul rătăcirilor pe calea luminii, să-i lumineze pe cei orbi și ignoranți la cunoașterea adevărului. Pentru o mai mare certitudine a dovezii, pentru o mărturisire mai credincioasă a lui Hristos, sunt ispitiți prin torturi, cruci și multe feluri de execuții; se adaugă boala - o mărturie a adevărului, astfel încât Hristos, Fiul lui Dumnezeu, dăruit oamenilor spre viață, a fost proclamat nu numai prin propovăduirea cuvântului, ci și prin mărturia suferinței. Îl însoțim, Îl urmăm, Îl avem ca și călăuză pe cale, căpetenia luminii, autorul mântuirii, care promite Cerul și Tatăl celor ce caută și se împărtășesc.

Creștini! Și vom fi ceea ce este Hristos dacă Îl imităm pe Hristos.

Despre îmbrăcămintea fecioarelor

Disciplina (disciplina) este păzitoarea nădejdii, păstrătoarea credinței, călăuza pe calea mântuirii, plantarea și cultivarea înclinațiilor bune, doica virtuții, care face

ca omul să rămână mereu în Hristos, să trăiască neîncetat pentru Dumnezeu și să tindă spre făgăduințe cerești și răsplătiri divine. Oricât de salutar este să o urmezi, totuși este distructiv să o urmezi și să o neglijezi. Duhul Sfânt spune în cartea Psalmilor: *Primește disciplina* (disciplinam), *ca nu cumva să se mânie Domnul și să nu piară de pe calea dreptății, când se aprinde curând mânia Lui* (2:12). Și iarăși: *Dar păcătosului i-a zis Dumnezeu: „De ce vorbești despre poruncile Mele și iei legământul Meu pe buzele tale? Dar tu ai urât orice mustrare și ai lepădat după tine orice cuvânt al Meu”* (49:16-17). Și în alt loc citim: „ *Cine disprețuiește înțelepciunea și disciplina este nenorocit”* (Înțelepciunea 3:11). Iar Solomon, care învăța regulile înțelepciunii, a poruncit: Fiule, nu disprețui mustrarea Domnului și nu te obosi de ea, căci pe cine iubește Domnul îl pedepsește (Prov. 3:11-12). Dar dacă Domnul pedepsește pe cel pe care îl iubește și îl pedepsește ca să-l îndrepte, atunci frații și mai ales preoții nu arată ură, ci dragoste pentru cei pe care îi pedepsesc în același fel pentru a-l îndrepta. Și Însuși Dumnezeu, prin profetul Ieremia, a prezis aceasta și a hotărât timpul nostru, zicând: *Vă voi da păstori după inima Mea și vă vor paște cu pricepere și învățătură* (disciplina) (3:15).

Așadar, dacă disciplina este poruncită în Sfânta Scriptură, dacă întreaga zidire a disciplinei și a credinței este zidită pe păstrarea ei cu frica de Dumnezeu, atunci ce ne mai rămâne de dorit, de urmărit, de care să ne ținem, dacă nu ca, după ce ne-am întemeiat casele pe această piatră de temelie, ca pe o temelie neclintită, să stăm ferm și neclintiți împotriva tuturor nenorocirilor și ispitelor acestei lumi și astfel, prin păzirea poruncilor dumnezeiești, să ajungem la daruri dumnezeiești, raționând și conștientizând că mădularele noastre, curățite de toată necurăția infecției străvechi prin sfințirea izvorului de viață dătător, sunt temple ale lui Dumnezeu, care nu trebuie stricate și întinate de nimeni; *căci dacă cineva strică templul lui Dumnezeu, Dumnezeu îl va strica pe acela* (1 Corinteni 3:17). Noi suntem ziditorii și ziditorii acestor temple; să slujim Celui Căruia îi aparținem deja. Așa spune Apostolul Pavel, dându-ne în epistolele sale, după învățătura dumnezeiască, reguli pentru viață: Voi nu sunteți ai voștri, *căci ați fost cumpărați cu un preț. „Slăviți, așadar, pe Dumnezeu (și purtați-L) în trupurile voastre”* (1 Corinteni 6:19-20). Să-L slăvim și să-L purtăm pe Domnul într-un trup curat și neîntinat, păzind orice precauție posibilă, răscumpărați prin Sângele lui Hristos, să înnoim voia Mântuitorului nostru în toate acțiunile slujirii noastre către El; să ne străduim să nu aducem nimic întinat sau necurat în templul Lui, ca El, ofensat de purtarea noastră, să nu părăsească locașul în care locuiește acum. Acestea sunt cuvintele Domnului, vindecând și învățând, încredințând în același timp și instruind: *iată, ești sănătos; să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se apropie ceva mai rău* (Ioan 5:14). După ce a acordat sănătate, El oferă apoi un mod de viață și o lege a castității; nu numai că interzice o viață neortodoxă și desfrânată pentru viitor, dar îi amenință pe cei care au primit vindecare cu consecințe și mai rele în cazul eșecului lor: pentru că vina ta este mai mică când ai păcătuit înainte de a

învăța învățătura divină; dar nu există nicio scuză pentru tine când păcătuiești după ce ai ajuns deja să-L cunoști pe Dumnezeu.” Țineți minte aceasta, bărbați și femei, băieți și fete, de orice sex și de orice vârstă, și, potrivit credinței și evlaviei pentru care suntem cu toții datori lui Dumnezeu, străduiți-vă să nu respectați fără grijă și frică ceea ce primim gratuit de la Domnul ca sfânt și fără prihană.

Acum cuvântul nostru se adresează în special fecioarelor, care au cu atât mai multă nevoie de îngrijire, cu cât mai mare este slava care le este acordată. Fecioarele sunt floarea urmașului bisericesc, o podoabă înaltă a harului duhovnicesc, o fire veselă, o creație curată și nestricăcioasă de laudă și cinste, chipul lui Dumnezeu, corespunzător sfințeniei Divine - aceasta este partea cea mai strălucitoare a turmei lui Hristos. În ele se bucură, în ele se împodobește din belșug slăvita naștere a Bisericii Mamă: și cu cât virginitatea crește în număr, cu atât mai mult crește bucuria mamei. Lor le adresăm cuvântul nostru, le îndemnăm, mai mult din dragoste decât din autoritate; smeriți și neînsemnați, deloc arogându-ne dreptul judecății, suntem îndemnați să le îngrijim mai ales de frică - mai ales pentru că ne temem de defăimarea diavolului.

Și nu în zadar este acea frică, nu este goală acea îngrozire care dă sfaturi despre calea spre mântuire și călăuzește la păstrarea poruncilor și regulilor dumnezeiești de viață, astfel încât cei ce s-au logodit cu Hristos, s-au lepădat de poftele trupești și s-au dedicat cu totul cu trupul și sufletul lui Dumnezeu, să-și săvârșească lucrarea vrednică de marele lor destin, împodobindu-se numai pentru Domnul lor și plăcându-I numai Lui, de la Care așteaptă răsplata fecioriei lor, după cuvântul Său: *Nu toți pot cuprinde cuvântul acesta prin care este dat; căci sunt fameni care s-au născut așa din pântecele maicii; și sunt fameni care au fost făcuți fameni de oameni; și sunt fameni care și-au denaturat Împărăția cerurilor pentru ea* (Matei 19:11-12). Același dar al castității este semnificat, aceeași feciorie este proclamată prin următoarele cuvinte ale Îngerului: aceștia sunt cei ce nu s-au întinat cu femei, pentru că sunt fecioare; *aceștia vor urma Mielului oriunde va merge El* (Apocalipsa 14:4).

Și nu numai sexului masculin îi atribuie Domnul harul castității - El nu trece cu vederea femeile, nu pentru că soția este o parte din soț, luată din el și creată. Dumnezeu, în aproape toată Scriptura, se îndreaptă către primul creat, deoarece cei doi alcătuiesc un singur trup, iar în soț este desemnată și soția.

Dacă castitatea urmează lui Hristos, iar fecioria este menită Împărăției lui Dumnezeu, atunci ce se întâmplă în îmbrăcămintea și podoaba pământească, cu care cei ce voiesc să placă oamenilor, îl jignesc pe Dumnezeu, fără să se gândească la ceea ce s-a spus mai înainte: *cei ce plac oamenilor se rușinează, căci Dumnezeu i-a smerit* (Ps. 52, 6), și la ceea ce a fost propovăduit cu

solemnitate de Apostol: *Căci dacă aș fi încă plăcut oamenilor, n-aș fi rob al lui Hristos* (Galateni 1, 10)? Abstinența și castitatea nu constau numai în curăția trupului, ci și în însăși smerenia și bunătatea îmbrăcămintei, astfel încât, după cuvântul Apostolului, cea care n-a încălcat-o este sfântă și cu trupul și cu duhul. Apostolul Pavel spune spre învățătura noastră: *Cel necăsătorit se îngrijește de cele ale Domnului, cum să placă Domnului, iar cel căsătorit se îngrijește de cele ale lumii, cum să le placă lor. Tot așa și cea necăsătorită se îngrijește de cele ale Domnului, cum să-I placă Domnului, ca să fie sfântă atât cu trupul, cât și cu duhul* (1 Corinteni 7:32-34). Fecioara nu numai să fie, ci să se și arate pe dinafară celorlalți ca fiind așa, pentru ca nimeni, privind-o, să nu rămână nedumerit dacă este cu adevărat fecioară. Curățenia să se arate în egală măsură în toate lucrurile, iar îmbrăcămintea trupului să nu necinstească virtuțile sufletului. Și de ce să se arate în podoabă și în podoabă, ca și cum ar avea un soț sau l-ar căuta? Mai degrabă, să se teamă să nu placă altora, dacă își păzește cu adevărat fecioria și să nu se expună ispitelor, năzuind spre scopuri mai bune și dumnezeiești. Cei care nu au soți și, prin urmare, nu au motive să le placă, trebuie să rămână fără prihană și curați nu numai cu trupul, ci și cu duhul. Este nepotrivit ca o fecioară să recurgă la o coafură rafinată pentru împodobirea feței sale și să se laude cu trupul și frumusețea lui, atunci când se confruntă cu cea mai mare luptă împotriva firii pământești și cu cea mai grea ispravă în a obține victoria asupra ei. Apostolul Pavel exclamă în auzul tuturor: „ *Dar eu să nu mă laud decât cu crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume”* (Galateni 6:14). Ci o fecioară se laudă în biserică cu podoaba firii pământești și cu frumusețea trupului! Apostolul adaugă la aceasta: „ *Cei ce sunt ai lui Hristos au răstignit firea pământească împreună cu patimile și poftele ei”* (Galateni 5:24). Dar cea care s-a lepădat cu tărie de patimile și poftele firii pământești se află ca părtașă chiar la lucrul de care s-a lepădat! Te vor demasca, fecioară, vor dezvălui că te prezinți ca altceva decât ceea ce ești cu adevărat, că nu cauți deloc asta! Te întuneci și te necinstești cu întinăciunea poftei trupești, în timp ce te-ai născut spre curăție și castitate. *„Strigă”,* zice Domnul către Isaia, „ *tot trupul este ca fânul și toată slava omului este ca floarea ierbii; iarba se usucă și floarea cade, dar cuvântul Dumnezeului nostru rămâne în veac.”*(Isaia 40:6-8). Nu este potrivit pentru un creștin, și mai ales pentru o fecioară, să urmărească slava și onorurile trupești, ci este necesar să asculte de cuvântul lui Dumnezeu și să caute în el binecuvântările care dăinuie veșnic. Sau, dacă cineva este deja mândru de trupul său, atunci numai atunci când este chinuit pentru mărturisirea numelui lui Hristos, când o femeie este mai curajoasă decât soții ei care o chinuie, când îndură focuri, cruci, fier, chinurile fiarelor, pentru a primi o cunună. Toate acestea sunt coliere scumpe ale trupului, acestea sunt cele mai bune podoabe ale trupului!

Dar sunt unii dintre ei care sunt bogați și au suficiente proprietăți, care, prețuindu-și prea mult averea, spun că trebuie să se folosească de bunurile lor.

Aceștia să știe mai întâi că cea cu adevărat bogată este cea care este bogată în Dumnezeu, cea care are din belșug suficiență în Hristos; să știe că adevăratele bunuri sunt bunuri spirituale, divine, cerești, care ne conduc la Dumnezeu și împreună cu Dumnezeu constituie dobândirea noastră veșnică. Atunci tot ce este pământesc, dobândit în această lume și lăsat în ea, trebuie disprețuit la fel ca lumea însăși, de a cărei fast și plăceri am renunțat din acel timp binecuvântat când ne-am întors la Dumnezeu. Ioan ne încurajează și ne îndeamnă la aceasta cu discursul său spiritual și ceresc. *Nu iubiți,* spune el, *lumea, nici lucrurile care sunt în lume. Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el: Căci tot ce este în lume, pofta firii pământești, pofta ochilor și lăudăroșia vieții, nu este de la Tatăl, ci este din lume. Și lumea trece și pofta ei, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac* (1 Ioan 2:15-17). De aceea, trebuie să ținem spre cele veșnice și dumnezeiești și să facem totul după voia lui Dumnezeu, studiind pașii și învățătura dumnezeiască a Domnului nostru, Care a zis spre învățătura noastră: *M-am pogorât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia celei ce M-a trimis* (Ioan 6:38). Dacă slujitorul nu este mai mare decât stăpânul său, și cel ce a primit slobozenția este dator să asculte de eliberatorul său, atunci noi, dorind să fim creștini, trebuie să imităm ceea ce a învățat și a făcut Hristos. În Scriptură se spune, și citim, auzim și prin gura Bisericii ni se proclamă ca exemplu: *Cine zice să rămână în El (în Hristos), să mănânce precum a umblat El și să umble și el la fel* (1 Ioan 2:6). De aceea este necesar să umblăm pe aceleași urme, să mergem cu râvnă pe aceeași cale. Numai atunci adevărata urmare corespunde numelui credinței, iar credinciosul este răsplătit atunci când împlinește ceea ce crede. Să spui că ești îndestulător și bogat. Dar Pavel își ridică glasul împotriva bogăției tale, prescriind reguli care limitează îmbrăcămintea și podoaba ta. El spune: *Femeile să se împodobească cu rușine și sobrietate, nu cu împletituri, nici cu aur... sau cu haine scumpe, ci cu fapte bune, cum se cuvine femeilor care mărturisesc evlavia* (1 Timotei 2:9-10). În conformitate cu el, și Petru poruncește: *Să nu aibă (soțiile) lucruri de afară, cum ar fi împletiturile părului, îmbrăcarea cu aur sau îmbrăcarea hainelor frumoase, ci omul ascuns al inimii* (1 Petru 3:3-4). Dacă apostolii sfătuiesc să se înfrâneze și să respecte cu sfințenie rânduielile cuviinței bisericești chiar și față de soții, care sunt obișnuite să-și scuze îmbrăcămintea și podoaba prin căsătorie, atunci cu atât mai mult ar trebui să respecte acest lucru fecioarele, care nu au nicio scuză în acest caz și nu își pot transfera vina asupra altora, ci ele însele trebuie să rămână vinovate de păcatul lor.

Spui că ești îndestulător și bogat. Dar tot ce se poate face trebuie făcut: dorințele largi născute din deșertăciunea acestui veac nu trebuie să depășească hotarele cinstei și ale castității feciorelnice, când se spune în Scriptură: *Toate lucrurile sunt pentru Mine, dar nu toate sunt de folos; toate lucrurile sunt pentru Mine, dar nu toate zidesc* (1 Corinteni 10:23). Mai mult, când tu, îmbrăcat luxos și magnific, te înfățișezi pe față în adunările publice, atragi privirile tinerilor, tragi după tine

suspinele tinerilor, hrănești în ei pofta poftei, îi înflamezi la păcat; atunci chiar dacă tu însuți nu ești nimicit, ci pentru că prin aceasta îi nimicești pe alții și devii ca o sabie sau otravă pentru cei ce se uită la tine, nu-ți mai poți justifica puritatea și castitatea ta duhovnicească. Însăși ținuta ta obraznică și podoaba ta nerușinată te demască și nu mai poți fi socotit printre fecioarele și fecioarele lui Hristos, tu care te comporți în așa fel încât poți inspira pasiunea iubirii față de tine însuți.

Tu spui că ești bogat și îndestulător. Dar o fecioară nu ar trebui să se laude cu bogăția ei, mai ales că Dumnezeiasca Scriptură spune: *Ce folos are noi mândria? Și ce ne-au creat bogățiile cu fast? Toate au trecut ca umbra* (Înțelepciunea 3, 8-9). Și Apostolul din nou, îndemnând, spune: *Și cei ce se scaldă vor fi ca și cum n-ar avea nimic; și cei ce au nevoie de veacul acesta, ca și cum n-ar avea nevoie de nimic; căci chipul veacului acesta trece* (1 Corinteni 7, 30-31). Iar Petru, căruia Domnul i-a încredințat pășunea și paza oilor Sale și peste care a pus temelia Bisericii (Matei 16, 18), spune și el că nu are nici aur, nici argint, ci că este bogat în harul lui Hristos, bogat în credința și puterea Lui, prin care a făcut multe semne și minuni și, spre slava harului, s-a îmbogățit cu daruri duhovnicești (Faptele Apostolilor 3, 6-7). Cea care dorește să fie bogată mai mult pentru lume decât pentru Hristos nu poate avea aceste bogății, aceste averi.

Spune că ești îndestulător și bogat și insistă să folosești binecuvântările cu care te-a înzestrat Domnul. Folosește-le, folosește-le, dar pentru fapte mântuitoare; folosește-le pentru scopuri bune; folosește-le, dar pentru ceea ce a poruncit Dumnezeu, ceea ce Domnul Însuși a indicat. Săracii să simtă bogăția ta, nevoiașii să simtă belșugul tău. Dă-ți averea lui Dumnezeu spre spor, hrănește-L pe Hristos. Ca să fii vrednic să dobândești slava fecioriei și să fii vrednic să primești răsplată de la Domnul, roagă-L cu rugăciunile multora. Ascunde-ți comorile unde nu sapă hoțul, unde nu pătrunde niciun prădător rău. Dobândește-ți posesiuni, dar mai cerești, unde achizițiile tale nu sunt supuse niciunui accident și sunt ferite de toate nedreptățile vrăjmașului acestui veac, unde nici rugina nu le va distruge, nici grindina nu le va lovi, nici soarele nu le va arde, nici ploaia nu le va vătăma: și chiar în acest lucru păcătuiești împotriva lui Dumnezeu, că te gândești că averea ți-a fost dată de El ca să o cheltuiești și să o risipești fără folos. Căci glasul i-a fost dat omului de Dumnezeu, însă, nu pentru a cânta cântece de dragoste și rușinoase; Și Dumnezeu a binevoit să creeze fierul pentru aratul pământului, dar cu siguranță nu pentru crimă. Sau: Dumnezeu a produs tămâie și smirnă, vin și foc; atunci ar trebui ele folosite în jertfele idolilor? În pășunile voastre sunt multe turme de vite; rezultă oare că ar trebui să fie sacrificate în jertfă idolilor? Altfel, marea bogăție va servi drept ispită dacă nu este folosită cum se cuvine: așadar, cu cât cineva este mai bogat, cu atât ar

trebui să-și folosească mai mult averea pentru răscumpărare și nu pentru sporirea păcatelor sale!

Rafinamentul îmbrăcămintei și al podoabelor, podoabele seducătoare ale teiului sunt specifice doar femeilor indecente și nerușinate și aproape nimeni nu are podoabe mai scumpe decât cele a căror rușine este ieftină. Astfel, Sfânta Scriptură, în care Domnul a binevoit să ne dea învățături și îndemnuri, descrie cetatea adulterului, în podoabe și împodobiri, cu împodobiri, sau mai degrabă, sortită pieirii din cauza lor. *Și a venit,* se spune, *unul dintre cei șapte îngeri care aveau cele șapte potire și a vorbit cu mine, zicând: „Vino să-ți arăt judecata desfrânatei celei mari, care șade pe multe ape, cu care împărații pământului au desfrânat... Și m-a călăuzit... în duh; și am văzut o femeie șezând pe o fiară... Și femeia era îmbrăcată în purpură și stacojiu și împodobită cu aur, pietre scumpe și mărgăritare, având în mână un pahar de aur plin de urâciunea și necurăția desfrânării ei”* (Apocalipsa 17:1-4). Fecioarele curate și caste să se ferească de îmbrăcămintea desfrânatelor, de hainele femeilor nerușinate, de podoabele seducătoarelor, de podoabele desfrânatelor! Isaia, plin de Duhul Sfânt, le mustră pe fiicele Sionului, care au fost ademenite de haine brodate cu aur și argint, le mustră pe cele bogate în bogății distructive și care, de dragul distracțiilor și plăcerilor lumești, se îndepărtează de Dumnezeu. „ Fiicele Sionului *s-au înălțat”,* spune el, „ *și au umblat cu gâturi înalte, cu ochi unși și cu pașii picioarelor lor, târându-și hainele laolaltă și jucându-se cu picioarele lor împreună. Domnul va smeri pe cele mai în vârstă fiice ale Siopi și Domnul le va descoperi rușinea... și Domnul va lua slava hainelor lor și frumusețea lor și podoabele de aur (de pe cap) și crăpăturile hainelor lor și broboadele de aur și broboadele fine și frumusețea fețelor lor... și cerceii lor, și inelele lor, și colierele lor, și brățările lor și cerceii lor frumoși... și inul fin cu aur și lână va fi semănat... Și în loc de miros bun va fi duhoare și în loc de brâu te vei încinge cu un brâu și în loc de podoabă de aur care este pe capul tău vei avea o chelie* (Isaia 3:16-23). Aceasta este ceea ce Dumnezeu pune ca o greșeală, aceasta observă El, anunțând că de aici vine stricăciunea fecioarelor și abaterea lor de la adevăratul și Divinul. podoabă. Cei care erau înălțați au căzut, cei care își etalau podoabele și ținutele s-au acoperit de duhoare și urâciune. Cei îmbrăcați în mătase și purpură nu se pot îmbrăca în Hristos. Cei împodobiți cu aur, pietre prețioase și coliere au pierdut podoaba duhului și a inimii. Cine nu va detesta și nu va fugi de ceea ce i-a distrus pe alții? Cine își va dori pentru sine ceea ce a servit la distrugerea altuia în loc de sabie și săgeată? Dacă cineva, după ce a băut un pahar de băutură, ar muri imediat, atunci ai înțelege că a băut otravă.

Dacă cineva, după ce a mâncat, ar muri și el la scurt timp după aceea, atunci ai înțelege că mâncarea pe care a luat-o a fost mortală și, desigur, tu nu ai mânca nimic din care alții, în ochii tăi, au murit înaintea lui.

Ce ignoranță, ce nebunie, așadar, să dorești ceea ce a făcut rău și dăunează dintotdeauna și să crezi că nu vei pieri din cauza a ceea ce vezi pe alții pierind! Domnul nu a creat oile stacojii sau purpurii, nici nu ne-a învățat să le colorăm și să le împodobim lâna cu sucuri de plante și stacojiu; El nu a făcut colierele cu care tu, împletindu-ți mai întâi părul cu aur și perle, aranjându-le în rânduri ordonate și numeroase falduri, îți acoperi gâtul, creat de El, ca să ascunzi ceea ce în om a fost format de Dumnezeu și să demasci ceea ce a fost inventat de diavol. Este oare voia lui Dumnezeu să facă ulcere pe urechi și să chinuie cu ele copilăria nevinovată, neimplicată în răul lumesc, pentru ca mai târziu boabe scumpe, grele dacă nu prin greutatea lor, atunci prin banii plătiți pentru ele, să poată fi atârnate de ulcerele perforate? Toate acestea au fost inventate de îngerii păcătoși care s-au îndepărtat de Dumnezeu când, părăsindu-și locuințele cerești, au căzut. Ei, îndemnați de natura lor coruptă, i-au învățat să-și înnegrească sprâncenele, să-și pună un roșu fals pe obraji, să-și vopsească părul într-o culoare care nu le era naturală, să distorsioneze adevăratele trăsături ale feței și capului.

Aici, chiar în acest loc, mișcat de frica pe care ne-o inspiră credința și de dragostea pe care ne-o cere fraternitatea, consider necesar să dau un sfat nu numai fecioarelor și văduvelor, ci și femeilor căsătorite și tuturor femeilor în general: ceea ce este lucrarea lui Dumnezeu, creația și producerea Lui, nu trebuie în niciun fel denaturat prin amestecul de culoare aurie, pudră neagră, fard sau, în sfârșit, orice altă compoziție care ascunde trăsături naturale. Dumnezeu a zis: „ *Să facem om după chipul și asemănarea Noastră”* (Geneza 1:26). Cine va îndrăzni să schimbe și să refacă ceea ce Dumnezeu Însuși a creat? Cei care încearcă să transforme și să refacă ceea ce Dumnezeu Însuși a format, își ridică mâinile împotriva lui Dumnezeu, neștiind că totul, așa cum se naște, este lucrarea lui Dumnezeu; și dacă ceva se schimbă în el, atunci aceasta este deja lucrarea diavolului. Dacă un pictor iscusit ar înfățișa chipul și întreaga figură a cuiva într-un tablou cu toate nuanțele posibile de carne, iar după finisarea perfectă a portretului, un alt pictor, considerându-se mai iscusit, ar pune mâna pe lucrarea lui, gândindu-se să corecteze această pictură: atunci acesta din urmă i-ar pricinui primului o gravă ofensă și ar stârni în el o justă indignare împotriva sa. Și crezi că vei scăpa de pedeapsă pentru insolența ta nechibzuită de a-L insulta pe artistul-Dumnezeu? Sub pretext lingușitor și înfrumusețări înșelătoare vrei să-ți ascunzi de oameni nerușinarea și desfrânarea, dar prin aceasta devii cea mai josnică desfrânată, pângărind și corupând în tine lucrarea lui Dumnezeu. Gândind să te împodobești, să-ți pieptăni cu viclenie părul, distrugi prin aceasta creația lui Dumnezeu, trădezi adevărul. Iată ce spune apostolul pentru învățătura noastră: *Curățați, așadar, aluatul cel vechi, ca să fiți o plămădeală nouă, precum sunteți și voi nedospiți; căci Paștele nostru, Hristos, a fost jertfit pentru noi. De aceea să sărbătorim sărbătoarea nu cu aluat vechi, nici cu aluatul răutății și al nelegiuirii, ci cu aluatul nedospit al sincerității și al adevărului* (1 Corinteni 5:7-8).

Nu pot rămâne curăția și adevărul acolo unde cel curat este pângărit cu necurății prefăcute, unde adevărul este transformat în minciună prin compuși prefăcuți? Domnul tău spune: *Nu poți face un fir de păr alb sau negru* (Matei 5:36). Și tu, împotriva cuvântului lui Dumnezeu, vrei să fii mai puternic decât Domnul tău? Cu o încercare îndrăzneață și un dispreț sacrilegiu îți vopsești părul: prin aceasta îți prorocești un semn nefericit de păr de foc în viitor și păcătuiești, vai! capul, adică cea mai bună parte a trupului. Și când este scris despre Domnul: *Capul și părul Lui sunt albe, ca zăpada, albe ca zăpada*(Apoc. 1:14); disprețuiești părul gri, urăști albul cu care seamănă capul Domnului! Spune-mi, nu te temi, procedând astfel, dacă Artistul și Creatorul tău, în ziua Învierii universale, nu te recunoaște, te respinge și te îndepărtează când apari pentru răsplată și răsplată și, mustrând cu vocea aspră a Judecătorului, spune: „Aceasta nu este creația Mea, acesta nu este chipul Nostru”? Ți-ai pângărit pielea cu unguent contrafăcut, ți-ai schimbat părul într-o culoare nefirească, înfățișarea ta este distorsionată de minciuni, imaginea ta este pervertită, fața ta îți este străină. - Nu poți vedea pe Dumnezeu când ochii tăi nu sunt cei pe care ți i-a dat Dumnezeu, ci cei pe care i-a contrafăcut diavolul. L-ai urmat; ai imitat ochii aurii și pictați ai șarpelui; vrăjmașul ți-a îndepărtat părul - și vei arde împreună cu el! Și spune-mi, nu ar trebui slujitorii lui Dumnezeu să se gândească mereu la asta și să se teamă de asta zi și noapte? Femeile măritate să fie atente la ceea ce fac singure, crezând că, încercând să le facă pe plac, le dau plăcere soților lor: aducându-și soții în fața lor îndreptățire, nu fac decât să-i facă complici la planul lor criminal. Cel puțin, cred că fecioarele cărora li se adresează acum acest discurs - dacă se dedau la o asemenea rafinament în îmbrăcăminte și podoabă - nici măcar nu ar trebui numărate printre fecioare, ci, asemenea oilor infectate și vitelor bolnave, ar trebui separate de turma sfântă și neprihănită a fecioarelor, ca nu cumva, trăind împreună, prin comunicare reciprocă, să-i infecteze pe alții și, pierind ele însele, să nu-i distrugă pe alții. Așadar, pline de râvnă pentru binele castității, să fugim de tot ce este vătămător și ispititor.

Nu pot să tac că există multe astfel de obiceiuri care, intrând în uz din pură nepăsare și imprudență, și-au deschis calea în detrimentul castității și sobrietății moravurilor. Unora nu le este rușine să participe la nunți și, profitând de libertatea vorbirii lascive de acolo, să se amestece în conversații rușinoase, să asculte cuvinte indecente de la alții și să se înjure, să fie vizibili și prezenți la ospețele beatice prin care se aprind poftele, unde mireasa este încântată să îndure corupția, iar mirele la insolență obraznică. Este oare potrivit ca cineva care nu are nicio înclinație pentru viața de căsătorie să apară la ospețele de nuntă, sau ce plăcere, ce bucurie poate exista acolo, unde atât înclinațiile, cât și dorințele sunt cu totul diferite? Ce va învăța ea acolo? Ce va vedea ea? Ce va auzi? Cât de mult se abate o fecioară de la scopul ei când vine aici castă și pleacă de aici pierzându-și rușinea! Chiar dacă rămâne fecioară cu trupul și sufletul, și-a diminuat mult în vedere, auz și limbaj calitățile pe care le avea.

Și ce să spunem despre cei care merg la băile publice, care își expun trupurile, dedicate virginității și castității, ochilor curioși și pătimași ai poftei, care, așa cum privesc ei înșiși fără rușine bărbații goi, tot așa le permit bărbaților să-i vadă goi? Nu servesc ele drept momeală pentru vicii? Nu excită și nu instigă ele însele pofta celor prezenți la propria lor desfrâu și profanare? Veți spune că fiecare vine acolo cu orice gânduri dorește; dar eu vin doar să-mi spăl și să-mi împrospătez trupul. O astfel de scuză nu vă va proteja; nu vă va scuza desfrâul și obraznicia. Această abluțiune vă pătează, dar nu curăță; nu albeste membrele, ci le înnegrește. Să presupunem că nu priviți pe nimeni cu nerușinare, ci alții își fixează fără rușine privirile asupra voastră. Nu vă pângăriți ochii cu plăceri impure, ci pângărindu-i pe alții, voi înșivă sunteți pângăriți. Faceți din baie un spectacol, care devine mai josnic decât cel mai rușinos spectacol. Acolo este deposedată orice modestie; odată cu îmbrăcămintea, toată podoaba trupului și rușinea sunt lăsate deoparte; virginitatea este expusă ca și cum ar fi spre spectacol și expunere publică. Acum judecă singur, ești tu însuți în stare să păstrezi modestia printre bărbați - tu, pentru care îndrăzneala de a fi gol în fața lor ajută la nerușinare?

În felul acesta, Biserica își plânge adesea fecioarele și oftează, auzind vorbe lipsite de glorie și rușinoase despre ele. În felul acesta, numele bun al fecioarelor este întunecat, respectul pentru abstinența și venerația pentru castitate sunt subminate, toată gloria și cinstea lor sunt date spre profanare. În felul acesta, vrăjmașul biruitor pătrunde prin vicleșugurile sale. În felul acesta, diavolul se strecoară neobservat cu vicleșugurile sale înșelătoare. În felul acesta, fecioarele, încercând să se întreacă unele pe altele în dandyismul podoabelor exterioare și al unui comportament mai liber, duse de ocară seducătoare, încetează să mai fie fecioare - devin văduve înainte de căsătorie, încălcând fidelitatea conjugală nu în raport cu soțul ei, ci în raport cu Hristos și, prin urmare, trebuie să fie supuse în viitor unor chinuri cu atât mai mari pentru pierderea virginității lor, cu cât mai mari sunt răsplata destinată lor - fecioarelor.

Așadar, fecioarelor, ascultați-mă ca pe un tată; ascultați-mă, vă implor și vă implor, pe mine, care mă teme pentru voi și de aceea ne dă sfaturi bune; ascultați-l pe cel care se îngrijește cu sinceritate de binele și folosul vostru. Rămâneți așa cum v-a făcut Dumnezeu Artistul. Rămâneți așa cum v-a rânduit mâna Tatălui. Fața voastră să fie autentică, gâtul vostru curat, întreaga voastră imagine fără pretenții. Nu vă puneți ulcere pe urechi și nu vă încurcați mușchii și gâtul cu lanțuri scumpe de la încheieturi și coliere; picioarele voastre să fie libere de cătușe de aur, părul vostru străin de orice contrafacere, ochii voștri vrednici de contemplarea lui Dumnezeu. Mergeți la băi doar cu propriul vostru sex, adică cu femei a căror abluțiune comună cu voi nu este periculoasă pentru castitatea voastră, fugiți de nunțile nerușinate și de ospetele voluptuoase, la care este vătămător pentru voi să fiți prezente.

Fecioară adevărată, dovedește-te mai presus de podoabe, tu care biruiești trupul și lumea, biruiește patima pentru aur. Cea care poate triumfa asupra lucrurilor mai mari, nu poate oare să triumfe asupra celor mai mici? *Strâmtă este calea care duce la viață* (Matei 7:14); grele și anevoioase sunt cărările care duc la slavă. Pe această cale, pe aceste cărări, trec mucenicii, umblă fecioarele, merg toți drepții. Evită căile largi și spațioase: acolo momelile sunt distrugătoare, plăcerile sunt ucigătoare: acolo diavolul ademenește să înșele, zâmbește când face rău, ademenește să ucidă. Cel dintâi rod, însutit, este rodul adus de mucenici; al doilea, șaizeci de ori, este al tău (Matei 13:8,23; Marcu 4:8,20). Și precum mucenicii nu se gândesc la trup și la lume când intră într-o luptă grea cu vrăjmașul, așa să fie aproape de tine isprava răbdării, căreia îi este hărnicită a doua răsplată harnică după ei. Nu este ușor să atingi țeluri înalte. Câtă sudoare vărsăm, câtă trudă depunem atunci când ne străduim să urcăm dealuri și vârfuri de munți! Ce munci nu trebuie, așadar, să îndurăm pentru a ne înălța la cer? Și dacă comparăm răsplata care ne-a fost promisă, aceasta este mult mai mare decât isprăvile noastre. Nemurirea este acordată celor care se străduiesc neobosit, viața veșnică este promisă, o împărăție veșnică este oferită de Domnul. Vegheați, fecioarelor, vegheați asupra a ceea ce ați început să fiți; păziți-vă viitorul. O mare răsplată vă așteaptă, o mare răsplată pentru virtute, cel mai mare dar pentru castitate.

Vrei să știi din ce necazuri este izbăvit cineva și de ce binecuvântări se bucură cineva prin virtutea fecioriei? Domnul a zis femeii: *Îți voi înmulți foarte mult durerile și suspinele; cu durere vei naște copii; și pofta ta se va îndrepta spre bărbatul tău, și el va stăpâni peste tine* (Geneza 3:16). Ești liberă de această sentință: nu te temi de durerile și suspinele specifice nevestelor; nu te temi deloc de durerile nașterii de copii; și bărbatul nu stăpânește peste tine, ci Stăpânul și Capul tău este Hristos, în loc de bărbat. Soarta și poziția voastră sunt toate aceleași. Domnul Însuși spune: *Fiii veacului acestuia se însoară și poftesc; dar cei ce sunt găsiți vrednici de lumea aceasta să primească și învierea din morți, nici nu se însoară, nici nu mai pot muri; ei sunt asemenea îngerilor, iar fiii lui Dumnezeu, fiii învierii* (Luca 20:34-36). Ați început deja să fiți ceea ce noi doar nădăjduim să fim. Ați dobândit deja în acest veac slava Învierii și treceți prin veacuri fără să fiți întinați din veacuri. Rămânând curați și fără prihană, rămânând fecioare, sunteți asemenea îngerilor lui Dumnezeu. Numai fecioria voastră să rămână fermă și neclintită; și cu ce curaj, cu ce hotărâre ați pus temelia ei, așa să rămână cu voi pentru totdeauna, căutând podoabă nu în coliere și haine, ci în moravuri bune. Țineți minte un singur Dumnezeu și un singur cer; nu vă întoarceți ochii spre poftele lumii și ale firii pământești - nu-i coborâți spre lucrurile pământești. Prima poruncă a Domnului către om a fost: „ *Creșteți și înmulțiți-vă”, iar a doua se referea la stăpânirea de sine* (Gen. 1:28; 2:16-17). Pe vremea când lumea era încă atât de populată, neamul omenesc se înmulțea și se răspândea, umplând-o cu sine însuși, dar când a ajuns la

plinătatea cuvenită, de atunci cei care sunt în stare să se înfrâneze și să trăiască ca niște fameni se fac *fameni* pentru Împărăția Cerurilor (Matei 19:11-12). Domnul însă nu poruncește acest lucru, ci doar îl sugerează; nu impune jugul necesității, ci îl lasă în voia și libertatea fiecăruia. Dar când spune că *în casa Tatălui Său sunt multe locașuri* (Ioan 14:2), El arată prin aceasta și spre cele mai bune locașuri în special. Voi țintiți spre aceste cele mai bune locașuri; prin renunțarea la plăcerile trupești ale acestei lumi, dobândiți dreptul la cea mai înaltă răsplată a harului în ceruri. Este adevărat că toți cei care sunt spălați în baia divină în sfântul botez sunt acolo dezbrăcați de omul cel vechi prin harul izvorului mântuitor și, *înnoiți de Duhul Sfânt* , sunt curățiți de întinăciunile rănii străvechi printr-o a doua *naștere* (Tit 3:5; Ioan 3:3-7); dar adevărul și sfințenia acestei nașteri tainice ți se potrivesc cel mai mult, fiind cu totul străin de poftele trupești și ale lumii. Ai lăsat doar ceea ce este propriu virtuții și duhului pentru dobândirea slavei. Apostolul, pe care Domnul l-a numit vas ales al Său și l-a trimis să ducă pretutindeni poruncile cerești, zice:*Cel dintâi om a fost pământesc, pământesc; al doilea om, Domnul din cer. Cum cel pământesc a fost, așa sunt și cei pământești; și cum cel ceresc este, așa sunt și cei cerești. Și precum ne-am îmbrăcat cu chipul celui pământesc, așa ne vom îmbrăca și noi cu chipul celui ceresc* (1 Corinteni 15:47-49). Acest chip al celui ceresc este purtat de feciorie, acest chip al celui ceresc este purtat de nevinovăție, acest chip al celui ceresc este purtat de cei care își amintesc neîncetat de învățătura Domnului, care păzesc adevărul și evlavia; care sunt neclintiți în credință, smeriți în frica de Dumnezeu, curajoși în toată răbdarea, blânzi în a purta ocări, întotdeauna gata să facă fapte de milostenie; care trăiesc între ei în pace, ca frați, în unanimitate și nedespărțit. Fiecare dintre aceste virtuți, fecioare bune, trebuie să le păstrați, să le iubiți și să le respectați, voi, cei care sunteți leneși pentru Dumnezeu și Hristos, care, dăruindu-vă Domnului, ați ales partea cea mai bună și mergeți înainte pe calea către El pe o cale mai bună decât mulți alții. Cei mai în vârstă, învață-i pe cei mai tineri; cei mai tineri, stârnește pizma în prietenele tale; încurajează-te pe tine însuți cu îndemnuri reciproce; cheamă-te unii pe alții la slavă, fiecare arătând în sine un model de virtute vrednic de urmat: aplecă-te înainte, străduiește-te duhovnicește înainte și înainte, ajungi cu succes la scopul tău. În toate acestea, nu ne uita pe noi în momentul în care fecioria ta începe să fie încununată în tine cu cinste și slavă.

Note

1. Primul dintre aceste texte este Sirah 7:31; ultimul Sirah 7:32 și 33.

2. Anticii aveau un proverb: cine dorește totul pierde totul (qui totum vult, totum perdi).

3. Cartea despre spectacole și lauda martiriului care urmează se numără printre lucrările îndoielnice ale Sfântului Ciprian. Este dificil să le dovedești autenticitatea, dar nu există suficiente motive pentru a le recunoaște cu hotărâre drept falsuri.

4. Zeița romană a lăcomiei și a negocierii.